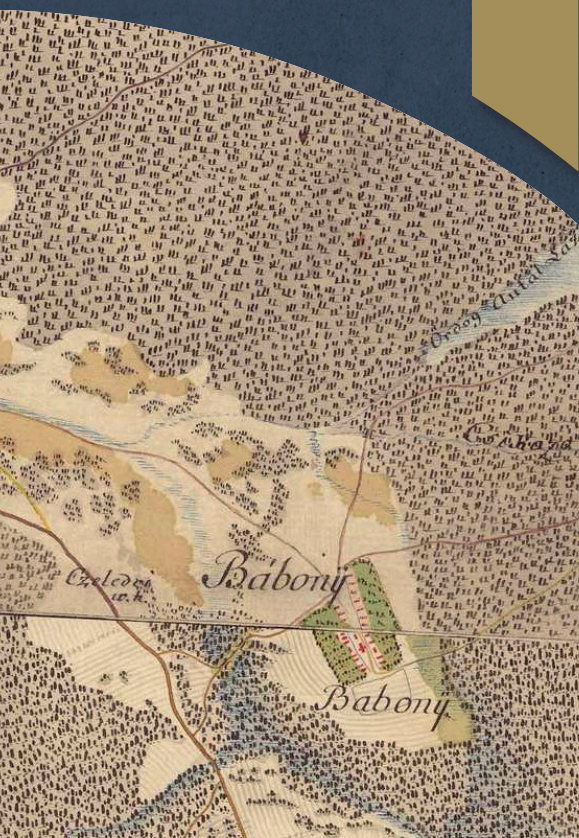

MAGYAR NEMZETI HELYNÉVTÁR FÜZETEK

Hankusz Éva
Kocán Béla
Szilágyi-Varga Zsuzsa

HALMI KÖZSÉG
HELYNEVEI

HANKUSZ ÉVA KOCÁN BÉLA

Halmi helynevei

Történeti háttér

A település a Szatmári-síkságon, a Túr jobb partján, Szatmár megye északkeleti részén, a magyar–román–ukrán hármás határ közelében helyezkedik el. A román–ukrán határ legkelebbre lévő átkelőhelyeként fontos közúti és vasúti közlekedési csomópont. A település első említése az 1210-es évekből való, 1217-ben a váradi regestrumban is szerepel, így a legkorábban létrejött ugocsa falvak közé tartozik. IV. László király 1274-ben a Káta nemzetségből származó Gábor fia Tamás mesternek adományozta Kökényesddel együtt. Ezt követően a 12. században már fennálló királyi uradalom része lett. Lakossága gyorsan növekedett, és jelentős számú alsóbb társadalmi rétegbe tartozó népességet (jobbágyság, zsellér, szolga stb.) fogadott magába. Az Éger mocsár és a Túr árvizei ellenére a gazdálkodás különös hátrányokat nem szenvedett. 1548-ban a Kávásy Kristóf által engedély nélkül a mocsárban emelt várát lerontották. Birtokos családok a Surányi, Matusnay, Misser (16. sz.), Bornemissza, Pernyesy, Anarcsy, Perényi (17. sz.), Komjáthy, Pogány, Ujhelyi, Bokor, Rátonyi, Bátoronyi, Fekete, Mihályffy, Tolnai, Gyulay, Perényi, Vétsey, gr. Haller (18. sz.). Egytelkes nemes családok a Permnieszi, Ráthoni, Redei, Szabo, Lipcsei. A település fejlődésének csúcspontját a 19. század végére érte el, amikor járási székhely volt, és a szűkebb környezet valódi központjává vált: járásbíróssággal, vasútállomással, postahivattal, takarékpénztárral és kereskedelmi bankkal rendelkezett.

A falu első temploma a tatárjárás idején pusztult el, ennek helyére a 14. században gótikus templom épült, amely többször leégett és megromlásra került. Tornya 1858–1863 között épült fel. A lakosság 1571-ben csatlakozott a református egyházhoz. A falu római katolikus temploma 1829 és 1834 között épült. Az 1913-ban épült görögkatolikus templom később az ortodox egyház gondozásába került. A faluban zsinagóga is működött. Halmiban 1881-ben bentlakásos állami felső népiskolát létesítettek.

A település a történeti Ugocsa vármegyéhez tartozott. Az 1913-as helységnévtár szerint Halmi 454 házzal és 5259 kh területtel rendelkezett, és nagyközségként Ugocsa vármegye Tiszántúli járásának székhelye volt. 1920-tól Romániában előbb Szatmár megye, később 1950-től Nagybánya (Máramaros) tartomány, 1968-tól pedig Szatmár megye részét képezte. Községközpontként Kisbábonnyal, Dabolccal, Halmihegygyel és Nyírestanyával együtt alkot egy községet.

Ez utóbbi kettő korábban Halmi külterületi lakott helye volt, és a 20. század közepén vált önálló településsé. Halmihegy – kis lakosságszáma mellett – megőrizte magyar etnikai többségét, ezért kötetünkben önálló egységként tárgyaljuk. Nyírestanyára 1921-től több alkalommal mocsári románokat telepítettek. A település a romániai statisztikában 1956-tól önállóan szerepel. Népességszáma 1956 és 2001 között 4–500 fő között volt, a 2011-es adatok szerint 582 fő. A magyarság aránya folyamatosan elenyésző, 2011-ben 3% volt. Területének magyar helyneveit a Halmiban élő magyarok ismerik, ezért ezeket Halmi szótárában adjuk közre.

A 19. század közepétől az 1930-as évek elejéig Halmi népességszáma több mint a duplájára emelkedett, 1880-ban 1668 fő, 1930-ban 4260 fő; majd lassú csökkenésnek indult, 2011-ben 3454 fő. A falu nemzetiségi összetétele a 19. század végétől jelentős változáson ment keresztül. Ekkoriban a településen még túlnyomó többségben voltak a magyarok, akik között a görög- és római katolikusok mellett a nagy református többség volt jellemző. A románság aránya 1920-tól azonban fokozatosan növekedett, és az 1970-es évektől kezdve a falu lakosságának többségét a románok alkották. 2011-ben a lakosság 34%-a magyar, 76% román volt.

Irodalom:

A Magyar Szent Korona Országainak Helységnevtára. Magyar Kir. Központi Statisztikai Hivatal, Budapest, 1913.

FÉNYES ELEK, *Magyarország geographiai szótára, melyben minden város, falu és puszta, betűrendben körülményesen leíratik 1–4.* Pest, 1851.

SZABÓ ISTVÁN, *Ugocsa megye. Magyarság és nemzetiség.* Tanulmányok a magyar népiségtörténet keretéből. I/1. Magyar Tudományos Akadémia, Budapest, 1937.

VÁLYI ANDRÁS, *Magyar országnak leírása 1–3.* Buda, 1796–1799. Hasonmás kiadás. Somorja, 2003.

VARGA E. ÁRPÁD, *Erdély etnikai és felekezeti statisztikái a népszámlálási adatok alapján 1852–2011.* URL: <https://nepszamlalas.adatbank.ro/>

SZENDREI ÁKOS

Élőnyelvi adatok

Élőnyelvi gyűjtést végzett Hankusz Éva 2020-ban és 2025-ben. Adatközlők voltak: Bressel János (51 éves), Illyés Sándor (49), Kispál János (72), Hankusz Ilona (82), Fazekas Mária (65), Juhász Róbert (35), Burlacu Irén (73), Kótai Irén (91), Hankusz Csaba Norbert (37).

Élőnyelvi gyűjtést végzett Bura László 1998-ban és Balogh Erzsébet 2004-ben. Adatközlők voltak: Fekete József (45 éves), Kótai János (78), Márkus István (57), Orosz László (38), Varga István (41).

Helynévtár

Halmi 2025: *Halmi, Halmiba, halmi*, 2000: *Halmi*, 1953: *Halmi*, 1944: *Halmi*, 1941: *Halmi*, 1937: *Halmi*, 1935–1936: *Halmi*, 1931: *Halmi*, *Halmei*, 1926: *Halmi*, 1921: *Halmi*, 1918: *Halmi*, 1915: *Halmi*, 1913: *Halmi*, 1912: *Halmi*, 1905: *Halmi*, 1902: *Halmi*, 1895: *Halmi*, 1889: *Halmi*, 1888: *Halmi*, *Halymim*, 1884: *Halmi*, *Halynim*, 1873: *Halmi*, *Halynim*, 1866: *Halmi*, 1864: *Halmi* | A régebbi okiratokból merítve, *villa halom*, nevét vette a 'város közepén fekvő azon halom dombtól mellyen jelenleg a 'protestánsok temploma vagyona hova régebben temetkezvén minden sir gödörbe nagy menyiségű csontok találtattak, nagyszerű csata helynek kellett lenni, ez által igazoltatik, de hogy mikor, homály fedí. 1860–1861: *Hálmi*, *Halmi*, 1854: *Halmi*, 1851: *Halmi*, 1842: *Halmi*, 1839: *Halmi*, 1832: *Halmi*, 1828: *Halmi*, 1822: *Halmi*, 1806: *Halmi*, 1805: *Halmi*, 1802–1811: *Halmi*, 1796: *Halmi*, 1788: *Halmi*, 1786: *Halmi*, 1784: *Halmi*, 1773: *Halmi*, 1756: *Halmi*, 1744: *Halmi*, 1725: *Halmi*, 1715: *Halmi*, *Halmy*, 1709: *Halma*, 1706: *Halmi*, 1696: *Halmi*, 1691: *Halmi*, 1680: *Halmi*, 1673: *Halmy*, 1670: *Halmi*, *Halmy*, 1602: *Halmy*, 1598: *Halmi*, 1576: *Halmi*, 1570: *Halmy*, 1565: *Halmy*, 1550: *Halmi*, 16. sz. közepe: *Halmaj*, 1526: *Halmy*, 1500: *Halom*, 1493: *Halmy*, *Holmy*, 1492: *Halmy*, 1479: *Halmy*, 1473: *Halmy*, 1464: *Halmy*, 1446/1483: *Halmy*, 1385: *Halmi*, 1351: *Holmi*, 1347: *Holmi*, 1334: *Holmi*, 1332–1337/ Pp. Reg.: *Holmi*, *Holmy*, 1319: *Holmi*, 1291: *Holmy*, 1274/1291: *Holmi*, 1274: *Holmy*, 1218: *Holmy*, 1217/1550: *Holmy*, 1215: *Holmi*. — A romániai Szatmár megye északkeleti részén fekvő település. Román neve *Halmeu*. Északon az ukrainai Nevetlenfaluvá és Aklival, nyugaton Kökényesddel, délnyugaton Mikolával, délkeleten Túrterebessel, keleten pedig Kisbábonnyal, Dabolccal, Halmihegygyel és Tamásváraljával határos. A településnév a magyar *halom* köz-név -i képzős származéka. Nevét valószínűleg attól a halomtól nyerte, amelyen a református templom áll. A helynév legkorábbi adatai még első szótagi középső nyelvválású magánhangzóval jelentkeznek, a névelőfordulások a 14. század közepe táján már *o > a* nyíltabbá válási folyamatot mutatnak. A 16. század elején a te-

Halmi egy 19. század közepi térképén (MKFT.)

településnévnek formáns nélküli **Halom** alakja kerül elő az oklevelekből, később a -j helynévképzős **Halmaj** alakra és a birtokos személyjeles **Halma** változatra is van adatunk. Ezek tényleges használata azonban kétséges. Vö. Halmi malom, Halmi-mező, Halmi-Nagy-láp, Halminyíres, Halmi szvát. — AH., AOkt. 5: 181, ÁÚO. 12: 106, ComMarmUg. 183, CzF., Cs. 1: 433, DÁVID 2001: 504, DL. 13959, 38436, 70920, 82725, 96287, DocVal. 320, ÉGy., EH., EKFT., E 156/11: 49f, E 156/44: 72, E 156/47: 19, E 156/76: 18a, E 156/87: 46, E 156/89: 55, E 156/100: 20, E 156/157: 73, K. FÁBIÁN 1997: 77, FÉNYES 1840/4: 419, FÉNYES 1851, F. 5/2: 167, GÖNCZY, GÖRÖG, HKFT., Hnt., Károlyi 3: 7, 8, 5: 424, Kat., KOGUTOWICZ, KORABINSZKY 1786: 223, LexLoc. 283, LIPSZKY, Map., MaKF., MKFT., Notitiae 417, ORTVAY 1892/2: 666, Perényi 247, PESTY 1864/57: 399a, 399b, RegArp. 2/4: 76, SZABÓ 1937: 363, SzamSz., SZIRMAY 1805: 30, 52, 107, 156, 157, 158, 160, 162, 163, 164, T.SzSz1953, T1.S.11.303/1, T1.S.11.303/2, T1.S.11.1674/1, T1.S.79.1777/7, T1.S.79.1782/3, T1.S.101.683/6, T16.T.365, T16.T.541, T22.B.IX.a.491, T22.B.IX.a.2265, T22.B.IX.a.2269, T22.B.IX.a.2546, T22.B.XV. c.500/2, Vályi 1: 32, 59, 79, 139, 391, 2: 138, Z. 1: 36, 73, 163–164, 2: 462, 4: 299, 302, 303, 11: 135, 238.

Abakán-domb 1803: *Abakán domb*. — A forrás szerint a település határának délkeleti részén, a Vész területén fekvő irtás. A név eredete ismeretlen. — BALOGH 2017: 161.

Afterschool lásd **Könyvtár**

Akácós 2025: *Ákácós* | *A Tagot úgy válassza el az Ákácós. Hát mongyuk csak annyi az Ákácós, egy utnak a végéji, keresztül az ut ákácós*. — Akácós terület a határ déli részén a Tag és Nyírestanya határán. — ÉGy. — T9-F5G5.

Állomás 2025: *Álomás*. — Vasútállomás a belterület nyugati részén. — ÉGy. — T28-A3.

Állomás bolt 2025: *Álomás bót*. — Élelmiszerbolt a belterület nyugati részén, a Vasút utca nyugati végén az Állomás közelében. — ÉGy. — T28-A3.

Állomási blokk 2025: *Álomási blokk*. — Az Állomás szomszédságában álló tömbházak, melyekben korábban a vasúti alkalmazottak szolgálati lakásai voltak. A név utótagja a román *bloc* 'tömbház' szó átvételéből származik. — ÉGy., RKsz. — T28-B3.

Állomási iskola 2025: *Álomási iskola*, 2004: *Állomási iskola*. — Épület a Vasút utcában. Korábban iskolaként működött, ma üresen áll. A név előtagja a vasútállomás közelségére utal. — ÉGy., SzMHn. 1: 282. — T28-B4.

Állomás utca lásd **Vasút utca**

Álmási utca 2004: *Álmási utca*. — BURA szerint utca a település belterületén, de pontos helyét nem közli. Talán a Vasút utcával azonos, mely korábban Kökényesden és Csedregen át a ma Ukrajnához tartozó Fertősalmásra vezetett. — SzMHn. 1: 282.

Alsó-forduló 1811: *Alsó forduló* | *Nyers erdőből irtott föld*. — Szántóföld és kaszáló volt a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Talán az Alsó-mezővel azonos helyet jelölt. A név utótagja a *forduló* 'határrész, amely az ugarrendszer szerint három csoportra volt osztva: őszi, tavaszi és ugarfordulóra' jelentésű földrajzi köznév. — BALOGH 2017: 161, FKnt.

Alsó-mező 2004: *Alsó mező*, 1806: *Alsó mező* | *Kökönyösd felé a Czopányos mellett*. 1656: *Also mező*. — Egykori határrész. A BALOGH által közölt megjegyzés szerint a település északnyugati részén, a Szappanos mellett feküdt. A név előtagja a Felső-mezőhöz való viszonyítást fejezi ki. Vö. Alsó-forduló. — BALOGH 2017: 161, SZABÓ 1937: 369, SzMHn. 1: 284.

Aprozár 2025: *Aprozár*. — Vegyesbolt a Fő utcán a Katolikus templom mögött. A név a román *aprozar* 'zöldségesbolt' jelentésű szó átvételéből származik. — ÉGy., RKsz. — T28-D4.

Arany János utca lásd **Orgona utca**

Aréna utca 2025: *Aréina ucca*. — A Nevetlen utcát a Temető utcával összekötő kisebb utca. A név a Futballpálya közelségére utal. Hivatalos név. — ÉGy. — T28-C3.

Árvaház lásd **Havasi Gyopár gyermekotthon**

Bábonyi forduló lásd **Turci forduló**

Bábonyi-Gosztát 2025: *Bábonyi-Gosztát*. — Szántóföld a település határának keleti részén. Korábban az állami gazdaság, azaz a Gospodăria Agricolă de Stat (GOSTAT) tulajdona volt, erre utal a név utótagja. A *bábonyi* előtag a szomszédos település, Kisbábony közelségét jelzi. — ÉGy. — T9-H4.

Bábonyi-rét 1931: *Bábonyi rét*. — Egykori földterület a település határának északkeleti részén. A *bábonyi* előtag Kisbábony közelségére utal. — T16.T.541. — T10-C3.

Bábonyi út 2025: *Bábonyi ut*, 2004: *Bábonyi út*. — A Bábonyi utca folytatása a külterületen. Kisbábonyba vezet. — ÉGy., SzMHn. 1: 284. — T9-H4.

Bábonyi utca 2025: *Bábonyi ucca*, 2004: *Bábonyi ucca*. — A Dabolci utcából nyíló, Kisbábony felé vezető utca. Hivatalos név. Vö. Bábonyi út. — ÉGy., SzMHn. 1: 282. — T29-F4.

Bălcescu utca lásd **Nicolae Bălcescu utca**

Balogh Bandi-bolt lásd **Bandi-bolt**

Bandi-bolt 2025: *Bandi-bóut ~ Balog Bandi-bóut*. — Élelmiszerbolt a Fő utcán a Júliával átellenben. Nevét a bolt épületének tulajdonosáról kapta. **Balogh Bandi-bolt** formában is említik. — ÉGy. — T29-E4.

Baptista imaház lásd **Baptista templom**

Baptista templom 2025: *Baptista templom ~ Baptista imaház*, 2004: *Baptista imaház, Baptista templom*. — A Jövő utcában található épület.

Baptista imaház néven is említik. — ÉGy., SzMHn. 1: 282. — T28-D4.

Barackfa-sor 1864: *Barackfasor*. — Egykori dűlő a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagja bizonyára a terület növényzetére utalhat, utótagja pedig a *sor* 'szabályos alakú földdarabok a határban' értelmű földrajzi köznév. — FKNT., PESTY 1864/57: 440a.

Báza 2025: *Báza | Hát ugyi oda horták a máléit, a buzát, nagy raktárok voutak*. — Bontás alatt

álló, romos épület a belterület nyugati részén a vasút mellett. Korábban az állami gazdaság itt gyűjtötte be a terményeket. A név a román *bază de recepție și de depozitare a produselor* 'terményátvevő és raktározó központ' kifejezés főtagjának átvételéből származik. — ÉGy., RKsz. — T28-A3.

Békarekegő 1864: *Békarekegő*. — Egykori határnév. Helyét pontosabban nem ismerjük. A békáknak kedvező vizenyős, mocsaras terület lehetett. — PESTY 1864/57: 440a.

Belső-Újlak 1811: *Belső Újlakon*. — A forrás szerint fogás, azaz 'a falu közelében a telekhez kimért toldás' és irtás volt, és a határ déli részén fekvő Pást szomszédságában feküdt. Újlak nevű helyet a településen nem ismerünk. — BALOGH 2017: 161, FKNT.

Bene boltja 2025: *Bene bóuttya ~ Pékségig*. — Építési anyagokat forgalmazó bolt a Hajnal utcán. A név előtagja a bolt tulajdonosának családnévére utal. Korábban pékség működött az épületben, ezt jelzi a ritkábban használt **Pékség** névváltozata. — ÉGy. — T28-D4.

Benyovszky-tanya 1907: *Benyovszky tanya*, 1902: *Benyovszky tanya*, 1884: *Benyovszki tanya*. — Egykori tanya a határ délkeleti részén a Legelőtől keletre. Bizonyára tulajdonosáról kapta a nevét. — HKFT., Hnt. — T17-G1H1.

Bercsényi utca lásd **Vágóhíd utca**

Bethlen utca lásd **Villanytelep utca**

Blokk lásd **Blokkok**

Blokkok 2025: *Blokkok ~ Blokk*. — A település központjában a Brenner udvaron álló tömbházak. A név a román *bloc* 'tömbház' értelmű szó átvételéből alakult. **Blokk** formában is említik. — ÉGy., RKsz. — T28-D4.

Bodega 2025: *Bodega ~ Pléj ~ Pléj bódéj ~ Lemez bóut*. — Kisebb építmény a Vasút utcában, korábban élelmiszerbolt működött benne. A **Pléh**, **Pléh bódé** és **Lemez bolt** elnevezések az építmény anyagára utalnak. — ÉGy. — T28-B4.

Bódi-tag 2025: *Bóudi-tag*, 2014: *Bóudi-tag*, 2008: *Bóudi-tag*. — Szántóföld a település délkeleti határában a Boszorkány-domb mellett. Korábban Túrterebes határához tartozott, így a történeti források is ott említik. A név előtagja a tulajdonos Tóth Boldizsár becenevére utal. Utótagja a *tag* 'a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' földrajzi köznév.

— ÉGy., FKNT., Kiss 2014: 115, SzMHn. 2: 323. — T18-B1.

Bogyoszló 2025: *Bogyuszló, Bogyuszlóuba ~ Bogyoszló* | *Ez egész már akkor arra nyulot, Terebes aláfele.* 2004: *Bogyuszló, Kanális-láp,* 1864: *Bogyoszló,* 1804: *Bogyoszló.* — Szántó-föld a határ délkeleti részén a Túr közelében. Átnyúlik Túrterebes határába is. A név személynévből keletkezhetett. Kiss LAJOS szerint a vele alakilag egyező településnév alapjául szolgáló személynév szláv eredetű (vö. bolgár *Будислав* személynév, cseh *Budislav* személynév). BURA szerint korábban **Kanális-láp** néven is említették, melynek előtagja bizonyára a területet keletről határoló Nagy-kanálisra utal. A *láp* utótag 'vizinövényekkel benőtt, mocsaras terület, rétség' értelmű földrajzi köznév. Vö. Bogyoszló alja. Lásd Bogyoszló (Túrterebes). — BALOGH 2017: 161, ÉGy., FKNT., FNESz., PESTY 1864/57: 399b, 440a, SzMHn. 1: 284, 286. — T17-G3.

Bogyoszló alja 1864: *Bogyoszló allya.* — Egykori dűlő a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Bizonyára a Bogyoszló szomszédságában feküdt. Az *alja* utótag 'valaminek a mögöttes része' földrajzi köznév. — FKNT., PESTY 1864/57: 440a.

Borjú-láz 2004: *Bornyu-láz,* 1941: *Borjúláz,* 1935–1936: *Börnyuláz,* 1931: *Borjú láz,* 1918: *Borju láz,* 1884: *Bornyu láz,* 1864: *Bornyu Láz,* *Borju Láz.* — A település határának délnyugati részén, a mai Kunfalvyé környékén fekvő egykori dűlő. A név előtagja arra utalhat, hogy egykor borjak legelőhelye lehetett. Az utótag a *láz* 'erdei tisztás, irtás' földrajzi köznév. — FKNT., HKFT., Kat., MaKF., PESTY 1864/57: 440a, SzamSz., SzMHn. 1: 285, T1.S.79.1777/6, T1.S.79.1777/7, T16.T.541. — T9-F5G5.

Boszorkány-domb 2025: *Boszorkány-domb,* 2014: *Boszorkány-domb, Boszorkány dombja,* 2008: *Boszorkány-domb,* 1864: *Boszorkány-domb, Boszorkány Domb,* 1780: *Boszorkány Dombja.* — A határ délkeleti részén, a Bódi-tag mellett található földterület a Csemetés területén. Korábban Túrterebes határához tartozott, a történeti források is ott említik. A névadás indítékát nem ismerjük. **Boszorkány dombja** néven is szerepel. — ÉGy., Kiss 2014: 116,

PESTY 1864/57: 432a, 444b, SZABÓ 1937: 534, SzMHn. 2: 324. — T18-B1.

Boszorkány dombja lásd **Boszorkány-domb**
Brenner lásd **Brenneré**

Brenneré 2025: *Brenneré ~ Brenner* | *Az egy nagy darab, s ugy megyüing be Nyiresre.* 2004: *Brenner-tag.* — Szántó-föld a határ déli részén a Legelőtől nyugatra. Nevét a terület egykori tulajdonosáról kapta. A **Brenner-tag** névváltozat utótagja a *tag* 'tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' értelmű földrajzi köznév. **Brenner** formában is említik. Vö. Brenner udvar. — ÉGy., FKNT., SzMHn. 1: 285. — T9-G5.

Brenner-tag lásd **Brenneré**

Brenner-udvar 2025: *Brenner udvar* | *Ot mindent elpusztítottak, a zsidóukat elvitték. Annyi embernek tuttak adni munkát. Szabóúság vóut, mindemféle üzlet vóut. Nagy udvar vóut. Egy nagy gazdag zsidóu vóut.* — Belterületi rész a községházával szemközti területen. A nevét egykori tulajdonosáról kapta. Korábban üzletek álltak itt, később azonban tömbházakkal épült be. Vö. Brenneré. — ÉGy. — T28-D4.

Burja-bolt 2025: *Burja-bóut ~ Leményi-ház* | *Ahom van a Burjának a bóuttya. Leményi János..., de nem magyar vóut. Ügyvéid vóut.* — Vegyesbolt a Fő utcán. Nevét a bolt tulajdonosáról kapta. A **Leményi-ház** elnevezése az épület korábbi tulajdonosára utal. — ÉGy. — T28-C4.

Buzi-tanya 2025: *Buzi-tanya,* 1913: *Buzi tanya,* 1910: *Buzitanya.* — Szántó-föld a határ keleti részén a Keresztnél szomszédságában. Korábban *Buzi* vezetéknevű egykori földesúr tanyája állt a területen. — BALOGH 2017: 161, ÉGy., L0.53.104.8. — T9-H5.

Buzi utca lásd **Mező utca**

Büdös-Éger lásd **Éger**

Câmpului utca lásd **Mező utca**

Can-Can 2025: *Kánkán ~ Fagyizóu.* — Kocsma a falu központjában. Korábban fagyizóként működött, emiatt **Fagyizó** néven is említik. — ÉGy. — T28-D4.

Cigány utca lásd **Orgona utca**

Cotului utca lásd **Könyök utca**

Creangă utca lásd **Ion Creangă utca**

Csapé 2025: *Csápéj.* — Épület a Fő utcán az Óvoda mögött. Korábban a kollektív gazdaság irodaépülete volt. A név a román *CAP*, azaz

Cooperativă Agricolă de Producție 'mezőgazdasági termelőszövetkezet' értelmű betűszóra vezethető vissza. Vö. Csápé udvar. — ÉGy. — T28-D4.

Csápé udvar 2025: *Csápéj udvar*. — A Csápé udvara a Fő utcán. Nemrégiben műfüves sportpályát alakítottak ki rajta. — ÉGy. — T28-D4.

Cselőc 2025: *Cselőüs ~ Csellőüs ~ Csőüs, Csőüszre*, 2004: *Cselőüc, Cselősz forduló*, 1935–1936: *Cselőüc*, 1918: *Cselőcz oldal*, 1918: *Cselőcz oldal, Cselocz oldal*, 1865: *Cselesz oldal, Cselőcz oldal*, 1864: *Cselőcz*, 1807, 1803, 1800: *Csellősz*. — Szántóföld a település határának keleti részén a Szatmári úttól északra. A *Cselőc* név KNIEZSA ISTVÁN szerint a *Csel* személynévből szláv névképzéssel jött létre, mely a szl. *Čelovce* > m. *Cselőc* alakulással került át a magyarba. KOCÁN BÉLA a személynévi származtatás mellett a névnek a szláv *čelo* 'homlok; csúcs, hegy' köznévvvel való összefüggését is lehetségesnek tartja. A *Cselőc-forduló* névváltozat utótagja a *forduló* 'határrész, amely az ugarrendszer szerint három csoportra volt osztva: őszi, tavaszi és ugarfordulóra' jelentésű földrajzi köznév. Korábban *Cselőc-oldal* formában is említették. Újabban pedig *Csősz* alakban is használják. Vö. Kis-Cselőc közt. Lásd Cselősz (Kisbábony). — BALOGH 2017: 162, ÉGy., FKNT., Kat., KOCÁN 2017: 52, PESTY 1864/57: 440a, SZABÓ 1937: 369, SzamSz., SzMHn. 1: 285, T1.S.79.1777/6, T1.S.79.1777/7. — T10-B5.

Cselőc-forduló lásd **Cselőc**

Cselőc-oldal lásd **Cselőc**

Csemetekert lásd **Csemetés**

Csemetés 2025: *Csemetéjs ~ Csemetekert* | *A Csemetéjs az, ahogy befele megyünk Terebesre, ebbe a zóudalba, így, ottam má mekkezdve van egy ut, ... Na, ottam van a Csemetéjs. Szabóu Istvánéknak is van. Még most is tám vam meg benne nekijek belőülle fák. Ugye a végim vagy a mezsgyébe hatytak meg, nem pusztult mék ki. | Az vóút, a Csemetés. Ahoty kimegyünk itt a Fordulóúnál, túlódalt vóút a Csemetés. Az mind a bábonyijaké vóút*. 2014: *Csemete-kért*, 2008: *Csemete-kért*. — Szántóföld a település határának délkeleti részén. Korábban Túrtere-
bes határához tartozott a terület, így a történeti források is ott említik. Régebben faiskolaként

használták. **Csemetekert**-nek is hívják. — ÉGy., KISS 2014: 117, SzMHn. 2: 324. — T18-B1.

Cserélt-szőlő 1624: *Csereh* [ɔ: *Czerelt*] *szőlő, Cherelt szőlő*. — Egykori szőlő a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagja a *cserél* ige befejezett melléknévi igenévi alakjából származik, de a névadás pontos indítékát nem ismerjük. — SZABÓ 1937: 369.

Cseres-hát 1800: *Cseres-hát*. — BALOGH szerint a Nyíresi út mellett fekvő egykori irtás. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név a *cseres* 'cserfás erdő(rész)' és a *hát* 'valami mögött fekvő terület, valaminek a mögöttes része' értelmű földrajzi köznevek összetételéből alakult. — BALOGH 2017: 162, FKNT.

Csertezán tanyája lásd **Nagy-tanya**

Csikászó-Vész 1811: A szántóföldek lábjaianál álló *csikászó Vészemmel* együtt, 1727: *Csikászó Vész*. — Egykori határrész, helyét pontosabban nem ismerjük. Feltehetően a település keleti határában fekvő Vész része lehetett. A *csikászó* előtag 'hely, ahol csíkot lehetett fogni' értelmű. — BALOGH 2017: 162, 164, FKNT.

Csókás 1864: *Csokás*. — Egykori dűlő a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név a *csókás* 'terület, ahol sok csóka van' földrajzi köznévből alakult. — FKNT., PESTY 1864/57: 440a.

Csonkás 1935–1936: *Csonkás*, 1918: *Csonkás*, 1884: *Csonkás*, 1870: *Csonkas*, 1865: *Csonkás*, 1864: *csonkás*, 1818: *Csonkás*. — Egykori szántóföld a határ nyugati részén a vasúttól keletre. A területtel szomszédos kökényesdi határrész neve ma is *Csonkás*. A név az 'irtással nyert szántóterület, amelyben a fák tuskóját benne hagyták' értelmű *csonkás* földrajzi köznévből származik. Vö. Csonkás-oldal. Lásd Csonkás (Kökényesd). — BALOGH 2017: 162, FKNT., HKFT., Kat., PESTY 1864/57: 440a, SzamSz., T1.S.74.18/38, T1.S.79.1777/6, T1.S.79.1777/7, T22.B.IX.a.2269. — T9-E4.

Csonkás-oldal 1864: *Csonkásoldal*. — Egykori határrész. Helyét pontosabban nem ismerjük. Az utótagként álló *oldal* jelentéséből arra következtethetünk, hogy bizonyára a határ nyugati részén húzódó Csonkás közelében, vagy annak területén feküdt. — PESTY 1864/57: 440a.

Csordalegelő lásd **Kis-legelő**

Csősz lásd **Cselőc**

Csuka-szék lásd **Csuka-zug**

Csuka-zug 1864: *Csukaszug*, 1812: *Csuka-szék*. — Egykori dűlő a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagja feltehetően személynévi eredetű. A *Csuka* családnévet SZABÓ ISTVÁN is említi a település történeti családnévanyagában. Ugyanakkor nem zárható ki az előtag állatnévi eredete sem. Az utótag a *zug* 'folyó kanyarulatában levő száraz terület' földrajzi köznév, amely PESTY adatában *szug* formában szerepel. A BALOGH által említett **Csuka-szék** névforma is ezt a területet jelölhette. E név utótagja a *szék* 'vízállásos, szikes terület' értelmű földrajzi köznév. — BALOGH 2017: 162, FKNT., PESTY 1864/57: 440a, SZABÓ 1937: 368.

Dabolci palló 1864: *Dabolczi Padló*. — Egykori gyaloghíd, mely feltehetően a Dabolc és Halmi határán húzódó Égeren való átkelést tette lehetővé. A név utótagja a *palló* 'vastag, széles deszkából készült gyalogjáró, gyaloghíd' értelmű földrajzi köznév Vö. Dabolci palló hely. — FKNT., PESTY 1864/57: 440a.

Dabolci palló hely 1918: *Dabolczi pallóhely*, 1865: *Dabolczi Palló hely*. — Egykori szántóföld a szomszédos Dabolctól délre, a Bábonyi utca és az Éger közti területen. Bizonyára ezen a területen állt a Dabolci palló. — Kat., T1.S.79.1777/6, T1.S.79.1777/7. — T10-B4.

Dabolci utca 2025: *Dabóuci ucca* | *Ez a mi uccánk a Dabóuci ucca, és akkor így ágazik le, ez a Bábonyi ut ot lefele, de az Buzi ucca, a Buzi uccám van*. 2004: *Dabóci ucca*, 1920: *Dabolczi ut[ca]*. — A Fő utcáról nyíló, Dabolcra vezető utca. Hivatalos név. — ÉGy., L0.53.104.8, SZMHn. 1: 282. — T29-E4.

Dani-domb 1909: *Dani dombja*, 1864: *Danydomb*. — A település határában említett dűlő. BALOGH szerint Nyírestanya területén feküdt. A név előtagja bizonyára személynév lehet. A *Dani* családnév többször előfordul a település történeti családnévanyagában. **Dani dombja** formában is említik. — BALOGH 2017: 162, PESTY 1864/57: 440a, SZABÓ 1937: 367–368.

Dani dombja lásd **Dani-domb**

Darvas 1864: *Darvas*. — A település határában említett terület. Helyét pontosabban nem ismerjük. A névadás indítéka bizonytalan. Talán a *daru* állatnév -s képzős formájából alakult, utalva a terület egykori állatvilágára. Ugyanakkor sze-

mélynévi előzménye is elképzelhető. Vö. Darvas-fő, Darvas köze. — PESTY 1864/57: 440a.

Darvas-fő 1789: *Darvasfő*. — BALOGH szerint egykori szántóföld a település határában. Bizonyára a Darvas része lehetett, helyét pontosabban nem ismerjük. A név utótagja a *fő* 'mezőrésztel' településhez közelebb eső része' földrajzi köznév. — BALOGH 2017: 162, FKNT.

Darvas köze 1864: *Darvasköze*. — A település határában említett hely. Helyét pontosabban nem ismerjük, bizonyára a Darvas szomszédságában feküdt. A név utótagja a *köz* 'két tájrész (erdő, árok) széle közötti terület' földrajzi köznév. — FKNT., PESTY 1864/57: 440a.

Deák Ferenc utca lásd **Virág utca**

Denevér utca lásd **Orgona utca**

Diósi utca lásd **Virág utca**

Diós utca lásd **Virág utca**

Disznólegelő 2025: *Disznólegelőü*, 2004: *Disznólegelőü*. — A Kis-Legelő északi része. Korábban ide hajtották ki a település disznóit. — ÉGy., SZMHn. 1: 285. — T9-G5H5.

Diszpenszár lásd **Orvosi rendelő**

Dobosié 2025: *Dobosijé* | *Dobosijé, így ahogyt keresztfüle mentünk a Szegedijéből Nyiresnek fele, egy ojan kis cikli*. 2004: *Dobosi-tag*. — Szántóföld a település határának déli részén. Nevét egykori tulajdonosáról kapta. **Dobosi-tag** formában is említik. — ÉGy., SZMHn. 1: 285. — T9-F5.

Dobosi-tag lásd **Dobosié**

Dögtér 2025: *Döktér*; 2004: *Döktér*. — Szántóföld a település határának keleti részén a Buzi utca közelében. Korábban itt földelték el az elhullott állatokat. — ÉGy., SZMHn. 1: 285. — T9-H4.

Éger 2025: *Éjger*; *Éjgerre ~ Kanálisnál* | *Ez az Éjger, így ahogy a Dabóucra fele megyünk... Réjgen még jártunk oda sikanyóuzni, a nagy lapos, mikor kiöntött ijen tájékon. A Kanális, igen, igen, ott az Éjger*. 2004: *Égeres, Nagy-éger*; 1941: *N[agy] Eger*; 1884: *Nagy Éger*; 1860–1861: *Nagy Éger*; 1812: *Büdös Éger*; 1805: *Eger*. — Lapos hely a határ északkeleti részén a szomszédos Dabolc közelében. Korábban nagy kiterjedésű mocsaras terület volt, amely Dabolc, Halmi és Kisbábony területén feküdt. A név az *éger* 'égerfás hely, égererdő'

földrajzi köznévből származik. *Égeres* formában is említik, illetve korábban *Nagy-Éger* alakban is előfordult, amelynek *nagy* előtagja az egykori mocsár északi ágát jelölő, Dabolc határából adatolt Fekete-Égertől való megkülönböztetést szolgálta. A BALOGH által említett *Büdös-Éger* névforma is bizonyosan ezt a területet jelölte, a forrás ugyanis a Hegy út menti forduló melletti fekvéséről számol be. A *Kanálisnál* névváltozat a területnek a Kanális melletti fekvésére utal. Lásd Éger (Dabolc, Kisbábony). — BALOGH 2017: 161, ÉGy., FKNT., HKFT., MaKF., MKFT., SZIRMAY 1805: 158, SzMHn. 1: 285, 287. — T9-G3.

Égeres lásd **Éger**

Egry Endre-Pást 1884: *Egry Endre Pást.* — Földterület a mai Nyírestanya területén. Az elnevezés előtagja a tulajdonosára utalhat, utótagja pedig a Pást területén való fekvésére. — HKFT. — T17-F1.

Egyház földje lásd **Pap-tag**

Eliberării utca lásd **Fő utca**

Eminescu utca lásd **Mihai Eminescu utca**

Eper utca lásd **Szamóca utca**

Erdőalj 1864: *Erdő ally.* — Egykori dülő a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név az *erdőalj* 'erdő szélén lévő terület' összetett földrajzi könévből alakult. — FKNT., PESTY 1864/57: 440a.

Erli-tag 2025: *Erli-tag.* — Szántóföld a település határának délnyugati részén a Kisasszonyok tagja és a Gyémándi között. Nevét tulajdonosáról kapta. — ÉGy. — T9-F4.

Fagyizó lásd **Can-Can**

Fapiac utca 2025: *Fapijac ucca | Régen itt árulták a fát stráffal. | Mer ott árulták a románok a fát, ijen lúszekérrel.* 2004: *Fapijac, Lemnulij ucca.* — A Dabolci utcáról északi irányba nyíló utca. A *Fapiac utca* hivatalos magyar utcanév. A *Lemnului utca* névváltozat az azonos jelentésű hivatalos román *Strada Piața Lemnelor* utcanévből származik. — ÉGy., SzMHn. 1: 282. — T29-E4.

Fehér iskola 2025: *Fehéir iskola | Már mos megint átal vam fesve fehéjrrre. Mer ety tájba vóut rőuzsaszin is. | Mikor má éin jártam, nem vóut, csak román és magyar szekcijóu.* 2004: *Fehériskola.* — Épület a Vágóhid utca és a Fő

utca sarkán. Nevét homlokzata színéről kapta. Jelenleg az általános iskola alsó tagozatának magyar tannyelvű osztályai működnek az épületben. — ÉGy., SzMHn. 1: 282. — T28-D4.

Felső-mező 1809: *Felső mező | a város végén.* — Egykori dülő a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A *felső* előtag az Alsó-mezőhöz való viszonyítást fejezi ki. — BALOGH 2017: 162.

Ferenczy-tanya 1913: *Ferenczytanya*, 1907: *Ferenczy tanya*, 1902: *Ferenczy tanya.* — Egykori tanya a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Nevét bizonyára egykori tulajdonosáról kapta. — Hnt.

Feri-bár 2025: *Feri-bár.* — Épület a Fő utcán. Korábban kocsmá volt, jelenleg virágüzlet működik benne. A név a kocsmá egykori csaposának keresztnévére utal. — ÉGy. — T28-C4.

Florilor lásd **Virág utca**

Florilor utca lásd **Virág utca**

Fogházépület lásd **Piros iskola**

Fő út lásd **Fő utca**

Fő utca 2025: *Főü ucca ~ Főü ut*, 2004: *Fő ucca, Eliberării ucca.* — A település fő utcája. A Nevetlen utca sarkától a Hajó házig tartó útszakasz. Az *Eliberării utca* név a hivatalos román *Strada Eliberării* 'Felszabadulás utca' névből származik. — ÉGy., SzMHn. 1: 282. — T28-C4D4.

Fuchs-tanya 1915: *Fuor tanya*, 1911: *Fuchs tanya*, 1909: *Fuchs tanya.* — Egykori tanya a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név az egykori tulajdonosára utalhat. A BALOGH által közölt névadat bizonyára romlott névforma lehet. — BALOGH 2017: 162, L0.53.104.4: 196, L0.53.104.8.

Futballpálya 2025: *Fodbalpája ~ Fodbaltér*, 2004: *Futbàlpája.* — A Temető utca végén található sportpálya. *Futbaltér* néven is említik. — ÉGy., SzMHn. 1: 282. — T28-C3.

Futbaltér lásd **Futballpálya, Temető alja**

Gátas 2004: *Gatas*, 1658: *Gatas.* — BURA szerint a település határában fekvő rét. Pontos helyét a források nem közlik. A név feltehetően arra utal, hogy a terület olyan vízfolyás mellett fekszik, melyen duzzasztó van. Talán a szomszédos Tamásváralján adatolt Gátas pataka nevével függ össze. — SZABÓ 1937: 369, SzMHn. 1: 285.

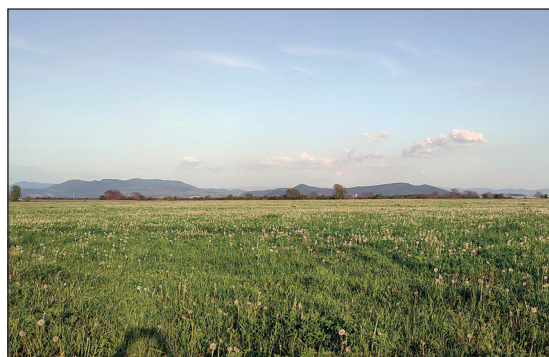
Gazdasági iskola 2025: *Gazdasági iskola ~ Pikéit* | *A Határnál ... ot vóut réigen a magyar időjében a Gazdasági iskola. | Ez a Pikéit grancserek vóutak, mek katonaság... naty katonaság vóut. És azér montuk, hogy a Pikéitre. És mongyuk ennek is utána vóutak főüdek.* 2004: *Gazdasági iskola*, 1941: *Gazd[asági] isk[ola]*. — Épület a Nevetlen utca északi végén az országhatár mellett. Mezőgazdasági szakoktatást nyújtó iskolaként működött. Később a határőrség laktanyája lett, erre utal a **Pikét** névváltozat, mely a román *pichet* 'őrház' szó átvételéből származik. Vö. **Pikét**-tag. — ÉGy., MaKF., RKsz., SzMHn. 1: 283. — T28-B2.

Geiger-gőzmalom-tanya 1914: *Geiger-gőzmalom-tanya*. — Egykori gőzmalom. Egy korabeli újsághirdetés szerint a község központjában lévő piactéren állt. Tulajdonosáról kapta a nevét. — BALOGH 2017: 162.

Gosztát 1. 2025: *Gosztát*. — Szántófield a határ keleti részén a Szatmári út és a Bábonyi-Gosztát között. Az állami gazdaság, azaz a Gospodăria Agricolă de Stat (GOSTAT) tulajdona volt. — ÉGy. — T9-H4.

Gosztát 2. 2025: *Gosztát ~ Gosztát főüggye*. — Szántófield a település határának északkeleti részén a Hegy úttól délre. Az állami gazdaság, azaz a Gospodăria Agricolă de Stat (GOSTAT) tulajdona volt. **Gosztát földje** néven is említik. — ÉGy. — T29-H3.

Gosztát 3. 2025: *Gosztát ~ Gosztáté*, 2014: *Gosztáté*, 2008: *Gosztáté*. — A település délkeleti határában a Csemetéstől délnyugatra fekvő szántófield. Az állami gazdaság, azaz a Gospodăria Agricolă de Stat (GOSTAT) tulajdona volt. Korábban a szomszédos Túrterebes határához tartozott. Jelenleg is túrterebesiek tulajdona.

Gosztát

Fotó: Hankusz Éva

Gosztáté formában is említik. — ÉGy., KISS 2014: 123, SzMHn. 2: 327. — T18-B1.

Gosztáté lásd **Gosztát 3.**

Gosztát földje lásd **Gosztát 2.**

Gosztát-tanya lásd **Nagy-tanya**

Görjös 2025: *Görjös, Görjösbe*, 2004: *Görjös*, 1941: *Görjös*, 1935–1936: *Görjös*, 1931: *Görjös*, 1918: *Görjös*, 1884: *Görjös*, 1865: *Görjös*, 1818: *Görjös*. — Szántófield a határ keleti részén a Szatmári úttól északra. Átnyúlik Kisbábony határába is. A név a görös 'rögös, göröngyös' melléknévvel áll kapcsolatban. Lásd **Görjös** (Kisbábony). — BALOGH 2017: 162, ÉGy., HKFT., Kat., MaKF., SzamSz., SzMHn. 1: 285, T1.S.79.1777/6, T1.S.79.1777/7, T16.T.541. — T10-B5.

Görökatolikus pap tagja 2004: *Görök-katolikus pap tagja*. — Szántófield a határ keleti részén. A Pap-tag része, az egyes részek elnevezéseit ma már nem használják. A név utótagja a *tag* 'a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' földrajzi köznév. — FKNt., SzMHn. 1: 285. — T9-H4.

Görökatolikus templom 2004: *Görök-katolikus-templom*. — BURA szerint épület a település belterületén. Bizonyára téves adat, ugyanis Halmiban nincs, és korábban sem volt görökatolikus templom. — SzMHn. 1: 283.

Grófé 2025: *Gróuféi* | *A Vasutig van a Gróuféi. Piszé gróufnak montak. Valami ákcsidentet csinált. Nem vóut nőüs, apámtú hallottam mindég, eltört az orra, oszt elnevezték Piszé gróufnak. És atták neki a Gróufét, ... és a cimert nem attá oda érte. Mikor már megbuktak, hogy a komonisták üldöszték úköt, akkor elvették. De a rangját nem attá oda az egész forduló főüder. Mer akkor megvették vóuna ezek a naty földbirtokosok, maga csak a rangot, és nem attá el.* 1918: *Szappanyos*, 1865: *Szapános*, 1864: *szapános*, *Szappanyos*, 1822: *Szappanyos*, 1806: *Czopányos*. — Az északnyugati határszélen, a vasúttól nyugatra fekvő szántófield. A **Grófé** nevet az egykori tulajdonos grófi rangjáról kapta. A **Szappanos** név az itt folyó Szappanos patakra utal. — BALOGH 2017: 162, 164, ÉGy., Kat., PESTY 1864/57: 399b, 440a, T1.S.79.1777/6, T1.S.79.1777/7. — T9-E3.

Gulyalegelő 2025: *Gujalegelőü* | *Vitték a lovakat, meg ijen bornyukot kiatták a gujára*. —

Gulyalegelő

Fotó: Hankusz Éva

Legelő a határ keleti részén a Nagy-erdő mellett. A Hegyalja része. Korábban gulyalegelőként használták. — ÉGy. — T10-D1.

Gyémándi 2025: *Gyémándijéj ~ Gyémántijéj* | *Ez is egy ojam földbirtokos vóut a Gyémánti, s akkor oszt ott lehúzódik, nagyon nagy darab föld e.* | *Gyémánti az zsidó vóut.* 2004: *Gyémándi-tag, Gyémánti-tag.* — Szántóföld a határ délnyugati részén a Szegediétől nyugatra. Nevét egykori tulajdonosáról kapta. A település kataszteri térképe szerint a területet Gyémándi Márton birtokolta. A **Gyémándi-tag** névváltozat utótagja a *tag* 'a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' földrajzi köznév. Vö. Gyémándi-tanya. — ÉGy., FKnt., SzMHn. 1: 285. — T9-F4.

Gyémándi-tag lásd **Gyémándi**

Gyémándi-tanya 1914: *Gyémándi tanya.* — Egykori tanya a településen. Helyét pontosabban nem ismerjük, bizonyára a Gyémándi területén állhatott. — BALOGH 2017: 162.

Gyertyánfa-domb 2004: *Gyertyánfadomb*, 1935–1936: *Gyertyáfadomb*, 1918: *Gyertyánfadomb*, 1865: *Gyertyánfa domb.* — Egykori határrész. A kataszteri térkép szerint a település határának déli részén, a Nyíresi úttól nyugatra feküdt. Ma Nyírestanya település fekszik a területen. A név előtagja bizonyára az egykori növényzetre utal. — Kat., SzamSz., SzMHn. 1: 285, T1.S.79.1777/6, T1.S.79.1777/7. — T17-F2G2.

Györkös 2004: *Györkös.* — BURA szerint bokros terület a vasútállomás közelében. A név eredete bizonytalan, talán személynévből alakult. — SzMHn. 1: 285. — T9-E3.

Gyülekezeti terem 2025: *Gyülekezeti terem ~ Imaterem ~ Református iskola ~ Kollektív iro-*

da, 2004: *Reförmátus-iskola.* — A református egyház tulajdonában lévő, az Új iskola mellett álló épület. Református gyülekezeti teremként működik, **Imaterem**-nek is hívják. Korábban felekezeti iskola volt, erre utal a **Református iskola** elnevezése. A **Kollektív iroda** névváltozatát az magyarázza, hogy egy ideig a kollektív gazdaság irodája működött benne. — ÉGy., SzMHn. 1: 284. — T28-D4.

Hajdú-sor 1864: *Hajdu sor.* — Egykori határrész. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagja bizonyára személynév lehet. A *Hajdú* családnév megtalálható a település történeti családnévanyagában. Az utótag a *sor* 'szabályos alakú földdarabok a határban' földrajzi köznév. — FKnt., PESTY 1864/57: 440a, SZABÓ 1937: 366.

Hajnal utca 2025: *Hajnal ucca*, 2004: *Hajnàl ucca, Zorilòr ucca.* — A Fő utcával párhuzamos utca a belterület északi részén. A *Hajnal utca* hivatalos magyar utcanév. A **Zorilor utca** névváltozat az azonos jelentésű hivatalos román *Strada Zorilor* utcanév átvételéből származik. — ÉGy., SzMHn. 1: 283, 384. — T28-D4.

Hajó ház 2025: *Hajóu ház* | *Ahogy jövőnk Szatmárrú fele, ez az első ház.* 2004: *Hajóház.* — Lakóház a Fő utca és a Dabolci utca sarkán. A név az épület alakjára utal. — ÉGy., SzMHn. 1: 283. — T29-E4.

Halasy lásd **Halasy-tanya**

Halasy-tanya 2004: *Halasy-tanya* | *Tulajdonosa családnévéről.* 1931: *Halasy*, 1918: *Halasy*, 1915: *Halasy*, 1907: *Halassy tanya*, 1902: *Halassy tanya.* — BURA szántóföldként említi a határ északnyugati részén a vasút mentén. Korábban tanya állt a területen. **Halasy** formában

is szerepel. — Hnt., SzMHn. 1: 285, T16.T.365, T16.T.541, T22.B.IX.a.2268. — T9-F3.

Halma lásd **Halmi**

Halmaj lásd **Halmi**

Halmi malom 1884: *Halmii malom*, 1863–1864: *Halmi malom*, 1836: *Halmi malom*. — Egykori vízimalom a Túron. — HKFT., L0.53.104.14, MKFT. — T17-F2.

Halmi-mező 1. 2025: *Halmi-mezőü.* — Szántó-föld a település határának északkeleti részén a Hegy úttól északra. A *halmi* előtag bizonyára a területtel szomszédos dabolci határtól való megkülönböztetést szolgálja. — ÉGy. — T29-G3H3.

Halmi-mező 2. 2025: *Halmi-mezőü.*, 2014: *Hàlmi-mező*, 2008: *Hàlmi-mezőü.* — Szántó-föld a település határának délkeleti részén a Schwarzkopf-tanyának a Nagy-kanálissal határos részén. A *halmi* előtag bizonyára a területtel szomszédos túrterebesi határtól való megkülönböztetést szolgálja. A források Túrterebes helynevei között említik. — ÉGy., Kiss 2014: 124, SzMHn. 2: 319. — T18-A1.

Halmi-Nagy-láp 1884: *Halmi nagy láp.* — Egykori lápos terület a határ délkeleti részén. Ma árok húzódik a helyén. — HKFT. — T17-H1.

Halminyíres lásd **Nyírestanya**

Halmi szvát lásd **Polgármesteri hivatal**

Halom lásd **Halmi**

Hárd lásd **Hárd-tanya**

Hárd-tanya 2025: *Hárt-tanya ~ Hárd ~ Zöüt-tanya | Van ez a ferma [farm] csinálva. ... Ahogy megyünk Váraljára fele vagy a Hegyre fele. Annak mongyák, hoty hárdos, Hárd.* — Tanya a település keleti részén a Hegyút mentén. Nevét tulajdonosáról kapta. **Hárd**-nak is hívják. Az épületek jellegzetes színe miatt **Zöld-tanya**-ként is szokták emlegetni. — ÉGy., ÚCsnT. *Hard.* — T10-C2.

Harmad-éger 1694: *Harmadeger.* — Egykori erdő a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Az előtag talán összefügg a *harmados* 'földbérként fizetett harmadrész termés' melléknévvvel. A név utótagja az *éger* 'égererdő, égerfás hely' földrajzi köznév. — FKNT., SZABÓ 1937: 369, SzamSz.

Harmadik híd lásd **Hódos hídja**

Hármas-hát 1864: *Hármashát.* — Egykori határrész. Helyét pontosabban nem ismerjük.

A név utótagja a *hát* 'dombos vízparti terület' vagy 'valami mögött fekvő terület, valaminek a mögöttes része' földrajzi köznév. A névadás indítékát nem ismerjük. A név talán összefügg a *Hármas-láz* névvel. — FKNT., PESTY 1864/57: 440a.

Hármas-láz 1815: *Hármas Láz.* — Egykori határrész, BALOGH szerint a Nyíresi-fordulóban feküdt. A név utótagja a *láz* 'erdei tisztás, irtás' földrajzi köznév. A névadás indítékát nem ismerjük. A név talán összefügg a *Hármas-hát* névvel. — BALOGH 2017: 163, FKNT.

Hársfa utca 2025: *Hársfa ucca ~ Korház ucca ~ Leményi ucca*, 2004: *Kórház ucca, Tejilòr ucca.* — Utca a belterület északkeleti részén. A hivatalos *Hársfa utca* nevet a korábban az utcát szegélyező öreg hársfáról kapta. Ezeket nemrégiben egy építkezés miatt kivágták. A **Kórház utca** névváltozat az utcában álló egykori Kórházra utal. A korábban az utcában lakó Leményi családról **Leményi utcá**-nak is nevezik. A **Teilor utca** név a *Hársfa utca* fordításként létrejött hivatalos román *Strada Teilor* utcánév átvételéből származik. — ÉGy., SzMHn. 1: 283, 284. — T28-D4.

Határ 2025: *Határ.* — A román–ukrán ország-határ, mely a települést északon határolja. — ÉGy. — T9-F2H2.

Határ-éger 1550: *Hathar eger.* — Egykori erdő a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Az utótag az *éger* 'égererdő, égerfás hely' jelentésű földrajzi köznév. — FKNT., SZABÓ 1937: 369.

Határ-lapos 1. 2025: *Határ-lapos | Az egész arra lefele nyulik a Turra.* 2004: *Határlapos*, 1884: *Kökényesdi p[atak].* — A Halmi és Kökényesd déli határvonalát jelző kanális. Nevét a mellette fekvő Határ-laposról kaphatta. Korábban **Kökényesdi-patak** néven is említették. Lásd Határ-lapos (Kökényesd). — ÉGy., HKFT., SzMHn. 1: 286. — T9-F5.

Határ-lapos 2. 2025: *Határ-lapos.* — Szántó-föld a délnyugati határszélén. A név utótagja a *lapos* 'környezeténél alacsonyabban fekvő, többnyire vizenyős, legelőnek vagy kaszálónak alkalmas sík terület' földrajzi köznévből alakult. — ÉGy., FKNT. — T9-F5.

Havasi Gyopár gyermekotthon 2025: *Árvaház ~ Havasi Gyopár gyermekotthon*, 2004: *Árva-*

ház. — Épület a település központjában. Gyermekeketthon működik benne. A *Havasi Gyopár gyermekeketthon* hivatalos név. — ÉGy., SzMHn. 1: 282. — T28-D4.

Hegy alatt lásd Hegyalja 1., Nagy-erdő

Hegyalja 1. 2025: *Hegyajja ~ Hegy alatt | Ez nagy darab, laposos, kaszáló, sok káka vóut, jaj, régen mi annyit mentünk oda kaszálni. | Mentük a Hegyre, oszt megkértük, nem visz fe egész a Hegyajjáig, fel minket. Mentünk szőüllőüt szedni. | Megyek a Hegyajjába.* 2004: *Hegyajja*, 1935–1936: *Hegyalja*, 1918: *Hegyalja*, 1865: *Hegy allya.* — Legelő a határ keleti részén a Hegy úttól északra. A kataszteri térkép tanúsága szerint a Hegyalja területe korábban a Nagy-erdő keleti végétől a Hódosig terjedt, ma azonban a Hódostól nyugatra eső területet is ide számítják. Korábban a Dabolc és a Halmihegy területére átnyúló kis részeket is ezen a néven említették. A név 'a hegy alsó része, a hegy lába' értelmű *hegyalja* földrajzi köznévből származik, és a területnek a Halmihegyhez tartozó szőlőhegy lábánál való fekvésére utal. **Hegy alatt** formában is említik. Vö. Hegyalja-erdő, Hegyaljai-kaszálók. Lásd Hegyalja (Dabolc, Halmihegy). — ÉGy., FKNT., Kat., SzamSz., SzMHn. 1: 286, T1.S.79.1777/6, T1.S.79.1777/7. — T10-C2.

Hegyalja 2. lásd Nagy-erdő

Hegyalja-erdő lásd Nagy-erdő

Hegyaljai-kaszálók 1864: *Hegyaljai Kaszálók.* — Egykori kaszáló a Hegyalján. Pontos helyét nem ismerjük. — PESTY 1864/57: 440a.

Hegy felől való mező 1618: *Hegi felől való mező.* — Egykori dűlő, mely bizonyára Halmihegy közelében feküdt. Pontos helyét nem ismerjük. — SZABÓ 1937: 369.

Hegyalja

Fotó: Hankusz Éva

Hegy út 2025: *Hegy ut | Ahogy menc Várajjára fele.* — A Dabolci utca folytatása, mely Halmihegyre, illetve Tamásváraljára vezet. — ÉGy. — T10-B3.

Hitter 2004: *Hittér.* — BURA szerint a határ északnyugati részén a vasút közelében található. Nevét tulajdonosáról kapta. — SzMHn. 1: 286. — T9-F3.

Hívő temető 2025: *Hüvőü temetőü,* 2004: *Hívő-temető.* — Pünkösdistá temető a Villanytelep utca végén. — ÉGy., SzMHn. 1: 283. — T28-C5.

Hívő templom lásd Pünkösdistá templom

Hódos 2025: *Hodos,* 2004: *Hodos,* 1944: *Hódos,* 1918: *Hodos.* — Patak a határ keleti részén. A név a *hód* állatnév -s képzős formájából származik. Vö. Hódos hídja. Lásd Hódos (Dabolc, Kisbábony, Tamásváralja). — ÉGy., SzMHn. 1: 286, T22.B.IX.a.2268, T22.B.XV.c.500/2. — T10-C2.

Hódos hídja 2025: *Hodos higgya ~ Harmadik hid | A második hid, vagyis na réigen a Harmadik hidnak vóut elnevezve. De most a második.* — A Hódoson átívelő híd a Hegy út mentén. A **Harmadik híd** elnevezés arra utal, hogy Halmiból Tamásváralja irányába a harmadik híd volt a Hegy út mentén. — ÉGy. — T10-D2.

Horgas 2025: *Horgos | A Csetete keritéssitül a Boszorkány-dombig.* 2014: *Hòrgas,* 2008: *Hòrgas,* 2004: *Hàrgos,* 1808: *Hogas,* [19. század]: *Horgos mező,* 1780: *Horgas mező.* — Szántóföld a határ délkeleti részén a Csetetés mellett. Résezi a Kis-Horgas és a Nagy-Horgas. Korábban a szomszédos Túrterebes határához tartozott. A történeti források is Túrterebes határában említik. Nevét a terület alakjáról kaphatta. Korábban **Horgas-mező** formában is szerepelt. — BALOGH 2017: 162, ÉGy., KISS 2014: 126, SZABÓ 1937: 534, SzMHn. 1: 285, 2: 328, T0.53.216.1. — T18-B1.

Horgas-mező lásd Horgas

Hosszú Istók kaszálója 1818: *Hosszú Istók kaszálója.* — Egykori kaszáló a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Nevét tulajdonosáról kaphatta. — BALOGH 2017: 162.

Imaterem lásd Gyülekezeti terem

Ion Creangă utca 2025: *Jon Kreángö ucca ~ Malom ucca,* 2004: *Creangă ucca, Malom ucca.* — A belterület északnyugati részén fekvő utca. A *Ion Creangă utca* a hivatalos neve, de

Creangă utca formában is említik. A *Malom utca* névváltozat a korábban az utca sarkán álló malomra utal. — ÉGy., SzMHn. 1: 282, 283. — T28-B3B4.

Iskola lásd **Új iskola**

Jákob-köz lásd **Jákó-köz**

Jákó-köz 1918: *Jákóköz*, 1918: *Jakó köz*, *Jákó köz*, 1865: *Jákóköz*, 1864: *Jákó Köz*, *Jákob Köz*. — Egykori dűlő a település határának északi részén a Nevetlen utca és a Kanális között. A név előtagja személynévi eredetű. A település családnévanyagában *Jakab* formában szerepel. Az utótag a *köz* 'két terület közötti hely' földrajzi köznév. PESTYNél a *Jákob-köz* névalak is előfordul. — FKNT., Kat., PESTY 1864/57: 399b, 440a, SZABÓ 1937: 365, 366, T1.S.79.1777/6, T1.S.79.1777/7. — T9-F3.

Jákosi-tag 2004: *Jákosi-tag*. — BURA szerint a Buzi utca közelében fekvő szántóföld. Nevét tulajdonosáról kapta. — SzMHn. 1: 286. — T9-H4.

Járásbíróság lásd **Piros iskola**

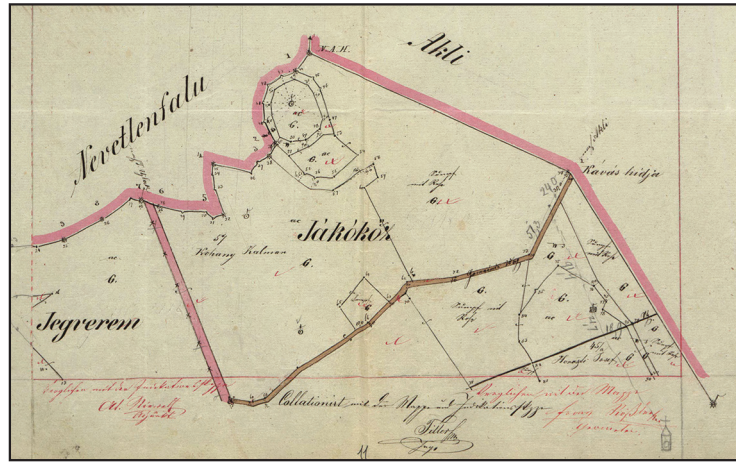
Jégverem 1. 1864: *Jégverem*. — PESTY magyarázata szerint a határ északi részén fekvő Kávás várához tartozó jégverem volt. Vö. *Jégverem 2.* — PESTY 1864/57: 399b, 440a.

Jégverem 2. 1918: *Jégverem*, 1865: *Jégverem*, 1864: *Jégverem lapossa*, *Jégverem laposa* | *Ez vagyon a 'Kávás vár közelében melly lapos helylyen a' várhoz tartozó Jégverem volt épülve, nevét ezen Jégveremtől vette.* 1802: *Jég verem oldal*. — A település határának északnyugati részén, a Nevetlen utcától nyugatra fekvő egykori szántóföld. Nevét a Kávás várához tartozó *Jégverem*ről kapta. A *Jégverem laposa* névforma utótagja a *lapos* 'környezeténél alacsonyabban fekvő, többnyire vizenyős, legelőnek vagy kaszálónak alkalmas sík terület' földrajzi köznévből alakult. Korábban *Jégverem-oldal* formában is említették. — BALOGH 2017: 162, FKNT., Kat., PESTY 1864/57: 399b, 440a, T1.S.79.1777/6, T1.S.79.1777/7. — T9-F3.

Jégverem laposa lásd **Jégverem 2.**

Jégverem-oldal lásd **Jégverem 2.**

Jeremiás-tanya 1913: *Jeremiástanya*, 1907: *Jeremiás tanya*, 1902: *Jeremiás tanya*. — Egykori tanya a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Nevét bizonyára tulajdonosáról kapta. — Hnt.

A Jákó-köz és a Jégverem egy 19. század közepi térképen (T1.S.79.1777/6)

Jenő-tanya lásd **Szentpály Jenő-tanya**

Jövő utca 2025: *Kolektív ut ~ Jövőü ucca* | *Azér mongyák, hoty Kolektiv ut, mer ot vóut a nagy raktár. | Ahol sok csángóuk laktak. ... Ott lektöb csángóuk laktak. Beszéltek azok magyarú, de nem lehetett érteni, hogy mit mondanak. Ojam furcsán beszéltek.* 2004: *Újször*. — Újabban beépült utca a belterület déli részén, ezért **Új sor** formában is szerepel. A *Kollektív út* névváltozat arra utal, hogy korábban ezen az úton jártak a Kollektívhez. Hivatalos neve *Jövő utca*. — ÉGy., SzMHn. 1: 284. — T28-D4.

Júlia 2025: *Júlija*. — Élelmiszerbolt a Kórház utca sarkán. A név a bolt korábbi tulajdonosának keresztnévére utal. — ÉGy. — T29-E4.

Kádár-láz 1804: *Kádár-láz*. — Egykori határ-rész. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagja személynév lehet, és a terület birtokosára utalhat. A *Kádár* családnév megtalálható a település történeti családnévanyagában. A *láz* utótag 'erdei tisztás, irtás' értelmű földrajzi köznév. — BALOGH 2017: 162, FKNT., SZABÓ 1937: 366.

Kanális 1. 2025: *Kanális*. — Halmi és Dabolc határán húzódó csatorna. Lásd *Kanális (Dabolc)*. — ÉGy. — T9-G3.

Kanális 2. lásd **Nagy-kanális**

Kanális-láp lásd **Bogyoszló**

Kanálisnál lásd **Éger**

Katolikus iskola 2025: *Katóylikus iskola* | *A Katóylikus iskola az le vam bontva. Asz pont a Róumaji katóylikus templommal szembe vóut.* 2004: *Katolikus-iskola*. — Egykori épület a

Római katolikus templom közelében. Felekezeti iskolaként működött. Ma lakóház áll a helyén. — ÉGy., SzMHn. 1: 283. — T9-F5.

Katolikus pap tagja 2004: *Katolikus-pap tagja*. — Szántóföld a belterületől északkeletre a Bá-bonyi út északi oldalán. A Pap-tag középső része. Az egyes részek nevét ma már nem használják. A név utótagja a *tag* 'tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' értelmű földrajzi köznév. — FKnt., SzMHn. 1: 286. — T9-H4.

Katolikus plébánia lásd **Plébánia**

Katolikus temető 2025: *Katóylikus temetőü*, 2004: *Katólikus-temetőü*. — A Temető keleti, többnyire katolikusok által használt része. — ÉGy., SzMHn. 1: 283. — T28-C3D3.

Katolikus templom 2025: *Katóylikus templom* ~ *Róumaji katóylikus templom*, 2004: *Katólikus-templom, Róumaji-katólikus-templom*. — Római katolikus templom a Fő utcán a Polgármesteri hivatal szomszédságában. **Római katolikus templom** formában is említik. — ÉGy., SzMHn. 1: 283, 384. — T28-D4.

Kávás lásd **Kávás vára**

Kávás-vár lásd **Kávás vára**

Kávás vára 2004: *Kávás-vár*; 1935–1936: *Kávásvára*, hegynév, 1864: *Vár*; *Kávás vár*; *Kávás vára* | a 'hol hajdan a 'Kávás vára volt; a 'mocsár közepén. | *Halmi város eszák keleti határában jelenleg Nevetlenfalu és Akli határ szeliben a 'Fekete Éger mocsár lápjai között volt építve az említett Kávás vára*. — *Ez a 'Matuznai családé volt ők többszöri lerombolás után is fel építettek*. — *Ezen Matuznai család több tagjai nem birván a 'soksori építkezést ezen Kávás várat el zálogositván 1545^k évben a 'Husztai vár kapitányja Kávási Kristófnak a 'Halmi birtokkal és kovásznói várral együtt, s nevét csakugyan ezen Kávási nevü zálogos birtokossától vette*. 1805: *Kavas-vára*, 1784: *Kávás Vár*, 1548: *Kávás*, *Kawas*, 1545, 1546: *Kawas*, 1541: *Kawas*, 1536: *Kawas*. — Egykori vár a határ északkeleti részén. **Kávás-vár**-nak is nevezik, a 16. századi források pedig **Kávás** formában említik. A PESTY által közölt **Vár** névforma ugyancsak ezt a helyet jelölhette. A várat Kávásy Kristóf husztai várnagy és máramarosi kamaraispán építette, s mivel engedély nélkül épült, 1548-ban elrendelték a lerombolását. SZABÓ a vár nevét is az ő családnévéből eredezteti, noha alaki szempontból éppen

a családnév tűnik másodlagosnak a várnévhez képest (de lásd *Kávás* csn.). Nem lehetetlen, hogy a helynévnek közvetlenül a *kávás* 'kávával ellátott' jelentésű melléknévhez van köze. — EKFT., PESTY 1864/57: 399b, 423b, 440a, SZABÓ 1937: 369, SzamSz., SZIRMAY 1805: 162, SzMH. 1: 286, TörtTár 1902: 111, 112, 114, 126, ÚCsnT.

Kecskés-tanya 1922: *Kecskés tanya*. — Egykori tanya a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Nevét bizonyára egykori tulajdonosáról kapta. A *Kecskés* családnév a szomszédos Túrterebes történeti családnévanyagában is előfordul. — L0.53.104.5, SZABÓ 1937: 530.

Kellner 2025: *Kellner*; 2004: *Kèllnèr* | *Tulajdonosáról*. — Szántóföld a határ északi részén a Vám közelében. *Kellner* nevű egykori tulajdonosa ajándékozta a református egyháznak, mely ma is birtokolja. Vö. *Kellner-tanya*. — ÉGy., SzMHn. 1: 286. — T9-F3.

Kellner-tanya 1911: *Kelner tanya*. — Egykori tanya a település határában. Pontos helyét nem ismerjük. Talán a *Kellner* területén állhatott. Tulajdonosáról kapta a nevét. — BALOGH 2017: 162.

Kemény-erdő 1784: *Kemény-erdő*. — Egykori erdő a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A forrás szerint 1784-ben irtották ki a területet. Nevét egykori tulajdonosáról kaphatta, a *Kemény* családnév megtalálható a település történeti családnévanyagában. — BALOGH 2017: 162.

Keresztnél 2025: *Keresztnél*. — Szántóföld a határ keleti részén a Szatmári úttól délre. A név az út mentén álló keresztre utal. — ÉGy. — T9-H5.

Kertalja lásd **Kisasszonyok tagja**

Két-akác-köz 1864: *Két akóczköz*. — Egykori határrész. Helyét pontosabban nem ismerjük. Talán kapcsolatban lehet a Kis-akác területével. — PESTY 1864/57: 440a.

Kis-akác 1807, 1801: *Kisakócz*. — Irtásföld és kaszáló volt a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagja bizonyára a terület méretére utal. Vö. *Két-akác-köz*. — BALOGH 2017: 162.

Kisasszonyok tagja 2025: *Kisasszonyok tagja* ~ *Péjterfi kisasszonyok tagja* ~ *Péjterfü kisasszonyéi* ~ *Kertajja* | *Azoknak még hegyök*

is vóut. ... Az vóut a Virág-hegy, az a Péterffy kisasszonyok hegye vóut. 2004: *Kisasszonyok tagja.* — Szántó föld a határ nyugati részén a Vásártér utca közelében, a Gyémándiétól nyugatra. A helybeliek szerint korábban a Péterffy kisasszonyok tulajdona volt, erre utal a név előtagja. Az utótag a *tag* 'a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' értelmű földrajzi köznév. **Péterffy kisasszonyok tagja** és **Péterffy kisasszonyé** néven is említik. A **Kertalja** névváltozat a Vásártér utca kertjeinek szomszédságára utal. — ÉGy., FKNT., SZMHn. 1: 286. — T9-F4.

Kis-Cselőc közt 1694: *Kis Cselőcz közt.* — A település határában említett hely. Pontos helyét nem ismerjük. Bizonyára a Cselőc területén feküdt. — SZABÓ 1937: 369.

Kis-erdő 1. 2025: *Kis-erdőü.* — Egykori erdő a Villanytelep utca végén a Kunfalvyé területén. A *kis* előtag a Nagy-erdőhöz való viszonyítást fejezi ki. — ÉGy. — T9-F4.

Kis-erdő 2. 1740: *Kiserdő.* — Egykori határrész, amely a forrás szerint a Cselőctől északra eső területen feküdt. — BALOGH 2017: 162.

Kis-Horgas 1884: *Kis Horgos*, 1866: *Kis és nagy horgos*, 1865: *Kis és nagy horgos*, 1864: *Kisshorgas*, 1780: *Kis Horgas.* — Egykori dülő a település keleti határában, a Horgas kisebbik darabja. Korábban a terület Túrterebes határához tartozott, a források is ott említik. Vö. Nagy-Horgas. — HKFT., PESTY 186/57: 444b, SZABÓ 1937: 533, T1.S.79.1782/2, T1.S.79.1782/3. — T18-A1.

Kis kocsmá 2025: *Kis korcsma.* — Épület a Dabolci utca elején a Hajó ház szomszédságában. Jelenleg átalakítás alatt áll. — ÉGy. — T29-E4.

Kis-legelő 2025: *Kis-legelőü ~ Legelőü* | *A Korom-hátról is, a Tagból is keresztül lehet menni a Kis-legelőüre.* 2004: *Csordalegelő, Kislegelő,* 1920: *Kislegelő.* — Legelő a határ déli részén. Korábban a falu csordája legelt rajta. Ma már nincs csorda a faluban, ezért az önkormányzat magánszemélyeknek adta bérbe a területet. **Legelő** és **Csordalegelő** formában is említik. Vö. Kislegelő út. — BALOGH 2017: 162, ÉGy., SZMHn. 1: 285, 286. — T9-G5.

Kislegelő út 2025: *Kislegelőü ut.* — A Szatmári útról nyíló, a Kis-legelőre vezető út. — ÉGy. — T9-H5.

Kisnyíres 1944: *Kisnyíres*, 1940–1944: *Kisnyíres.* — A halmi határ déli részére települt Nyírestanya település része lehetett. A *kis* előtag a Nagynyíreshez való viszonyítást fejezi ki. — EH., Hnt.

Kis-pázsit 1319: *Kispasit.* — Egykori legelő lehetett a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Az utótag a *pázsit* 'füves terület' vagy 'legelő' földrajzi köznév. — AOKT. 5: 181, FKNT., Perényi 28, Z. 1: 164.

Kis sikátor lásd **Könyök utca**

Kis-tanya 2025: *Kis-tanya ~ Új tanya* | *Ahogy mejünk felfele a Halmihegyre, it vóut a Kis-tanya.* | *Erre az új Gosztátra szokták mondani, hogy az Új-tanya.* 1920, 1919: *Kistanya.* — Tanya a Hegy út mentén. A *Kis-tanya* név a Nagy-tanyához, az **Új-tanya** névváltozat pedig a Régi-tanyához való viszonyítást fejezi ki. — BALOGH 2017: 162, ÉGy. — T10-A4.

Kis utca lásd **Könyök utca**

Kollektív 2025: *Kolektív ~ Kolektiva ~ Kolektív udvar.* — Belterületi rész a Kollektív úttól nyugatra, az Új iskola mögötti területen. Korábban a kollektív gazdaság épületei álltak itt. A helybeliek szerint többek között kovácsműhely, ládagár, raktár stb. volt a területen. Az épületek egy része ma is megvan. **Kollektíva** és **Kollektív udvar** formában is említik. Vö. Kollektív út. — ÉGy. — T28-D4.

Kollektíva lásd **Kollektív**

Kollektív iroda lásd **Gyülekezeti terem**

Kollektív udvar lásd **Kollektív**

Kollektív út lásd **Jövő utca**

Koppel-tanya 1911: *Koppel tanya*, 1907: *Koppel tanya*, 1902: *Koppel tanya.* — Egykori tanya a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Nevét bizonyára tulajdonosáról kapta. — BALOGH 2017: 163, Hnt.

Kórház 2025: *Korház ~ Leményi-ház*, 2004: *Kórház, Leményi-ház.* — Épület a Hársfa utcában. Korábban a Leményi család otthona volt, erre utal a **Leményi-ház** elnevezés. Később szülészeti működött benne. Ma üresen áll az épület. — ÉGy., SZMHn. 1: 283. — T29-E4.

Kórház utca lásd **Hársfa utca**

Kormos-hát lásd **Korom-hát**

Korom-hát 2025: *Korom-hát* | *Ez vóut az elsőü osztáju főüd, ebbe kertészettek régen, nagyon*

Korom-hát

Fotó: Hankusz Éva

jóu főüd. ... Ez egészen a Nyiresig, meg le a Turig. | A Korom-háti sáv három darabból, ha nem is négyből áll. | Az a Halminak a legnagyobb főüggve vóut. ... Az vóut a lekfinomabb, leg-gazdagab főüd. 2004: *Korom-hát*, 1935–1936: *Koromhát*, 1920: *Kormoshát*, 1918: *Koromhát*, 1865: *Koromhát*, 1864: *Korom hat*, *Koromhát*. — Szántóföld a határ déli részén a Vágóhíd utca mentén. Jó minőségű, fekete földjéről kapta a nevét. Korábban **Kormos-hát** néven is említették. Vö. *Korom-hát első*, *Korom-hát harmadik*, *Korom-hát második*, *Korom-hát négy*. — BALOGH 2017: 163, ÉGy., Kat., PESTY 1864/57: 399b, 440a, SzamSz., SzMHn. 1: 286, T1.S.79.1777/6, T1.S.79.1777/7. — T9-G4G5.

Korom-hát első 2025: *Korom-hát elsőü*. — A Korom-hát északi, a belterülethez legközelebb eső táblája. — ÉGy. — T9-G4.

Korom-hát harmadik lásd **Leményi**

Korom-hát három lásd **Leményi**

Korom-hát második 2025: *Korom-hát második*. — A Korom-hátnak a belterülethez viszonyítva a második táblája. — ÉGy. — T9-G4.

Korom-hát négy lásd **Sűrű alja**

Kotyka 1808, 1804: *Kotyka*. — BALOGH szerint Nyírestanya területén feküdt. A név a *kotyka* 'kátyú, mély, híg sár a szekérúton' értelmű tájszóból alakult. — BALOGH 2017: 163, SzamSz.

Kovács-kert 1884: *Kovács kert*. — Egykori dűlő a határ délnyugati részén. Nevét tulajdonosáról kaphatta. Talán összefügg a Kovács Péter dombja nevével. — HKFT. — T17-F2.

Kovács Péter dombja 1931: *Kovács Péter dombja*, 1918: *Kovács Péter dombja*, 1884: *Kovács Péter dombja*, 1865: *Kovács Péter dombja*. — Egykori szántóföld a határ délnyugati részén a belterület közelében. Feltehetően tulajdonosá-

ról kapta a nevét. A *Kovács* családnevet SZABÓ ISTVÁN többször is említi a település történeti családnévanyagában. — HKFT., Kat., SZABÓ 1937: 365, 367, T1.S.79.1777/6, T1.S.79.1777/7, T16.T.541. — T9-F5.

Kozányi 1. lásd **Óvoda**

Kozányi 2. 2025: *Kozányi ~ Kozányijéi, Kozányijéiba*. — A Nagy-erdő északkeleti része. Nevét egykori tulajdonosáról kapta. A település 1918-as kataszteri térképe szerint a terület egykor Kozányi Zsigmond tulajdona volt. **Kozányi** formában is említik. — ÉGy., Kat. — T10-D1.

Kozányi lásd **Kozányi**

Kozányi-ház lásd **Óvoda**

Kőhíd 2025: *Kűhid* | *Már csak az vam Várajja fele.* | *Sokan oda vitték ki a teheneket, a lovakat, a kis fiatal bornyuk... már azok mint kim vóutak.* — A Kanálison átívelő híd a Hegy út mentén. — ÉGy. — T10-B3.

Kökényesd felől való mező 1618: *Kökönyesd felől való mező*. — Egykori határrész, bizonyára a szomszédos Kökényesd közelében. — SZABÓ 1937: 396.

Kökényesdi-patak lásd **Határ-lapos**

Könyök utca 2025: *Könyök ucca ~ Sikátor ~ Kis sikátor ~ Sikátor ucca ~ Kis ucca*, 2004: *Cotului ucca, Könyök ucca, Sikátor*. — A Vágóhíd utcát a Fő utcával összekötő kisebb utca. A név az utca alakjára utal. **Sikátor** és **Sikátor utca** formában is említik, ezekben az elnevezésekben a *sikátor* 'szűk utca; két utcát összekötő keskeny út' értelmű földrajzi köznév szerepel. Az utca méretére utaló **Kis utca** és **Kis sikátor** névforma is használatos. A **Cotului utca** névváltozat a *Könyök utca* fordításaként létrejött román *Strada Cotului* hivatalos névalakból származik. *Könyök utca* a hivatalos magyar neve. — ÉGy., FKNT., SzMHn. 1: 282, 283, 284. — T28-D4.

Könyvtár 2025: *Könyftár ~ Afterszkúl*, 2004: *Könyvtár*. — Újabb épület a Hársfa utcában. Könyvtár működik benne, illetve iskolás gyermekeknek biztosít délutáni foglalkozásokat. Ez utóbbi funkciójára utal az angol **Afterschool** megnevezés. Korábban a jelenlegi épület mögötti, mára lebontott kisebb épületben működött a könyvtár. — ÉGy., SzMHn. 1: 283. — T28-D4.

Köpüknél 1809: *Köpüknél*. — A forrás szerint szántóföld volt a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név a *köpü* 'belül

kivájt faderékből készült méhkaptár' értelmű tájszó többes számú, határozóragos formájából alakult. — BALOGH 2017: 163, SzamSz.

Kövecses 1864: *Kövecses, Kövecses szer.* — Egykori határrész. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név a *kövecses* 'olyan terület, amelynek földjében murva, kavics van' földrajzi köznévből származik. A **Kövecses-szer** névforma utótagja a *szer* 'határ távol eső része' földrajzi köznévből. — FKNT., PESTY 1864/57: 399b, 440a.

Kövecses-szer lásd **Kövecses**

Közép-sor 1864: *Közép Sór.* — Egykori határrész, helyét pontosabban nem ismerjük. A név utótagja a *sor* 'szabályos alakú földdarabok a határban' földrajzi köznévből. — FKNT., PESTY 1864/57: 440a.

Községháza lásd **Polgármesteri hivatal**

Kultúr 2025: *Kultur.* — Kultúrház a Fő utcán az Ortodox templom szomszédságában. — ÉGy., T28-C4.

Kunfalé lásd **Kunfalvyé**

Kunfalvy lásd **Kunfalvyé**

Kunfalvyé 2025: *Kunfalvijéj ~ Kuffaléj ~ Kumfaléj ~ Komfalvi-tag ~ Kumfalvi ~ Palcsijéj ~ Palcsi*, 2004: *Kunfalvi-tag.* — Szántóföld a határ déli részén a Szegedi és a Tag között. Nevét egykori tulajdonosáról kapta. A település kataszteri térképe szerint a terület korábban Kunfalvy József tulajdona volt. **Kunfalé**, **Kunfalvy** és **Kunfalvy-tag** formában is említik. Ez utóbbi névváltozat utótagja a *tag* 'a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' jelentésű földrajzi köznévből. A **Palcsi** és **Palcsié** névváltozat a terület egykori tulajdonosának becenevére utal. — ÉGy., FKNT., Kat., SzMHn. 1: 287. — T9-F4F5.

Kunfalvy-tag lásd **Kunfalvyé**

Láp 2025: *Láp, Lápnál*, 2004: *Láp.* — Szántóföld a határ délkeleti részén. Pontos helyét az adatközlők nem ismerték. A név a terület egykori mocsaras, lápos jellegére utal. Vö. Halmi-Nagy-láp, Láp-mellék, Láp mocsárja, Láp mögött. — ÉGy., SzMHn. 1: 287.

Láp-mellék 2004: *Lápmèjjék*, 1935–1936: *Lápmèjjék*, 1918: *Láp mellék*, 1865: *Lap melyek*, 1864: *Lápmellék.* — Egykori dülő a határ délkeleti részén, a Legelőtől keletre. A név bizonyára a Láp közelségére utal. Az utótag a

mellék 'valamely víz, mocsár, tó melletti terület' földrajzi köznévből. — FKNT., Kat., PESTY 1864/57: 440a, SzamSz., SzMHn. 1: 287, T1.S.79.1777/6, T1.S.79.1777/7. — T17-H1.

Láp mocsárja 1740: *Láp mocsárja.* — Egykori határrész. Helyét pontosabban nem ismerjük. Talán a Halmi-Nagy-lápot környező mocsaras terület lehetett. — BALOGH 2017: 163.

Láp mögött 1802: *Láp megett.* — Irtásföld volt a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Bizonyára a Láp szomszédságában feküdt. — BALOGH 2017: 163.

Lapos 2025: *Lapos ~ Lapos | Mejjünk a Lapos alá, Laposba oda kaszálni. | Réjgen is Laposnak monták, mék csodálkozol, hogy áll ott a víz, fejjött a víz. Most is áll. | Lenyulot nektek is a kert a Laposra.* 2004: *Lapos.* — Lapos kaszáló a határ északi részén a Kanális mentén. — ÉGy., SzMHn. 1: 287. — T9-G3.

Laterală utca lásd **Mellék utca**

Legelő lásd **Kis-legelő**

Leifer-tag 2025: *Láffer-tag.* — Szántóföld a belterülettől délre a Tag és a Korom-hát között. Nevét egykori tulajdonosáról kapta. A település 1918-as kataszteri térképe szerint a határnak ezen a részén többek között Leifer Sámuelné birtokolt jelentős területet. A név utótagja a *tag* 'a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' jelentésű földrajzi köznévből. — ÉGy., FKNT., Kat. — T9-G4G5.

Leményi 2025: *Leményijéj ~ Korom-hát harmadik ~ Korom-hát három*, 2004: *Leményi-tag.* — Szántóföld a belterülettől délre. Nevét egykori tulajdonosáról kapta. Korábban **Leményi-tag** formában említették. Ennek utótagja a *tag* 'a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' jelentésű földrajzi köznévből. A **Korom-hát három** és **Korom-hát harmadik** elnevezések pedig arra utalnak, hogy a terület a Korom-hátnak

Leifer-tag

Fotó: Hankusz Éva

a belterülethez viszonyított harmadik földtáblája. — ÉGy., FKnt., SzMHn. 1: 287. — T9-G5.

Leményi-ház lásd **Burja-bolt**, lásd **Kórház**

Leményi-tag lásd **Leményi**

Leményi utca lásd **Hársfa utca**

Lemez bolt lásd **Bodega**

Lemnului utca lásd **Fapiac utca**

Lengyelé 2025: *Lengyeléj, Lengyeléjbe | A Hátár-lapason, a Nyiresi údalba fele, értem, bem van jóul a Halmi határba, az vóut a Lengyeléj, de kökönyözsi főüd még most is. | Lengyel Endre vóut a tulajdonosa.* — Szántó föld a település határának délnyugati részén Nyírestanya-tól nyugatra. Kökényesdiek tulajdonában lévő terület. Korábban legelőként használták. Tulajdonosáról kapta a nevét. Vö. Lengyel-kert. — ÉGy. — T17-F2.

Lengyel-kert 1864: *Lengyelkert.* — Egykori határrész. Helyét pontosabban nem ismerjük. A nevét bizonyára tulajdonosáról kapta. Talán azonos a mai Lengyelével. A *Lengyel* családnévet SZABÓ ISTVÁN is említi a település történeti családnévanyagában. — SZABÓ 1937: 368, PESTY 1864/57: 440a.

Les-bolt lásd **Rongyos**

Liánál lásd **Patika 1.**

Lia néninél lásd **Patika 1.**

Liliom utca 2025: *Lilijom ucca.* — A Jövő utcát a Vágóhíd utcával összekötő, a Fő utcával párhuzamos utca. Hivatalos név, mely csak az utca déli oldalát jelöli. Északi oldala hivatalosan a Fő utca része. — ÉGy. — T28-D4.

Lógó palló 1864: *Lógó Padló.* — Egykori híd a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Az utótag a *palló* 'vastag, széles deszkából készült gyalogjáró, gyaloghíd' földrajzi köznévből, a névadás indítékát nem ismerjük. — FKnt., PESTY 1864/57: 440a.

Lokker-bolt 2025: *Lokker-bóút ~ Vasas ~ Viktória.* — Barkácsbolt a Vasút utcában. A név előtagja az épület egykori tulajdonosára utal. *Vasas* néven is említik. A *Viktória* név esetében a névadás indítékát nem ismerjük. — ÉGy. — T28-B4.

Lődomb 2004: *Lődomb.* — BURA szerint domb a település belterületén, de pontos helyét nem közli. A név a *lődomb* 'mesterségesen emelt

domb lögyakorlatokhoz' földrajzi köznévből származik. — FKnt., SzMHn. 1: 283.

Lősz-mocsár 1909: *Lősz mocsár.* — Egykori kaszáló a Hódos közelében. A név előtagja bizonyára a talaj jellegére utal. — BALOGH 2017: 163.

Ludas-nyáras 1694: *Ludas nyaras.* — Egykori határrész. Pontos helyét nem ismerjük. A név előtagja talán az egykor itt tanyázó vadludakra, utótagja a területen lévő nyárfákra utalhat. — SZABÓ 1937: 369.

Magas-hugat 1864: *Magoshugat*, 1804: *Magos Kugát*, 1803: *Magas Hugát.* — Egykori kaszáló a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. CSÚRY szerint a *hugat* dombos fekvésű határrészek megjelölésére szolgál Ugocsában és Szatmárban. — BALOGH 2017: 163, PESTY 1864/57: 440a, SzamSz.

Malom 2025: *Malom ~ Vencel malma | Nagy malom vóut. A Vencel malmában csináták az olajat..., akkor örtek is.* 2004: *Malom.* — Elhagyott épület a Jövő utca északi részén a Piac mellett. Korábban malomként működött. A *Vencel malma* névváltozat a malom egykori tulajdonosára utal. — ÉGy., SzMHn. 1: 283. — T28-D4.

Malom-szegi-dűlő 1864: *Malomszegi Dűllő.* — Egykori dűlő a település határában. Bizonyára a határ déli részén a szomszédos Túrterebes határába eső Malom-szeg közelében feküdt. — PESTY 1864/57: 440a.

Malom utca lásd **Ion Creangă utca**

Mária-patak 2004: *Márija-patak.* — BURA szerint a határ északnyugati részén, a vasúttól nyugatra húzódó patak. Talán a Szappanos-patakkal azonos helyet jelöl. A névadás indítékát nem ismerjük. — SzMHn. 1: 287. — T9-E3.

Markovits-tanya 1994: *Markovits-tanya.* — Egykori tanya a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Az 1918-as kataszteri térkép szerint Markovits Elek a település határának délkeleti részén birtokolt nagyobb területet. Talán ezen állhatott a tanyája. — BALOGH 2017: 163, Kat.

MAT lásd **Szeszgyár**

Medvés-kert 1935–1936: *Medvéskert*, 1918: *Medvés kert*, 1865: *Medvés kert*, 1864: *Medvés-kert.* — Egykori földterület a település határának déli részén a Kis-legelőtől délre. Erre a területre esik a mai Nyírestanya település keleti része.

A név előtagja személynév lehet. A *Medvés* családnevet megtaláljuk a település történeti családnévanyagában. — Kat., PESTY 1864/57: 440a, SZABÓ 1937: 365, 367, 368, SzamSz., T1.S.79.1777/6, T1.S.79.1777/7. — T17-G2.

Mellék utca 2025: *Mellék ucca*, 2004: *Lateraja ucca*. — Szűk utca a belterület délkeleti részén. A *Mellék utca* hivatalos név. A *Laterală utca* az azonos jelentésű hivatalos román *Strada Laterală* utcanévből származik. — ÉGy., SzMHn. 1: 283. — T29-E5.

Mezős-láz égere 1811: *Mezősláz égre*. — Az egykori Belső-Újlak szomszédságában fekvő terület. Pontos helyét nem ismerjük. A név előtagja a közvetlenül nem adatolható *Mezős-láz* nevű hely közelében való fekvésre utal. Ebben a *láz* 'erdei tisztás, irtás' jelentésű földrajzi köznév. Az utótag az *éger* 'égerfás hely, égererdő' földrajzi köznév. — BALOGH 2017: 163, FKNT. — T17-H1.

Mező utca 2025: *Buzi ucca* ~ *Mezőü ucca*, 2004: *Buzi ucca*, *Mező ucca*, *Câmpului ucca*, 1918: *Tompa Mihály-utca*. — A belterület keleti részén a Szatmári utcát a Bábonyi utcával összekötő utca. A leggyakrabban használt *Buzi utca* névváltozat a korábban itt lakó *Buzi* családnevű földesúrra utal. A *Mező utca* hivatalos név. A *Câmpului utca* névváltozat a *Mező utca* fordításaként létrejött hivatalos román *Strada Câmpului* utcanévből származik. Korábban *Tompa Mihály utca* volt a hivatalos neve. — ÉGy., Kat., SzMHn. 1: 282. — T29-F5.

Mihai Eminescu utca 2025: *Mike uccája* ~ *Miháj Emineszku ucca* ~ *Oncsa ucca* ~ *Oncsóu ucca* | *Mert a Néptanács csináta a magyar időübe. Akinek vóut négy-öd gyereke, az minden kapott oncsa házat*. 2004: *Oncsa ucca*, *Eminescu ucca*. — Utca a falu belterületének északnyugati részén. A *Mihai Eminescu utca* hivatalos név. Röviden *Eminescu utca* formában is említik. A *Mike utcája* névváltozat az utcában lakó *Mike* családra utal. Az utca megépítését az Országos Nép- és Családvédelmi Alap (ONCSA) támogatta, ezt jelzi az *Oncsa utca* névváltozat. — ÉGy., SzMHn. 1: 282. — T28-B3.

Mike-bár 2025: *Mike-bár*. — Kocsma a Mike utcájában. Korábbi tulajdonosáról kapta a nevét. Az épület ma is a Mike család tulajdona. — ÉGy. — T28-B3.

Mike utcája lásd **Mihai Eminescu utca**

Mikolai malomútnál 1814: *Mikolai malom útnál*. — Egykori irtás és kaszáló a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név a területnek a közvetlenül nem adatolható Mikolai malom út melletti fekvésére utal. — BALOGH 2017: 163.

Milícia lásd **Rendőrség**

Nádas 2025: *Nádas* | *Mindig egy ojan lapos nád, na azé monták: megyünk a Nádaszba*. — Szántóföld a határ délkeleti részén a Kis-legelő mellett. A név a 'náddal benőtt (vizenyős) terület' értelmű *nádas* földrajzi köznévből származik. — ÉGy., FKNT. — T17-H1.

Nagy-Éger lásd **Éger**

Nagy-erdő 2025: *Nagy-erdőü* ~ *Hegyajja* ~ *Hegy alatt* ~ *Hegyajja-erdőü* | *A Hegyajjába vóutak fák, erdőük mek hegy*. | *Ott, ahogy mennek az emberek fát vágni, ott, a domb alatt*. 2004: *Hegyajja erdő*, 2000: *Nagyerdő*. — Erdő a település határának északkeleti részén. A *Nagy-erdő* név előtagja a Kis-erdőhöz való viszonyítást fejezi ki. BURA a szomszédos Tamásvárálja helynevei között említi. A Hegyalja része, erre utalnak a *Hegyalja*, *Hegy alatt* és a *Hegyalja-erdő* névváltozatok. Vö. *Nagy-erdő orra*. — ÉGy., SzMHn. 1: 286, 2: 279. — T10-D1.

Nagy-erdő orra 1319/16. sz. eleje: *Nagherdeorra*, 1319/15. sz.: *Nagherdeorra*, 1319: *Nogherdeorra*, 1319: *Nagerdeura*. — A település határában említett hely. Bizonyára a *Nagy-erdő* része lehetett. A név utótagja az *orr* 'előrenyúló hosszú, ék alakú földterület' földrajzi köznév. — AOKlt. 5: 181, FKNT., Perényi 28, SZABÓ 1937: 369, Z. 1: 164.

Nagy-Horgas 2008: *Naty-hörgas*, 1866: *Kis és nagy horgos*, 1865: *Kis és nagy horgos*, 1864: *Nagy Horgas*. — Egykori dülő a település keleti

Nagy-erdő

Fotó: Hankusz Éva

határában. A Horgas nagyobbik darabja. Vö. Kis-Horgas. — PESTY 1865/57: 444b, SzMHn. 2: 333, T1.S.79.1782/2, T1.S.79.1782/3. — T18-A1.

Nagy-kanális 2025: *Naty-kanális ~ Kanális*. — A határ délkeleti részén húzódó árok. A név előtagja a méretére utal. **Kanális**-nak is nevezik. — ÉGy. — T10-C4.

Nagy-láz 1863–1864: *Nagy lás*. — A határ déli részén húzódó egykori földterület. A név előtagja feltehetően a terület méretére utal. Az utótag a *láz* 'erdei tisztás, irtás' földrajzi köznév. — FKnt., MKFT. — T17-G1H1.

Nagy-mező 1656: *Nagy mező*. — Egykori dülő a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagja feltehetően a terület méretére utal. — SZABÓ 1937: 369.

Nagynyíres 1944: *Nagynyíres*, 1940–1944: *Nagynyíres*. — A település határának déli részére települt Nyírestanya település része lehetett. A *nagy* előtag a Kisnyíreshez való viszonyítást fejezi ki. — EH., Hnt.

Nagy-szőlő 1624: *Nagy szőlő*. — Egykori szőlő a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagja feltehetően a terület méretére utal. — SZABÓ 1937: 369.

Nagy-tanya 2025: *Naty-tanya ~ Réigi-tanya ~ Csertezán tanyája ~ Gosztát-tanya ~ Ócska-tanya* | *Halmifele van, ahogy réigem volt a Gosztát. Az nem it van a bábonyi főüdekbe. | Az it van, úgy monták, ahum van a Csertezánéi, az vóut az Ócska-tanya*. 1920: *Nagytanya*. — Tanya a Hegyút mentén. A *Nagy-tanya* név a Kis-tanyához, a **Régi-tanya** és az **Ócska-tanya** névváltozat pedig az Új-tanyához való viszonyítást fejezi ki. A tanya a román állami gazdaság, a Gospodăria Agricolă de Stat, azaz GOSTAT tulajdona is volt, ezt jelzi a **Gosztát-tanya** névalak. A **Csertezán tanyája** elnevezés előtagja az épület jelenlegi tulajdonosára utal. — BALOGH 2017: 163, ÉGy. — T10-B3.

Németé 2025: *Néimetéi ~ Néimetijéi*. — Szántóföld a határ északnyugati részén a vasút és a Nevetlen utca között. Egykori tulajdonosáról, Német Gusztiról kapta a nevét. **Németié** formában is említik. — ÉGy. — T9-F3.

Németié lásd **Németé**

Néptanács lásd **Polgármesteri hivatal**

Nevetlen utca 2025: *Nevetlen ucca ~ Tituleszku ucca ~ Tituleszku*, 2004: *Nevetlen ucca*, 1919: *nevetlen utca*. — Az ukrainai Nevetlenfaluba vezető utca a belterület északi részén. Hivatalos név. A **Titulescu utca** a hivatalos román *Strada Nicolae Titulescu* utcanévből való. **Titulescu** formában is említik. — ÉGy., L0.53.104.8, SzMHn. 1: 283. — T28-B2.

Nicolae Bălcescu utca 2025: *Nikoláje Bölcseszku ucca*, 2004: *Bălcescu ucca*. — Utca a belterület északnyugati részén. Hivatalos neve *Nicolae Bălcescu utca*, de rövidebben **Bălcescu utca** formában is említik. — ÉGy., SzMHn. 1: 282. — T28-B3.

Nyíres lásd **Nyírestanya**

Nyíresi-forduló 1815: *Nyíresi forduló*. — Egykori határrész. Bizonyára a mai Nyírestanya település környékén feküdt. A név utótagja a *forduló* 'határrész, amely az ugarrendszer szerint három csoportra volt osztva: őszi, tavaszi és ugarfordulóra' földrajzi köznév. — BALOGH 2017: 163, FKnt.

Nyíresi út lásd **Vágóhíd utca**

Nyíresi utca lásd **Vágóhíd utca**

Nyírestanya 2025: *Nyires, Nyiresen ~ Nyirös ~ Nyirestanya, Nyirestanyán*, 2004: *Nyíres-tanya*, 1941: *Halminyíres*, 1931: *Nyíres tn. [tanya]*, 1920: *Nyírestanya*, 1915: *Nyires tn. [tanya]*, 1913: *Nyírestanya*, 1910: *Nyírestanya*, 1907: *Nyires tanya*, 1902: *Nyires tanya*, 1884: *Nyires tanya*, 1864: *Nyires*, 1809: *Nyíresen*, 1804: *Nyíres*. — A település határának déli részét jelölte egykor a **Nyíres** név, amely a *nyíres* 'nyírfákkal benőtt, beültetett erdő, terület' földrajzi köznévből alakult. A 19. század végétől tanya is áll rajta. Az 1930-as években a Halmit Mikolával összekötő földút mentén fekvő 10 házból álló tanyát Alsóapsáról származó családok foglalták el. Az 1950-es években önálló településsé vált. Korábban **Halminyíres** formában is említették. Román neve a **Nyíres** név fordításaként létrejött *Mesteacăn*. Vö. Kisnyíres, Nagynyíres. — BALOGH 2017: 81–82, 163, ÉGy., EH., FKnt., HKFT., Hnt., MaKF., PESTY 1864/57: 399b, SzMHn. 1: 287, T16.T.365, T16.T.541. — T17-F1.

Nyíres utca lásd **Vágóhíd utca**

Ócska-tanya lásd **Nagy-tanya**

Nyírestanyai utcakép

Fotó: Hankusz Éva

Oltványos-domb 2004: *Óutványozsdomb*, 1935–1936: *Óutoványozsdomb*. — Dombos terület a település határában. Pontos helyét nem ismerjük. A név előtagja az *oltványos* 'faiskola' földrajzi köznév. Vö. Oltványos-lapos. — FKnt., SzamSz., SzMHn. 1: 287.

Oltványos-lapos 2004: *Óutványoslaposs*, 1935–1936: *Óutoványoslaposs*. — Lapos hely a település határában. Pontos helyét nem ismerjük. A név előtagja az *oltványos* 'faiskola' földrajzi köznév, utótagja pedig a *lapos* 'környezeténél alacsonyabban fekvő, többnyire vízenyős, legelőnek vagy kaszálónak alkalmas, sík terület' földrajzi köznév. Vö. Oltványos-domb. — FKnt., SzamSz., SzMHn. 1: 287.

Oncsa utca lásd **Mihai Eminescu utca**

Orgona utca 2025: *Orgona ucca* ~ *Cigány ucca*, 2004: *Denevér ucca*, *Arany János ucca*, 1918: *Arany János-utca*. — Utca a belterület délkeleti részén. Az *Orgona utca* hivatalos név. A *Cigány utca* névváltozat az ott élő néhány cigány családra utal. A BURA által említett *Denevér utca* elnevezés esetében a névadás indítékát nem ismerjük. Korábban *Arany János utca* volt a hivatalos neve. — ÉGy., Kat., SzMHn. 1: 282, T1.S.79.1777/7. — T29-E5F5.

Ortodox temető 2025: *Ortodoksz temetőü* ~ *Román temetőü*, 2004: *Òrtodox-temetőü*. — Ortodox felekezeti temető a Vasút utcában. **Román temető** néven is említik. — ÉGy., SzMHn. 1: 283. — T28-B4.

Ortodox templom 2025: *Ortodoksz templom* ~ *Román templom*, 2004: *Ortodox-templom*. — Az ortodox vallásúak temploma a Fő utcán a Kultúr szomszédságában. **Román templom** néven is említik. — ÉGy., SzMHn. 1: 283. — T28-C4.

Orvosi rendelő 2025: *Diszpenzár* ~ *Orvasi rendelő*, 2004: *Òrvosi-rendelő*. — Háziorvosi

rendelő a Piac közelében. A **Diszpenzár** név a román *dispensar* 'orvosi rendelő' szó átvételéből származik. — ÉGy., RKsz., SzMHn. 1: 283. — T28-D4.

Óvoda 2025: *Óuvoda* ~ *Kozányi* ~ *Kozányi-ház*, 2004: *Óvoda*, *Kozányi-ház*. — Épület a Fő utcán a Fehér iskolával szemben. Jelenleg óvodaként működik. Az épület egykori tulajdonosára utalva **Kozányi** és **Kozányi-ház** néven is említik. — ÉGy., SzMHn. 1: 283. — T28-D4.

Palcsi lásd Kunfalvyé

Palcsié lásd Kunfalvyé

Pálínkfőzde lásd **Szeszgyár**

Papok tagja lásd **Pap-tag**

Pap-tag 2025: *Pap-tag* ~ *Papok tagja* ~ *Etyház fülggye*, 2004: *Papok-tagja*. — Szántófield a határ északkeleti részén a belterület közelében. Egyházi tulajdonban lévő terület. **Papok tagja** és **Egyház földje** néven is említik. Vö. Katolikus pap tagja, Református pap tagja. — ÉGy., SzMHn. 1: 287. — T9-H4.

Pap-tanya 1913: *Paptanya*. — Egykori tanya a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Nevét bizonyára egykori tulajdonosáról kapta. — EH.

Park 2025: *Park*, 2004: *Pàrk*. — Kisebb park Halmi központjában a Református templom és a Katolikus templom közti területen. — ÉGy., SzMHn. 1: 283. — T28-D4.

Parókia 2025: *Paróukija*, 2004: *Refòrmátus parókija*. — Református lelkészi lakás a Református templom közelében. **Református parókia** néven is említik. — ÉGy., SzMHn. 1: 284. — T28-D4.

Pást 2004: *Pást*, 1935–1936: *Pást*, 1918: *Pást*, 1865: *Pást*, 1864: *Pást* | *Ez egy elpusztult Helység bekebelezve a' Halmi határba a' 4^k béla alatti Tatár járás ólta soha bé nem népesítettett*. 1806: *Páston* | *a Túr erdeje mellett*. 1787: *Pást*, 1550: *Pasth*, 1526: *Pasth*, 1525: *Paasth*, 1500: *Pasth*, 1492: *Pasth*, 1488: *Pasth*, 1483/1568: *Pasyth*, 1477/1478: *Pasth*, 1473: *Paasth*, 1471: *Pasth*, 1464: *Pasth*, 1461: *Pasth*, 1446/1483: *Pazyth*, 1385: *Pasyth*, 1385: *Pasith*, 1347: *Paza*, 1319/16. sz. eleje: *Pasth*, 1319: *Paasth*, 1319: *Pazit*, 1319: *Pasit*. — Egykori település Halmi határának déli részén, amelyet a 16. századtól pusztta helyként, majd határnévként említenek. *Pázsit* ~ *Pást* település minden bizonnyal egy ha-

tárrész megnevezéséről kaphatta a nevét, amely a *pázsit* ~ *pást* 'alacsony, sűrű fűvel benőtt hely; gyep; legelő' jelentésű földrajzi köznévből alakult. A *pázsit* és a *pást* etimológiailag azonos előzményre, egy szlávból átvett jövevényszóra vezethető vissza. A helynévből alkotott *Pásti* családnév gyakori a környéken: 1478: Anthonio *pasthy*, 1680: *Pásty*, 1579: *Pasty*. Vö. Egry Endre-Pást, Pást-elő, Pásti malom. — AOKlt. 5: 181, BALOGH 2017: 163, 164, ComMarmUg. 199, Cs. 1: 434, DL. 13959, 38436, 70920, 71193, 82725, 96287, DocVal. 320, FKNt., N. FODOR 2010: 185, Károlyi 2: 531, 532, 3: 7, Kat., Perényi 27, 28, 247, 424, PESTY 1864/57: 399a, 399b, 440a, SZABÓ 1937: 368, 404, 448, SzamSz., SZIRMAY 1805: 160, SzMHn. 1: 287, C. TÓTH 2006: 49, T1.S.79.1777/6, T1.S.79.1777/7, Z. 1: 163, 164, 4: 299, 302, 303, 10: 159, 11: 84, 135, 236. — T17-F2.

Pást-elő 1811: *Pástelő*. — Egykori irtásföld. Bizonyára a Pást közelében feküdt, vagy annak a része volt. Az utótag az *elő* 'valamely helynek a településhez közelebb eső része' földrajzi köznévből. — BALOGH 2017: 164, FKNt.

Pásti malom 1650: *Pasthi malom*. — Egykori malom a falu határában, bizonyára a Túron. Az elpusztult Pást településhez tartozó malom lehetett. — SZABÓ 1937: 369.

Patak-oldal 1864: *Patakóldal*. — Egykori határrész. Helyét pontosabban nem ismerjük. — PESTY 1864/57: 440a.

Patay-féle-tag 1892: *Patay féle tg. [tag]*. — Egykori határrész. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagja bizonyára tulajdonosára utal, utótagja pedig a *tag* 'a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' földrajzi köznévből. — FKNt., L0.53.104.4: 21.

Patika 1. 2025: *Patika* ~ *Lija néjninél* ~ *Lijánál*. — Gyógyszertár a Fő utcának a Liliom utcával szembeni részén. A *Lia néjninél* és a *Liánál* elnevezések a gyógyszertár tulajdonosára utalnak. — ÉGy. — T28-D4.

Patika 2. 2025: *Patika*. — Egykori gyógyszertár a kultúrházzal szemben. Ma lakóházként használják az épületet. — ÉGy. — T28-C4.

Patkós-tanya 1907: *Patkos tanya*. — Egykori tanya a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Bizonyára egykori tulajdonosáról kapta a nevét. — L0.53.104.4: 174.

Pavilon 2025: *Pavilon*. — Emeletes épület a Vasút mellett. Vasúti alkalmazottak szolgálati lakásai voltak. Ma is lakják. — ÉGy. — T28-A3.

Pékség 1. 2025: *Péikség*, 2004: *Pékség*. — Épület a Villanytelep utca sarkán. Egy ideig pékségként működött. — ÉGy., SzMHn. 1: 283. — T28-D4.

Pékség 2. lásd **Bene boltja**

Perényi-láz 1864: *Perényi Láz*. — Egykori határrész. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagja tulajdonosára utal, utótagja pedig a *láz* 'erdei tisztás, irtás' földrajzi köznévből. — FKNt., PESTY 1864/57: 440a.

Péterffy kisasszonyé lásd **Kisasszonyok tagja**
Péterffy kisasszony tagja lásd **Kisasszonyok tagja**

Péterffy-palota 2025: *Péterffy-palota* | *Ezeknek vőút a vonat is a családnak, saját vonattjuk vőút*. 2004: *Péterffy-palota*. — Épület a Fő utcán. A név az épület egykori tulajdonosaira utal. — ÉGy., SzMHn. 1: 283. — T28-C4.

Petőfi utca 2025: *Petőffy ucca*, 2004: *Petőfi ucca*, 1920: *Petőfi utca*. — Utca a belterület északnyugati részén. Hivatalos név. — ÉGy., L0.53.104.8, SzMHn. 1: 283. — T28-B3.

Petrás lásd **Petrásé**

Petrásé 2025: *Petráséj* ~ *Petrás*, 2004: *Petrásé*. — Szántóföld a határ keleti részén a Szatmári úttól délre a Disznólegelő mellett. Nevét egykori tulajdonosáról kapta. — ÉGy., SzMHn. 1: 288. — T9-H4.

Piac 2025: *Pijac*. — Élelmiszerpiac a Jövő utca és a Liliom utca találkozásánál. — ÉGy. — T28-D4.

Pikét lásd **Gazdasági iskola**

Pikét-tag 2025: *Pikét-tag*, 2004: *Piket-tag* | *A határőrség őrhelyével szomszédos terület*. — Szántóföld a határ északi részén a Pikét közelében. A név utótagja a *tag* 'a tagosított művelés

Piros iskola

Fotó: Hankusz Éva

alatt levő határ egyben lévő darabja' értelmű földrajzi köznév. — ÉGy., FKNT., SzMHn. 1: 288. — T9-F2.

Piros iskola 2025: *Piros iskola ~ Járásbírótság* | *Mosmár nagyom megyen széjjelfele ez a Piros iskola. Annyira kéne kicsit javítani rajta. Effektíven az egész téglá hullik.* 2004: *Járásbírótság*, 1918: *Kir[ályi] járásbírótság, Fogházépület.* — Épület a Fő utca keleti részén. Ma az általános iskola alsó tagozatának román tannyelvű osztályai járnak ide. Nevét az épület színe után kapta. Korábban bíróság és börtön is működött az épületben. Erre utalnak a *Járásbírótság*, illetve a *Fogházépület* névváltozatok. — ÉGy., SzMHn. 1: 283, T1.S.79.1777/7. — T29-E4.

Plébánia 2025: *Plébánija*, 2004: *Katolikus-plébánija.* — Római katolikus plébánia a Római templom közelében. *Katolikus plébánia* formában is szerepel. — ÉGy., SzMHn. 1: 283. — T28-D4.

Pléh lásd **Bodega**

Pléh bódé lásd **Bodega**

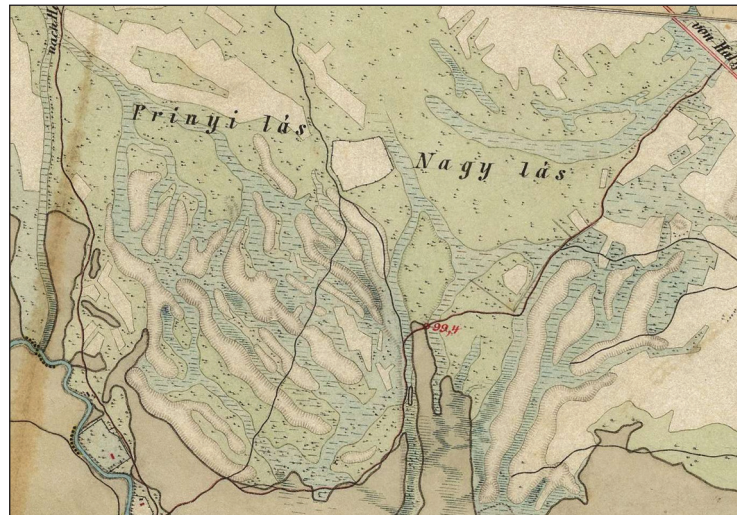
Polgármesteri hivatal 2025: *Polgármesteri hivatal ~ Kössékháza ~ Néptanács ~ Szvát ~ Primöríja ~ Halmi szvát*, 2004: *Kössékháza ~ Néptanács.* — Épület a Fő utcán a Rendőrség mellett. A *Primöría* névváltozat a román *primărie* 'községkháza', a *Szvát* pedig a román *sfat* 'tanács' szóból származik. *Halmi szvát*, *Kössékháza* és *Néptanács* néven is említik. — ÉGy., RKsz., SzMHn. 1: 283. — T28-D4.

Posta 2025: *Posta*, 2004: *Posta.* — A Brenner udvar egyik tömbházában működő postahivatal. — ÉGy., SzMHn. 1: 284. — T28-D4.

Primöría lásd **Polgármesteri hivatal**

Prinyi-láz 1935–1936: *Prinyiláz*, 1918: *Prinyi láz*, 1865: *Prinyi Láz*, 1863–1864: *Prinyi lás.* — A Nyíresi úttól nyugatra, a Korom-hát mellett fekvő egykori határrész. A név előtagja személy-név lehet. SZABÓ ISTVÁN a szomszédos Kökényesd jobbágynak nevei között *Priny* formában említi a nevet. Utótagja a *láz* 'erdei tisztás, irtás' földrajzi köznév. — FKNT., Kat., MKFT., SZABÓ 1937: 405, SzamSz., T1.S.79.1777/6, T1.S.79.1777/7. — T9-F5G5.

Pünkösdistá templom 2025: *Hivőü templom ~ Pünkösdistá templom*, 2004: *Pünkösdistá-templom.* — A Villanytelep utcában található

A Prinyi-láz és a Nagy-láz egy 19. század közepi térképén (MKFT.)

templom. *Hivő templom* néven is említik. — ÉGy., SzMHn. 1: 284. — T28-D4.

Rákóczi lásd Rákóczi szálloda

Rákóczi szálloda 2025: *Rákócyi szálloda ~ Rákócyi.* — Egykori épület a Fő utcán. Szállodaként működött. 1944 és 1952 között egyik termét az ortodox egyház templomként használta. Ma az Új iskola áll a helyén. *Rákóczi* néven is említik. — BALOGH 2017: 77, ÉGy.

Ráthonyi 2025: *Rátönyijéi* | *Ez is egy naty földbirtokos vóut a Rátönyi, ennek hegye is vóut.* 2004: *Rátönyi-tag.* — Szántóföld a határ keleti részén. Nevét egykori tulajdonosáról kapta. A *Ráthonyi-tag* névváltozat utótagja a *tag* 'a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' földrajzi köznév. — ÉGy., FKNT., SzMHn. 1: 288. — T9-H4.

Ráthonyi-tag lásd **Ráthonyi**

Ráthonyi-tanya 1931: *Rátönyi tn. [tanya]*, 1918: *Rátönyi tn. [tanya]*, 1915: *Rátönyi tn. [tanya]*, 1913: *Rátönyitanya*, 1911: *Rátönyi tanya*, 1907: *Ráthonyi tanya*, 1902: *Ráthonyi tanya*, 1884: *Rátönyi tanya.* — Egykori tanya a határ déli részén Nyírestanyától északra. Nevét tulajdonosáról kapta. — BALOGH 2017: 164, EH., HKFT., Hnt., T16.T.365, T16.T.541, T22.B.IX.a.2268. — T17-G2.

Ráthonyi utca 1921: *Ráthonyi u[tca]*. — Egykori utca. Talán a Ráthonyi-tanyához vezető Nyíresi utcát jelölhette. — L0.53.104.8.

Református iskola lásd **Gyülekezeti terem**

Református templom

Fotó: Hankusz Éva

Református pap tagja 2004: *Református pap tagja*. — Szántóföld a határ északkeleti részén a belterület közelében. A Pap-tag nyugati része. Az egyes részek nevét ma már nem használják. — SzMHn. 1: 288. — T9-H4.

Református parókia lásd **Parókia**

Református temető 2025: *Református temető*. — A Temető nyugati, többnyire reformátusok által használt része. — ÉGy. — T28-C3.

Református templom 2025: *Református templom*, 2004: *Refõrmátus templom*. — Halmi központjában, a Park nyugati végén található templom. — ÉGy., SzMHn. 1: 284. — T28-C4.

Régi-tanya lásd **Nagy-tanya**

Rendőrség 2025: *Rendõrség ~ Milicija*, 2004: *Milicija, Rendõrség*. — Épület a Fő utcán a Katolikus templom mögött. Rendőrség működik benne. A *Milicia* név a román *miliție* 'rendőrség' szó átvételéből származik. — ÉGy., RKsz., SzMHn. 1: 283. — T28-D4.

Révhely 1694: *Révhely*. — Egykori átkelőhely, feltehetően a Túron. Pontos helyét nem ismerjük. — SZABÓ 1937: 369.

Római katolikus templom lásd **Katolikus templom**

Román temető lásd **Ortodox temető**

Román templom lásd **Ortodox templom**

Rongyos 2025: *Rongyos ~ Lezs bõut*. — Használtruhabolt a Fő utcán. A név gúnyos, humoros elnevezés. A *Les-bolt* névváltozat a bolt tulajdonosának családnévére utal. — ÉGy. — T28-C4.

Rozet 2004: *Rozet*. — BURA szerint szántóföld a falu határában, de pontos helyét nem közli. Tulajdonosáról kapta a nevét. — SzMHn. 1: 288.

Rudas-kert második 1864: *Rudaskert második*. — Egykori dűlő a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név *rudas* előtagja bizonytalan szerepű, esetleg 'rúd nagyságú, azaz másfél katasztrális holdnyi földterület' értelmű. Bizonyára összefügg a Rudas-nyáras első nevével. A területnek más, sorszámmal megjelölt részét nem ismerjük. — PESTY 1864/57: 440a, ÚMTsz.

Rudas-nyáras lásd **Rudas-nyáras első**

Rudas-nyáras első 1864: *Rudas nyáras első*, 1814, 1801: *Rudas Nyárson*. — BALOGH a Nevetlenfaluba vezető út mentén fekvő irtásföldként említi. A név *rudas* előtagja bizonytalan szerepű, esetleg 'rúd nagyságú, azaz másfél katasztrális holdnyi földterület' értelmű, utótagja a *nyáras* 'nyárfaerdő, nyárfákkal beültetett, benőtt hely' földrajzi köznévi. Bizonyára összefügg a Rudas-kert második nevével. A területnek más, sorszámmal megjelölt részét nem ismerjük. **Rudas-nyáras** formában is adatható, amennyiben az adatközlés nem téves. — BALOGH 2017: 164, FKnT., PESTY 1864/57: 440a, ÚMTsz.

Sáncos-kert első 1864: *Sánczosc kert első*. — Egykori dűlő a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név a *sánc* 'árok' főnév -s képzős formájának és a *kert* földrajzi köznévi az összetételéből alakult. A területnek más, sorszámmal megjelölt részét nem ismerjük. — PESTY 1864/57: 440a, SzamSz.

Sárközi-tanya 1941: *Sárközi-ta[nya]*. — Egykori tanya a Nevetlen utca középső szakaszán. Nevét tulajdonosáról kaphatta. A katonai felmérés idején az utcának csak a déli része volt beépülve. — MaKF. — T9-F3.

Schönberger 2025: *Sömberger*, 2004: *Sömbèrger*. — Szántóföld a település határának délnyugati részén a Vásártér utca végén. Nevét egykori tulajdonosáról kapta. A település 1918-as kataszteri térképe szerint a határnak ezt a részét

Schönberger Izidor birtokolta. — ÉGy., Kat., SzMHn. 1: 288. — T9-F4.

Schwarzkopf lásd **Schwarzkopf-tanya**

Schwarzkopf-tag lásd **Schwarzkopf-tanya**

Schwarzkopf-tanya 2025: *Svarckop-tanya* | *Ez egy nagy dumbon vóut, egy naty humug dumb. ... Ez oda huzódydik le a Turra.* 2004: *Svårckop, Svårckop-tag*, 1913: *Vész tanya* máskor *Schwartzkop tanya*. — Szántó föld a határ délkeleti részén a Szatmári úttól délre. Korábban *Schwarzkopf* nevű földbirtokos tanyája állt itt. **Schwarzkopf**-nak és **Schwarzkopf-tag**-nak is mondják. Ez utóbbi névváltozat utótagja a *tag* 'a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' földrajzi köznév. BALOGH *Vész-tanya* néven említi az egykori tanyát, mely a Vész-oldal területén való fekvésére utal. — BALOGH 2017: 164, ÉGy., FKnT., SzMHn. 1: 288. — T9-H5.

Sepsi-tanya 1913: *Sepsitanya*, 1913: *Sepsytanya*, 1911: *Sepsi tanya*, 1907: *Sepsy tanya*, 1902: *Sepsy tanya*, 1894: *Sepsi tanya*. — Egykori tanya a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Nevét tulajdonosáról kaphatta. — BALOGH 2017: 164, EH., Hnt., L0.53.104.4: 32.

Sikátor lásd **Könyök utca**

Sikátor utca lásd **Könyök utca**

Simoné 2025: *Simonéj*. — Szántó föld a település határának délnyugati részén a Határ-lapos mellett. Nevét egykori tulajdonosáról kapta. — ÉGy. — T17-F1.

Sűrű alja 2025: *Sűrű alja ~ Korom-hát négy* | *Ez a Korom-hát végim van. | Ojam vóut, mint egy naty kifli... kimegy a Nyíres utra.* 2004: *Sűrű alja*. — Szántó föld a település határának déli részén. A Korom-hátnak a Kis-legelő melletti, déli része. A név a *sűrű* 'mocsári erdő' és az *alja* 'valamely terület mögöttes része' értelmű földrajzi köznév összetételéből alakult. A **Korom-hát négy** elnevezés arra utal, hogy a Korom-hátnak a belterülethez viszonyítva a negyedik földtábláján fekszik. Vö. Korom-hát első. — ÉGy., FKnT., SzMHn. 1: 288. — T9-G5.

Szamóca utca 2025: *Szamóuca ucca ~ Eper ucca*. — A Vágóhíd utcát és a Szatmári utcát összekötő, újabban épült utca a Korom-hát területén. Mindössze néhány ház áll elszórtan az utcában. A név arra utal, hogy a környező területen szinte kizárólag epret termesztnek.

Eper utca néven is említik. A *Szamóca utca* hivatalos név. — ÉGy. — T29-E4.

Szapáry-tanya 2004: *Szapáry-tanya*, 1931: *Szapáry tn. [tanya]*, 1918: *Szapáry tn. [tanya]*, 1915: *Szapáry tn. [tanya]*, 1910: *Szapáry t[tanya]*, 1884: *Szapáry tanya*. — Egykori tanya a belterülettől délre a Nyíresi út mentén. Nevét tulajdonosáról kaphatta. — HKFT., SzMHn. 1: 288, T16.T.365, T16.T.541, T22.B.IX.a.1008, T22.B.IX.a.2268. — T9-G5.

Szappanos lásd **Grófé**

Szappanos-patak 1884: *Szappanos p[atak]*. — A település északnyugati határszélén, Halmi és Kökényesd határán folyó kisebb patak. A *szappanos* előtag a helybeliek szerint a területen növe zsurlóval (helyi néven *mosóká*-val) van összefüggésben, amelyet, ha megdörzsölnek, habzani kezd. Azokat a vizeket, melyek felületén zsiradék úszik, gyakran nevezik meg hasonló szemlélet alapján. Lásd Szappanos (Kökényesd). — FNEsz. *Vajasd*, HKFT. — T9-E3.

Szarka-bolt 2025: *Szarka-bóut*. — Ruhásbolt a Fő utcán. Nevét tulajdonosáról kapta. — ÉGy. — T28-D4.

Szatmári út 2025: *Szatmári ut*, 2004: *Terebesi út*, 1864: *Szatmári ut*. — A Terebesi utca folytatása a külterületen. Túrterebesen át Szatmárnémetibe vezet. **Terebesi út** formában is említik. Vö. Szatmári út mellett. — ÉGy., PESTY 1864/57: 440a, SzMHn. 1: 288. — T9-H5.

Szatmári utca 2025: *Szatmári ucca ~ Terebesi ucca ~ Terebes ucca*, 2004: *Terebesi ucca*, 1920: *Terebesi utcza*, 1918: *Széchenyi-utca*. — A településről keleti irányba haladó, Túrterebesen át Szatmárnémetibe vezető utca. **Terebesi utca** és **Terebes utca** formában is említik. Jelenleg *Szatmári utca*, korábban **Széchenyi utca** volt a hivatalos neve. — ÉGy., Kat., L0.53.104.8, SzMHn. 1: 284, T1.S.79.1777/7. — T29-E4.

Szatmári út mellett 1806, 1803: *Szatmári út mellett*. — Egykori irtásföld. Pontos helyét nem ismerjük. A név a terület fekvésére utal. — BALOGH 2017: 164.

Széchenyi utca lásd **Szatmári utca**

Szederjes-szeg 1864: *Szederjes szeg*. — Egykori határrész. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagja a tájnyelvi *szederje* 'szeder' nővénynév -s képzős formája, utótagja pedig a

szeg 'folyókanyarban fekvő földterület' földrajzi köznév. — FKnt., PESTY 1864/57: 440a, ÚMTsz.

Szegedi lásd **Szegedié 1., 2.**

Szegedié 1. 2025: *Szegedi ~ Szegedijéi ~ Szegedi-tag ~ Szegedi tagja ~ Szegedi tanya*, 2004: *Szegedi ~ Szegedi tag*. — Szántóföld a határ délnyugati részén a Gyémándi és a Kunfalvyé között. Nevét a terület egykori tulajdonosáról kapta. A *Szegedi-tag* és *Szegedi tagja* névváltozatok utótagja a *tag* 'a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' földrajzi köznév. **Szegedi** formában is említik. Korábban tanya is állt a területen, erre utal a *Szegedi-tanya* elnevezés. Vö. Szegedi egy, Szegedi kettő. — ÉGy., FKnt., SzMHn. 1: 288. — T9-F4.

Szegedié 2. 2025: *Szegedi ~ Szegedijéi*. — Szántóföld a település határának északi részén a Nevetlen utca keleti irányba futó kertjeinek végén. A helybeliek szerint a ma már beépült utcarész is a Szegediéhez tartozott. Nevét a terület egykori tulajdonosáról kapta. A település 1918-as kataszteri térképe szerint a terület Szegedi Béla tulajdonában volt. — ÉGy., Kat. — T9-F3.

Szegedi egy 2025: *Szegedi egy*. — Szántóföld a település határának délnyugati részén. A Szegedié keleti táblája. Vö. Szegedi kettő. — ÉGy. — T9-F4F5.

Szegedi kettő 2025: *Szegedi kettő*. — Szántóföld a település határának délnyugati részén. A Szegedié nyugati táblája. Vö. Szegedi egy. — ÉGy. — T9-F4F5.

Szegedi-tag lásd **Szegedié**

Szegedi tagja lásd **Szegedié**

Szegedi-tanya lásd **Szegedié**

Szentpály-első-tanya 1907: *Szentpály I. tanya*, 1902: *Szentpály I. tanya*. — Egykori tanya a település határában. A Szentpály István- vagy a Szentpály Jenő-tanyával lehet azonos. — Hnt.

Szentpály István-tanya 1931: *Szentpály István tn. [tanya]*, 1918: *Szentpály-István tn. [tanya]*, 1915: *Szentpály-István tn [tanya]*, 1884: *Szentpály István tn. [tanya]*. — Egykori tanya a település határának északkeleti részén, a mai Nagy-tanya környékén. A név a tanya tulajdonosára utal. Vö. Szentpály-első-tanya, Szentpály-második-tanya, Szentpály-tanya. — HKFT., T16.T.365, T16.T.541, T22.B.IX.a.2268. — T10-B3.

Szentpály Jenő-tanya 1944: *Szentpály-tny. [tanya]*, 1941: *Szentpály-ta[nya]*, 1931: *Szentpály Jenő tn. [tanya]*, 1918: *Jenő tn. [tanya]*, 1915: *Szentpály-Jenő tn. [tanya]*, 1884: *Szentpály Jenő tn. [tanya]*. — Egykori tanya a település határának északkeleti részén. A név a tanya egykori tulajdonosára utal. **Szentpály-tanya** és **Jenő-tanya** formában is szerepel. Vö. Szentpály-első-tanya, Szentpály-második-tanya, Szentpály-tanya 2. — HKFT., MaKF., T16.T.365, T16.T.541, T22.B.IX.a.2268, T22.B.XV.c.500/2. — T29-H4.

Szentpály-második-tanya 1907: *Szentpály II. tanya*, 1902: *Szentpály II. tanya*. — Egykori tanya a település határában. A Szentpály István- vagy a Szentpály Jenő-tanyával lehetett azonos. — Hnt.

Szentpály-tanya 1. lásd **Szentpály Jenő-tanya**

Szentpály-tanya 2. 1944: *Szentpálytanya*, 1940–1944: *Szentpálitanya*, 1944: *Szentpály-tny. [tanya]*, 1913: *Szentpálytanya*, *Szentpály tanya*. — A Hegy úttól délre eső területen fekvő egykori tanya. A név az egymástól kis távolságra fekvő Szentpáli Jenő-, illetve a Szentpály István-tanyák egyikére utal. Nevét tulajdonosáról kapta. — BALOGH 2017: 164, EH., Hnt., T22.B.XV.c.500/2. **Szeszgyár** 2025: *Szeszgyár ~ Mat ~ Pálinkafőzde*, 2004: *Szeszgyár*. — Elhagyott épület a Hajnal utca közelében. Korábban szeszgyár működött benne. A **MAT** névváltozat betűszó, mely a román *Monopolul Alcoolului și Tutunului* 'Alkohol- és dohánymonopólium' kezdőbetűinek összeolvasásából keletkezett. **Pálinkafőzde** formában is említik. — ÉGy., SzMHn. 1: 288. — T9-G3.

Szirmai-szőlő 1624: *Zirmay szőlő*. — Egykori szőlő. Helyét pontosabban nem ismerjük. Nevét tulajdonosáról kaphatta. — SZABÓ 1937: 369.

Szombatista templom 2025: *Szombatista templom*, 2004: *Szombatista-templom*. — A Fő utcán található templom az Aprozár közelében. — ÉGy., SzMHn. 1: 284. — T28-D4.

Szvát lásd **Polgármesteri hivatal**

Szverenkové lásd **Szverenkové tagja**

Szverenkové tagja 2025: *Szverenkové tagja ~ Szverenkovéjéi*. — Szántóföld a határ déli részén a Tagtól délre. Nevét egykori tulajdonosáról kapta. A név utótagja a *tag* 'a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' földrajzi

Szverenkó tagja

Fotó: Hankusz Éva

köznév. **Szverenkóé** néven is említik. — ÉGy., FKnt. — T9-F5.

Tag 2025: *Tag*, 2004: *Tag*. — Szántóföld a határ déli részén a Kunfalvyé mellett. A név a *tag* 'a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' földrajzi köznévből alakult. Vö. *Tag utca*. — ÉGy., FKnt., SzMHn. 1: 289. — T9-F5G5.

Tag út lásd **Tag utca**

Tag utca 2025: *Tag ucca* ~ *Tag ut*. — A Jövő utca folytatása, mely a Tagba vezet. A *Tag utca* hivatalos név. **Tag út** formában is említik. — ÉGy. — T9-G5.

Târgului utca lásd **Vásártér utca**

Téglagyár 1912: *Téglagyár*. — Egykori épület lehetett. Helyét pontosabban nem ismerjük. — BALOGH 2017: 164.

Tehénlegelő 2025: *Tehénlegelő*. — A Kis-legeelő déli része. Korábban ide hajtották ki a tehéncsordát. Vö. Disznólegelő. — ÉGy. — T17-G1.

Teilor utca lásd **Hársfa utca**

Telek-domb 2004: *Telegdomb*, 1935–1936: *Telegdomb*. — BURA szerint domb a település határában, de pontos helyét nem közli. — SzamSz., SzMHn. 1: 288.

Temető 2025: *Temető*, 2004: *Temető*. — A belterület északi részén, a Temető utca végén található. Keleti részén a Katolikus, nyugati részén pedig a Református temető fekszik. Vö. Temető alja, Temető utca. — ÉGy., SzMHn. 1: 284. — T9-F3.

Temető alja 2025: *Temető alja* ~ *Fodbaltér*, 2004: *Temető alja*. — Szántóföld a falu határának északi részén a Temető közelében. Egyesek csak az Aréna utcától délre eső területet nevezik *Temető alja*-nak, mások az attól északra fekvő részeket is. A **Futballtér** elnevezés a közelben

fekvő Futballpályára utal. — ÉGy., SzMHn. 1: 289. — T9-F3.

Temető utca 2025: *Temető ucca*, 2004: *Temető ucca*, 1918: *Temető-utca*. — A Fő utcáról nyíló, a Temetőhöz vezető utca. Hivatalos név. — ÉGy., Kat., SzMHn. 1: 284. — T28-C3.

Terebes felől való mező 1618: *Terebes felől való mező*. — Egykori határrész. Bizonyára a szomszédos Túrterebe közelében feküdt. — SZABÓ 1937: 369.

Terebesi út lásd **Szatmári út**

Terebesi utca lásd **Szatmári utca**

Terebes utca lásd **Szatmári utca**

Tiszta-víz 1864: *Tiszta viz*. — A település határában említett hely. Helyét pontosabban nem ismerjük. Tiszta vizű folyó- vagy állóvizet jelölhetett. — PESTY 1864/57: 440a.

Tisztviselő utca lásd **Virág utca**

Titulescu lásd **Nevetlen utca**

Titulescu utca lásd **Nevetlen utca**

Tolnai-láz 2004: *Tolnai-láz*, 1935–1936: *Tólnailáz*, 1918: *Tolnai láz*, 1865: *Tolnai Laz*. — A határ délnyugati részén, a mai Határ-lapos mentén fekvő földterület. A név előtagja bizonyára egykori tulajdonosára utal. A *Tolnai* családnevet SZABÓ ISTVÁN is említi a halmi birtokosok sorában. Az utótagként álló *láz* földrajzi köznév 'erdei tisztás, irtás' értelmű. — FKnt., Kat., SZABÓ 1937: 364, SzamSz., SzMHn. 1: 289, T1.S.79.1777/6, T1.S.79.1777/7. — T17-F1.

Tompa Mihály utca lásd **Mező utca**

Tőkés 2004: *Tőükés*, 1935–1936: *Tőükés*, 1918: *Tőkés*, 1865: *Tőkés*, 1864: *Túkes*, 1783: *Tőkés*. — Határrész a település déli határában a Nyíresi út mentén. A név a *tőkés* 'kivágott fának a talajban maradó részével teli irtásföld' földrajzi köznévből alakult. — BALOGH 2017: 164, FKnt., Kat., PESTY 1864/57: 440a, SzamSz., SzMHn. 1: 289, T1.S.79.1777/6, T1.S.79.1777/7. — T9-F5.

Török-tanya 1913: *Töröktanya*, 1912: *Török tanya*. — Egykori tanya a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Nevét bizonyára tulajdonosáról kapta. — BALOGH 2017: 164, Hnt.

Törő-láz 2004: *Törőüláz*, 1935–1936: *Törőüláz*, 1918: *Törő láz*, 1865: *Törő Láz*. — Határrész a Korom-háttól délre eső területen. A névadás indítékát nem ismerjük. Az utótag a *láz* 'er-

dei tisztás, irtás' földrajzi köznév. — FKNT., Kat., SzamSz., SzMHn. 1: 289, T1.S.79.1777/6, T1.S.79.1777/7. — T17-G1.

Traktorállomás 2025: *Traktorálmás*. — Egykori traktorállomás a Vasút utcában a Bodegával szemben. Ma magánház van a helyén. — ÉGy. — T28-B4.

Túr 2025: *Tur*; 2004: *Túr*; 1941: *Túr*; 1918: *Tur folyó*, 1905: *Túr*; 1884: *Tur patak*, 1864: *Tur fluss*, 1863–1864: *Túr patak*, 1854: *Túr fluss*, 1844: *Tur F[luss]*, [1825 k.]: *Tur Bach*, [1825 k.]: *Tur vize*, 1805: *Túr*; 1795: *Tapo o[lim]* *Tur F[luss]*, 1794: *Tur Flus*, 1745?: *Tur*; 1602: *Thur*; 1461: *Thwr*; 1319: *Thur*. — A Tisza bal oldali mellékfolyója, mely a települést délen határolja. A név szláv eredetű, az összsláv *turb* 'östulok' jelentésű főnévből alakult. A térképi források **Túr-patak** és **Túr-folyó** formában is említik, ezek tényleges használata azonban kétséges. Vö. **Túr alja**, **Túr-hát**, **Túri-erdő**, **Túr-járás**. — AH., AOkt. 5: 181, ÉGy., E 156/87: 46, FNESz., HKFT., Kat., KOGUTOWICZ, MaKF., MKFT., SZIRMAY 1805: 158, SzMHn. 1: 289, C. TÓTH 2006: 48, T1.S.12.XII.11, T1.S.12.XII.22, T1.S.12.XIII.248, T1.S.78.1957/1–35, T1.S.79.1777/7, T1.S.101.683/6, T22.B.IX.a.2, T22.B.IX.a.12, Z. 10: 159. — T17-F3.

Túr alja 1864: *Túralja*. — Egykori határrész, bizonyára a Túr mentén. Az *alja* utótag 'valamely terület mögöttes része' értelmű földrajzi köznév. — FKNT., PESTY 1864/57: 440a.

Turc alja 2004: *Turcàlja* | *A falu határának a Turc községével szomszédos része*. 1935–1936: *Turcàlja*, 1918: *Turcz alja*, 1865: *Turcz allya*, 1809: *Turcz alján*. — Egykori szántóföld a határ északkeleti részén a mai Halmi-mező környékén. A név előtagja a *Turc* víz- és településnévre egyaránt utalhat. Az utótagja az *alja* 'valamely terület mögöttes része' értelmű földrajzi köznév. — BALOGH 2017: 164, Kat., SzamSz., SzMHn. 1: 289, T1.S.79.1777/6, T1.S.79.1777/7. — T10-B3.

Turc-erdő 2004: *Turcèrdőü*, 1918: *Turcz erdő*, *Turcz erdő*, 1918: *Turcz erdő*, 1864: *Turcz Erdő*. — A határ északkeleti részén a Hódostól nyugatra eső földterület. A név előtagja a *Turc* víz- és településnévre egyaránt utalhat. — Kat., PESTY 1864/57: 440a, SzMHn. 1: 289, T1.S.79.1777/7. — T10-C2.

Turci forduló 2025: *Turci fordulóü* ~ *Bábonyi fordulóü*. — A Szatmári út elágazása Kisbábony, illetve Turc irányába. **Bábonyi forduló** néven is említik. Az utótag a *forduló* 'útkanyar' földrajzi köznév. — ÉGy., FKNT. — T10-B5

Túr-erdei-tanya 1913: *Túrerdeitanya*, 1907: *Turerdei tanya*, *Túrerdei tanya*. 1902: *Turerdei tanya*. — Egykori tanya, bizonyára a Túri-erdő területén állt. — EH., Hnt.

Túr erdeje lásd **Túri-erdő**

Túr-erdő lásd **Túri-erdő**

Túr-folyó lásd **Túr**

Túr-hát 1962: *Túrhát*. — A Túr közelében fekvő határrész lehetett. A név utótagja a *hát* 'dombos vízparti terület' értelmű földrajzi köznév. — FKNT., L0.53.104.5.

Túri-erdő 1935–1936: *Turèrdőü*, 1918: *Turi erdő*, 1913: *Turerdő*, 1865: *Turi erdő*, 1806: *Túr erdeje*. — A határ déli részén, a Túr mentén fekvő határrész, mely átnyúlik Kökényesd határába is. **Túr-erdő** és **Túr erdeje** formában is említik. Vö. **Túr-erdei-tanya**. Lásd **Túr-erdő** (Kökényesd). — BALOGH 2017: 164, Kat., L0.53.104.8, SzamSz., T1.S.79.1777/6, T1.S.79.1777/7. — T17-G3.

Túr-járás 1864: *Túrárás*. — Egykori határrész, bizonyára a Túr közelében. A név utótagja a *járás* 'forduló, határrész' vagy esetleg 'a folyónak az a része, ahol csónak vagy komp közlekedik' értelmű földrajzi köznév. — FKNT., PESTY 1864/57: 440a.

Túr-patak lásd **Túr**

Újfalusi-tanya 1922: *Ujfalusy tanya*, 1920: *Ujfalusy Tanya*, 1918: *Ujfalusi tanya*, 1915: *Ujfalusi tanya*, 1913, 1912: *Ujfalussy tanya*, 1912: *Ujfalusy tanya*. — Egykori tanya a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Nevét egykori tulajdonosáról kaphatta. — BALOGH 2017: 164, L0.53.104.5, L0.53.104.8.

Új iskola 2025: *Uj iskola*, 2004: *Iskola*, *Új iskola*. — Épület a Fő utcán a Parkkal szemben. Az általános iskola felső tagozatának magyar és román tannyelvű osztályai működnek benne. **Iskola**-ként is említik. — ÉGy., SzMHn. 1: 283, 384. — T28-D4.

Új sor lásd **Jövő utca**

Új-tanya lásd **Kis-tanya**

Úr szere 1864: *Urszeri*. — Egykori dűlő a település határában. Helyét pontosabban nem

ismerjük. A név utótagja a *szer* 'határ távol eső része' földrajzi köznév. — FKNT., PESTY 1864/57: 440a.

Vágóhíd utca 2025: *Vágóuhid ucca ~ Nyires ucca ~ Nyiresi ucca ~ Nyiresi ut*, 2004: *Nyires ucca, Vágóhíd ucca*, 1920: *vágóhíd u[tca]*, 1918: *Bercsényi-utca*. — A Fő utcáról nyíló, Nyírestanyára vezető utca, ezért hívják **Nyires(i) utcá**-nak és **Nyiresi út**-nak. Korábban vágóhíd működött az utcában, erre utal a hivatalos *Vágóhíd utca* elnevezés. Korábban **Bercsényi utca** volt a hivatalos neve. — ÉGy., Kat., L0.53.104.8, SzMHn. 1: 283, 384. — T28-D4.

Vágott-erdei-legelő lásd **Vágott-erdő**

Vágott-erdő 2025: *Vágott-erdőü | A nagy jószágok jártak arra ki a Vágott-erdőüre... Ez legelőü vóut. | Egy-ety fák vóutak imitt-amod benne, de nagyon naty fák vóutak*. 2008: *Vágott-erdő*, 2004: *Vágott erdeji legelőü*. — Legelő a határ északkeleti részén a Hegy úttól délre. Erdőirtás révén nyert terület lehet. BURA a *Vágott-erdő* nevet Dabolc helynevei között említi. Halmi határában a **Vágott-erdei-legelő** névformát közli. — ÉGy., SzMHn. 1: 159, SzMHn. 1: 289. — T10-D2.

Vajas-oldal lásd **Vájás-oldal**

Vájás-oldal 1931: *Vajas oldal*, 1884: *Vájás oldal*, 1884: *Vajas oldal*. — Egykori földterület a határ északkeleti részén a mai Pap-tag környékén. A névadás indítéka bizonytalan. Az előtag talán összefügg a *vájás* 'nagyobb természetes vagy mesterséges vízfolyás', esetleg 'terület, mélyedés, ahol ásni szoktak (pl. homokot, agyagot)' értelmű földrajzi köznévvvel. Ez utóbbi esetben talán a területtől északra, Dabolc határába eső kavicskitermelő hely, a Kövicses szolgált a névadás alapjául. A névnek a **Vajas-oldal** olvasata is elképzelhető. Ez esetben a névadás indítéka

Vágott-erdő

Fotó: Hankusz Éva

ismeretlen. — FKNT., HKFT75, T16.T.541. — T9-H4.

Vám 2025: *Vám*, 2004: *Vám*. — Határátkelőhely a Nevetlen utca végén. — ÉGy., SzMHn. 1: 284. — T9-F3.

Vár lásd **Kávás vára**

Varjúfertő-háti-dűlő 2004: *Varjufertő-háti dűllő*, 1864: *Varjufertőháti dűllő*. — BURA szerint szántóföld a település határában, de pontos helyét nem közli. A név előtagja a közvetlenül nem adatolt *Varjú-fertő-hát* helynév -i képzős formája, utótagja pedig a *dűlő* földrajzi köznév. — PESTY 1864/57: 440a, SzMHn. 1: 289.

Varroda 2025: *Varoda*, 2004: *Varroda*. — Egykori épület a Fő utcán a Piros iskola mellett. Varroda működött benne. Ma lakóház áll a helyén. — ÉGy., SzMHn. 1: 284. — T29-E4.

Vásár lásd **Vásártér**

Vásártér 1. 2025: *Vásártér ~ Vásár*, 2004: *Vásártér*. — A négyhetente Halmiban tartott vásárok helye a Szatmári út mentén. Néhány éve korszerűsítették. **Vásár** néven is említik. Vö. Vásártér 2. — ÉGy., SzMHn. 1: 283. — T9-H4.

Vásártér 2. 2025: *Vásártér*. — Szántóföld a Szatmári úttól északra. A név a terület közelében fekvő Vásártérre utal. — ÉGy. — T9-H4.

Vásártér 3. 2025: *Vásártér*, 1918: *vásártér*. — Szántóföld a nyugati határszélen a Vásártér utca és a vasút között. Korábban a terület déli részén tartották a vásárokat, erre utal az elnevezés. Vö. Vásártér utca. — ÉGy., T1.S.79.1777/7. — T9-E4.

Vásártér utca 2025: *Vásártér ucca*, 2004: *Vásártér ucca, Târguluj ucca*. — Utca a belterület délnyugati részén. Korábban az utca végén, a Vásártéren tartották a vásárokat. Hivatalos név. A **Târgului utca** névváltozat a román *Strada Târgului* ('Vásár utca') hivatalos névből való. — ÉGy., SzMHn. 1: 284. — T10-D2.

Vasas 1. 2025: *Vasas*. — Szerszámokat árusító egykori bolt a Brenner udvar egyik tömbházának földszintjén. — ÉGy. — T28-D4.

Vasas 2. lásd **Lokker-bolt**

Vaskos 1811, 1804: *Vaskos*. — Egykori határ-rész, irtásos kaszáló volt. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név eredete bizonytalan, talán összefügg a *vaskos* 'erős, izmos, testes' mellék-névvvel. — BALOGH 2017: 164, SzamSz.

Vasút 2025: *Vasut*, 2004: *Vasút*. — A Halmi és Szatmárnémeti összekötő vasútvonal, mely a település nyugati részén halad át. Vö. Vasút utca. — ÉGy., SzMHn. 1: 289. — T28-A3.

Vasút utca 2025: *Vasut ucca ~ Álomás ucca*, 2004: *Állomás utca, Vasút ucca*. — A belterület nyugati részén fekvő utca, mely a vasútvonalat keresztezve a szomszédos Kökényesdre vezet. A *Vasút utca* hivatalos név. *Állomás utca* néven is említik. — ÉGy., SzMHn. 1: 282. — T28-A3.

Vencel malma lásd **Malom**

Vencel-tanya 2025: *Vencel-tanya | A malom is az övéj vóút*. — A határ déli részén, a Tag úttól keletre fekvő határrész. Ma kertek húzódnak a területen. Korábban *Vencel* nevű földbirtokos tanyája állt itt. — ÉGy. — T9-G4.

Vész 2004: *Vész, Vészoldal*, 1941: *Vész oldala*, 1935–1936: *Vészóudál*, 1931: *Vész oldal*, 1918: *Vész oldal*, 1884: *Vész oldal*, 1865: *Vész oldal*, 1864: *Vész mező, Vészdűllő | Nagyszerű csata szin helye lehetett, de mikor, nem tudni rólla semmit, ezen mezőben létezik két halom is – gyanítható hogy azon csatának hagyománya – vette nevét a 'csatától – vagy veszteségtől*. 1802: *Vész*. — A település délkeleti határában fekvő földterület. A név bizonyára a *vész* 'haláshely' a folyóparton' tájszóból származik, ezt jelzi egyik részének, a Csikászó-Vésznek a megnevezése is. PESTYnek a *Vész-mező* névforma kapcsán adott magyarázata szerint a név arra utalhat, hogy egykori csata színhelye volt a terület: ez a hiedelem a *vész* eredeti jelentésének elhalványulását követően alakulhatott ki. *Vész-dűllő* és *Vész-oldal(a)* formában is szerepel. Vö. *Vész dombja*, *Vész felé való mező*, *Vész honcsokja*, *Vész-tanya*, *Vész-torok*. — BALOGH 2017: 164, HKFT., Kat., MaKF., PESTY 1864/57: 399b, 440a, SzamSz., SzMHn. 1: 289, T1.S.79.1777/6, T1.S.79.1777/7, T16.T.541. — T9-H5.

Vész dombja 2004: *Vész dombja*, 1694: *Vész dombja*. — BURA szerint a határ délkeleti részén, a *Vész* közelében fekvő domb. — SZABÓ 1937: 369, SzMHn. 1: 289. — T18-B1.

Vész-dűllő lásd **Vész**

Vész felé való mező 1656: *Vész fele való mező*. — Egykori határrész, bizonyára a *Vész* közelében. Pontos helyét nem ismerjük. — SZABÓ 1937: 369.

Vész honcsokja 1727, 1811: *Vész Honcsokja*. — Egykori határrész. Bizonyára a *Vész* része, vagy annak közelében fekvő terület lehetett. A név utótagja a *honcsok* 'zsombék, kákagyőkértől vagy gyeptől összetartott földhant (lápós helyen)' tájszóval azonos. — BALOGH 2017: 164, SzamSz.

Vész-mező lásd **Vész**

Vész-oldal lásd **Vész**

Vész oldala lásd **Vész**

Vész-tanya lásd **Schwarzkopf-tanya**

Vész-torok 1864: *Vésztorok*. — A település határában említett hely. Bizonyára a *Vész* része lehetett. Az utótag a *torok* 'valaminek a bejárata' földrajzi köznévv. — FKNT., PESTY 1864/57: 440a.

Viktória lásd **Lokker-bolt**

Villanytelep 2025: *Villonytelep*, 2004: *Villanytelep*. — Trafóház a Villanytelep utcában. — ÉGy., SzMHn. 1: 284. — T28-C4.

Villanytelep utca 2025: *Villonytelep ucca | És ottam vóutak ijen nagy villonyoszlop, vagy azok a nagy trászformátorok... csak má ugyi kiépült, mer ojan naty sárfészek ucca vóút*. 2004: *Villanytelep utca*, 1918: *Bethlen-utca*. — A Fő utcáról déli irányba nyíló utca. Az utcában található Villanytelepről kapta a nevét. Ma a *Villanytelep utca*, korábban a *Bethlen utca* volt a hivatalos neve. — ÉGy., Kat., SzMHn. 1: 284, T1.S.79.1777/7. — T28-C4.

Virágos-kert 2025: *Virágos-kert*, 2004: *Virágos-kert*, 1864: *Virágoskert*. — Szántóföld a határ északi részén az országhatár közelében. A névadás indítékát nem ismerjük. — ÉGy., PESTY 1864/57: 440a, SzMHn. 1: 289. — T9-F3.

Virág utca 2025: *Dijóús ucca ~ Virág ucca ~ Florilor ~ Tiszviselőű ucca | Igy, ahogy jö-vünk Szatmárú, s az jobra az esőű ucca. | Mer tiszta tiszviselőűk vóutak ottan: szóugabiróú, jegyzőű, utbisztos*. 2004: *Dijósi ucca, Florilör ucca, Tisztviselő ucca*, 1921: *Diós u[utca]*, 1918: *Deák Ferenc-utca*. — A belterület északkeleti részén fekvő utca. A *Virág utca* elnevezés hivatalos név. Korábban diófák szegélyezték, erre utalnak a *Diós utca*, *Diósi utca* névváltozatok. A *Florilor utca* a *Virág utca* fordításaként létrejött hivatalos román *Strada Florilor* utcanévre utal. Ezt röviden *Florilor*-nak is mondják. Koráb-

ban **Deák Ferenc utca** volt a hivatalos neve. **Tisztviselő utca** néven is említik. — ÉGy., Kat., L0.53.104.8, SzMHn. 1: 282, 284. — T29-E4.

Völgy 2025: *Vőügy | A Filep Gizéjének a ker-tye alatt vóut a Vőügy. Az ojam vóut, mint egy nagy gödör.* — Mélyen fekvő földterület a belterülettől délre, a Hívő temető közelében. Vö. Völgy-lápos. — ÉGy. — T9-F4.

Völgy-lápos 1884: *Völgy lápos.* — A Völgy mentén húzódó egykori árok. — HKFT. — T9-G4.

Weiss 2025: *Vájsz ~ Vejsz ~ Vejsz tagja*, 2004: *Vájsz-tag.* — Szántóföld a határ keleti részén a Kellner és a Szegedié között. Tulajdonosáról kapta a nevét. **Weiss-tag**, **Weiss tagja** formában is említették. A *tag* utótag 'a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' földrajzi köznév. — ÉGy., FKNT., SzMHn. 1: 289. — T9-F3.

Weiss-tag lásd **Weiss**

Weiss tagja lásd **Weiss**

Zorilor utca lásd **Hajnal utca**

Zöld-tanya lásd **Hárd-tanya**

Zsidó temető 2025: *Zsidóu temetőü | Régen sok zsidóu vóut itt.* 2004: *Zsidó temető.* — Zsidók temetkezési helye a belterület északi részén a Temető mellett. — ÉGy., SzMHn. 1: 284. — T28-C3.

Zsidó templom 2025: *Zsidóu templom | Egy nagy zsidóu épület, zsidóuház. Meg régen, miko mi építettük a házat..., meg a téglát meg eszt, meg aszt, ugye nem vóut mindig, hoty tuttunk menni a kűbányába meg össze-vissza, mindék kelletett a csákánnyal ottam macsikájjunk meg ez, meg az. A követ még onnen hozták át. Nem mindig öntöttüg betomba vagy valami.* — Egykori zsinagóga a Fő utcán a mai Aprozár közelében. — ÉGy. — T28-D4.

DABOLC
Fotó: Szmotku György

HANKUSZ ÉVA KOCÁN BÉLA Dabolc helynevei

Történeti háttér

A település a Szatmári-síkságon, a Túr jobb partján, Szatmár megye északkeleti részén, Halmi mellett keleten, az ukrán határon helyezkedik el. A település első említése 1323-ból való, amikor a Káta nemzetség birtokügyében tanúskodók között két helyi nemes, Domokos és Máté is szerepelt. Az ugocsai kisnemesi vidék része, ahol többnyire elszegényedett nemesek éltek, akik gazdálkodását és társadalmi kapcsolatait az Éger mocsár kiterjedése erősen lehatárolta. Szabó István megállapítása szerint a helyi nemesség a környékbeli nemességtől elszigetelődött, azokhoz gyenge rokoni szálakkal kötődött. A 16. század második felében már kis számú jobbágy népesség is megjelent a település társadalmában. Birtokos családok a Dabolczy (14. sz.), Barla, Bocskor, Csire, Dabolczy, Fillyer, Kerechet, Litterátus, Nagy, Mátyus, Szaniszló, Szeles, Szőke, Tolvaj, Thorma, Visly (15. sz.), Barla, Benecs, Bencze, Bocskor, Csető, Csoma, Dabolczy, Filér, Jakab, Kerechet, Mándy, Mátyus, Nagy, Pajzs, Silye, Szálas, Szabó, Szilágyi, Szőke, Szűcs, Thorma, Vince, Horváth, Supán (16. sz.). Rajtuk kívül nagy számú armális nemes is élt a faluban, a Balog, Bánfy, Belényi, Borbély, Daróczy, Elek, Fazekas, Fekete, Gide, Gyulai, Harsányi, Kádár, Kósa, Lakócsi (Lakoczy), Mátyus, Nyilas, Péterke, Pogány, Sáska, Sile, Szabó, Szegedi, Szirmay, Szűcs, Tomori, Varga, Vásárhelyi, Vincze, Zsoldos családok.

A község torony nélküli református temploma a korábbi fatemplom helyére épült 1865-ben.

A település a történeti Ugocsa vármegyében feküdt. Az 1913-as helységnévtár szerint Dabolc 95 házzal és 1253 kh területtel rendelkező község volt, amely Ugocsa vármegye Tiszántúli járásához tartozott. 1920-tól Romániában előbb Szatmár megye, később 1950-től Nagybánya (Máramaros) tartomány, 1968-tól pedig Szatmár megye részét képezte. Jelenleg Halmi községhez tartozik.

A községet a 18. században döntően református magyar népesség lakta. A 19. század közepétől a századfordulóig a népességszám emelkedett: 1851-ben 364 fő, 1890-ben 510 fő, majd jelentősen csökkent: 2011-ben 354 fő volt. A népesség nemzetiségi összetételét tekintve mindvégig a magyarság dominanciája figyelhető meg, 2011-ben 68% volt, a románság aránya kb. 20%-ra, a cigányságé 10%-ra tehető.

Irodalom:

A Magyar Szent Korona Országainak Helységnévtára. Magyar Kir. Központi Statisztikai Hivatal, Budapest, 1913.

FÉNYES ELEK, *Magyarország geographiai szótára, melyben minden város, falu és pusztá, betűrendben körülményesen leíratik* 1–4. Pest, 1851.

SZABÓ ISTVÁN, *Ugocsa megye. Magyarság és nemzetiség.* Tanulmányok a magyar népiségtörténet keretéből. I/1. Magyar Tudományos Akadémia, Budapest, 1937.

VÁLYI ANDRÁS, *Magyar országnak leírása* 1–3. Buda, 1796–1799. Hasonmás kiadás. Somorja, 2003.

VARGA E. ÁRPÁD, *Erdély etnikai és felekezeti statisztikái a népszámlálási adatok alapján 1852–2011*. URL: <https://nepszamlalas.adatbank.ro/>

SZENDREI ÁKOS

Élőnyelvi adatok

Élőnyelvi gyűjtést végzett Hankusz Éva 2021-ben és 2024-ben. Adatközlők voltak: Bányai Albert (86 éves), Illyés Sándor (49), Tóth Béla (61), Tóth Éva (56).

Élőnyelvi gyűjtést végzett Barta Zoltán 2000-ben és Botos Enikő 2002-ben. Adatközlő volt Bányai Albert (67 éves).

Helynévtár

Dabolc 2024: *Dabóuc, Dabóucra, dabóuci* | *Dabóucot körülvette a víz réigen. Ez, azóta nem jár a víz, mijóuta mekcsináták a kanalizálásokat. Addik, ha vóut két eső, akkor má Dabóucm viz vóut. Környös-körül a laposak tele vóutak vízzel. Azér hijták a dabóucijakat csikosoknak, mer vóut ojan árok, hoty sose szarat ki, és elszaporodod benne a csik.* 2008: *Dabólc, Dabóuc*, 2003: *Dabolc*, 1992: *Dabolc*, 1944: *Dabolc*, 1941: *Dabolc*, 1936: *Dabolc*, 1934: *Dabolc*, 1933: *Dabolc*, 1931: *Dabolc*, 1926: *Dabolc*, 1921: *Dabolc*, 1918: *Dabolcz*, 1915: *Dabolcz*, 1913: *Dabolcz*, 1910: *Dabolcz*, 1909: *Dabolcz*, 1905: *Dabolcz*, 1902: *Dabolcz*, 1897: *Dabolc*, 1889: *Dabolc*, 1884: *Dabolc*, 1877: *Dabolc*, 1873: *Dabolc*, 1870: *Dabólc*, 1864: *Dabolcz, Dabólc* | *fekszik Halmi városa mellett mocsárral körül véve.* 1862: *Dabólc*, 1860–1861: *Dabólc*, 1851: *Dabolcz*, 1840: *Dabócz*, 1839: *Dabólc*, 1832: *Dabóltz*, 1828: *Dabólc*, [1825 k.]: *Dabócz*, 1806: *Dabólc*, 1805: *Dabólc*, 1802–1811: *Dabóltz*, 1799: *Dabocshoz, Dobóctól*, 1796: *Dabolcz*, 1786: *Dabolz, Dabócz*, 1784: *Dabolcz*, 1773: *Dabolcz*, 1756: *Dobócz*, [1750]: *Dabocz*, [1740 k.]: *Dabotz*, 1725: *Dabócz*, 1692: *Dabocz*, 1675: *Dabocz*, 1604: *Dabólc*, 1564: *Dabocz*, [1549 k.]: *Dabochy, Dabóc*, 1541: *Dabólc*, 1528: *Dabotz*, 1525: *Dabocz*, 1523: *Dabocz*, 1513: *Dabolczy*, 1509: *Dobolcz*, 1506: *Dabócz*, 1500: *Dabocz*, 1495: *Dabocz*, 1492: *Dabocz*,

Dabolc egy 19. század közepi térképen (MKFT.)

1482: *Dabolcz*, 1479: *Dabolcz*, 1478: *Dabolcz*, *Dabocz*, 1475: *Dobolcz*, 1471: *Dabocz*, 1464: *Daboch*, 1451: *Dabocz*, 1443: *Dabolch*, 1436: *Dabolch*, 1426: *Dabólc*, 1417: *Daboch*, 1414: *Daboucz*, 1409: *Daboch*, 1399: *Dabolch*, 1393: *Dabolch*, 1367: *Dabolch*, 1348: *Dabolch*, 1323: *Debouch*. — A romániai Szatmár megye északi részén fekvő település. Román neve *Dobolț*. Északon Ukrajnával, keleten, délen és nyugaton pedig Halmival határos. Közigazgatásilag Halmi községhez tartozik. A településnév szláv eredetű, az ősszláv **dǫbъ* 'tölgy' szóból alakult, ehhez kapcsolódott az -*ovъ* + -*ьсѣ* képző(bokor), amely a szlávban igen gyakori és jellegzetes helynévképző. A második szótag *ó*-ja után zárt szótagi helyzetben már a 14. századtól megjelenik az inetimologikus *l* hang, amely az írott nyelvi forrásokban a későbbi századokban már folyamatosan jelen van. Vö. Dabolci-erdő. — AH., AOkl. 7: 101, ComMarmUg. 176, CzF., Cs. 1: 432, DL. 38622, 70878, 70892, 70920, 70997, 71039, 71058, 71077, 71106, 71193, DocVal. 466, ÉGy., EH., EHsz., EKFT., E 156/11: 49h, FÉNYES 1840/4: 420, FÉNYES 1851, FNESz., GÖNCZY, GÖRÖG, HKFT., Hnt., Károlyi 2: 287, 289, KOGUTOWICZ, Korabinszky 1786: 106, LÁZÁR 19, LAZARUS, LexLoc. 283, LIPSZKY, Map., MaKF., MAKSAJ 1990: 830, 833, MKFT., Notitiae 418, NYIRKOS 1987: 127–130, 134, Perényi 108, 157, 219, 227, 248, 287, 325, 337, 414, 424, PESTY 1864/57: 390a, ŠMILAUER 1970: 28–29, SZABÓ 1937: 319, SzamSz., SZIRMAY 1805: 58, 59, 158, 163, 165, SzMHn. 1: 156, C. TÓTH 2006a: 31, 32, 79, T.SzUB1934, T0.53.42.1,

T0.53.42.2, T1.S.11.303/1, T1.S.11.303/2, T1.S.11.1674/1, T1.S.12.XII.22, T1.S.12.XIII.10, T1.S.74.18/38, T1.S.80.XVIII.54, T16.T.541, T21.TK.1084, T22.B.IX.a.1008, T22.B.IX.a.2268, T22.B.XV.c.500/2, VÁLYI 1: 451, 2: 138, 3: 595, Z. 11: 164, 228, 229, 239, Zs. 2/2: 7105, 6: 1009.

Alsó-Hódos 1585: *Also Hodos*. — A település határában említett hely. A név feltehetően a keleti határszálon folyó Hódos patak valamely szakaszát vagy az annak közelében fekvő területet jelölhette. Az *alsó* előtag a Felső-Hódoshoz való viszonyítást fejezi ki. — SZABÓ 1937: 321.

Alsó-Sziget 1585: *Also sziget*. — A település határában említett hely. Feltehetően a Sziget valamely része lehetett. Helyét pontosabban nem ismerjük. — SZABÓ 1937: 321.

Belső-Kis-erdő lásd **Mocsár-oldal**

Bocskor-fok 2024: *Bocskor-fok | De ottan, a Bocskor-fok sarkáná... csinátam vőun ásatást. Ot láttam nyóuc ojan sirformát a főüdbe, de benőütte a gaz meg a bokor... Csak hont vőut*. 2008: *Bocskor-fok*, 1935–1936: *Bocskor-fok*. — A település külterületének északi részén, a Vitlinger és a Récés között húzódó bokros hely. A *Bocskor* előtag bizonyára személynév lehet. SZABÓ ISTVÁN a falu nemesi és jobbágysai között is említi a *Bocskor* családnevet. Az utótag a *fok* 'kisebb vízfolyás, vízállás' földrajzi köznévi. — ÉGy., FKnt., SZABÓ 1937: 320–321, SzamSz., SzMHn. 1: 157. — T9-H2.

Bolt 2024: *Bóut ~ Kollektiv iroda ~ Szövetkezet*, 2008: *Bolt*. — Épület a Fő utcán a Templom szomszédságában. Korábban a kollektív gazdaság irodája működött benne, erre utal a **Kollektív iroda** elnevezés. **Szövetkezet** néven is említik. Ma élelmiszerbolt. Az épület hátsó részében található a Kultúr. — ÉGy., SzMHn. 1: 156. — T29-F3.

Bor-láz lásd **Boros-láz**

Boros-láz 2024: *Boros-láz ~ Láz | Ugy meséjtek az öregek, hogy a betyárok a bort a Hegyri ellopták, és ott ásták el, és annyi idejig ott ált, hogy a hordóú lerothatt rula, és a bűriben ált meg a bor. | Ojam vőut, hogy nem lehetett ot szekérre járkáni, mer beledűt a jóuszág. Laposak vőutak. Vőut ojan lapos, hogy egész nyáron, ha keresztül akartunk menni, térdig érőü vizbem mentünk mindég*. 2008: *Borosláz, Borláz, Láz*,

1935–1936: *Borosláz*, 1865: *Lazok*, 1864: *Láz*, [19. sz. második fele]: *Lázok*. — Szántóföld és kaszáló a határ délkeleti részén. A *Boros* előtag a helybeliek körében ismert, fent idézett magyarázat mellett személynévből is alakulhatott. *Boros* családnevet a közeli Túrterebes történeti családnévanyagában is találunk. A *láz* 'erdei tisztás, irtás' földrajzi köznévi. **Láz** és **Lázok** formában is említik. Vö. Lazi út. — ÉGy., FKnt., PESTY 1864/57: 390a, SZABÓ 1937: 528, SzamSz., SzMHn. 1: 157, 158, T0.53.42.1, T1.S.79.1776/4. — T10-B3.

Cigánysor lásd **Kisvég**

Cigány utca lásd **Kisvég**

Csókás 1506: *Csokas*. — Egykori kaszáló a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Nevét az ott tanyázó madarakról kaphatta. — SZABÓ 1937: 321.

Csordajáró út 2024: *Csordajáró ut | Ahoty kimegyünk a falubú, egyenesem van az ut, az a Legelőüre megyen, szekér, vagyis Csordajáró ut*. — A Fő utca folytatása a külterületen, a Legelőre vezet. Korábban ezen az úton járt a falu csordája. — ÉGy. — T9-H3.

Dabolci-erdő 1860–1861: *Dabólczi Erdő*. — Egykori erdő a település határának északi részén a mai Mikes óla és Mező-ráta környékén. — MKFT. — T10-B2.

Daróczy János tagja lásd **Daróczy-tag**

Daróczy-tag 2024: *Daróczy-tag ~ Sztalin-tag | Az meg eredetileg nagy gazdaember főüggve, telke vőut, Daróczy, nem tudom, hogy hijták... kábéj husz-huszonöt hektáros terület... Asztám mikor bejöttek az oroszok, akkor kiméjrték, és el vőut nevezve Sztalin-tagnak, mer Sztalin aprobálta, hogy osszák ki. Majd oszt evettéik*. 2008: *Sztalin-tag, Daróczy-tag*, 1909: *Daróczy János*

Csordajáró út

Fotó: Hankusz Éva

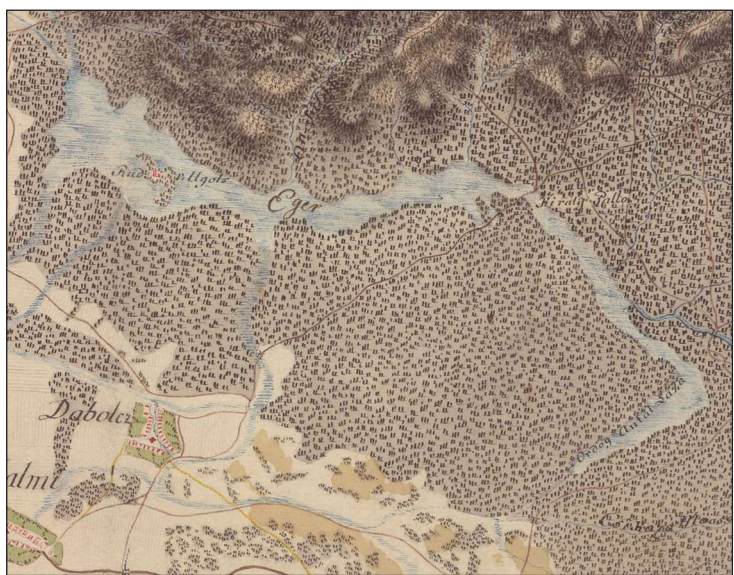
tagja. — Szántó föld a település keleti határában a Kapát és a Láz között. Korábban Daróczy János tulajdona volt, erre utal a *Daróczy-tag* és a **Daróczy János tagja** elnevezés. Az utótag a *tag* 'a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' jelentésű földrajzi köznévv. **Sztálin-tag** formában is említik. — ÉGy., FKNT., SzMHn. 1: 156, 157, T0.53.42.2. — T10-A3B2.

Debreceni-föld 2008: *Debrecenyi-főüd*, 1935–1936: *Debrecenyifőüd*, 1864: *Debreczeniföld*. — Szántó föld a település határában. Pontos helyét a források nem közlik. A név előtagja valószínűleg egykori tulajdonosára utal. *Debreceni* családnévet a közeli Fertősalmás történeti családnévanyagában ismerünk. — PESTY 1864/57: 439a, SZABÓ 1937: 350, SzamSz., SzMHn. 1: 157.

Dinnyeföld 2024: *Dinnyefőüd* | *Már be van építve. Annak idején a Kis-erdőü erdőü vóut. Az vóut hamarab kiirtva, és dinnyéj termeltek benne, és azér neveszték el Dinnyefőüdnék.* [19. sz. második fele]: *Dinye föld*, 1865: *Dyniaföld*. — A Kisvég től északra fekvő, a Kis-erdőig elterülő szántó föld. Területének egy részére épültek a Kisvég házai. A név arra utal, hogy korábban dinnyét termesztettek a területen. — ÉGy., T0.53.42.1, T1.S.79.1776/4. — T9-H3.

Disznólegelő 2024: *Disznóulegelőü* | *Van ott ety kanyar, ahon a Disznóulegelőü kezdőüdött. Ot vóut ety kut réigen, a Disznóulegelőü sarkáná.* 2008: *Disznó-legelő*. — A Legelő és a Kapát között húzódó legelő. Korábban disznólegelőként használták a területet. — ÉGy., SzMHn. 1: 157. — T9-H3.

Éger 2024: *Éger ~ Fekete-Éger ~ Nagy-Éger ~ Hegyajja* | *Van egy réjsze itt a közelebb, ez laposab, sás termed benne. Majd arra kijjép, kifele a Határ mellett, egészen arra a Kiráj-pallóü, Kőrös-macsárig, ahun a Hodos fojt, egészs odájig ojam füves. | Én egybe montam az egész Égret. ...ahun kezdődik az Éger, előbb a Vitlingeréj..., utánna a Gáspáréj, vóut a Palóukájéj... egybe vóut a nagybirtokosok kimérve..., ezerkilencszázkilendzbe vóut a tagosítás. ... a Vargájéj vóut annak idején, és a Szegedi Emmájéj. Az Égerek ijen naty tételbem vóutak. A többi osztán kis párcellák vóutak. Kaszálóü, sás. Mos már elveszett a sás, káka nőütt. Annak idején lekasztátuk háromszor... | Fekete főüd van ott. Már felüil,*

Az Éger egy 18. század végi térképen (EKFT.)

a Mezőü-rátábam fehér főüd van. 2008: *Égèr, Fekete-éger, Nagyégèr, Nagyégèr*, 1941: *Fekete Éger, Nagyéger*, 1935–1936: *Nagyégèr*, 1931: *Fekete Eger, Nagy Eger*, 1887: *Fekete Eger, Nagy eger*, 1884: *Nagy éger, Fekete Éger*, 1860–1861: *Nagy Éger*, 1839: *Fekete Eger mocsár*, melyet a' lassan folyó Hodos vize képez. [1825 k.]: *Éger*, 1805: *Eger*, 1802–1811: *Fekete Eger Mot-sar*, 1796: *Eger vize*, 1788: *Eger Sumpf*, 1787: *Fekete Eger*, 1786: *Palus Eger*, 1786: *Moraszt Fekete Éger*, 1784: *Eger*, 1772: *Éger*, 1585: *Egre*. — A település északi határszélén, az országhatár mentén húzódó kaszáló. Korábban nagy kiterjedésű mocsár volt, mely a vízszabályozásokat követően vált megművelt területté. Az egykori mocsár Dabolc, Halmi és Kisbábony területén feküdt. A katonai térképeken a **Nagy-Éger** név a település határát északon és délnyugaton övező mocsaras területet jelöli, míg a **Fekete-Éger** név a mai Kendersor és Rövid-Négy-hát közötti, jelenleg *Égés laposa* néven ismert területet. Az *Éger* név az *éger* 'égererdő, égerfás hely' földrajzi köznévből alakult. A *Hegyajja* név-változat Aklihegy közelségére utal. Korábbi forrásokban **Fekete-Éger-mocsár** formában is szerepel. Vö. Éger-csatorna, Gáspár-Éger, Kis-Éger, Nagy-Éger, Palóka Égere, Tar-Éger, Vitlinger-Éger. Lásd Éger (Halmi, Kisbábony). — ÉGy., EKFT., FÉNYES 1840/4: 420, FKNT., GÖRÖG, HKFT., MaKF., MKFT., SZABÓ 1937: 321, SzamSz., SZIRMAY 1805: 157, SzMHn.

1: 157, 158, T1.S.12.XI.127, T1.S.12.XII.22, T1.S.12.XIII.10, T1.S.12.XIII.67, T1.S.12.XIII.104, T16.T.541, VÁLYI 1: 451. — T9-H2.

Éger-csatorna lásd **Határ-kanális**

Égés alja 1864: *Egés allya*. — Egykori határ-rész, helyét pontosabban nem ismerjük. Talán a mai Égés laposa közelében vagy annak területén feküdt. Az utótag az *alja* 'valamely terület mögöttes része' értelmű földrajzi köznév. — FKnT., PESTY 1864/57: 439a.

Égés-lapos lásd **Égés laposa**

Égés laposa 2024: *Éjgéis laposa ~ Éjgéis-lapos* | *Mikor ojan időü vóut, hogy nem lehetet lekaszáni, megnöd benne a dudva. És mikor kiszárat, meggyult, ety hétig éjgett. Azér híjták Éjgés-laposnak*. — A település külterületének nyugati részén, a Kendersor és a Négy-hát között fekvő lapos kaszáló. A helybeliek szerint korábban a terület növényzete gyakran meggyulladt, erre utal a név előtagja. — ÉGy. — T9-G3.

Egyház tagja lásd **Mély-szeg**

Első-forduló 1909: *Első forduló*. — Egykori határrész a belterületől nyugatra a mai Kendersor környékén. Az *első* előtag a Második- és Harmadik-fordulóhoz való viszonyítást fejezi ki. Az utótag a *forduló* 'határrész, amely az ugarrendszer szerint három csoportra volt osztva: őszi, tavaszi és ugarfordulóra' földrajzi köznév. — FKnT., T0.53.42.2. — T9-G3.

Farkas-kút 2024: *Farkas-kut* | *Farkasvermet ástak oda, hogy a farkas essem bele. Betaposódott az. ... Lapos vóut, döglött a farkas ott*. — Egykori (farkas)verem a Mikes óla és a Kapát közötti mély fekvésű területen. Vö. Farkas-kút-éger. — ÉGy. — T9-H2.

Farkas-kút-éger 2024: *Farkas-kut-éjger* | *A Mikes óla és a Kapát köszt vóut egy nagy lapos, abba vóut ety Farkas-kut, és aszt meg Farkas-kut-éjgernek híjták. Hát mind ojan hejkek vóutak, hogy égerfák nőttek a vizbe, éjgresek vóutak*. — Lapos hely a település külterületének északi részén az egykori Farkas-kút környékén. A név utótagja az *éger* 'égererdő, égerfás hely' földrajzi köznév. — ÉGy., FKnT. — T9-H2.

Fehér ház 2024: *Fehér ház ~ Kápóna* | *Mer a Kápóna fehérre vam meszéve*. — Ravatalozó a Temető közelében. A *Fehér ház* elnevezés az épület homlokzatának színére utal. *Kápolna* formában is említik. — ÉGy. — T29-F3.

Fekete-Éger lásd **Éger**

Fekete-Éger-mocsár lásd **Éger**

Felső-Hódos 1585: *Felső Hodos*. — A település határában említett hely. A név feltehetően a keleti határszélen folyó Hódos patak valamely szakaszát vagy az annak közelében fekvő területet jelölhette. A *felső* előtag az Alsó-Hódoshoz való viszonyítást fejezi ki. — SZABÓ 1937: 321.

Felső-Mező 2024: *Felsőü-Mezőü* | *A felsőü vége a Mezőü-rátának. Hosszu vóut az a főüd, osztán vóut, aki késszer kéjtfele vákta, hogy ne kejjen ojan hosszan*. 2008: *Felsőmező*, 1935–1936: *Felsőümezőü*, 1865: *Felső mező*, 1864: *Felső mező* vagy régen Liget, [19. sz. második fele]: *Felső mező*. — Szántófield a határ északkeleti részén. A Mező-rátának a belterületől távolabb eső, keleti része, erre utal a *felső* előtag. PESTY FRIGYES helynévtára szerint azonos a Ligettel. — ÉGy., PESTY 1864/57: 390a, SzamSz., SzMHn. 1: 157, T0.53.42.1, T1.S.79.1776/4. — T10-B2C2.

Ferenczy Ilona-féle-tag 1909: *Ferenczy Ilona féle tag*. — Egykori dűlő a határ délkeleti részén a mai Mező-ráta környékén. Nevét a terület egykori tulajdonosáról kapta. Az utótagja a *tag* 'a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' értelmű földrajzi köznév. — FKnT., T0.53.42.2. — T10-B2.

Fő út lásd **Fő utca**

Fő utca 2024: *Főü ucca ~ Főü ut*, 2008: *Fő ucca*. — A település legrégebbi, központi utcája. **Fő út** formában is említik. — ÉGy., SzMHn. 1: 156. — T29-F2F3.

Gáspáré 2024: *Gáspáréj ~ Gáspár-Éjger*. — Kaszáló az Éger területén. Nevét egykori tulajdonosáról kapta. Elhelyezkedése miatt **Gáspár-Éger** néven is említik. — ÉGy. — T9-H2.

Gáspár-Éger lásd **Gáspáré**

Gát-szeg 2024: *Gát-szeg* | *A Daróuci-tag után kezdődik a Gát-szeg. Az is ety hepehupás. Rosz, tele van laposakka. Ot keszték megcsináni a Türt. Össze akarták kötni a Türt a Tiszáva. Osz valamék okosabb azé kitanálta, hogy ne csinájják tovább, mer a Tisza jön a Turba, nem a Tur fog menni a Tiszába. Meg vóut kezdve néty hejen a Tur. ... Tur hányás vóut ot csak, nem vóut gát*. 2008: *Gátszeg*. — Szántófield és kaszáló a külterület déli részén a Daróczy-tag mellett. A név előtagja az itt megkezdett gátépítésre utal, az utótag a *szeg* 'folyókanyarban fekvő földterület'

A Halastó a Kavicsossal és a Kisvéggel

Fotó: Papp Attila Gyula – Pappmédia Fotó & Video

földrajzi köznév. — ÉGy., FKnt., SzMHn. 1: 157. — T9-H3.

Gellért-emlékmű 2024: *Gellért-emlékmű*, 2008: *Gellért emlékmű*. — Gellért Sándor, a településen felnövő költő emlékműve a templom kertjében. — ÉGy., SzMHn. 1: 156. — T29-F3.

Goda 2024: *Goda ~ Kis-tag | Az a Halastóu területe Goda vóut. Máskülömben Kis-tag, mert a szegény embereknek mikor tagosítottak, ot mérték ki a kis főgyit egybe. Ha már rosz főüd is vóut, legyen ety hejen. A szegénnek legyen szegém főüggye.* 2008: *Goda, Goda düllőü, Kistag, 1935–1936: Goda-düllőü, 1909: Kistagosok, 1864: Góda.* — Szántó föld a belterületől délkeletre. A területén fekszik a Halastó is. A név bizonyára személynévi eredetű. A *Goda* családnév megtalálható a közeli Kőkenyesd családnévanyagában. A **Kis-tag** névváltozat előtagja a terület méretére utal. Utótagja a *tag* 'a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' földrajzi köznév. Korábban **Goda-düllő**, illetve **Kis-tagosok** formában is említették. — ÉGy., FKnt., PESTY 1864/57: 439a, SZABÓ 1937: 404, SzamSz., SzMHn. 1: 157, 158, T0.53.42.2. — T9-H3.

Goda-düllő lásd **Goda**

Gyeptelek 2024: *Gyeptelek ~ Temetőü-mezőü*, 2008: *Gyeptelek, Temetőü-mezőü*, 1935–1936: *Temetőü-mezőü*, 1909: *Gyeptelkek*, 1865: *Temető mező*, 1864: *Temető mező*, [19. sz. második fele]: *Temető mező*. — Szántó föld a határ délnyugati részén a belterület mellett. Egy részére épült a Sikátor. A név a *gyeptelek* 'üres telek' földrajzi köznévből alakult. **Gyeptelkek** formában is sze-

repel. A **Temető-mező** elnevezés a Temető közelségére utal. — ÉGy., FKnt., PESTY 1864/57: 390a, SzamSz., SzMHn. 1: 157, 158, T0.53.42.1, T0.53.42.2, T1.S.79.1776/4. — T9-G3.

Gyeptelkek lásd **Gyeptelek**

Gyöngyvirág utca 2008: *Gyöngyvirág ucca.* — BURA szerint utca a település belterületén, de pontos helyét nem közli. — SzMHn. 1: 157.

Hajnal utca 2008: *Hajnál ucca.* — BURA szerint utca a település belterületén, de pontos helyét nem közli. — SzMHn. 1: 156.

Halastó 2024: *Halastóu*, 2008: *Porondos.* — Tó a belterület közelében a Goda területén. Korábban porondot 'apró kavics, homok, illetve homokos talaj, főveny' termeltek ki belőle. Erre utal a **Porondos** elnevezés. Jelenleg halastóként használják. — ÉGy., SzMHn. 1: 158, ÚMTsz. — T9-H3.

Hamus 1585: *Honus* (?). — A település határában említett hegy. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név lejegyzése, olvasata bizonytalan, talán a *hamus* 'hamutól lepett, hamutól piszkos' szóval állhat összefüggésben. — SZABÓ 1937: 321, SzamSz.

Harmadik-forduló 1909: *Harmadik forduló.* — Egykori határrész a mai Mező-ráta környékén. A *harmadik* előtag az Első- és a Második-fordulóhoz való viszonyítást fejezi ki. Az utótag a *forduló* 'határrész, amely az ugarrendszer szerint három csoportra volt osztva: őszi, tavaszi és ugarfordulóra' földrajzi köznév. — FKnt., T0.53.42.2. — T10-B2.

Határ 2024: *Határ*. — A román–ukrán ország-határ, mely a települést északról határolja. — ÉGy. — T9-H5.

Határ-kanális 2024: *Határ-kanális*, 1941: *Éger csat[orna]*. — Az országhatár mentén futó kanális. Az *Éger-csatorna* elnevezés a kanálisnak az Éger területén való fekvésére utal. — ÉGy., MaKF. — T10-C1C2.

Hegyalja 1. lásd **Éger**

Hegyalja 2. 1941: *Hegyalja*, 1931: *Hegyalja*, 1884: *Hegyalja*. — Egykori határrész a mai Láz környékén. Halmi és Halmihegy területére is átnyúlik. Nagyobb része Halmi határához tartozik, ahol ezt a területet ma is így nevezik. A név 'a hegy alsó része, a hegy lába' értelmű *hegyalja* összetett földrajzi köznévből származik, és a területnek a Halmihegyhez tartozó szőlőhegy lábánál való fekvésére utal. Lásd Hegyalja (Halmi, Halmihegy). — FKNT., HKFT., MaKF., T16.T.541. — T29-C2D2.

Híd 2024: *Híd*, 2008: *Híd*. — Betonhíd a belterület északi részén. — ÉGy., SzMHn. 1: 156. — T9-G3.

Híd zugja [19. sz. második fele]: *Híd zugja*, *Híd szugia*, 1865: *Híd szugia*. — Egykori dűlő a település határának északi részén a mai Kis-erdő környékén. Híd állhatott a közelében. Az utótag a *zug* 'a folyó kanyarulatában levő, illetve a folyóelágazások közötti száraz terület' földrajzi köznévből, amely a korábbi adatokban *szug* formában szerepel. — FKNT., T0.53.42.1, T1.S.79.1776/4. — T9-H3.

Hódos 2024: *Hodos*, *Hodosig* | *Az egészem fen, felvezetet Géjrcéjig*. 2008: *Hódos*, 1944: *Hódos*, 1918: *Hodos*, 1870: *Hodos p[atak]*, 1865: *Hodos patak*, 1851: *Hodos vize*, 1839: a' Fekete Eger mocsár, melyet a' lassan folyó *Hodos vize* képez, 1805: *Hódos*, 1802–1811: *Hodos F[olyó]*. — Patak a határ keleti részén. A név a *hód* állatnév -s képzős formájából származik. A 19. századi források *Hódos-patak* és *Hódos-folyó* formában is említik. Vö. Alsó-Hódos, Felső-Hódos. Lásd Hódos (Halmi, Kisbábony, Tamásváralja). — ÉGy., FÉNYES 1840/4: 420, FÉNYES 1851, GÖRÖG, Kat., SZIRMAY 1805: 157, SzMHn. 1: 157, T22.B.IX.a.2268, T22.B.IX.a.2269, T22.B.XV.c.500/2. — T10-C2.

Hódos-folyó lásd **Hódos**

Hódos-patak lásd **Hódos**

Hosszú-Éger lásd **Nagy-Éger 2.**

Hosszú-Kis-erdő 2024: *Hosszu-Kis-erdőü*. — Szántófield a település belterületétől északra. A Kis-erdő északi része. A *hosszú* előtag arra utal, hogy a parcellák hosszabbak, mint a Rövid-Kis-erdő területén. — ÉGy. — T9-H3.

Hosszú-Négy-hát 2024: *Hosszu-Néjty-hát*. — Szántófield a határ északnyugati részén. A Négy-hát része. A *hosszú* előtag arra utal, hogy a parcellák hosszabbak, mint a Rövid-Négy-hát területén. — ÉGy. — T9-G3.

Hugat 2024: *Hugat* | *A Legelőüm belőül, a Méjszeg belőül vóut még az etyháznak kaszálóü, ami ojan dombos hej vóut, bokros hej... A lapozsba állandóüan ált a viz, sás vóut*. 2008: *Hugat*, 1935–1936: *Hugat*. — Dombos, vízállásos, bokros hely a település határának északi részén. CSÜRY szerint a *Hugat* nevet dombos fekvésű határrészekre használják Ugocsában és Szatmárban. Nevének eredetét nem ismerjük. — ÉGy., SzamSz., SzMHn. 1: 157. — T9-H2.

Irtás 1941: *Irtás*, 1931: *Irtás*, 1884: *Irtás*, 1864: *Irtás*. — A település határának északnyugati részén, a mai Legelő területén fekvő határrész. A név az *irtás* 'szántóterület, amelyet az erdő kiirtásával nyertek' földrajzi köznévből alakult. — FKNT., HKFT., MaKF., PESTY 1864/57: 390a, T16.T.541. — T9-H2.

Iskola 2024: *Iskola* | *A bizonyotványamra ugy vóut irva réigen, hoty hát Magyar Kiráji Népiskola. De az má befelleget neki. Mer éjn negyvenegybe mentem az iskolába, és akko negyvenkettőü márcijus tizenötödikén szavaltam. Még aszt a verset is tudom: Ünnepe vam ma. Ünnepe vam ma, magyar ünnepe. Büszkén dobban a szivünk. Magyar nóutád zeng az ajkunk, magyar zászlóut lengetünk. Magyar zászlóü,*

Hosszú-Négy-hát

Fotó: Hankusz Éva

piros éinek, fehér ima, zőüd remény. Lengezsd, lengezsd, szabat szellőü magyar házak tetején! 2008: *Iskola*. — A falu általános iskolájának épülete a Fő utcán. Az alacsony diáklétszám miatt jelenleg nem működik. — ÉGy., SzMHn. 1: 156. — T29-F3.

Jónás láza 2024: *Jóúnás lázza | A Láznak a túsóu sarkán, ahum vóút a kösséigéj. A tagositáskor femmaratt az a réjsz, nem atták ki az embereknek, mer nagyon gödrös vóúd, zsombéikos. Oszta kösséig elárvereszte. Akinek nem nagyom vóút takarmánnya, sok munkáva tudod benne ety kis takarmán csinálni, a rosz hejjen is. Akkor is a szegéjny ember úgy élt, ahoty tudott.* — Kaszáló a település határának déli részén, a Láz területén. Az előtag személynév lehet, és feltehetően a terület egykori tulajdonosára utalhat. Az utótag a *láz* 'erdei tisztás, irtás' földrajzi köznév. — ÉGy., FKnt. — T10-B3.

Kanális 2024: *Kanális | Halmival közös a Kanális.* 2008: *Kanális*. — Halmi és Dabolc határán húzódó kanális, amely a települést délen határolja. Vö. Kanális-híd. Lásd Kanális (Halmi). — ÉGy., SzMHn. 1: 156. — T9-G3.

Kanális-híd 2008: *Kanális-híd*. — A határ délnyugati részén a Kanálison átívelő híd. — SzMHn. 1: 157. — T9-G3.

Kapát 2024: *Kapát, Kapátra | Egy része rányulik a Legelőüre, de hosszú főüd nagyon. Közéipem vóút egy nagy lapos. | Előübb az vóút kipucolva, és ot má kesztek kapásnövény termeszteti.* 2008: *Kapát*, 2004: *Kapát*. — Szántóföld a határ északi részén a Mikes óla és a Daróczy-tag között. A helybeliek szerint nevét onnan kapta, hogy kapásnövényt, azaz kapálással gondozható növényeket termesztettek benne. BURA a szomszédos Halmi határnevei között is említi. Vö. Kapáti út. — ÉGy., SzMHn. 1: 157, 286. — T9-H2.

Kapáti út 2024: *Kapáti ut*. — A Kapát déli oldalán futó földút. A Kavicsos út folytatása. — ÉGy. — T9-H3.

Kápolna lásd **Fehér ház**

Kavicsos 1. 2024: *Kavicsos ~ Kövicses ~ Porondos | A tavak a Kavicsosba vannak. ... Hát aszt mos csináták. Abbú csináták a, hogy átpakoják a vagonokot.* 2008: *Porondos*, 1935–1936: *Kövicssesmezőü, Porondos*, 1909: *Kövicses*,

1865: *Kövicses mező*, 1864: *Kövicses, Kövicses düllő*. — Szántóföld a belterülettől keletre. A név a terület kavicsos jellegére utal. A **Porondos** névváltozat a *porond* 'apró kavics, homok, illetve homokos talaj, fövény' jelentésű szóból alakult. Korábbi forrásokban **Kövicses-mező** és **Kövicses-düllő** formában is szerepel, ma is említik **Kövicses**-nek is. Vö. Kavicsos út. — ÉGy., PESTY 1864/57: 390a, 439a, SzamSz., SzMHn. 1: 156, T0.53.42.2, T1.S.79.1776/4, ÚMTsz. — T9-H3.

Kavicsos 2. 2024: *Kavicsos ~ Kövicses*, 2008: *Kavicsos, Kövicses*. — Tó a település belterületétől keletre. Kavicskitermelés eredményeként jött létre. **Kövicses** formában is említik. — ÉGy., SzMHn. 1: 156. — T9-H3.

Kavicsos út 2024: *Kavicsos ut ~ Porondos ut*, 2008: *Kavicsos ucca, Porondos ucca, Mező út*. — A Fő utcáról nyíló, a Kavicsoshoz vezető földút. Erre utal a **Kavicsos utca**, a **Porondos utca** és a **Porondos út** névforma is. Korábban **Mező út** néven is említették. — ÉGy., SzMHn. 1: 156. — T9-H3.

Kavicsos utca lásd **Kavicsos út**

Kendersor 2024: *Kendersor | Sorba mindenkinek kender vóút benne. ... Az három lap főüdbül áll a Kendersor. | Ez mind a Szegedi bandájéj vóút ez az óudal. Ugy mértéjk, hogy a határnak a javát elkanyaritották. Mindég az erősebbé vóút a hatalom.* 2008: *Kendørsör*, 1935–1936: *Kendørsör*, 1864: *Kendersor* vagy Temető mező, Kert allya a Kender sórnál, *Kendersor*. — Szántóföld a belterülettől nyugatra. Korábban kendent termesztettek a területen. A *kendersor* 'kenderföld' földrajzi köznévből alakult. PESTY FRIGYES helynévtára szerint a Temető-mezővel azonos. — ÉGy., FKnt., PESTY 1864/57: 390a, 439a, SzamSz., SzMHn. 1: 157. — T9-G3.

Kavicsos

Fotó: Hankusz Éva

Kendersor

Fotó: Hankusz Éva

Kender sor 2008: *Kendørsor*. — A forrás szerint utca a belterület északi részén. Ma a helybeliek utcánévként nem ismerik a nevet. — SzMHn. 1: 156.

Kertalja 2024: *Kertajja*, 1864: *Kertalja* a határnál. — Kaszáló a település határának déli részén a Sikátor déli irányba futó kertjeinek végében. A Halmi és Dabolc határán futó Kanálisig terjed. Vö. Kertaljai-kaszálók. — ÉGy., PESTY 1864/57: 439a. — T9-G3H3.

Kertaljai-kaszálók 1865: *Kertali koszalók*, [19. sz. második fele]: *Kertali kaszálók*. — Egykori kaszáló a Kertalja területén. — T0.53.42.1, T1.S.79.1776/4. — T9-G3.

Kertek 2008: *Kertek*. — Szántóföld a határ nyugati részén a belterület közelében. Pontos helyét nem ismerjük. — SzMHn. 1: 157.

Király palló 2024: *Kiráj palló* | *Ot vőut a Hátár-kanálison keresztül a Kiráj palló. Állítólag valamikor valamék kiráj it járt vadászni, és pallóut csináltak neki, hogy tuggyon keresztül-menni ott. ... Bábonyon is van egy ut, vagyis egy darap főút, párcella, hogy úgy van elnevezve, a Kiráj ut. Hogy ot jött a kiráj, és ot ment a Hegynek, ahun a Kiráj pallóinak.* 2008: *Kiráj palló, Kiráj pallója*, 1935–1936: *Kiráj-pallója*, 1784: *Kiraly Pallo*. — A Hátár-kanálison átívelő híd volt a Körös-mocsár közelében. **Király pallója** formában is szerepel. A helyi hagyomány a király személyéhez köti a név előtagját, valószínűbb azonban, hogy inkább személynevet takar. A *palló* utótag 'fából készült keskeny gyaloghíd' értelmű. — ÉGy., EKFT., FKNT., SzamSz., SzMHn. 1: 157. — T10-C1.

Király pallója lásd **Király palló**

Kis-Éger 2024: *Kis-Éger ~ Rövid-Éger*, 2008: *Kiségér*. — Kaszáló a település határának északi részén a Mikes ólától keletre. Az Éger

része. A *kis* előtag a Nagy-Égerhez való viszonyítást fejezi ki. **Rövid-Éger** formában is említik, ennek előtagja a Hosszú-Éger előtagjával áll korrelációban. — ÉGy., SzMHn. 1: 158. — T9-H3.

Kis-erdő 2024: *Kis-erdő*, 2008: *Kiserdő*. — Szántóföld a határ északnyugati részén a belterület közelében. Korábban erdő borította a területet. Részei a Rövid-Kis-erdő és a Hosszú-Kis-erdő. — ÉGy., SzMHn. 1: 158. — T10-B2.

Kis-Négy-hát lásd **Rövid-Négy-hát**

Kis-tag lásd **Goda**

Kis-tagosok lásd **Goda**

Kisvég 2024: *Kisvég ~ Cigány ucca ~ Cigánysor* | *Kisseb, féjlőudalas ucca*. — A belterület északi részén fekvő falurész. A **Cigány utca** és a **Cigánysor** elnevezés az ott élő cigányokra utal. — ÉGy. — T29-F2.

Kollektív iroda lásd **Bolt**

Körös-mocsár 2024: *Körös-macsár ~ Körös-mocsár* | *Az Éger után ami következett, az a Körös-mocsár vőut. | A Hátár ahoty kanyarodik, ott a Körös-mocsár. ... a Hodoson tul... az egyenes megy az erdőnek, az már nem a dabóuci határ vőut.* 2008: *Körös-mocsár, Körös-mocsár*. — Szántóföld a határ északkeleti részén a Hódos közelében. Az előtag a korábban itt álló kőrösfákra utal. — ÉGy., SzMHn. 1: 158. — T10-C1.

Kövices lásd **Kavicsos 1., 2.**

Kövices-dűlő lásd **Kavicsos 1.**

Kövices-mező lásd **Kavicsos 1.**

Közös-marhalegelő lásd **Legelő**

Község tagja 1909: *Község tagja*. — Egykori határrész a külterület délkeleti részén, a mai Jónás láza környékén. A név utótagja a *tag* 'a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' jelentésű földrajzi köznév. — FKNT., T10-B2.

Kultúr 2024: *Kultur*. — Épület a Fő utcán a Templom szomszédságában. A kultúrházként működő épületnek az utcafront felőli részében élelmiszerüzlet üzemel. — ÉGy. — T29-F3.

Kutyaszorító 2024: *Kutyaszorító* | *Szembe vőut ot méig ety kis ház... a szekert ment igy, és akkor meg kellett téjzni, aszt a házat kikerüni, és akkor ment mellette, azér vőut a Kutyaszorító.* — Néhány házból álló kis utca a belterület déli részén. A *kutyaszorító* 'szűk utcácska' jelentésű

földrajzi köznévből alakult. — ÉGy., FKnT. — T29-F3.

Lapos-hely 1864: *Lapos hely*. — Egykori határ rész. Helyét pontosabban nem ismerjük. — PESTY 1864/57: 390a.

Láz lásd **Boros-láz**

Lázi út 2024: *Lázi ut.* — A Kapáti útról déli irányba nyíló, a Lázhoz vezető földút. — ÉGy. — T9-H3.

Lázok lásd **Boros-láz**

Legelő 2024: *Legelő*, 2008: *Legelő*, 1909: *Közös marha-legelő*. — A település legelője a határ északnyugati részén. **Közös-marhalegelő** néven is említették. — ÉGy., SzMHn. 1: 156, T0.53.42.2. — T9-G2H2.

Libalegelő 2024: *Libalegelő*. — Legelő a település határának északi részén a Disznólegelő szomszédságában. Korábban libalegelőként hasznosították a területet. — ÉGy. — T9-H2.

Liget 2024: *Liget* | *Ojan erdő* vőut, hogy az Aklihegyrű jöttek, hogy mennek vásárolni ety fíjatal pár a vonathoz, és mektámatta a farkas úköt, és eléigették magokrul a ruhát, míg idejértek a Disznóulegelőre, ahun kiabáltak. És a pásztor ott lakott a faluvégén, és ment segítségre a kutyákka. Ugy menekütek meg. 2008: *Liget*, 1864: *Liget*, [19. sz. második fele]: *Liget*. — Szántóföld a határának északkeleti részén, a Hódos mellett. Korábban erdős terület volt, erre utal az elnevezés. — ÉGy., PESTY 1864/57: 390a, SzMHn. 1: 158, T0.53.42.1, T1.S.79.1776/4. — T10-C2.

Második-forduló 1909: *Második forduló*. — Egykori határ rész a belterületől északra. A mai Négy-hát, Kis-erdő és Kapát területét is magába foglalta. A második előtag az Első- és Harmadik-fordulóhoz való viszonyítást fejezi ki. Az utótag a *forduló* 'határ rész, amely az ugarrendszer szerint három csoportra volt osztva: őszi, tavaszi és ugarfordulóra' földrajzi köznévből. — FKnT., T0.53.42.2. — T9-G3H3.

Mély-szeg 2024: *Méj-szeg* | *A Legelőm belől van ott ety kevés főüd, mind hasznát főüdek vőutak. Vőut a Méj-szeg, az etyhász főüggve vőut.* 2008: *Méjszeg, Mészeg*, 1935–1936: *Méjszeg*, 1909: Ev. ref. *Egyház tagja*. — Bokros terület a határ északi részén az Éger területén. A református egyház tulajdona volt. Korábban szántóföldként hasznosították, de mára bebokrosodott. Az

Mező-ráta

Fotó: Hankusz Éva

utótag a *szeg* 'folyókanyarban fekvő földterület' földrajzi köznévből. **Egyház tagja** formában is említik. — ÉGy., FKnT., SzamSz., SzMHn. 1: 158, T0.53.42.2. — T9-G2.

Messzelátó 2024: *Messzelátó*. — Egykori katonai kilátó a határ északkeleti részén az ország-határ mentén. Ma már nincs meg, lebontották. — ÉGy.

Mező-ráta 2024: *Mező-ráta* | *Az erdőt ahogy irtották, ahogy egy bizonyos területet levágtak, aszt rátának híjták. | Sok hasznavehetetlen főüd vőut, roncs főüdek, nem érdemes vőut szántani, vetni.* 2008: *Mezőráta*, 1941: *Mezőráta*. — Szántóföld a határ északkeleti részén. A név utótagja a *ráta* 'egy rész a (szétosztott) földterületből' földrajzi köznévből. Vö. Felső-Mező, Mezőráta útja. — ÉGy., FKnT., MaKF., SzMHn. 1: 158. — T10-B2.

Mezőráta útja 2024: *Mezőráta uttya*. — A Mező-rátahoz vezető földút. — ÉGy. — T10-B2.

Mező út lásd **Kavicsos út**

Mikes óla 2024: *Mikes óla* | *A Kapád belől részit hífták Mikes ólának.* 2008: *Mikes óla*, 1935–1936: *Mikesóulazugja*, 1931: *Mikes oldal zugja*, 1884: *Mikes oldal zugja*, 1865: *Mikes olla szugja*, [19. sz. második fele]: *Mikes ólja zugja*, 1506: *Mikes oldal*. — Szántóföld a település határának északi részén az Éger és a Kapát között. A névadás indítékát az helybeliek nem ismerték. A *Mikes* előtag bizonyára személynév lehet, és a terület egykori tulajdonosára utalhat. Legkorábban **Mikes-oldal** formában szerepel. A mai névalakban meglévő *óla* utótag talán a korábbi forrásokban szereplő *oldal* földrajzi köznévből átértelmezésével alakult. Ugyanakkor az is elképzelhető, hogy az egykor a területen álló épületről kapta a nevét. A **Mikes óla zug-**

ja és **Mikes-oldal zugja** névformák utótagja a **zug** 'a folyó kanyarulatában levő, illetve a folyóelágazások közötti száraz terület' földrajzi köznév. — ÉGy., FKnt., HKFT., SZABÓ 1937: 321, SzamSz., SzMHn. 1: 158, T0.53.42.1, T1.S.79.1776/4, T16.T.541. — T10-A2B2.

Mikes óla zugja lásd **Mikes óla**

Mikes-oldal lásd **Mikes óla**

Mikes-oldal zugja lásd **Mikes óla**

Mocsár lásd **Mocsár-oldal**

Mocsár-láz-dűlő 2008: *Mocsárlázdűlőü*, 1935–1936: *Mocsárlázdűllőü*. — A település határában fekvő mocsár. Pontos helyét a források nem közlik. A nevet alkotó **láz** szó az 'erdei tisztás, irtás' értelmű földrajzi köznév. — FKnt., SzamSz., SzMHn. 1: 158.

Mocsár-oldal 2024: *Mocsár-óudal ~ Belsőü-Kis-erdőü* | *Mocsaras hej vóut*. | *A Kis-erdőünek mocsár vóut az egyik óudala, ot lapos vóut mindig, viz vóut, locsogott*. 1864: *Mocsár*, [19. sz. második fele]: *Mocsár*. — Szántóföld a Kis-erdő keleti részén a Disznólegelő mellett. Korábban mocsaras terület volt, ezt jelzi a *Mocsár-oldal* és a történeti források által említett *Mocsár* elnevezése. A *Belső-Kis-erdő* név előtagja arra utal, hogy a terület a Kis-erdőnek a Csordajáró úttól távolabb eső részén fekszik. — ÉGy., PESTY 1864/57: 390a, T0.53.42.1, T1.S.79.1776/4. — T9-H3.

Nagy-Éger 1. lásd **Éger**

Nagy-Éger 2. 2024: *Nagy-Éjger ~ Hosszu-Éjger*. — Kaszáló a település határának északkeleti részén a Mező-rátától északra. Az Éger része. A *nagy* előtag a Kis-Égerhez való viszonyítást fejezi ki. *Hosszu-Éger* formában is említik. Ennek előtagja a Rövid-Éger előtagjával áll korrelációban. — ÉGy. — T10-B2.

Négy-hát 2024: *Néjty-hát* | *Ojan hátas főüdek... itt a végim vóut egy nagy lapos, akkor vóut a főüd, akkor a tussóü végibe vóut egy lápos*. 2008: *Négyhát*, 2004: *Néjtyhát*, [19. sz. második fele]: *Négyhát mező*, 1865: *Négyhat mező*, 1864: *Négyhát* vagy Szomoga mező. — Szántóföld a határ északnyugati részén. A névadás indítékát nem ismerjük. Az utótag a *hát* 'vízből kiemelkedő, illetve környezeténél magasabban fekvő terület' földrajzi köznév. A 19. századi forrásokban *Négy-hát-mező* formában is előfordul. BURA a szomszédos Halmi határnevei között is említi.

ti. PESTY szerint azonos a Szomoga-mezővel. Részei a Rövid-Négy-hát és a Hosszu-Négy-hát. Vö. *Négyhát útja*. — ÉGy., FKnt., PESTY 1864/57: 390a, SzMHn. 1: 156, 287, T0.53.42.1, T1.S.79.1776/4. — T9-G3.

Négy-hát-mező lásd **Négy-hát**

Négyhát útja 2024: *Néjtyhát uttya*. — A külterület északnyugati részén, a Rövid- és a Hosszu-Négy-hát között futó földút. — ÉGy. — T9-G3.

Palókaé 2024: *Palóukájéi ~ Palóuka Éjgre ~ Vargájéi* | *A Palóukájéi az a Vargájéi vóut. Egy utkaparóü vóut az it Halmiba, s az megvette aszt annak idején*. — Kaszáló a külterület északi részén az Éger területén. Egykori tulajdonosai családnévét őrzi. A *Palóka Éjgre* név utótagja az Éger helynév birtokos személyjeles formája, amely a helyi nyelvhasználatban *Éjgre* alakú. *Vargájé* formában is említik. — ÉGy. — T9-H2.

Palóka Éjgre lásd **Palókaé**

Parókia 2024: *Paróukija*. — Református lelkészi lakás a Fő utcán. — ÉGy. — T29-F3.

Pelenka utca lásd **Új sor**

Pikét ház 2024: *Pikét ház*. — Épület a Fő utcán. Korábban laktanya működött benne, ma lakóház. A név a román *pichet* 'órház' jelentésű szónak a magyarba átkerült változatából alakult. — ÉGy., RKsz., ÚMTsz. *pikét*. — T29-F3.

Porondos lásd **Kavicsos 1., Halastó**

Porondos út lásd **Kavicsos út**

Porondos utca lásd **Kavicsos út**

Récés 2024: *Réjcéis* | *Kábéi tisz hektárnyi főüd, a Méj-szegem belőül. ... Há mer, hogy ē vóut kerítve, csak a vadgacsik jártak. ... Nem vóut ēkerítve, ēkerítette az ut, a laposakkā. | Az a főüd eredetileg Aklihosz tartozott, egy nagy zsidóüjéi vóud. De utób vettüm mi izz belőüle nyóucvan árit, a szomszéd vett ety hektár hatvan árit... De osztám most az má odaveszet, mer ugy benőütte a bokor*. 2008: *Récés*. — Bokros hely a Mélyszeg területén. Nevét az ott élő vadkacsákról kapta. — ÉGy., SzMHn. 1: 158. — T9-H2.

Református templom 2024: *Református templom ~ Templom*, 2008: *Templom*. — A falu temploma a Fő utcán. *Templom*-ként is említik. — ÉGy., SzMHn. 1: 156. — T29-F3.

Rövid-Éger lásd **Kis-Éger**

Rövid-Kis-erdő 2024: *Rövit-Kis-erdőü*. — Szántóföld a település belterületétől északra. A

Református templom

Fotó: Papp Attila Gyula – Pappmédia Fotó & Videó

Kis-erdő déli része. A *rövid* előtag arra utal, hogy a parcellák rövidebbek, mint a Hosszú-Kis-erdő területén. — ÉGy. — T9-H3.

Rövid-Négy-hát 2024: *Rövid-Néty-hát ~ Kis-Néty-hát | Az egyik, amejik it van előül... az a Rövid-Néty-hát, úgy mongyuk neki mos már, de Néty-hát vóut egybe mind az egészsz, közepem vóut az ut réigen, de most a naty kanálist az utba csináták, az utbú csinálták a kanálist.* — Szántó föld a határ északnyugati részén. A Négy-hát része. A *rövid* előtag arra utal, hogy a parcellák rövidebbek, mint a Hosszú-Négy-hát területén. **Kis-Négy-hát** formában is említik. — ÉGy. — T9-G3.

Sikátor 2024: *Sikátor.* — A Fő utcáról nyíló, nyugati irányba futó kisebb utca. Egyesek az utca folytatásaként épült Új sort is a Sikátor részének tekintik. A név a *sikátor* 'szűk utca' földrajzi köznévből származik. — ÉGy., FKNT. — T29-F3.

Szegedi Emmáé 2024: *Szegedi Emmájéi ~ Tar-Éger.* — Kaszáló az északi határszélen az Éger területén. Elhelyezkedése miatt **Tar-Éger** néven is említik. Az elnevezések Tar Bálintné Szegedi Emmának, a terület egykori tulajdonosának a nevét őrzik. — ÉGy. — T10-B2.

Szegedi Nellié 2024: *Szegedi Nellijéi | Szegedi Emmájéi, Szegedi Nellijéi, ezek ety tesvérek vóutak.* — Kaszáló az északi határszélen az Éger területén. Nevét egykori tulajdonosáról kapta. — ÉGy. — T10-B2.

Szegedy Antal és Béla tagja 1. 1909: *Szegedi Antal és Béla tagja.* — A mai Kendersor déli részén lévő dűlő egykori elnevezése. A név a terület tulajdonosaira utal. Az utótag a *tag* 'a

tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' földrajzi köznév. — FKNT., T0.53.42.2. — T9-G3.

Szegedy Antal és Béla tagja 2. 1909: *Szegedi Antal és Béla tagja.* — A határ keleti részén, a mai Liget környékén lévő dűlő egykori elnevezése. A név a terület tulajdonosaira utal. Az utótag a *tag* 'a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' jelentésű földrajzi köznév. — FKNT., T0.53.42.2. — T10-C2.

Sziget 1865: *Szizeth*, [19. sz. második fele]: *Szizeth.* — Földterület a nyugati határszélen, a Nagy-Éger két ága közti területet jelölte. Vö. Alsó-Sziget, Sziget alja. — T0.53.42.1, T1.S.79.1776/4. — T9-F3.

Sziget alja 2024: *Sziget ajja | Arra kint, a Kendersornak az ajja, a sarka, az ojam vóut, mint ety kisz sziget. Köréjű fokta a viz. Oda gyűjt össze a viz az egész határrú. Ot ment által Ukrajnába. De mos má ézárták, nem engedik által.* 1864: *Sziget allya.* — Kaszáló a határ nyugati részén az egykori Sziget közelében. Az *alja* utótag 'valamely terület mögöttes része' értelmű. — ÉGy., FKNT., PESTY 1864/57: 439a. — T9-F3G3.

Szomoga 2024: *Szomoga | Csak lapos hej vóut.* 2008: *Szomogadűllőü*, 1935–1936: *Szomogadűllőü*, 1865: *Szomoga*, 1864: Négy hát vagy *Szomoga mező*, [19. sz. második fele]: *Szomoga*, 1506: *Zomoga.* — Szántó föld a határ északnyugati részén. A Rövid-Négy-hátnak az országhatárhoz közelebbi, lapos része. A név a *szomoga* 'patak, kisebb vízfolyás' földrajzi köznévből származik, mely eredetileg az ott húzódó Égert jelölhette. Korábban **Szomoga-dűllő** és **Szomoga-mező** néven is említették. — ÉGy., FKNT., PESTY 1864/57: 390a, SZABÓ 1937: 321, SzamSz., SzMHn. 1: 158, T0.53.42.1, T1.S.79.1776/4. — T9-G3.

Szomoga-dűllő lásd **Szomoga**

Szomoga-mező lásd **Szomoga**

Szövetkezet lásd **Bolt**

Sztálin-tag lásd **Daróczy-tag**

Tar-Éger lásd **Szegedi Emmáé**

Telek-szer 1864: *Telekszer.* — Egykori határ-rész. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név a *telek* 'házhely' és a *szer* 'határrész' földrajzi köznevek összetételéből alakult. — FKNT., PESTY 1864/57: 439a.

Temető 2024: *Temetőü*, 2008: *Temető*. — A település temetője a belterület nyugati részén. Vö. Temető-mező, Temető-sor, Temető utca. — ÉGy., SzMHn. 1: 156. — T29-E3.

Temető-mező lásd **Gyeptelek**

Temető-sor 1864: *Temető sör*. — Egykori határ-rész, bizonyára a Temető közelében. Az utótag a *sor* 'szabályos alakú földdarabok a határban' földrajzi köznév. — FKNT., PESTY 1864/57: 439a.

Temető utca 2024: *Temetőü ucca*, 2008: *Temetőü ucca*. — A Sikátorból nyíló, a Temetőhöz vezető utca. — ÉGy., SzMHn. 1: 156. — T29-F3.

Templom lásd **Református templom**

Tó 2024: *Tóu | Mos má építtek ottan a Tóura, egy lapos hejre, ki hoty tudott... Réigem viz vóut*. 2008: *Tó*. — Belterületi rész a Kísvégen. Egy részére házak épültek. Az elnevezés arra utal, hogy a belvízelvezető csatornák kialakítása előtt víz borította a területet. — ÉGy., SzMHn. 1: 158. — T29-F2.

Túr-hát 2008: *Túrhát*, 1935–1936: *Túrhát*. — A településen említett határrész. Pontos helyét a források nem közlik. A név a *Túr* víznév és a *hát* 'vízből kiemelkedő, illetve környezeténél magasabban fekvő terület' földrajzi köznév ösz-

szetételéből alakult. A Túr azonban nem érinti a település határát. — FKNT., SzamSz., SzMHn. 1: 158.

Ugató 1506: *Wgato*. — Egykori erdő a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név az *ugat* ige folyamatos melléknévi igenévi származékából alakulhatott. A névadás indítékát nem ismerjük. — SZABÓ 1937: 321.

Új sor 2024: *Uj sor ~ Uj ucca ~ Pelenka ucca*, 2008: *Új ucca*. — A belterület délnyugati részén, a Sikátor folytatásaként épült utca. A **Pelenka utca** névváltozat arra utal, hogy többségében gyermeket nevelő fiatalok lakták. **Új utca** néven is említik. — ÉGy., SzMHn. 1: 156. — T29-E3.

Új utca lásd **Új sor**

Vargáé lásd **Palókáé**

Vasfarkas 2008: *Vasfarkas*, 1935–1936: *Vasfarkas*, hegynév. — BURA határrészként említi, de pontos helyét nem közli. A névadás indítékát nem ismerjük. — SzamSz., SzMHn. 1: 157.

Vitlingeré 2024: *Vitlingeréj ~ Vitlinger-Éger | Éigert ahun kezdődik, az Éger, előbb a Vitlingeréj*. — Kaszáló az Éger területén. Nevét egykori tulajdonosáról kapta. **Vitlinger-Éger** néven is említik. — ÉGy. — T9-H2.

Vitlinger-Éger lásd **Vitlingeré**

HALMIHEGY
Fotó: Szmutku György

HANKUSZ ÉVA KOCÁN BÉLA Halmihegy helynevei

Történeti háttér

A település a Túrától északra, a Szatmári-síkság és az Avas-hegység találkozásánál lévő enyhe dombvidéken, Halmitól 10 km-re keletre található, a román–ukrán határon. Halmihoz közeli szőlőhegyen kialakult település, amely a 20. század elején megjelent helységnévtárakban szerepel először külterületi lakott helyként. Főleg a közeli Halmi szőlőgazdálkodásához kapcsolódóan Szőlőhegy, illetve Hegyalja néven jött létre és népesült be.

Önálló településként 1956-tól tartják nyilván. Halmihegy 1956-tól Nagybánya (Máramaros) tartomány, 1968-tól pedig Szatmár megye részét képezte. Jelenleg Halmi községhez tartozik.

A település az 1970-es évekig enyhén emelkedő népességszámot mutatott, 1966-ban 169 fő volt, szinte kizárólag magyar népeséggel. Halmihegy az 1980-as években végbement romániai falurombolás egyik színhelye: a lakosok nagy részét Halmiba telepítették. A 2011-es népszámlálás szerint 51 lakosából 44 magyar, 4 román, 3 német nemzetiségű volt.

Irodalom:

A Magyar Szent Korona Országainak Helységnévtára. Magyar Kir. Központi Statisztikai Hivatal, Budapest, 1913.

VARGA E. ÁRPÁD, *Erdély etnikai és felekezeti statisztikái a népszámlálási adatok alapján 1852–2011.* URL: <https://nepszamlalas.adatbank.ro/>

SZENDREI ÁKOS

Élőnyelvi adatok

Élőnyelvi gyűjtést végzett Hankusz Éva 2017-ben. Adatközlők voltak: Kispál János (72 éves), Egyed Elza (92), Nyiri Olga (61).

Helynévtár

Halmihegy 2017: *Halmihegy, Halmihegyen, halmihegyesi, halmihegyi*, 2003: *Halmihegy, Szőlőhegy*, 1992: *Halmihegy*, 1944: *Halmihegy*, 1940–1944: *Halmihegy*, 1941: *Szőlőhegy*, 1918: *Szőllőhegy*, 1913: *Halmihegy*, 1910: *Szőllőhegy*, 1907: *Halmi hegy*, 1902: *Halmi hegy*, 1884: *Szőlőhegy*, 1865: *Szőllőhegy*. — A romániai Szatmár megye északkeleti részén fekszik. Északon és keleten Tamásváralja, délen Halmi, nyugaton pedig az ukrain Akliegy határolja. Közigazgatásilag Halmi községhez tartozik. Román neve *Halmeu Vii*. Korábban Halmi határához tartozó szőlőhegy volt, erre utal a régebbi **Szőllőhegy** elnevezése. — ÉGy., EH., EHsz., HKFT., Hnt., Kat., MaKF., T1.S.79.1777/6.

Albinka forrása lásd **Simóné forrása**

Apaié 2017: *Apajijéi, Apajijéiba | Apaji Károjeik, azok ot laktak. Vóut ety kis hegyek. Magyar emberek vóutak.* — Szőlő a település északnyugati részén az országhatár közelében. Tulajdonosáról, Apai Károlyról kapta a nevét. — ÉGy. — T5-E4.

Bábonyi-hegy 2017: *Bábonyi-hegy | A Bábonyi-hegy lenyullik a Határra. | Kisgazdákéi vóut a Bábonyi-hegy, kivéve a Nádasijéi. ... A*

gazdálkodóug babonyijak vóutak, akijé vóut a hegy. — Szőlő és gyümölcsös a határ nyugati részén az országhatár közelében. Bábonyi gazdák tulajdona volt, erre utal a név előtagja. — ÉGy. — T5-E4.

Bádogos ház 2017: *Bádogos ház ~ Vasadi-ház | A Vasadi-ház a Bádogos ház. | Az elejinte zsidóú birtok vóut, Rozetét vóut. És azokat a zsidóukat eldeportálták. ... Vasadi, az Debrecembe, azok sem teleltek itt, csak nyáron jöttek ide. ... És Vasadi építette a nagy bádogos házat. ... Nem jöt vissza belőüllük tán senki, Rozetétikbű, mer azokét vóut. | Bádogos a teteje.* — Romos épület a Csobogó mellett. Bádogtető fedi, erre utal a név előtagja. A **Vasadi-ház** elnevezés a ház építtetőjére és egykori tulajdonosára, Vasadi Bélára utal. — ÉGy. — T5-F4.

Barázs 2017: *Barázs, Barázsná, Barázsba ~ Bazin, Bazinná, 2000: Barázs-tó.* — Mesterséges tó a Nagy Dezső völgyében. A név a román *baraj* 'völgyzárógát, duzzasztógát', a **Bazin** névváltozat pedig a román *bazin* 'víztartó medence' jelentésű szóból származik. BURA a szomszédos Tamásváralja helynevei között **Barázs-tó** formában említi. — ÉGy., RKsz., SZMHn. 2: 277. — T5-E4.

Barázs-tó lásd **Barázs**

Bauer Pista háza 2017: *Bóujer Pista háza.* — Épület a település délnyugati határában a Juhfarm közelében. A név az épület korábbi tulajdonosára utal. — ÉGy. — T5-E5.

Bazin lásd **Barázs**

Bélbászné 2017: *Bélbászné | Kis csellengőű főüd vóut.* — Szőlő a határ nyugati részén. Nevét tulajdonosáról kapta. — ÉGy. — T5-E4.

Belga lásd **Kövespatak**

Belgáé lásd **Kövespatak**

Bogotainé forrása 2017: *Bogotajinéj forrása | Ahogy lejöttünk a Csobogóutól, és akkor ott is volt ety kis forrás, mindem vasárnap ott ültünk. Vót ety kizs dējzsa előütte. | Ojan gyenge forrás vóut az.* — Forrás a Hűvös-völgy közelében. A forrás és a körülötte lévő terület tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy. — T5-F4.

Borsos-parcella 2017: *Borsos-parcella.* — Szőlőföld a Virág-hegyen. Az előtag a tulajdonos családnévére utal. Az utótag a *parcella* 'nagyobb felosztott földterület kisebb megművelt darabja' földrajzi köznév. — ÉGy., FKnT. — T5-E4.

Botner báró háza 2017: *Botner báró háza | Annak is vóut itt a Halmi-sorba ety kis háza. Az izs báró vóut: Botner báró. De it fent lakott a hegyen nyárom mindég, de nem nőüsiült meg, mint a bárók szoktak, ugyi. ... Őü vóut a hegy-biró.* — Egykori épület a Halmi-sor területén. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy. — T5-F5.

Csatáé lásd **Csata völgye**

Csata-völgy lásd **Csata völgye**

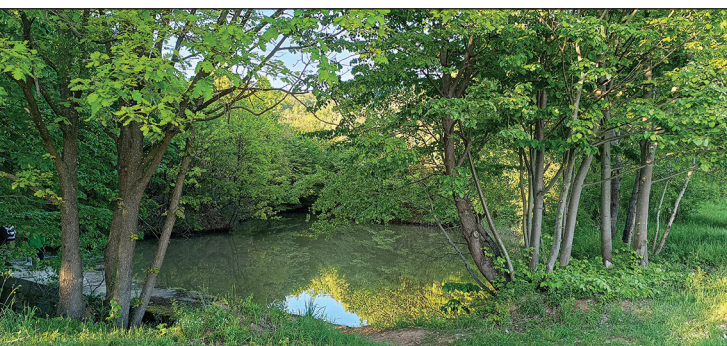
Csata völgye 2017: *Csata vőüggye ~ Csata-vőügy ~ Csatájé.* — Völgy a település keleti határszélén. A helybeliek szerint a név a terület egykori tulajdonosára utal. Talán azonos a Tamásváralján adatolt *Csató* személynévvel. **Csata-völgy** formában is említik. A **Csatáé** névváltozat tamásváraljai adatközlőktől való. — ÉGy. — T5-F5.

Csertezáné lásd **Szegedié**

Csobogó 2017: *Csobogó | Csobogó a Bádogos ház alatt van a kis forrás. | Közvetlen a fundamentum tövibe van a forrás, és ety csöven jöt ki a viz, és azér Csobogó. | Jöm még, méik Kispál is abból permetez. Vannak ott azok a csanakok letéve. Ha esik az eső, mektil.* — Forrás a Bádogos ház mellett. A név a forrásból kiömlő víz hangjára utal. — ÉGy. — T5-F4.

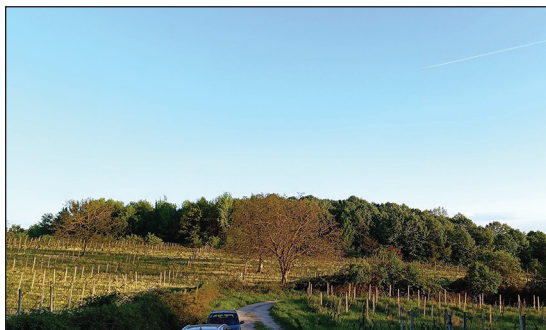
Csorbáé 2017: *Csorbájé, Csorbájéba | A Csorbájé, hát az is lem van a Kövespatagba. ... Nekünk is vóut ot tiz ári jeper.* — Szántóföld a határ délnyugati részén, a Halmi határába tartozó Nagy-erdő mellett. Egykori tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy. — T5-E5.

Csucsó 2017: *Csucsó ~ Csücske ~ Kis-Csucsó, Kis-Csucsóra | Ojan kis csucsó, köves. Nagyon sog gyöngyvirág termet rajta. Mindig mentünk gyöngyvirágot szedni.* — Erdő a ha-

Barázs

Fotó: Hankusz Éva

Csucskó

Fotó: Hankusz Éva

tár északi részén a Bádogos ház mögött. Csúcsos alakjáról kapta a nevét. A név a *csucskó* 'sarok, csúcs' jelentésű tájszóból származik. A **Kis-Csucskó** névváltozat előtagja a terület méretére utal. **Csücske** formában is említik. — ÉGy., ÚMTsz. — T5-F4.

Csücske lásd **Csucskó**

Dálás út 2017: *Dáléjs ut.* — Betontáblákból épült út. A falu házai jórészt ennek mentén találhatók. A *dálás* előtag erre utalóan a román *dală* 'lap' többes számú *dale* alakjából származik, amely a magyarban -s képzőt kapott. — ÉGy. — T5-E4F4.

Darvaié 2017: *Darvajijéi, Darvajijéiba* | *Az a Darvaj, asse telet a hegyen. Ijen szobrász fjele vóut. Ojan legéinyember vóut. Be vóut futval a háza, ojam vóut, mint edzs dzsungel.* | *Féltek is tüle, monta anyuka, mentek náluk ecetjé, savanyu bor vagy mit tudom éjn. ... féltek az örektű, pedig nem bántot, csak ahoty kinézetre.* — Szőlő a határ nyugati részén a Simóné forrása közelében. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy. — T5-E4.

Egresi Feri háza 2017: *Egresi Feri háza.* — Épület a település délnyugati határában a Juhfarm közelében. Tulajdonosáról kapta a nevét. — ÉGy. — T5-E5.

Feketénée 2017: *Feketénéjjéi, Feketénéjjéibe.* — Szántó föld a határ déli részén a Telep út mentén. Egykori tulajdonosáról kapta a nevét. Vö. Feketéné hídja. — ÉGy. — T5-F5.

Feketéné hídja 2017: *Feketénéj higgya* | *Meg volt a Feketéné higgya, ott jártunk ki a, az Országuttra. ... Hidnak monták, mer na, fahid vagy miből vót e.* — Egykori híd a Feketénée közelében. Már nincs meg. — ÉGy. — T5-F5.

Dálás út

Fotó: Hankusz Éva

Felső-hegy 2017: *Fēsőü-hegy* | *A Fēsőü-hegy a Kis-Csucskóutú végik fele.* | *Hát ugye a Fēsőü-hegy és a Virák-hety szomszédidos.* — Szőlőhegy a határ északkeleti részén. A *felső* előtag arra utal, hogy a terület Halmihegy északi, azaz felső részén húzódik. — ÉGy. — T5-F4.

Ferma lásd **Juhfarm**

Gesztenyés 2017: *Gesztenyész.* — Erdő a Veres-gödör mellett. Gesztenyefairól kapta a nevét. — ÉGy. — T5-F4.

Halmi-sor 2017: *Halmi-sor, Halmi-sorba* | *Ugy monták a Halmi-sor, mer a halmijakéj volt a szőlőüis.* — Szőlő a határ délkeleti részén. Korábban halmiak tulajdona volt, erre utal a név előtagja. Az utótag a *sor* 'szabályos alakú földdarabok a határban' földrajzi köznév. — ÉGy., FKnT. — T5-F5.

Határ 2017: *Határ.* — A román–ukrán országhatár, mely a települést nyugatról határolja. — ÉGy. — T5-E4.

Hegyalja 1918: *Hegyalja*, 1865: *Hegy allya.* — A település határának déli részen, a mai Kövespatak területétől a Hodosig terjedő földterület. Halmi és Dabolc területére is átnyúlik. Nagyobb része Halmi határához tartozik, ahol ezt a területet ma is így nevezik. A név 'a hegy alsó része, a hegy lába' értelmű *hegyalja* összetett földrajzi köznévből származik, és a területnek a Halmihegyhez tartozó szőlőhegy lábánál való fekvésére utal. Lásd Hegyalja (Dabolc, Halmi). — FKnT., Kat., T1.S.79.1777/6. — T10-D1D2.

Hüvös-völgy 2017: *Hüvös-vőügy.* — Szőlő és szántó föld a Gesztenyés szomszédságában. — ÉGy. — T5-F4.

Iroda 2017: *Iroda.* — Épület a Veres-gödör közelében. Korábban az állami gazdaság irodája

működött benne, innen kapta a nevét. — ÉGy. — T5-E4.

Juhfarm 2017: *Jufarm ~ Ferma*. — Juhfarm a határ déli részén a Köves-patak területén. A *Ferma* név a román *fermă* 'farm' szóból származik. — ÉGy. — T5-E5.

Kápolna 2017: *Kápolna*. — Egykori kápolna a Temető mellett. Már lebontották. — ÉGy.

Kapu 2017: *Kapu*. — Egykori vaskapu az Országút és a Telep út találkozásánál. Korábban ezen a kapun keresztül lehetett a települést megközelíteni. — ÉGy. — T5-F5.

Kastély 2017: *Kastéj | Simóúnak volt kastéj*. *Már ojan, amijen, nem kel naty kastéjra gondolni, csak szeréjny épület volt, de kastéjnak neveszték. ... hát oda épített a Néjmet, nincs ot semmi belőüle*. — Simó Lajos földesúr egykori kastélya a település határának északi részén a Gesztenyés közelében. — ÉGy.

Kerek-domb 2017: *Kereg-domb, Kereg-dombra | Egy ijen kicsi kis parcella vólt. ... Bozóút, talám van gazdája*. — Szőlő a határ déli részén a Temető út mentén. Egy része már bebokrosodott. — ÉGy. — T5-E5F5.

Kisasszony-tag 2017: *Kisasszony-tag ~ Russzujéj ~ Péterfi kisasszonyé | A Péterfijekéj, jaj, nagy urak vóutak nagyon, méltóságosok vóutak. ... Péterfi Irma és Ilus vólt. Péterfi Lajos vóut a tulajdonos. Nyárom vóutak itt, mer téjlen Budapestem vóutak. Vót ojan utlevelek, amive még innen ... Zárt kocsiával mentek mindég, mer őrisztéjket őket. | Most eszt megvette a Russzu, de sajnos mekhalt. Mos már a Russzujéj. Már új gazdája van*. — Szántóföld és legelő a határ déli részén a Nagy-erdő közelében. A név előtagja a terület korábbi tulajdonosaira utal. Utótagja a tag 'a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' földrajzi köznév. *Péterfy kisasszonyé* formában is említik. A *Ruszué* elnevezés a későbbi tulajdonos családnevére utal. — ÉGy., FKNT. — T5-E5.

Kis-Csucskó lásd Csucskó

Kispál-parcella lásd Kispál szőlője

Kispál szőlője 2017: *Kispál szőlőjüje ~ Kispál-parcella*. — Szőlő a Bádógos ház közelében. Nevét tulajdonosáról, Kispál Jánosról kapta.

Kispál-parcella néven is említik. E név utótagja a *parcella* 'nagyobb felosztott földterület kisebb

Kispál szőlője

Fotó: Hankusz Éva

megművelt darabja' földrajzi köznév. — ÉGy., FKNT. — T5-F4.

Köves-mál alja 1865: *Köves mál allya*. — A település nyugati határszélén fekvő egykori földterület. A név a *Köves-mál* helynév és az *alja* 'mélyebben fekvő terület, különösen hegyalj, völgy' földrajzi köznév összetételéből alakult. Az előtagban szereplő *mál* földrajzi köznév 'domboldal, melyen szőlő, gyümölcs van' értelmű. — FKNT., Kat. — T5-E4.

Kövespatak 2017: *Kövespatak, Kövespatakba ~ Belgájéj ~ Belga | A Kövespatak most a Belgájéj ot lent. | Ot lent, egész a Határig a Kövespatak. Bízstos azér, mer ojan köves, ot fójik a viz az egész hegyről, ami összegyül. Ot fójik le. | Kavicsos nagyon. | Szántóú, legelőű, a Belgájé ottan*. 1935–1936: *Kövespatak, hegy-név, 1658: Köves patakban rét*. — Szántóföld és legelő a határ déli részén a Halmi határához tartozó Nagy-erdő mellett. Ezen a területen áll a Juhfarm. A név egy elsődleges pataknevből alakult, melyet PESTY FRIGYES a szomszédos Tamásváralja helynevei között említ. A *Belga* és *Belgáé* nevek a terület jelenlegi tulajdonosának ragadványnevére utalnak. Lásd Kövespatak (Tamásváralja). — ÉGy., SZABÓ 1937: 369, SzamSz. — T5-E5.

Lázár Feri 2017: *Lázár Ferijéj ~ Nyiri Sanyijéj, Nyiri Sanyijéiba | Lázár Feri izz zsidóú ember vóut. Lázár Ferijéj vóut és elatta Nyiri Sanyinak. | Onnam már, a Nyiri Sanyijéj utám már jön a vároji hegy [ti. a tamásváraljai hegy]*. — Szőlő a határ keleti részén. Korábbi tulajdonosáról kapta a nevét. *Nyiri Sanyié* néven is említik. Ez az elnevezés szintén tulajdonosára utal. — ÉGy. — T5-F4.

Leményi 2017: *Leményijéj, Leményijéibe | Ott, ahun a naty fenyőűfa, nem fenyőű, májusfa*

Medvés

Fotó: Hankusz Éva

van. | *A még anyukának a gyerekkora óta megvan az a [ti. májusfa], mi májfnak mongyuk, májusi fa.* — Szőlőföld a határ északi részén az Iroda közelében. Nevét egykori tulajdonosáról kapta. — ÉGy. — T5-E4F4.

Medvés 2017: *Medvéjs* | *Egy naty földbirtokos vout a tulajdonos, Simó Lajos, de kezdettű fogva nem ű vout, majd lett.* — Szántóföld és kaszáló a határ délkeleti részén. A név személynévi eredetű lehet. A *Medvés* családnevet megtaláljuk a szomszédos Halmi történeti családnévanyagában. — ÉGy., SZABÓ 1937: 365, 367, 368. — T5-F5.

Nádasie 2017: *Nádasijéj, Nádasijéiba* | *Nádasie egy zsidó bankár vout Halmiba. Édeportáltak, nem jöt haza soha. | Vam benne öt hektár szőlő. Fodó nevezetűjé, csak Mike hasznájja, dőgozza.* — Szőlőföld a határ nyugati részén az országhatár mentén. Nevét egykori tulajdonosáról kapta. — ÉGy. — T5-E4.

Nagy Dezsőné völgye 2017: *Nagy Dezsőünéj vőgygye, Nagy Dezsőünéj vőgygyéhez* | *A Nagy Dezsőnéj, azéj vout a Ziroda. És az a vőgy... Ahogy lemegy a Baráznak.* — Erdővel borított völgy a Barázs mellett az Irodától délre. Nevét egykori tulajdonosáról kapta. — ÉGy. — T5-E4.

Német 2017: *Néjmet* | *Ott lakik a Néjmet.* — Szőlőföld a határ északi részén a Gesztenyés közelében. Lakóház is áll a területen. Nevét német nemzetiségű tulajdonosáról kapta. — ÉGy. — T5-F4.

Nyiri Sanyie lásd **Lázár Ferie**

Országút 2017: *Országút.* — A település déli határában futó, Tamásváralját és Halmit összekötő út. — ÉGy. — T5-F5.

Pálfi doktoré 2017: *Pálfi doktoréj.* — Szőlőföld a határ északi részén a Bogotainé forrása mellett. Nevét tulajdonosáról kapta. — ÉGy. — T5-F4.

Papó forrása 2017: *Papó forrása* | *Egy naty fa alól kijön..., ot mindig vam viz. Elek István nevü örek papóunak volt ot fölgye. | Abba állandóvam vam viz. Régen a bábonijak onnan hoszták a vizet.* — Forrás a határ északnyugati részén az Apaié közelében. A név a forrás körüli terület tulajdonosának ragadványnevére utal. — ÉGy. — T5-E4.

Péterfy kisasszonyé lásd **Kisasszony-tag**

Pofóké 2017: *Pofókéj, Pofókéjiba ~ Pufókéj.* — Szőlő a Medvés közelében. Egykori tulajdonosáról, Pofók Jánosról kapta a nevét. — ÉGy. — T5-F5.

Römernéé 2017: *Römernéjéj, Römernéjéibe.* — Bokros terület a határ keleti részén a Tótok forrása közelében. Nevét egykori tulajdonosáról kapta. — ÉGy. — T5-F4.

Ruszué lásd **Kisasszony-tag**

Salaké 2017: *Salakéj, Salakéjiba* | *Asztán jön Salakéj, az erdő. Az erdősz uréj. Domahidán is vout nagy birtoka.* — Bokros terület a határ északkeleti részén a Felső-hegy területén. Nevét egykori tulajdonosáról kapta. — ÉGy. — T5-F4.

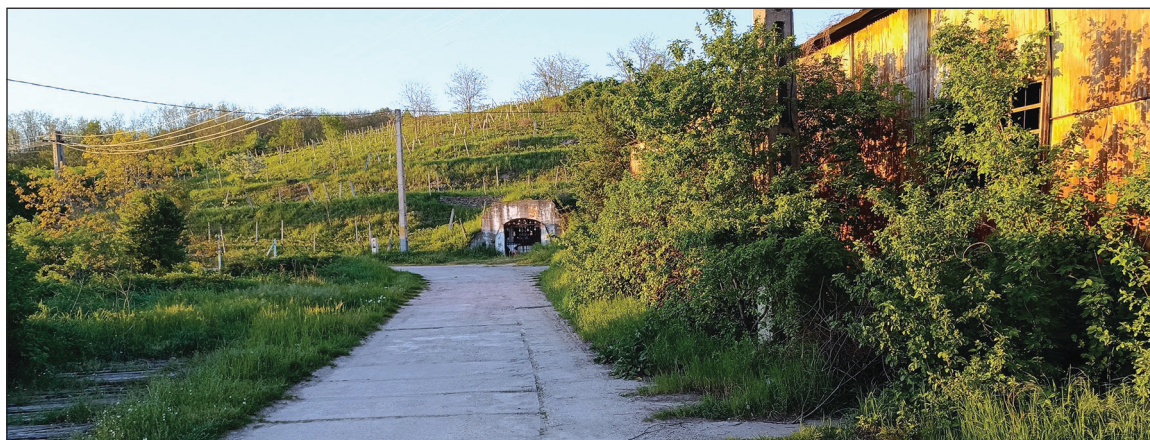
Sárga ház 2017: *Sárga ház.* — Egykori lakóház a határ keleti részén a Salaké területén. Salak tulajdonában volt. Az épületet lebontották, mindössze a pincéje található meg a bebokrosodott területen. Homlokzata színéről kapta a nevét. — ÉGy. — T5-F4.

Simó forrása 2017: *Simó forrása.* — Forrás a Pofóké közelében. Simó Lajos földesúrról kapta a nevét. — ÉGy. — T5-F4.

Pofóké

Fotó: Hankusz Éva

Szellem kanyar

Fotó: Hankusz Éva

Simóné forrása 2017: *Simóunéi forrása ~ Albinka forrása* | *Még meg is van a forrás.* — Forrás a határ északnyugati részén a Darvaié szomszédságában. A forrás és a környező terület is a Simó család tulajdonában volt. Simó Lajos egykori földbirtokos feleségéről, Albinkáról kapta a nevét. Erre utal az *Albinka forrása* névváltozata is. — ÉGy. — T5-E4.

Szabó Sándorné szekérútja lásd **Szabó Sándor völgye**

Szabó Sándor völgye 2017: *Szabó Sándor völgye ~ Szabó Sándornéi szekerruttya* | *Szeker ut, de gödres vóut.* ... *Asz kimegyen egész, a Hosszu-hát alá megyen.* — Földút a szomszédos Tamásváraljához tartozó Hosszu-hát lábánál. Nevét a terület egykori tulajdonosáról kapta. **Szabó Sándorné szekérútja** néven is említik. E név előtagja szintén a tulajdonosra utal. — ÉGy. — T5-F4.

Szegedié 2017: *Szegedijéi, Szegedijébe ~ Csertezánéi, Csertezánéiba* | *Szegedi birta, Szegedi nevezetű, Halmiba való.* — Szőlőföld a Barázs közelében. A **Szegedié** név a korábbi, a **Csertezáné** pedig a jelenlegi tulajdonos családnevére utal. — ÉGy. — T5-E4.

Szellem kanyar 2017: *Szellem kanyar* | *Hát a bátyám elnevezte Szellem kanyarnak, és az ugy is maratt. Hát azért, mert a bátyám fen lakott a Verbőüci Józsiával. És jött Tamásvárajjárú a tesvére, Verbőüci Sanyi. És hogy az ne zavarja őket, ő monta, hogy ebbe a Szellem kanyarba miben naty szellemeket látot felszálni. Szójl így elijesztette a két tesvért, hogy ne zavarja őket.* — Útkanyarulat a Simó forrása közelében. — ÉGy. — T5-F4.

Szőlőhegy lásd **Halmihegy**

Tarré lásd **Vizler**

Telep út 2017: *Telep ut* | *Itten régen nem volt ut, mert ez it mind a mi területünk volt, és régen csag gyalogut volt. ... Volt törvényes szekerut, amin jártak. A gyalogut meg mindenki mehetett.* — A Halmit és Tamásváralját összekötő országútról északi irányba nyíló, Halmihegyre vezető út. A *telep* előtag 'kisebb település, településrész' értelmű földrajzi köznév. — ÉGy., FKNT. — T5-F5.

Temető 2017: *Temetői, Temetőüre.* — Temető a Kerek-domb szomszédságában. Vö. Temető út. — ÉGy. — T5-E5.

Temető út 2017: *Temetői ut.* — A Temetőhöz vezető út. — ÉGy. — T5-E4F5.

Tótok forrása 2017: *Tóutok forrása.* — Forrás a Halmi-sorban. A név a forrás körüli szőlőt és bokros területet is jelöli. Nevét tulajdonosairól kapta. — ÉGy. — T5-F4.

Transzformátor 2017: *Transzformátor.* — A Szellem kanyar mellett található építmény. — ÉGy. — T5-F4.

Vagrin szőlője 2017: *Vagrin szőlője.* — Korábban szőlő volt, ma bokros terület a határ északnyugati részén. Nevét tulajdonosáról, Vagrin Jánosról kapta. — ÉGy. — T5-E4.

Vasadi-ház lásd **Bádogos ház**

Verezs-gödör 2017: *Verezs-gödör, Verezs-gödörre* | *Az a gesztenyés a Verezs-gödör.* | *Ot van egy naty gesztenyés a Verezs-gödör tetején.* | *Anyyira nagyon agyagos, piros agyagos. ... egy jó nagy völgy.* — A Gesztenyésben húzódó

völgy. Vörös, agyagos földjéről kapta a nevét. — ÉGy. — T5-F4.

Virág-hegy 2017: *Virák-hegy, Virák-hegyre* | *Az éj neveszték el Virák-hegynek, mer rengeteg virág vőut ott a zuraknak: doktor Dobosi, ügyvéd Leméjnyi.* 1864: *Virághegy.* — Szőlő a határ északi részén a Felső-hegy mellett. A névadás indítékát nem ismerjük, a mai névmagyarázatot megkérdőjelezi az a körülmény, hogy már a 19.

század közepén is ez volt a neve. — ÉGy., PESTY 1864/57: 440a. — T5-E4.

Vizler 2017: *Vizler, Vizlerbe ~ Taréj* | *Vizler, most a Taréj. Sárközre való. Egy naty kereskedő. Jelenleg a Taréj.* — Szőlő a határ északi részén a tamásvárjai Hosszú-hát lábánál. Nevét a terület korábbi tulajdonosáról kapta. Jelenleg Tarr László birtokában van, erre utal a **Tarré** névváltozat. — ÉGy. — T5-F4.

KISBÁONY
Fotó: Szmotku György

KOCÁN BÉLA SZILÁGYI-VARGA ZSUZSA Kisbábony helynevei

Történeti háttér

A település a Szatmári-síkságon, a Túr jobb partján, Szatmár megye északkeleti részén Halmitól délkeletre, Túrterebestől pedig északra helyezkedik el. Első említése 1261-ből való, amikor a Káta nembeli Rafael fia Gábor, valamint testvére, Tamás fia Rafael között történt osztzkodás során először említették név szerint, amely ekkor a testvérek közös birtoka maradt. Már a 13. század elején is a nemzetség ugocsa-bereg-szatmári ágának birtokában lehetett, mivel az 1216-os, Mikola határjárásáról szóló oklevél tanúsága szerint Rafael comes már a Túr mentén birtokos volt. Bábonny határát egy 1319-es oklevél rögzíti, amely szerint akkor északon Nagyszász (a későbbi Szászfalu) és Feketeardó, keleten pedig a Máramaros megyei Visk határolta. Az ugocsai Avas-hegység nagy része ekkor még Bábonnyhoz tartozott. A 13. század második felében az említett Gábor fia Tamás mester a hegység nyugati oldalán építette fel a róla elnevezett várat, amelyet eleinte „bábonyinak” is neveztek. A vár alatt alakult ki a későbbi Tamásváralja nevű település. Ugyanez a Tamás az ugocsai birtokokat, amelyek központja Bábonny volt, adományok révén is gyarapította. Birtokosok a Surányi, Matusnay, Misser, Komjáthy, Pogány, Újhelyi, Tholnai, Klobosiczky, Rátonyi, Kerekes, Belényesi, gr. Haller (16. sz.) családok. A település határa gazdag rónaság. A település református temploma 1875-ben épült barokk stílusban, mennyezetét 138 festett fakazetta díszíti.

A település a történeti Ugocsa megyéhez tartozott. Az 1913-as helységnévtár szerint 108 házzal és 2481 kh területtel rendelkezett, és Ugocsa vármegye Tiszántúli járásához tartozott. 1920-tól Romániában előbb Szatmár megye, később 1950-től Nagybánya (Máramaros) tartomány, 1968-tól pedig Szatmár megye részét képezte. Jelenleg Halmi községhez tartozik.

Kisbábony népessége a 19. század vége óta nem változott számottevően: 1880-ban 490 fő, 1920-ban 560 fő, 1992-ben 445 fő, 2011-ben 417 fő lakosa volt. A nemzetiségi összetétel a mindvégig magyarság határozott többségét mutatja, 2011-ben 70% volt. Emellett jelentős a cigány népesség is, amely mintegy 30%-os arányban van jelen.

Irodalom:

A Magyar Szent Korona Országainak Helységnévtára. Magyar Kir. Központi Statisztikai Hivatal, Budapest, 1913.

FÉNYES ELEK, *Magyarország geographiai szótára, mellyben minden város, falu és pusztá, betűrendben körülményesen leíratik* 1–4. Pest, 1851.

SZABÓ ISTVÁN, *Ugocsa megye. Magyarság és nemzetiség.* Tanulmányok a magyar népiségtörténet keretéből. I/1. Magyar Tudományos Akadémia, Budapest, 1937.

VÁLYI ANDRÁS, *Magyar országnak leírása* 1–3. Buda, 1796–1799. Hasonmás kiadás. Somorja, 2003.

VARGA E. ÁRPÁD, *Erdély etnikai és felekezeti statisztikái a népszámlálási adatok alapján 1852–2011.* URL: <https://nepszamlalas.adatbank.ro/>

SZENDREI ÁKOS

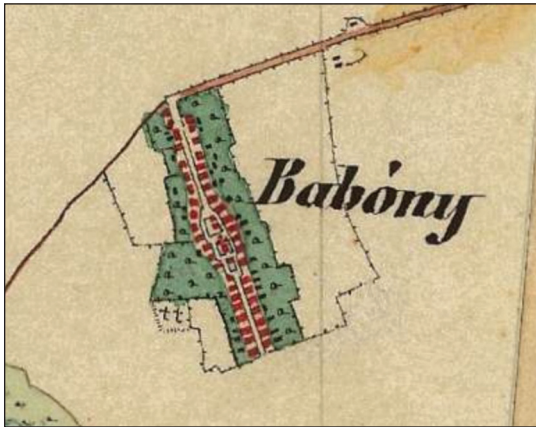
Élőnyelvi adatok

Élőnyelvi gyűjtést végzett Szilágyi-Varga Zsuzsa 2015-ben és 2025-ben. Adatközlők voltak: Angi Tibor (42 éves), Apai István (33), Apai-né Varga Etelka (42), Apai Zsigmond Csaba (47), Balázs György (43), Balázsné Dani Elvira Enikő (40), Balázsné Varga Edit (63), Balázsné Varga Ilona (63), Balázsné Varga Judit (38), Balázs Zoltán (71), Balázs Zoltán Károly (62), Barát János (57), Barátné Vászka Ilona (77), Czellár József (53), Czellárné Apai Jolán (48), Czellárné Maksai Erzsébet (79), Daniné Apai Elvira (71), Elek József (70), Elekné Czellár Ida (70), Fedorné Konrád Ildikó (52), Lukácsné Elek Róza (95), Maksai Ilona (76), Maksainé Éles Berta (76), Mondóka János (81), Polgár Juliánna (81), id. Polgár Menyhért (88), Szabó István (45), Szabóné Fülöp Katalin (68), Varga Árpád (80), Varga István (47), Varga János (40), Varga Károly (68), Vargáné Balázs Katalin (63), Vitlinger István József (42).

Helynévtár

Kisbábony 2025: *Bábony, Bábonyon, bábonyi*, 2015: *Kisbábony, Bábony | Jáhorinak, aki vóut a cseléggyei, adott egy-egy párcellát, ahova építettek egy kis házat. És akkor úgy telepedett meg Bábony. [...] a kondásnak vóut az elsőü, a vezetékeve, Bábonyi János. És arrul maratt ez a név. | Vóut egy báróu, ű használta eszt a hejséget, még akkor nem vóut ólak. Vóut egy kondás, asztat hitták Bábonynak. Róla neveszték Bábonyt.* 2003: *Kisbábony*, 1944: *Kisbábony*, 1942: *Kisbábony*, 1941: *Kisbábony*, 1937: *Kisbábony*, 1935–1936: *Kisbábony, Bábony*, 1933: *Kisbábony*, 1931: *Kisbábony*, 1926: *Kisbábony*, 1921: *Kisbábony*, 1918: *Kisbábony*, 1918: *Bábony*, 1915: *Bábony*, 1913: *Kisbábony*, 1910: *Kisbábony*, 1907: *Bábony*, 1905: *Bábony*, 1902: *Bábony*, 1898: *Bábony*, 1895: *Bábony*, 1889: *Bábony*, 1884: *Bábony*, 1877: *Bábony*, 1873: *Bábony*, 1870: *Bábony*, 1864: *Bábony | lakosai magyarok, és reformátusok.* 1860: *Babony*, 1851: *Bábony*, 1846: *Bábony*, 1840: *Bábony*, 1839: *Bábony | róna termékeny határral.* 1832: *Babony*, 1828: *Bábony*, 1808: *Bábony*, 1806:

Bábony, 1802–1811: *Bábony*, 1796: *Bábony | Ámbár szántó földgyei megkívánnák a' trágyáztatást, melyeknek nagyobb részét, és réttyeit is Tur vize szokta előnteni, 's néha Eger vize is károkat tesz; de mivel szántó földgyei gazdagon teremnek, ha trágyáztatnak.* 1787: *Bábon*, 1786: *Babony*, 1784: *Babony* 1773: *Bábony*, 1756: *Babony*, 1725: *Bábony*, 1715: *Babony*, 1696: *Babonya*, 1694: *Babonya*, 1675: *Bábony*, 1635: *Baboni*, 1620: *Babony*, 1608: *Babony*, 1602: *Babon*, 1598: *Babonj*, 1564: *Babonyj*, 1550: *Babon*, 1526: *Babon*, 1500: *Babon*, 1492: *Babony*, 1488: *Babon*, 1479: *Babon*, 1471: *Babon*, 1446/1483: *Babon*, 1429: *Babon*, 1423: *Babun*, 1385: *Babon*, 1349: *Babun*, 1347: *Babun*, 1323: *Babun*, *Keethbabun*, 1319/15. sz.: *Babon*, 1319: *Babon*, 1319: *Babun*, 1284: *Babun*, 1261/1350: *Babun*. — Település a romániai Szatmár megye északkeleti részén, az ukrán–román határ közelében. Szomszédos települései északon Halmi és Tamásváralja, nyugaton Halmi, keleten Turc, délen Túrterebes. Közigazgatásilag Halmi községhez tartozik. Román neve *Băbești*. Egy 1319. évi határjárás szerint a település eredetileg jóval nagyobb területet, az Avas hegység déli területét is felölelte. A *Bábony* településnév eredete bizonytalan. Kiss LAJOS pusztá személynévből magyar névadással magyarázza a településnév keletkezését. Az alapjául szolgáló személynévnek egyetlen adatát ismerjük az Árpád-korból (1211: *Babun*). KNEI ZSA ISTVÁN szerint a településnév lehet egy szláv *Babin* helynév átvétele is (a szl. *Babin*, amely birtokos képzés a *baba* 'öregasszony' szóból), de felveti a magyar személynévi névadás lehetőségét is. Ezzel szemben elképzelhető, hogy a település neve hegynévre vezethető vissza, ugyanis a 14. század elejétől a szomszédos Batarcs, Turc, Túrterebes határában *Bábony* nevű hegy adatolható. A hegynévek körében előforduló személynév > hegynév átvitelén keresztül a *Bábony* 'hegy' > *Bábony* 'település' változásra gondolhatunk. A 14. század elején szereplő *Kétbábony* névforma vélhetően a település osztódására utalhat, azonban más Bábonyról nincs tudomásunk a vizsgált területen. A 17. század második felében *Bábonya* alakban is megtaláljuk, amely a Bábony településnév ruszin nőnemű végződés ellátott formája, és valószínűleg szláv névhasználatról árulkodik. 1904-től a település hivatalos neve **Kisbábony**,

Kisbábony egy 19. század közepi térképen (MKFT.)

amelynek jelzői előtagját a többi *Bábony* nevű településtől való megkülönböztetés szándéka magyarázza. Vö. Bábony-erdő, Bábonyi forduló, Bábonyi-major, Bábonyi-rét, Bábonyi utca, Kisbábonyi út, Kisbábonyi-újtelep. — AOklt. 5: 181, 7: 101, 303, ÁSz. 79, ComMarmUg. 164, Cs. 1: 431, DÁVID 2001: 504, DL. 13959, 38436, 70990, 82725, 96287, DocVal. 320, ÉGy., EH., EKFT., E 156/6: 77c, E 156/47: 19, E 156/87: 46, E 156/89: 55, E 156/149: 42, E 158/63: 635, E 158/64: 1244, 1347, FÉNYES 1840/4: 419, FÉNYES 1851, FNESz., F. 9/1: 755, GÖNCZY, GÖRÖG, HKFT., Hnt., Károlyi 2: 531, 532, 3: 7, KNIEZSA 1944/1: 169, 277, KOCÁN 2022: 45–47, KOGUTOWICZ, KORABINSZKY 1786: 22, LexLoc. 283, LIPSZKY, Map., LIPSZKY, Rep., MaKF., MEZŐ 1999: 33, MKFT., Notitiae 418, Perényi 27, 283, PESTY 1864/57: 422a, 423b, 432a, 433b, 438b, RESZEGI 2011: 138–140, 165, SZABÓ 1937: 280–281, SzamSz., SZILÁGYI-VARGA 2015: 157, SZIRMAY 1805: 158, 159, 160, T1.S.11.303/1, T1.S.11.303/2, T1.S.11.1674/1, T1.S.11.1699, T1.S.12.XIII.104, T1.S.74.18/38, T1.S.79.1777/7, T1.S.80.XVIII.54, T16.T.151, T16.T.541, T22.B.IX.a.1008, T22.B.IX.a.2268, T22.B.IX.a.2269, T22.B.XV.c.500/2, T23.T.365, VÁLYI 1: 79, Z. 1: 11, 55–56, 84, 163–164, 248, 4: 299, 302, 303.

Ájas-hegy 1319: *Ayasheg*. — Egykori kiemelkedés a település határában. SZABÓ ISTVÁN az előtagot az *ajas* ~ *ajos* 'fecskefark alakú' szóval hozza összefüggésbe. A név előtagja azonban a régi magyar *áj* 'keskeny völgy, szakadék; kisebb völgy, hegyoldalban levő nagyobb, teknőszerű bevágódás' jelentésű főnév -s melléknévképzős

származéka, amely bizonyára a hegy alakjára utal. — AOklt. 5: 181, FKnt., KOCÁN 2022: 26, Perényi 28, SZABÓ 1937: 283, TESz. *aj*^l, Z. 1: 164.

Akác 2025: *Ákác* ~ *Akác*, 2015: *Akác*. — Akácfasor a település délnyugati részén, elválasztja a Görjöst és a Terebesi-határt. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 158. — T10-B5.

Akaszttottember 2025: *Akaszttottember*, 2015: *Akaszttottember* | *Akaszttottembernek monták, mer ott volt régen egy ojan erdős hej, és akkor ottan felakasztotta egy szolga magát a fára, mer, na, nagyon parancsoltak nekijek. A Cselősznek azér monták, hogy Akaszttottember, de a kollektív időbe már Cselősz volt. | Az itt volt a Benés-lázon [...] Se a halmi határba nem szabad vőut megcsinálni, se a bábonyi határba, s akkor bevitték pont a mezsgyébe, ahol volt a határ Halminak meg Bábonyinak, s ott csináltak egy bitóúfát, s akkor ott felakasztottak egy embert.* — Szántóföld a település északnyugati határszélén, Halmi és a Benés-láz szomszédságában. A Cselősz része. Kevésbé ismert és ritkán használt név. Eredetere vonatkozóan nincsenek biztos ismereteink, vélhetően a hellyel kapcsolatos esemény volt a névadás indítéka. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 158–159. — T10-B4.

Alsó-Csikászó 2025: *Āsōy-Csikászóy*, 2015: *Alsóy-Csikászóy*, *Alsóy-Csikászóyul* | *A cigányoktól oda befele úgy montuk, hogy az Alsóy-Csikászóy. Akkor ott vőut egy Kerek-Csikászóy, annak a felüljét úgy montuk, hogy Felsőy-Csikászóy, csak asztat is keresztülvágtá a kanális.* — Szántóföld a település északi határában, a Fogás szomszédságában. A Csikászó déli része. Az *alsó* előtag arra utal, hogy a szántóföldnek ez a darabja közelebb van a Turci úthoz, mint a másik része. Vö. Felső-Csikászó. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 159. — T10-C4.

Alsó-Deszkás-láz 2025: *Āsōy-Deszkás-láz*, 2015: *Alsóy-Deszkás-láz*. — Szántóföld a település külterületének északi határában. A Deszkás-láz része. Az *alsó* előtag arra utal, hogy a szántóföldnek ez a darabja közelebb van a Turci úthoz, mint a másik része. Vö. Felső-Deszkás-láz. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 159.

Alsó-Fogás lásd **Külső-Fogás**

Alsó-folyamat 1751: *Alsófolyamath*, 1479: *Alsófolyamath*. — Egykori hely a település

határában. A név utótagja a *folyamat* 'folyó, víz, széles és mély folyóvíz' jelentésű földrajzi köznév. Valamely folyóvíz alsó szakaszára vonatkozhatott. — DL. 70990, KOCÁN 2022: 31, Oklsz., Perényi 284, SZABÓ 1937: 285.

Alsó-Görjös 2025: *Āsōu-Görjös*, 2015: *Alsóu-Görjös*. — Szántó föld a település délnyugati határában, a Kisbábonyi út szomszédságában. A Görjös északi része. Az *alsó* előtag arra utal, hogy a szántó földnek ez a darabja közelebb van a Kisbábonyi úthoz, mint a másik része. Vö. Felső-Görjös. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 159. — T10-B5.

Alsó-Hosszú-láz 2025: *Āsōu-Hosszu-láz*, 2015: *Alsóu-Hosszú-láz*. — Szántó föld a település északi határában, a Kis-láz és a Csikászó szomszédságában. A Hosszú-láz déli része. Az *alsó* előtag arra utal, hogy a szántó földnek ez a darabja közelebb van a Turci úthoz, mint a másik része. Vö. Felső-Hosszú-láz. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 159. — T10-C3.

Alsó-Igényelt 2025: *Āsōu-Igényelt ~ Āsōu-Igényel ~ Külsőü-Igényelt*, 2015: *Alsóu-Igényelt, Külsőü-Igényelt*. — Szántó föld a település északkeleti határában, a Turci út mellett. Az Igényelt déli része. **Külső-Igényelt**-ként is említik. Az *alsó* és a *külső* előtagok arra utalnak, hogy a szántó földnek ez a darabja közelebb van a Turci úthoz, mint a másik része. Vö. Felső-Igényelt. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 159. — T10-D4.

Alsó-kút 2025: *Alsóu-kut*, 2015: *Alsóu-kút, Alsóu-kut | A nyóucvanhektáros Nagy-legelőübe vóut az Alsóu-kút. Vóut ott három kút. Arra vóut a legalsóu kút, arra vóut az ökörguja, az ökörlegelőün. Közepen vóut egy betonos kút, ott ivott a nevendéjkóuság [...] a Csere-kút meg a tehéneknek vóut a legelőjibe. Úgyhogy minden*

Alsó-Igényelt

Fotó: Hankusz Éva

jóuszágnak külön vóut a kút. — Kút a település keleti részén, a Nagy-legelőn, Turc község határához közel. Vö. Felső-kút, Középső-kút. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 159.

Általános iskola lásd **Óvoda**

Andor-láz lásd **Cigány-láz**

Bábony lásd **Kisbábony**

Bábonya lásd **Kisbábony**

Bábony-Éger lásd **Éger**

Bábony-erdő lásd **Erdő-Hódos**

Bábonyi forduló lásd **Forduló**

Bábonyi-major lásd **Major**

Bábonyi-rét 1941: *Bábonyi rét*, 1931: *Bábonyi rét*, 1931: *Bábonyi-rét*, 1909: *Bábonyi-rét*, 1894: *Bábonyi-rét*, 1884: *Bábonyi rét*. — Nagy kiterjedésű földterület a település északkeleti határszélén, a Hódos patak bal partján. — HKFT., MaKF., SzMHn. 1: 346, T16.T.541. — T10-D3.

Bábonyi út lásd **Kisbábonyi út**

Bábonyi utca lásd **Falu**

Balasztiér lásd **Kavicsos 1.**

Balasztiéra lásd **Kavicsos 1.**

Báró lásd **Báró-ház**

Báró-ház 2025: *Bárou-ház*, 2015: *Bárou-ház, Bárou | Csúfságból monták, hogy báró, mer az illető úgy viselkedett, mint valami báró, az mindent kikövetelt magának [...] Jóumódú vóut, nem ojan nagygazda vóut, de, na, jóumódú vóut.* — Lakóház a Fő utca Óvoda felőli oldalán, a Túlsóvégen. A Báró a ház egykori lakóinak ragadványneve volt. **Báró** formában is említik. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 160. — T29-G2.

Barta 2025: *Barta ~ Barta-láz*, 2015: *Barta | Asztat itt monták, ahogy kimegyünk a Faluvégen. Van a Kiráj út, és akkor ott van egy lapos, asztat monták Bartának.* 2008: *Barta*, 1864: *Bar-tó*. — Szántó föld a település északi határában, a Királyút, a Mogyoró-szeg és a Deszkás-láz szomszédságában. Egykori tulajdonosáról kapta a nevét. Az 1865-ös kataszteri térkép tanúsága szerint az érintett terület Barta Andrásé volt. **Barta-láz** néven is említik. E név utótagja a *láz* 'irtás' földrajzi köznév. — ÉGy., FKNT., PESTY 1864/57: 438b, SZILÁGYI-VARGA 2015: 160, SzMHn. 1: 346, T1.S.79.1778/3. — T10-C4.

Barta-láz lásd **Barta**

Belső-Benés-láz 2025: *Bēsōü-Benés-láz*, 2015: *Belső-Benés-láz | Először monták, hogy Be-*

nés-láz. *S utánnalevőnek monták, hogy Külsőü, s akkor vóút utána megint árok, ami elválasztotta, annak monták, hogy Belsőü.* | *Két ojan kissebb láb főüd. Belsőü is, külsőü is. Az úgy vóút régen is.* — Szántó föld a település északnyugati határában, a Méhes-láz és a Nádas szomszédságában. A Benés-láz keleti, a faluhoz közelebb eső része. A név előtagja arra utal, hogy a szántó földnek ez a darabja messzebb van a Cselősz lejárattól, mint a másik része. Vö. Külső-Benés-láz. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 160. — T10-B4.

Belső-Brime 2025: *Belső-Brime*, 2015: *Belső-Brime*. — Szántó föld a település keleti határában, a Nagy-legelőn. A Brime déli része. A név előtagja arra utal, hogy a szántó földnek ez a része messzebb van a Turci úttól, mint a másik része. Vö. Külső-Brime. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 160. — T11-E4.

Belső-Fogás 2025: *Belső-Fogás ~ Felső-Fogás*, 2015: *Belső-Fogás, Felső-Fogás*. — Szántó föld a Csikászó szomszédságában, a Fogás északi része. **Felső-Fogás** néven is említik. A nevek előtagjai arra utalnak, hogy a szántó földnek ez a darabja távolabb esik a belterülettől. Vö. Külső-Fogás. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 160. — T10-C4.

Belső-Igényelt lásd **Felső-Igényelt**

Belső-Varga-láz 2025: *Belső-Varga-láz*, 2015: *Belső-Varga-láz* | *A Külső-Varga-láz, az kaszálló volt, a Belső-Varga-láz meg szántó.* *De hát most már a kettő egybe van.* 1895: *Belső-Varga-láz*. — Szántó föld a település déli-délkeleti határszélén, a Varga-láz egyik része. Ma már egyetlen darabnak tekintik az egész földet, az egykori felosztása csupán az idősebbek emlékezetében él. Az előtag talán arra utal, hogy a szántó földnek ez a darabja közelebb esik a belterülethez. Vö. Külső-Varga-láz. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 160, SzMHn. 1: 346.

Benés-láz 2025: *Benés-láz* | *A Benés-lázon nekünk is negyven, negyvenegy árik [van].* 2015: *Benés-láz* | *Ahogy lemegyünk a Surányi uttyánál, jobbra tériünk így Bábony fele, az az első szántó föld Benés-láz, akkor van egy árok, akkor van a második Benés-láz, és annak a végiben van a kaszálló Benés-láz. Úgyhogy három van. [...]* *A Külső-Benés-láz az első sor.* 1935–1936: *Benés-láz*, 1864: *Benes Láz, Benéz-láz* | *bizonyos Bene nevű erdő őre – által laktanyájából maradt*

elnevezése. 1865: *Benecz Láz*. — Szántó föld a település nyugati határában, az Akasztottember és a Méhes-láz szomszédságában. Két része a Külső- és a Belső-Benés-láz. A falu idősebb lakosai szerint ehhez a területhez tartozott az egykori Bertiné tagja is. A *Benés* előtag eredetére vonatkozóan nincsenek biztos ismereteink, talán személynévi eredetű; vö. *Benes, Bénes* családnév. Az utótag a *láz* 'irtás' földrajzi köznév. — ÉGy., FKnt., PESTY 1864/57: 432b, 438b, SzamSz., SZILÁGYI-VARGA 2015: 160–161, T1.S.79.1778/3, ÚCsnT. — T10-B4.

Berti Károly-tag lásd **Bertiné tagja**

Bertiné tagja 2025: *Bertiné tagja*, 2015: *Bertiné tagja, Berti Károly-tag, Berti-tag, Berti tagja* | *A Külső-Benés-láz a Bertiné tagja vóút. Az az egész főüd, ami vóút, az mind az övék vóút [...]. Az Alsó-Benés-láz, az a népé vóút.* — Egykori tag a település északnyugati határában, a jelenlegi Benés-lázon. Nevét tulajdonosáról kapta. A név utótagja a *tag* 'tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja; nagybirtok; határrész; tanya, uradalmi major' földrajzi köznév. **Berti-tag(ja)** és **Berti Károly-tag** néven is említik. — ÉGy., FKnt., SZILÁGYI-VARGA 2015: 161. — T10-B4.

Berti-tag lásd **Bertiné tagja**

Berti tagja lásd **Bertiné tagja**

Betonos-kút lásd **Középső-kút**

Bódé 1. 2025: *Bódéj ~ Buszmegálló*, 2015: *Bódé, Bodega, Buszmegálló*. — Fából épített iskolai buszmegálló a Fő utca elején, a Vegyesbolttal szemben. **Buszmegálló** és **Bodega** néven is említik. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 161. — T29-G1.

Bódé 2. 2025: *Bódéj*, 2015: *Bódé, Pompierház, Puszkaszén, Vízpuszkaszén* | *Ott van egy vízpuszkaszén a falu közepén, abba van tán most is a régi vízpuszka.* 2008: *Vízpuszkaszén*. — A régi tűzoltó-felszerelést tároló építmény a Fő utca közepén, a Temető lejárata szomszédságában. **Vízpuszkaszén, Vízpuszkaszén** és **Puszkaszén** néven is említik. A **Pompierház** névváltozat előtagja a román *pompier* 'tűzoltó' jelentésű szóból származik. — Dict., ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 161, SzMHn. 1: 345. — T29-G2.

Bodega lásd **Bódé 1.**

Bolt lásd **Vegyesbolt**

Brime

Fotó: Hankusz Éva

Brime 2025: *Brime ~ Briméj, Briméibe*, 2015: *Brime, Brimé | Ez is itt a bábonyiaké vóut, s akkor végül eladogatták, mondom, nagyon fehér főüd vóut ez, ez csak a zabot szereti meg a máléjt. Egyebet nem nagyon szeret. Mikor esik az esőü, akkor locsog, mikor süt a nap, kopog. Ojan főüd. Nem jóü főüd. | Avval mi határos vóutunk a turciakkal. Legvégen. A legelőü ahogy vóut, akkor vóut a Brime, és akkor vóut a turciaknak vagy ötven méter szélesen. S akkor a bábonyiaknak vóut a Brimé három lábba. [...]* *Egy láb kaszállóü. Utána vóut két láb szántóü.* — Szántó föld a település keleti szélén, a turci határhoz közel. Két része a Belső- és a Külső-Brime. Ma már kevés bábonyinak van ott földje. A név eredetére vonatkozóan nincsenek ismereteink. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 161. — T11-E4.

Buszmegálló lásd **Bódé 1.**

Cigány-kert 2025: *Cigány-kert ~ Epreskert | Az is fogászbúl, a Vőügybű marat le.* 2015: *Cigány-kert, Epreskert | Ott, ahun a cigányok most beépítették. Az az Epreskert vóut. [...]* *Az a Cigány-kert. Megvóut az régen. Kis legelőü vóut.* 2008: *Cigánykért, Cigánkért, Cigánkért*, 1935–1936: *Cigánkért*. — Szántó föld a település keleti határában, a Cigánysorhoz közel. A Szuszánhoz tartozik. Az **Epreskert** névformája kevésbé ismert. Ez utóbbi megnevezés bizonyára arra utal, hogy eperfákkal volt beültetve. — ÉGy., FKNT., SzamSz., SZILÁGYI-VARGA 2015: 162, SzMHn. 1: 346. — T29-G1.

Cigány-láz 2025: *Cigán-láz*, 2015: *Cigány-láz, Andor-láz | Esztet a mérnök, teccik tudni, hogy írta rá a doszárra [dossziéra] Andor-láz, most má úgy hijják, az ü nevit használja. [...]* Az

ü nevéről keresztelte el. 2008: *Cigányláz*, 1935–1936: *Cigágláz*. — Szántó föld és legelő a település délkeleti határában, a Varga-láz szomszédságában. A névadás pontos indítékát nem ismerjük: valószínűleg a Cigánysorral vagy az az ott lakó cigányokkal hozható kapcsolatba. Az **Andor-láz** névváltozat a szóbeli használatban nem él, kizárólag hivatalos iratokban jelenik meg. Mindkét megnevezés utótagja a *láz* 'irtás' földrajzi köznév. — ÉGy., FKNT., SzamSz., SZILÁGYI-VARGA 2015: 162, SzMHn. 1: 346. — T10-D5.

Cigánysor 2025: *Cigánsor ~ Sor, Soronn*, 2015: *Cigánysor, Sor | Turci út, ott laknak a sok cigányok.* — Utcarész a belterület északkeleti részén, a Turci útnak a Mikró utolsó háza és a Pumpaház közötti szakasza. A név a *cigánysor* a 'település cigányok lakta része' földrajzi köznévből alakult. A bábonyiak többsége pejoratív értelmet tulajdonít a *cigány* szónak, s így sokan a *Cigánysor* helynevet is sértőnek találják. Ezért a beszédhelyzettől függően gyakran csak **Sor**-ként emlegetik az érintett utcarészt. — ÉGy., FKNT., SZILÁGYI-VARGA 2015: 162. — T29-H1.

Cigány templom lásd **Katolikus imaház**

Comoga 2025: *Comoga*, 2015: *Comoga, Comogára | A kert alatt van [...] régen ojan lapos terület volt, és felszántották a kollektív időbe, és most legelőü. [...] Oda mentünk mindig sikanyózni, mikor tél volt, ó, hát ojan sikanyók voltak, hogy kilométereket lehetett menni, most meg semmi sincs.* 2008: *Comoga*, 1935–1936: *Comoga*, 1895: *Czomoga*, 1751: *Czomoga*. — A legelő része a település keleti határában, a belterülethez közel. A név a *comoga ~ szomoga* 'lapályos, vizenyős kákatermő hely; csermely' jelentésű földrajzi köznévből keletkezett. Vö. *Comoga árka, Comoga folyása*. — ÉGy., FKNT., FNESz., KOCÁN 2022: 354, SZABÓ 1937: 284, SzamSz., SZILÁGYI-VARGA 2015: 162, SzMHn. 1: 346. — T10-C4.

Comoga árka 2025: *Comoga árka*, 2015: *Comoga árka*. — Vízvezető árok a település külterületének keleti részén, közvetlenül a Comoga mellett halad el. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 162. — T10-C4.

Comoga folyása 1864: *Getzi forás*, 1749: *Tatár Geczi Forás | a régi Csomoga folyását Tatár*

Geczi Forrás-nak nevezik, mivel egy Gércen lakó oláh a tatárjáráskor (1717) itt húzódott meg. 1479: *Czomogafolyasa*. — Forrás és belőle induló vízfolyás a település határában, bizonyára a Comoga területén. **Tatár Geci-forrás** és **Geci-forrás** néven is említik. A *Tatár Geci-forrás* előtagja a *Tatár* családnév és a *Gergely* keresztnév *Geci* becéző változata. A közeli Kökényesd (1585: *Tatar*, 1775: *Tatár*) és Nagygerce (1638: *Tatár*) dézsmajegyzékeiben is szerepel a *Tatár* jobbágynév. A nevek utótagja a *forrás* 'a földből természetes úton előtörő víz' földrajzi köznév. — DL. 70990, Perényi 283, PESTY 1864/57: 414a, SZABÓ 1937: 284, 404, 406, 418, TESz.

Cseke-rekettye lásd **Cseke rekettyéje**

Cseke rekettyéje 1319/1532: *Chekerekettye*, 1319/16. sz. eleje: *Chekerekethyeye*, 1319/15. sz.: *Chekerekethyeye*, 1319: *Chekereketiaia*. — Egykori hely a település határában, pontos helye ismeretlen. A név előtagja személynév lehet. Az alapjául szolgáló személynévhez lásd 1299: *Cheke*. Utótagja a *rekettye* 'bokros, vizenyős rét; rekettyebokrokkal benőtt terület' jelentésű földrajzi köznév birtokos személyjeles alakja. **Cseke-rekettye** formában is említik. — AOKlt. 5: 181, ÁSz. 184, FKnt., KOCÁN 2022: 79, Perényi 28, RMCsSz., SZABÓ 1937: 283, Z. 1: 164.

Cselősz 2025: *Cselőüsz* ~ *Cselőüc*, 2015: *Cselőüsz* | *Ahogy lejárunk az utról, attul két láb föld. Az egészen eltart, a Halmi-mezőnek is mongyák, de az is mind-mind Cselőüsz. Gosztátéjnak mongyák ott, de az is Cselőüsz. Az mind-mind Cselőüsz vóut régen*. 2008: *Cselőüsz*, *Cselőüz*, 1935–1936: *Cselőüsz*, 1895: *Cselősz* nevű forduló, 1865: *Cselőcz*, *Czelőcz*, 1864: *Cselősz* | *hajdanában mint nevezetes erdős helyiség – vadászatra alkalmas volt – és ősszel benne hajtó vadászatok tartattak. – ezt tartják neve eredményének – (de ez nem bizonyos)*. — Szántófield a település nyugati határszélén. A helybeliek elbeszélése szerint régebben sokkal kisebb területet jelölhetett. Ma már az egykori Akasztottember, a Körtefánál és a Teberna területét is a Cselősz részének tekintik. Ezzel párhuzamosan a felsorolt elnevezések többsége kezd kiveszni a szóhasználatból és a köztudatból, már csupán az idősebb generáció ismeri és használja őket. A *Cselősz* szláv eredetű helynév. KNIEZSA ISTVÁN szerint a helynév a *Csel* személynévből

szláv képzővel (*Čelovъce*) keletkezhett. *Csel* személynévet a középkori magyarországi névanyagból is ismerünk: 1239: *Cel*; 1446: *Chel*. Vö. *Cselősz lejárók*, *Cselősz-oldal*, *Kis-Cselősz*. Lásd *Cselőc* (Halmi). — ÁSz. 185, ÉGy., KOCÁN 2022: 205–206, PESTY 1864/57: 432b, 438b, RMCsSz., SZABÓ 1937: 369, SzamSz., SZILÁGYI-VARGA 2015: 162–163, SzMHn. 1: 346, Tl.S.79.1778/3. — T10-B5.

Cselősz-oldal lásd **Cselősz-oldal**

Cselősz utak lásd **Cselősz lejárók**

Cselősz lejáratok lásd **Cselősz lejárók**

Cselősz lejárók 2025: *Cselőüsz lejáróuk* ~ *Cselőüsz utak*, 2015: *Cselőüsz lejáróuk*, *Cselőüsz utak*, *Cselőüsz lejáratok*. — Két földút, amelyek a Kisbábonyi útról északra a Surányi dinnyéjének a nyugati és a keleti oldalán a Cselőszre vezetnek. **Cselősz lejáratok** és **Cselősz utak** formában is említik. A *lejáró* és a *lejárát* 'valahová lefelé vezető út' értelmű földrajzi köznév. — ÉGy., FKnt., SZILÁGYI-VARGA 2015: 163. — T10-B4B5.

Cselősz-oldal 2025: *Cselőüsz-óudal* ~ *Cselőücs-óudal*, *Cselőücs-óudarra* | *Hát ott régen nagy erdőük vóutak. Ojam fák vóutak, oszt akkor ugy lehajultak a faágak, oszt hirintóut [függőhintát] köttünk. S ugy a, avval, ahogy mekköttöttük, rá tutun kapaszkodni, oszt benne ültünk ... Monta a pujának [ti. az egyik helybeli idős bácsi]: Kecsem a hira, né! Ti csak hirintóuzzatok, asz mongya, a jószág meg má mingyá, asz mongya, a Nádazsba van! 2015: *Cselőüsz-óudal*, *Cselőüsz-óudal*. — Szántófield a település északnyugati határában, a Cselősz északkeleti szélén. A név előtagja a Cselősz közelségére utal, utótagja az *oldal* 'határrész, tájrész oldalsó darabja, környéke' földrajzi köznév. **Cselősz-oldal**-ként is említik. — ÉGy., FKnt., SZILÁGYI-VARGA 2015: 163. — T10-B4.*

Csentru 1. 2025: *Csentru* ~ *Csentru udvar*, 2015: *Csentru*, *Csentru udvar* | *Mondóka Jani bácsival szembe vóut ott egy nagy terület. [...]* Régen ott vóut a felvásárlás. Oda hozták be a gyümölcsöket, az ijesmiket, káposztát, minden, almát, és ottan dóugoszták. [...] Elbontották, szétment, elnyomták, és az már sima terület, csak kaszálló. — Régi gyümölcsfeldolgozó központ a belterület északkeleti részén, a Kol-

lektív istálló közvetlen szomszédságában. A név a román *centru* 'központ' jelentésű szóból származik. **Csentru udvar**-ként is említik. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 163. — T10-D5.

Csentru 2. lásd **Központ 2.**

Csentru udvar lásd **Csentru 1.**

Csere alja 2015: *Csere ajja* | *A Varga-láz után van a Csere ajja. Úgy monták neki. A legelőnek az ajja. [...] Abba vóut a kút.* — Földterület a település délkeleti határszélén, a legelő része. A név előtagja minden bizonnyal önálló helynév lehet, és összefügghet a Túrterebes határában ismeretes *Csere* helynévvel. Ennek alapjául a *cser* 'cserfákból álló erdő(rész); bokros, cserjés hely' jelentésű földrajzi köznév szolgált. Kevésbé ismert és ritkán használt név. Vö. *Csere-kút*. Lásd *Csere* (Túrterebes). — FKNT., SZILÁGYI-VARGA 2015: 163. — T10-C3.

Csere-kút lásd **Felső-kút**

Csikászó 2025: *Csikászó* | *Nem nagyom mocsaras vóut az. Mer kiárkolták mindemfele, uty kiárkolták, már réigen-régen. Kanálisokat csináltak, mint itt az ut mellett, amijem van. Osz lefojt.* 2015: *Csikászó, Csikászó* | *Valami csikóutanya, valami ijesmi lehetett régen a Csikászó, és ezér nevezték régen Csikászónak.* | *Az itt van a Hegyrefele. Itt, ahogy mejünk a Kiráj útba, eltérünk a Deszkás-lázhoz. Osz mingyá ott.* 2008: *Csikászó, Csikászó*, 1935–1936: *Csikászó*, 1892: *Csikászó*, 1865: *Csikászó*. — Szántóföld a település északi határában, a Fogás, a Hosszú-láz és a Jákob tagja szomszédságában. Részei az Alsó-, a Felső- és a Középső-Csikászó. A helybeliek többsége szerint a név eredete a csikótartásra vezethető vissza: többen egy *l* hanggal egészítik ki a szót, amit a *csikó* és az *ól* tagokból álló összetett kifejezésként értelmeznek. Ez azonban kevésbé valószínű. Az első katonai felmérés tanúsága szerint a szántóföld a *Csikászó mocsaráról* kaphatta a nevét, ugyanis annak a helyén vagy mellette húzódik. — ÉGy., SzamSz., SZILÁGYI-VARGA 2015: 164, SzMHN. 1: 346, T0.53.94.1, T1.S.79.1778/3. — T10-C3.

Csordakút lásd **Felső-kút**

Csorda kútja lásd **Felső-kút**

Csordalegelő 2025: *Csordalegelő*, 2015: *Csordalegelő*. — Legelő a település délnyugati ha-

társzélén, ide vezet a Csorda út. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 164. — T10-D4.

Csorda lejárta lásd **Dregán út**

Csorda út lásd **Dregán út**

Csukapuszta 2025: *Csukapuszta*, 2015: *Csukapuszta* | *Aszonták, hogy a templom azér lett arrunnen az ajtó, a bejárattya arunnen, mert Terebesről jöttek be a népek, nem volt itt Turci út. Így magvarásták a régi öregek, és akkor azér lett onnan, hogy onnan jönnek befele, és akkor itten, erre tiszta víz volt, Csukapusztának hívták, és akkor aszt betemették, és akkor, hogy bővült a falu, akkor kimérték ijen telkeknek, és akkor épült rá, egészen onnan, ahun a vén Menyus bácsi lakik, onnentül az mind Csukapuszta volt oda kifele.* 1864: *Csuka Puszta*. — A belterület északi-északkeleti része. A helybeliek szerint egykor lapályos, mocsaras terület lehetett. A névadás indítékát nem ismerjük, a *Csuka* előtag bizonyára személynév lehet. A *Csuka* családnevet SZABÓ ISTVÁN említi a település történeti családnévanyagában. Az előtag a *puszta* 'elneptelenedett, pusztasodott település' földrajzi köznév. Kevésbé ismert név, ma már csak a falu idősebb generációja ismeri és használja. A szomszédos Halmiban *Csuka-zug* helynév is ismert. — ÉGy., FKNT., PESTY 1864/57: 438b, SZABÓ 1937: 282, SZILÁGYI-VARGA 2015: 164–165. — T29-G1.

Deszkás-láz 2025: *Deszkás-láz*, 2015: *Deszkás-láz* | *Vóut a Kiráj út, akkor, ahogy mentünk, vóut ott egy árok, azon túl monták, hogy Deszkás-láz. Úgy arra a Hosszú-láznak a végibe. Vóut ott egy ojan kis kockahej.* — Szántóföld a település északi részén, a Királyút, a Mogyoró-szeg és a Csikászó szomszédságában. Két

Deszkás-láz

Fotó: Hankusz Éva

része az Alsó- és a Felső-Deszkás-láz. A név előtagjának eredetére vonatkozóan nincsenek ismereteink, az utótag a *láz* 'irtás' földrajzi köznév. — ÉGy., FKnt., SZILÁGYI-VARGA 2015: 165. — T10-C4.

Dormán-láz 2025: *Dormán-láz*, 2015: *Dormán-láz* | *Az régen ijen erdő volt. Csak kiirtották, na, a kollektív időbe építkeztek a Kollektív ólnál, és kihorták, elhorták a fákat, há, nekünk is volt ott ötven ári.* 1892: *Dormán Láz*, 1865: *Dormán Láz*, 1864: *Dormán Láz*. — Szántófield és kaszáló a település északnyugati határában, a Fenék-láz szomszédságában. Részei a Kis- és a Nagy-Dormán-láz. A név előtagja személynév, feltehetőleg az egykori tulajdonosára utal. A *Dormán* családnév a szomszédos települések történeti családnévanyagában szerepel; vö. pl. 1567: *Dorman*. A név utótagja a *láz* 'irtás' földrajzi köznév. — ÉGy., FKnt., PESTY 1864/57: 438b, SZABÓ 1937: 403, 440, 441, 527, 528, 529, SZILÁGYI-VARGA 2015: 165, T0.53.94.1, T1.S.79.1778/3. — T10-B4C4.

Dögtér lásd **Göb-hát**

Dregán-ház 2025: *Dregán-ház* | *Dregán az román. ... Ű oda kötözöt, Dregánék.* 2015: *Dregán-ház, Dregán háza* | *A cigányokon túl. Ahun van a Csorda lejárát. Osztt ott vóut egy román család, Dregán Jánosnak hívták.* — Egykori épület a Dregánu földjén. **Dregán háza** formában is említik. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 165.

Dregán háza lásd **Dregán-ház**

Dregánu földje 2015: *Dregánu földje* | *Kinevezték Dregánunak. Ott van is egy tanya már; a Tyutyoné. | Ott lakott régen a vén Dregán.* — Szántófield a település keleti határában. Ezen a területen állt az egykori Dregán-ház, innen kapta a nevét. Vö. Dregán út. — SZILÁGYI-VARGA 2015: 165. — T10-D4.

Dregán út 2025: *Dregán út*, 2015: *Dregán út, Dregán út, Csorda lejárát, Csorda út, Sikátor* | *Ide kifele, a Turci út fele vóut a Major. A Sikátoron túl, mer úgy montuk régen, ott a jóuszág, ahogy lejárt a legelőüre, Sikátor.* — Földút a település keleti határában, amely a Turci útról délre vezet le a Dregánu földjére. **Csorda lejárát, Csorda út** néven is említik. A névadás hátterében az áll, hogy egykor itt járt le a csorda a legelőre.

A **Sikátor** névváltozat a *sikátor* 'szűk utca; két utcát összekötő keskeny út; hosszú keskeny utca' földrajzi köznévből alakult. — ÉGy., FKnt., SZILÁGYI-VARGA 2015: 165. — T10-D4.

Dröngu lásd **Kavicsos 2.**

Dröngu földje 1. lásd **Kavicsos 2.**

Dröngu földje 2. 2025: *Dröngu földje*, 2015: *Dröngu földje*. — Szántófield a település délnyugati határában, az Éger része. Nevét tulajdonosáról kapta. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 165. — T10-C5.

Dröngunál lásd **Kavicsos 2.**

Dröngu tanyája lásd **Kavicsos 2.**

Dülő lásd **Görjös**

Éger 2025: *Éger ~ Hid-láz ~ Nem-láz ~ Tölgyfánál*, 2015: *Éger, Hid-láz, Nem-láz, Tölgyfánál* | *Innen megint az országúttól, ez vóut a Hid-láz. Itt, ahogy van a Nagy-tölgyfa. Ez a Hid-láz. S utána monták, egy darabig, úgy monták, Éger.* 1884: *Nagy Éger*, 1865: *Nagy Éger köz, Nagy Éger köz*, 1864: *Nagy Éger, Nemláz*, 1860: *Bábony Éger*, 1796: *Eger*. — Szántófield és kaszáló a kisbábonyi határ délnyugati részén, a Kertalja és a Korom szomszédságában. Egykor nagy kiterjedésű, észak-délnyugati irányban húzódó mocsár volt, amely Dabolc, Halmi, Kisbábony és Mikola területén feküdt. A katonai térképek is még mocsaras, lápos, erdővel fedett területként ábrázolják, az *Éger* név bizonyára ezzel áll összefüggésben. **Nagy-Éger** és **Nagy-Égerköz** néven is említik. Jellegzetessége az a nagy, magányos tölgyfa, amely a közepén áll. Ezért is gyakori, hogy egyszerűen a **Tölgyfánál** néven említik az ottani földeket. Kevésbé ismert a **Hid-láz** és a **Nem-láz** neve, amit ma már csak a falu idősebb lakói ismernek és használnak. A *hid* és a *nem* előtagok névbéli szerepére vonatkozóan nincsenek biztos ismeretünk, az előbbi talán a *Hidvég* helynévvel vagy annak névadási motivációjával lehet összefüggésben. Utótagja a *láz* 'tisztás, szénatermelő hely, rét, mező, kaszáló, irtvány' földrajzi köznév. A **Bábony-Éger** névváltozat előtagja a Dabolc határában lévő Égertől való megkülönböztetést szolgálja. Lásd Éger (Dabolc, Halmi, Mikola). — ÉGy., EKFT., HKFT., MKFT., PESTY 1864/57: 438b, SzamSz., SZILÁGYI-VARGA 2015: 165, T1.S.79.1778/3, VÁLYI 1: 79. — T10-C5.

Falu

Fotó: Hankusz Éva

Egyház földje lásd Ötkoronás

Első híd 2025: *Ēsöü hid* | *Az Ēsöü hid ez, amejik it van. ... Ja, ja a Kanálison keresztül, igen. | Az Ēsöü megyen a Naty töütyfának, annak a nagyon naty töütyfának.* 2015: *Első híd* | *Ha mejünk kifele Bábonyból, akkor mongyuk balódalinak, a legelső hídnak, hogy Elsőü híd. És, ha az utánalevőnek, Második híd.* — Híd a település délnyugati határában, az Égerhez vezet. Nevének előtagja a településtől számított helyzetére utal. A katonai térképek tanúsága szerint korábban ezen a területen, az Éger mocsaras részén két vagy három híd vezetett át. Vö. Második híd. — ÉGy., EKFT., HKFT., MKFT., SZILÁGYI-VARGA 2015: 166. — T10-B4.

Epreskert lásd Cigány-kert

Erdő-Hódos 1892: *Erdő Hodos*, 1865: *Erdő Hodos*, 1860: *Bábony Wald*. — Nagy kiterjedésű erdő a település keleti határában, a Hódos patak bal oldalán északnyugat–délkeleti irányban húzódik. Legkorábbi említése **Bábony-erdő** névformát mutat, amelynek földrajzi köznévi része németre fordítva szerepel. Előtagja a településhez tartozását fejezi ki. A térképes forrásanyagban a 19. század második feléből **Erdő-Hódos**-ként is ismerjük, amelynek egy része a szomszédos Turchoz is tartozik. A név előtagja bizonyára a terület erdővel borított jellegére utal. Utótagja a vízfolyás melletti fekvését jelzi. Vö. Hódos. Lásd Erdő-Hódos (Turc). — MKFT., T0.53.94.1, T1.S.79.1778/3. — T11-E4.

Esenyősz 2025: *Esenyőüsz ~ Esenyőüs*, 2015: *Esenyőüsz, Esenyőüc, Esenyőüs, -re*. — Szántóföld a település északi határában, a Hoszszú-láz szomszédságában. A név eredetét nem ismerjük. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 166. — T10-B3.

Falu 2025: *Falu ~ Bábonyi ucca ~ Főü ucca ~ Sztrádá Principálö ~ Principálö*, 2015: *Falu, Bábonyi ucca, Fő ucca, Sztrádá Principálö, Principálö* | *A Bóuttul arrafele, aszt mongyuk, hogy megyünk a Faluba. | A buletinba [személyi igazolványban] minden Principálö. Mindenütt Fő út. [...] Mikor így valahogy kell mondani, hogy hol laksz, vagy nem tom mi: Principálö ucca, ennyi szám.* 2008: *Kisbábonyi út*. — Utca, utcaszakasz, településrész, amely a Vegyesbolt-tól a Túlsóvégig tart. Az itt élők szerint Kisbábony legrégebben beépített területe. A magyar lakosság a belterület esetében négy nagyobb részt különböztet meg: a Mikrót, a Szuszánt, a Cigánysort és a Falut. A helybeliek körében azonban eltérők a vélemények arra vonatkozóan, hogy pontosan mire értik az utcanévet. Egyesek szerint kizárólag a falu régebbi részére értendő, arra az utcaszakaszra, ahol a Református templom is áll. Mások szerint az az utcaszakasz, amelyet a Turci út szel keresztül. Egy harmadik vélemény szerint pedig az egész falura értendő, annak minden részével együtt. **Bábonyi utca, Fő utca** és **Kisbábonyi út** néven is említik. Hivatalos román neve *Strada Principală* 'fő utca' amelyet a magyar beszélők is használnak **Sztrádá Principálö** formában, de emellett **Principálö**

utca-ként és *Principáló*-ként is említik. Vö. Faluvég 1. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 166, 182, SzMHn. 1: 345. — T29-G1.

Falu kútja 2025: *Falu kútja* | *A Legelőüm vóut a Falu kútja*. 2015: *Falu kútja*, *Falu kútja* | *Itt vóut, ahogy van a Pompaház. Az a falu kútja vóut. Ott vóut egy nagy kút, mer kijárt oda a liba, a disznó, akkor mentünk arra az ökörrel. Ott ittattunk*. — Egykori kút a belterület északkeleti részén, a Cigánysor végén. Jelenleg a Pumpaház áll a területen. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 166. — T10-D4.

Faluvég 1. 2025: *Faluvég*, 2015: *Faluvég* | *Hát itt, itt a Faluvég, ez a fő. Arra is van Faluvég, de itt mongyák, hogy itt a fő Faluvég*. — A belterület északi része, a Vegyesbolt, a Kultúrotthon és a Királyút által közrefogott településrész. A név a *faluvég* 'a falu széle' földrajzi köznévből alakult. — ÉGy., FKNT., SZILÁGYI-VARGA 2015: 166. — T29-G1.

Faluvég 2. lásd **Túlsóvég**

Faluvégi-föld lásd **Terebesiút**

Farkas útja 1751: *Farkas uttya*, 1749: *Olláok uttya*, 1479: *Farkasvtha*. — Egykori útszakasz a település határában. A név előtagja a *Farkas* személynév. A *Farkas* családnév a közeli települések történeti családnévanyagában szerepel; vö. 1429: *Farkas*, 1636: *Farkas*, 1681: *Farkas*, 1775: *Farkas*. Az **Oláhok útja** névváltozat előtagja az *oláh* 'román' népnév -k többesjellel ellátott alakja. — DL. 70990, KOCÁN 2022: 120, Perényi 284, SZABÓ 1937: 273, 285, 320, 368, 524, 526, 527, 529.

Felső-Csikászó 2025: *Felső-Csikászó*, 2015: *Felső-Csikászó*, *Felső-Csikászól*, *Kerek-Csikászó* | *A Kerek-Csikászó az a fenti rész, [...] ott vóut egy kerek rész, az tiszta ákácossal volt körbevéve*. — Szántóföld a település északi részén, a Hosszú-láz szomszédságában. A Csikászó északi része. A *felső* előtag arra utal, hogy a szántóföldnek ez a darabja messzebb van a Turci úttól, mint a másik része. Az alakja miatt **Kerek-Csikászó**-nak is mondják, a területen a 19. századi kataszteri térképeken is egy kerek formájú földdarab körvonala látható. Vö. Alsó-Csikászó. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 166. — T10-C3.

Felső-Deszkás-láz 2025: *Felső-Deszkás-láz*. — Szántóföld a település északi határában. A Deszkás-láz része. A *felső* előtag arra utal, hogy a szántóföldnek ez a darabja messzebb van a Turci úttól, mint a másik része. Vö. Alsó-Deszkás-láz. — ÉGy.

Felső-Fogás lásd **Belső-Fogás**

Felső-Görjös 2025: *Felső-Görjös*, 2015: *Felső-Görjös*. — Szántóföld a település délnyugati határában, az Akácos és a Terebesi-határ szomszédságában. A Görjös déli része. A *felső* előtag arra utal, hogy a szántóföldnek ez a darabja messzebb van a Kisbábonyi úttól, mint a másik része. Vö. Alsó-Görjös. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 166. — T10-B5.

Felső-Hosszú-láz 2025: *Felső-Hosszú-láz* ~ *Felső-Hosszú-láz*, 2015: *Felső-Hosszú-láz*. — Szántóföld a település északi határában, a Gánnás szomszédságában. A Hosszú-láz északi része. A *felső* előtag arra utal, hogy a szántóföldnek ez a darabja messzebb van a Turci úttól, mint a másik része. Vö. Alsó-Hosszú-láz. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 167. — T10-C3.

Felső-Igényelt 2025: *Felső-Igényelt* ~ *Felső-Igényel* ~ *Belső-Igényelt*, 2015: *Felső-Igényelt*, *Belső-Igényelt* | *Ott is van egy kanális, elválasztotta. | Közepen van egy szekerut, és azon van a felső*. — Szántóföld a település északkeleti határában, a Fogás és a Göb-hát szomszédságában. Az Igényelt északi része. **Belső-Igényelt**-ként is említik. A nevek előtagjai arra utalnak, hogy a szántóföldnek ez a darabja messzebb van a Turci úttól, mint a másik része. Vö. Alsó-Igényelt. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 167. — T10-D3.

Felső-kút 2025: *Felső-kút* ~ *Csordakút*, 2015: *Felső-kút*, *Csere-kút*, *Csere-kút*, *Csordakút*, *Csorda kútja*. — Kút a település keleti részén, a Nagy-legelőn, a belterülethez közel. A **Csorda-kút** és **Csorda kútja** névváltozatok arra utalnak, hogy a kutat tehenek itatására használták. A **Csere-kút** névváltozat előtagjának motivációját nem ismerik a helybeliek. Feltehetően a *Csere alja* névvel áll összefüggésben. Ma már nincs meg, csupán a helye látszik. Vö. Alsó-kút, Középső-kút. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 167.

Fenek-láz 2025: *Fenek-láz*, 2015: *Fenek-láz*, *Fenek-láz*. — Szántóföld a település északi ha-

tárában, a Dormán-láz szomszédságában. A név előtagja a *fenék* ~ *fenek* 'mélyebben fekvő, vízállásos terület' főnév lehet, utótagja a *láz* 'tisztás, szénatermelő hely, rét, mező, kaszáló, irtvány' földrajzi köznév. — ÉGy., FKnt., SzamSz., SZILÁGYI-VARGA 2015: 167. — T10-C3.

Ferenczy-tanya 1907: *Ferenczy tanya*. — Egykori tanya a település határában. A név előtagja családnév. — Hnt.

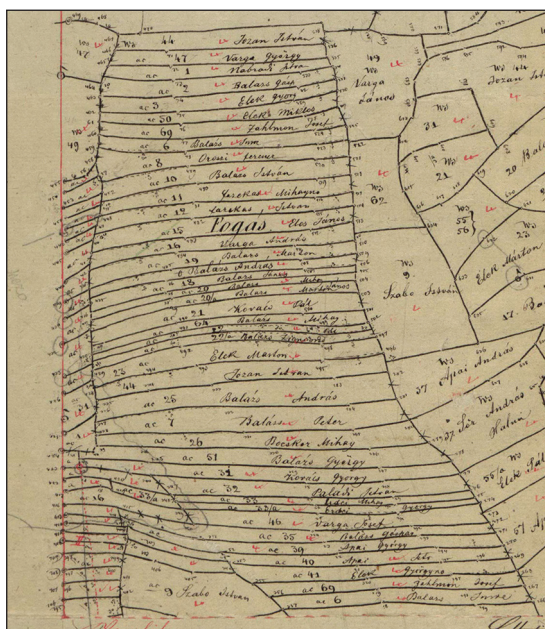
Fogás 1. 2025: *Fogás, Fogászba ~ Fogási-főüd*, 2015: *Fogás, Fogási-főüd* | *Van a cigányok előtt, balódalon, ha mejünk, meg innen Márton bácsi felől az első láb, az is Fogás*. 2008: *Fogás*, 1935–1936: *Régifogás*, 1895: *fogási földek*, 1865: *Fogás, O fogás*. — Szántó föld a település keleti határában, a Comoga mellett. Két része a Hosszú- és a Hegyes-Fogás. A név a *fogás* 'a falu közelében kimért föld; erdő kiirtott része, irtás' földrajzi köznévből alakult. A *Fogás* nevű helyeket az első katonai felmérés szelvényei még erdővel borított területekként ábrázolják. **Fogási-föld(ek)**-ként is említik. A terület történeti nevei között a **Régi-Fogás** és az **Ó-Fogás** névváltozatok is szerepelnek, amelyek előtagjai az Új-Fogás név előtagjával állnak összefüggésben. — ÉGy., EKFT., FKnt., SzamSz., SZILÁGYI-VARGA 2015: 167, SzMHn. 1: 346, T1.S.79.1778/3. — T10-D4.

Fogás 2. 2025: *Fogás, Fogászba*, 2015: *Fogás, Fogási-főüd*, 2008: *Újfogás*, 1935–1936: *Újfogás*, 1892: *Új fogás*, 1865: *Új fogás, Új fogás*. — Szántó föld Cigánysortól északra, a Peti sorja és az Igényelt között. Két része a Külső- és a Belső-Fogás. A név a *fogás* 'a falu közelében kimért föld; erdő kiirtott része, irtás' földrajzi köznévből alakult. A *Fogás* nevű helyeket az első katonai felmérés szelvényei még erdővel borított területekként ábrázolják. Az **Új-Fogás** névváltozat előtagja arra utal, hogy a Régi- vagy Ó-Fogáshoz képest később vonták művelés alá a területet. — ÉGy., EKFT., FKnt., SzamSz., SZILÁGYI-VARGA 2015: 167, SzMHn. 1: 349, T0.53.94.1, T1.S.79.1778/3. — T10-C4.

Fogási-föld lásd **Fogás 1., 2.**

Fogási-földek lásd **Fogás 1.**

Forduló 2025: *Forduló ~ Bábonyi forduló ~ Halmi forduló ~ Turci forduló ~ Terebesi forduló*, 2015: *Forduló, Bábonyi forduló, Halmi*

A Fogás egy 19. század közepi térképen (T1.S.79.1778/3)

forduló, Kúhid, Kúhidnál, Terebesi forduló, Turci forduló | *Ott, ahogy betérünk a Halmi útról, az a Kúhid. | Erre a Fordulónál, ni, a nagy út, amek mejen Halmi fele, eltér jobbra, balódalra meg Terebesre. Ott a főútvonalnál*. 1864: *Terebesi forduló*. — Útelágazás a település délnyugati határában. Különböző neveken említik attól függően, melyik irányból közelítik meg az érintett útszakaszt. Túrterebes és Halmi községek irányából megközelítve **Bábonyi** és **Turci forduló**-ként, Kisbáony irányából pedig **Terebesi** vagy ritkábban **Halmi forduló**-ként emlegetik. Emellett **Kőhid** és **Kőhidnál** névformában is említik. — ÉGy., PESTY 1864/57: 438b, SZILÁGYI-VARGA 2015: 167–168. — T10-B5.

Fő út lásd **Turci út**

Fő utca lásd **Falu**

Futballpálya lásd **Futballtér**

Futballtér 2025: *Fodbaltér ~ Fudbaltér, 2015: Futbaltér, Fotbaltér, Fotbaltér, Futbaltér* | *A legelőhöz tartozik a Fotbaltér*. — Szántó föld a település keleti határában, a Nagy-legelő és az Ötkoronás szomszédságában, a Turci út mellett. A név arra utal, hogy a környékeliek egy időben ide járhattak ki futballozni. **Futballpálya**-ként is említik. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 168. — T11-E4.

Gánnás 2025: *Gánnás*, 2015: *Gánnás*. — Szántó föld a település észak-északkeleti határában, a

Hosszú-láz szomszédságában. A név a *gána* (más néven: *kányabangita*) növénynév -s melléknév-képzős származéka. A növénynév a Szamosháti szótárban is megjelenik *gánna* formában. — ÉGy., SzamSz., SZILÁGYI-VARGA 2015: 168. — T10-D3.

Geci-forrás lásd **Comoga**

Gosztát 2025: *Gosztát ~ Gottát ~ Gosztát-főüd ~ Gosztát főügye ~ Halmi-mezőü.* 2015: *Gosztát, Gosztáté, Gosztát-főüd, Gosztát fölgye, Halmi-mezőü | Az egy vóut a Cselőüsszel. Cselőüssz vóut az, már csak most neveszték el, hogy elvette a Gosztát.* — Szántóföld a település nyugati határszélén, az Akasztottember és a Cselősz szomszédságában. Átnyúlik Halmi határába is. A rendszerváltás előtt az állami gazdaság, a Gospodăria Agricola de Stat, azaz GOSTAT tulajdonában állt a terület. **Gosztáté, Gosztát-föld, Gosztát földje** formában is említik. A **Halmi-mező** névváltozata a földterület elhelyezkedésére utal. Lásd Bábonyi-Gosztát (Halmi). — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 168. — T10-A4.

Gosztáté lásd **Gosztát**

Gosztát-föld lásd **Gosztát**

Gosztát földje lásd **Gosztát**

Görjös 2025: *Görjös, Görjösbe ~ Görjös-düllőü ~ Düllőü ~ Körtefánál | Az egy vóut réigen. És akkor jött a Cseuceszku-időübe utat váktak a középpe, és akkó az lett az āsōu véige, idefele a kanálishoz, itt ahogy van a zut mellett az a Naty-kanális, az lett a felsőü.* 2015: *Görjös, Görjös-dülő, Körtefánál | A föld még most is ojan, abba a zóunába, tiszta ojan görös, és akárhogy dóugozták meg, mindig görös vóut. | Vóut, de már nincs ott a körtefa. A Kűhídnál, ahogy betérünk jobbra, vóut két körtefa. Oda leesett 'negyvennégybe, mikor vóut a háború, két bomba. És a Paróukia ablaka kitört, ojan nyomása vóut. Két kilométerre.* 2008: *Görjös, Görjös-dülő*, 1941: *Görjös*, 1935–1936: *Görjös*, 1931: *Görjös*, 1884: *Görjös*, 1865: *Görjös, Görjös, Görjos*, 1864: *Görjes, görjös | ez előtt gidres-gödrös honcsokos helyiség volt. 's nevé atól nyerte.* — Szántóföld a település délnyugati részén, a Korom és a Terebesi-határ szomszédságában. Két része az Alsó- és a Felső-Görjös. A 19. századi kataszteri térképek és a harmadik katonai felmérés szerint jóval nagyobb területet

foglalt magába, mint napjainkban. A hozzá tartozó földek Halmi határába is átnyúltak. A név feltehetően a nyelvjárási *gör* 'rög, göröngy' (de lásd a *görös* melléknevet is) főnév -s képzős származéka. A helynévben egy másodlagos *j* hangot is találunk. NYIRKOS ISTVÁN szerint a *j* betoldása *r* utáni pozícióban gyakori. A mai és a történeti források is azt erősítik, hogy a névadás motivációja a terület göröngyös voltával van összefüggésben. **Görjös-dülő, Dülő** és **Körtefánál** formában is említik. Ez utóbbi névformát az magyarázza, hogy egykor körtefák álltak a dülőben. Vö. *Görjös lejáró, Görjös-oldal*. Lásd *Görjös (Halmi)*. — ÉGy., HKFT., KMNySz. 1: 338, MaKF., NYIRKOS 1987: 80–81, PESTY 1864/57: 432b, 438b, SzamSz., SZILÁGYI-VARGA 2015: 168–169, SzMHn. 1: 346, T1.S.79.1778/3, T16.T.541, ÚMTsz. — T10-B5.

Görjös-dülő lásd **Görjös**

Görjös lejáró lásd **Görjös lejáró**

Görjös lejáró 2025: *Görjös lejáróü ~ Görjös lejáróü*, 2015: *Görjös lejáróü, Görjös lejáróü*. — A Görjöshöz vezető földút a falu külterületének délnyugati részén. A Második hídtól kezdődik. **Görjös lejáróü**-ként is említik. Az elnevezések utótagja a *lejáró ~ lejáróü* 'valahová lefelé vezető út' értelmű földrajzi köznév. — ÉGy., FKNt., SZILÁGYI-VARGA 2015: 169. — T10-B5.

Görjös-oldal 2025: *Görjös-óudal, Görjös-óudalba*, 2015: *Görjös-óudal*. — Földterület a Kisbáonyi úttól délre. A Görjös belterület felé eső része. A név utótagja az *oldal* 'határrész, tájrész oldalsó darabja, környéke' földrajzi köznév. — ÉGy., FKNt., SZILÁGYI-VARGA 2015: 169. — T10-B5.

Halmi forduló lásd **Forduló**

Halmi-mező lásd **Gosztát**

Halmi út 1. 2025: *Halmi út*, 2015: *Halmi út*, 2008: *Hàlmi út*. — Körülbelül négy kilométer hosszú útszakasz, amely az országútnak a Fordulótól északnyugati irányban Halmiba vezető része. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 169, SzMHn. 1: 346. — T10-A5.

Halmi út 2. 2025: *Halmi út*, 2015: *Halmi út | A Cselőüssz-óudalon, Halmi úton jártunk Halminak, de körbementünk az országúton, az is Halmi út vóut, de ha egyenesen mentünk, az is.* — Földút a település északnyugati határszélén,

amely a Cselőszot átszelve Halmiba vezet. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 169. — T10-A4.

Haraszié 1. 2025: *Haraszié*, 2015: *Haraszié* | *Az megint arra vóut túl, ahogy megyünk a Hegyre fele, jobbódon vóut. Vóut a bábonyiaknak ott tíz hektár, ojasmi, az vóut a Haraszié. A halmi legelővel határos vóut a Haraszié. Ez a Göb-háton túl van, Jákóbnak a kertye végénél, egész arra vóut.* — Szántó föld a település északi-északkeleti határában, a Csikászó és a Göb-hát szomszédságában. Az 1865-ös kataszteri térképek tanúsága szerint nevét tulajdonosáról kaphatta: a terület Haraszi Józsefé volt. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 169, T1.S.79.1778/3. — T10-C3.

Haraszié 2. 2025: *Haraszié*, 2015: *Haraszié* | *A Forduló, ahogy van. [...] A Tirsztoppal szembe, az a Haraszié.* — Szántó föld a település délnyugati részén, a Horgas és a Kósák tagja szomszédságában. Nevét tulajdonosáról kaphatta. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 169. — T10-B5.

Három-Rekettye lásd **Kerek-Rekettye**

Hegyes-Fogás 2025: *Hegyes-Fogás ~ Kis-Fogás*, 2015: *Hegyes-Fogás, Kis-Fogás* | *Ojan kis hegyes főüdek vóutak ott, de most már legelő.* | *Az is arra van a legelő mellett, a Nagy-Fogás mellett vóut az. Monták asztat Kis-Fogásnak, Hegyes-Fogásnak. Az egybe vóut. Két név. Egy tábla főüdeknek vóut a neve.* — Szántó föld, a Fogás keleti, kisebbik része. A név előtagja feltehetően az alakjára utal. **Kis-Fogás**-ként is említik. Vö. Hosszú-Fogás, Nagy-Fogás. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 170. — T10-D4.

Hegy út 2025: *Hegy út ~ Hegy út* | *Várajja fele vezető út. ... Ahogy megy Vároja fele, na.* 2015: *Hegy út, Hegy út* | *Az itt van, ahogy megyünk a Hegyre fele. A szekerut, Hosszú-láz végénél.* — Földút, amely a belterület északi részén a Peti sorja, a Csikászó és a Hosszú-láz nevű földek mellett a tamásváraljai Hegyre vezet. **Hegy út**-ként is említik. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 170. — T10-C4.

Hegy út lásd **Hegy út**

Híd-láz 1. 2025: *Híd-láz* | *Ot hirintóusztunk [hintáztunk]. Ojam fák vóutak.* 2015: *Híd-láz* | *A Vájogos-gödörrel szembe, egy kis saroknak mongyák, hogy Híd-láz. [...] Vóut régen le-*

het valami fahíd. S azér monták, hogy Híd-láz. — Szántó föld a település nyugati határában, az egykori Éger mocsár területén, a Palló és a Sovány-sor szomszédságában. A Híd-láz és a vele szomszédos Palló között egykor egy kis fahíd állt. A név előtagja erre utal. Utótagja a *láz* 'tisztás, szénatermelő hely, rét, mező, kaszáló, irtvány' földrajzi köznév. — ÉGy., SzamSz., SZILÁGYI-VARGA 2015: 170. — T10-C4.

Híd-láz 2. lásd **Éger**

Híd-vég 2008: *Hídvég*, 1941: *Hídvég*, 1935–1936: *Hídvég*, 1931: *Hídvég*, 1909: *Hídvég*, 1894: *Hídvég*, 1884: *Hídvég*, 1870: *Hídvég*, 1865: *Hydvegy*, 1864: *Hídvége*, 1864: *Hidvegy*. — Sík szántó a település nyugati-délnyugati határában. A név előtagja a *híd* főnév, amely a katonai térkép szerint talán az Éger vízfolyáson biztosíthatott átkelési lehetőséget. Utótagja a *vég* 'valamely tájrésznek a településtől távolabb eső része' földrajzi köznév. **Híd vége**-ként is említik. — FKNT., HKFT., MaKF., PESTY 1864/57: 438b, SzamSz., SzMHn. 1: 346, T1.S.78.1957/1–35, T1.S.79.1778/3, T16.T.541, T22.B.IX.a.2269. — T10-B4C4.

Híd vége lásd **Híd-vég**

Hódos 1944: *Hódos*, 1941: *Hódos*, 1931: *Hódos p[atak]*, 1918: *Hodos*, 1915: *Hodos*, 1884: *Hodos patak*, 1870: *Hodos p[atak]*, 1865: *Hodos Patak*, [1801]: *Hodos*, 1784: *Hodos Patak*. — Patak a település keleti-északkeleti határszélén. A név a *hód* állatnév -s melléknévképzős alakja. **Hódos-patak** formában is említik. Vö. Hódos-híd. Lásd Hódos (Dabolc, Halmi, Tamásváralja). — EKFT., HKFT., KOCÁN 2022: 165–166, MaKF., T1.S.79.1778/3, T16.T.151, T16.T.541, T21.TK.2505, T22.B.IX.a.2268, T22.B.IX.a.2269, T22.B.XV.c.500/2, T23.T.365. — T11-E2.

Hódos-híd 2025: *Hodos higgya ~ Hodos-hid*. — Egykori híd, mely a Hódos nevű vízfolyáson állt. **Hódos hídja**-ként is említik. — ÉGy.

Hódos hídja lásd **Hódos-híd**

Hódos-patak lásd **Hódos**

Horti-tag lásd **Jákob-tag**

Hosszú-bérc 1464: *Hozzwbercz*. — Egykori földterület a település határában. Pontos helyét nem ismerjük. A név utótagja a *bérc* 'hegy, kisebb fajta kiemelkedés, magaslat' földrajzi köz-

név. — DL. 70920, KOCÁN 2022: 170, Perényi 247, SZABÓ 1937: 284.

Hosszú Estók-láz 1895: *hosszestókláz*, 1864: *Hosszu Estók Láz I., Hosszu Estók Láz II.* — Egykori dűlő a település határában. Pontos helyét nem ismerjük. PESTY adatközlője két részét különíti el. Nevének előtagjában bizonyára személynév szerepel. A környező települések történeti személynévanyagában találkozunk *Hosszú* nevű személlyel: 1775: *Hosszú*. A *hosszú* jelző ugyanakkor esetleg az *Estók-láz* nevű terület méretére is utalhat. A név utótagjában a *láz* 'tisztás, szénatermelő hely, rét, mező, kaszáló, irtvány' földrajzi köznév. — PESTY 1864/57: 438b, SZABÓ 1937: 293, 524, SzamSz., SzMHn. 1: 347.

Hosszú-Fogás 2025: *Hosszú-Fogás ~ Nagy-Fogás*, 2015: *Hosszú-Fogás, Nagy-Fogás | A Nagy-Fogásnak montuk, hogy Hosszú-Fogás. Mi úgy szólítottuk. Itt, ahogy a legelőű van.* 1895: *nagy fogási föld.* — Szántóföld a Comoga szomszédságában, a Fogás nyugati, nagyobb része. A név előtagja a szántóföld alakjára utalhat. **Nagy-Fogás**-nak és **Nagy-Fogási-föld**-nek is nevezik. Vö. Hegyes-Fogás. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 171, SzMHn. 1: 347. — T10-C4D4.

Hosszú-láz 2025: *Hosszu-láz*, 2015: *Hosszú-láz | Régen erdő volt, de most szántóföld.* 2008: *Hosszu-láz*, 1935–1936: *Hosszuláz*, 1892: *Hosszú Láz*, 1865: *Hosszu Láz*, 1464: *Hozzwla[z]*. — Nagy kiterjedésű szántóföld a település északi határszélén, a Csikászó, a Gánnás és a Jákob-tag szomszédságában. Részei az Alsó- és a Felső-Hosszú-láz. A név előtagja a szántóföld méretére utal, a *Kis-láz* előtagjával áll összefüggésben. Az utótagja a *láz* 'irtás' földrajzi köznév. — DL. 70920, ÉGy., FKNT., Perényi 247, SzamSz., SZILÁGYI-VARGA 2015: 171, SzMHn. 1: 347, T0.53.94.1, T1.S.79.1778/3. — T10-C3.

Hosszú-vész lásd **Liget**

Igényelt 2025: *Igényelt ~ Igényel*, 2015: *Igényelt, Igényel*, 2008: *Igényelt.* — Szántóföld a település északkeleti részén, a Fogás és a Göb-hát szomszédságában, a Turci út mellett. Részei az Alsó- és a Felső-Igényelt. A neve bizonyára földosztáskor igény alapján kiosztott földekre utal. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 171, SzMHn. 1: 347. — T10-D3D4.

Imaház lásd **Katolikus imaház**

Imaterem 2025: *Imaterem | Van Imaterem az Iskolaudvaron.* 2015: *Imaterem.* — Az Óvoda épületében lévő terem, amely a református egyházé. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 171. — T29-G2.

Irinka-tag lásd **Jákob-tag**

Irinka tagja lásd **Jákob-tag**

Irtvány 2025: *Irotvány ~ Irotván | A jóuszágot od déleltették, körül a kut körül. Az Irotványba.* 2015: *Irotvány, Irtovány*, 1864: *irotvány | erdős helyiség volt – de ki irtatván – az irtástól kapta elnevezését.* — Szántóföld a település déli határában. A lokalizálása bizonytalan. A név az *irtvány* 'szántóterület, amelyet az erdő kiirtásával nyertek' földrajzi köznév helyi nyelvjárási formájából alakult. A helybeliek többsége ma már nem ismeri a nevet, csak az idősebbek emlékezetében él. — ÉGy., FKNT., PESTY 1864/57: 432b, SZILÁGYI-VARGA 2015: 171.

Iskola lásd **Óvoda**

Iskolaudvar lásd **Óvodaudvar**

Italozó 1. 2025: *Italozóú*, 2015: *Italozóú | Vóut régen egy korcsma, egy zsidó használta [...] Ábrahám bácsinak hívták. Az mérte a pálinkát.* — Egykori kocsmá a Zsidó házban. A Joó család tulajdona volt. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 172. — T29-G2.

Italozó 2. lásd **Tripón**

Jáger-tanya 1907: *Jáger tanya.* — Egykori külterületi lakott hely a település határában, pontos helyét nem ismerjük. Nevének előtagja bizonyára személynév. — Hnt.

Jákob lásd **Jákob-tag**

Jákob háza lásd **Jákob-tag**

Jákob-tag 2025: *Jákop-tag ~ Jákop tagja ~ Jákop háza ~ Jákop-tanya ~ Irinka-tag ~ Irinka tagja*, 2015: *Jákób-tag, Jákób tagja, Jákób háza, Jákób-tanya, Jákób, Horti-tag, Irinka-tag, Irinka tagja | Az Irinka tagjának monták aszt, mer lakott ott egy román asszony. És inkább úgy monták neki, hogy tag, Irinka-tag. Ott még mindig megvan Jákóbnak a ház. Úgyhogy az egy tag, de laktak több román család. | Jákóbnak vóut két kis darab főggye, meg háza rajta. Megvan az most is [...]. Az is ott van a Csikászóú mellett.* — Földterület a település északkeleti határában, a Göb-hát, a Csikászó és a Haraszié

szomszédságában. Nevét tulajdonosáról kapta. **Jákob, Jákob tagja, Jákob-tanya** és **Jákob háza** formában is említik. Egy másik tulajdonosáról **Irinka-tag, Irinka tagja** néven is emlegették. A **Horti-tag** névváltozat eredetére vonatkozóan nincsenek biztos ismereteink, ennek előtagja is minden bizonnyal személynév lehet. A nevek utótagja a *tag* 'tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja; nagybirtok; határ-rész; tanya, uradalmi major' földrajzi köznévi. Ez utóbbi neveket ma már kevesen ismerik és használják. — ÉGy., FKNT., SZILÁGYI-VARGA 2015: 172. — T10-C3.

Jákob tagja lásd **Jákob-tag**

Jákob-tanya lásd **Jákob-tag**

Jávori-tag 2025: *Jábori-tag ~ Jávori-tag | Jábori-tag, annak a Temetőbe be van kerítve a sírjuk. ... Hát az egy Zsidó család vőút.* 2015: *Jábori-tag, Jávori-tag.* — Egykori földterület a település északkeleti határában, a Jákob-tag szomszédságában. Nevét tulajdonosáról kapta. Utótagja a *tag* 'tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja; nagybirtok; határ-rész; tanya, uradalmi major' földrajzi köznévi. — ÉGy., FKNT., SZILÁGYI-VARGA 2015: 172. — T10-D3.

Kántonház lásd **Pumpaház 1.**

Kapela lásd **Ravatalozó**

Kápolna lásd **Ravatalozó**

Karos híd 2025: *Karos híd | Hát régem vőút a Legelőün. A Legelőün, arra ahogy mentünk ot Karos híd vőút még, azé csináták, mer asz monták, hogy a jószágog döfkötték, lügdösték. Igy izs belelőkték egymást, még a hit karja is beleesett.* 2015: *Karos híd | Azér monták, hogy Karos híd, mer vőút egy híd és vőút karja. [...]* *Az a híd még megvan, már karja nincs, ellop-ták [...]. Azér monták, Karos híd, mer azon át kellett a jószágogot, a falubul itt járt ki, ezen az úton, Laci bácsi mellett, itt, ezen az uton járt ki, és mivel egy nagy árok [...], csináltak egy karját, mivelhogy, mer a jószágog ne essen bele a vízbe.* — Híd a település délkeleti határában, a Varga-láz és a Cigány-láz mellett. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 172. — T10-D5.

Katolikus imaház 2025: *Katólikus imaház ~ Cigán templom ~ Templom,* 2015: *Katolikus imaház, Cigány templom, Imaház, Templom | Űk*

csak aszongyák, hogy Templom, a cigányok. | Mi nem mongyuk, mer hogy, na, szégyelljük, de van, aki mongya, hogy ott a Cigány templom. 2008: *Katolikus-imaház.* — Épület a Cigány-sor közepén. Eredetileg lakóház volt, jelenleg a katolikus egyház birtokában van. Itt tartják a szentmiséket. **Imaház** és **Templom** néven is említik. **Cigány templom** névváltozatának előtagja arra utal, hogy a cigányok által lakott településrészen áll. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 172, SzMHn. 1: 345. — T29-H1.

Kavicsos 1. 2025: *Kavicsos ~ Köviccses ~ Köviccses-tó ~ Balasztier ~ Kenderásztató | A Köviccsesbe régen áztattuk a kenderet.* 2015: *Kavicsos, Köviccses, Kavicsos-tó, Balasztier, Balasztiera, Kenderásztató | Onnét hordták a kövicset, akkor még lehetett. Mindenki anynyit vájt, amennyit akart. | Erre van egy nagy tó, onnen horták régen a kavicsot, meg most is horgyák onnen, ide az utakra, vagy ahova megrendelik.* — Mesterséges tó a település déli határszélén, amely az egykori Éger lecsapolt területén létesült kavicsbányászat révén. **Kavicsos-tó** és **Köviccses, Köviccses-tó** formában is említik. Egykor kender is áztattak benne, erre utal a **Kenderásztató** névváltozata. A **Balasztier** és **Balasztiera** nevek a román *balastieră* 'kavicsbánya, homokbánya' köznévből származnak. Vö. Kavicsos 2. — Dicț., ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 172. — T10-C5.

Kavicsos 2. 2025: *Kavicsos ~ Köviccses ~ Dröngu ~ Dröngu főüggye,* 2015: *Kavicsos, Köviccses, Dröngu, Dröngu fölgye, Dröngunál, Dröngu tanyája, Pájinkafőző | Mi Köviccsesnek mongyuk, de van, aki úgy mongya, Kavicsos.* — Kaszáló a település déli határszélén, a Kavicsos (1.) mellett, az egykori Éger lecsapolt árterületén. **Köviccses**-nek is mondják. A **Dröngu, Dröngunál, Dröngu földje** és **Dröngu tanyája** névváltozatok arra utalnak, hogy a terület egy része egy *Dröngu* nevű személy tulajdona. Egykor pálinkafőzőt üzemeltettek itt, ezzel van összefüggésben a **Pálinkafőző** neve. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 172–173. — T10-C5.

Kavicsos-tó lásd **Kavicsos 1.**

Kékbokor 1751: *Kekbokor,* 1479: *Kekbokor.* — Egykori hely a település határában, pontosabb elhelyezkedését nem ismerjük. A névadás

indítéka bizonyára az lehetett, hogy régen kék termésű bokrok álltak e helyen. — DL. 70990, Perényi 284, SZABÓ 1937: 285.

Kenderáztató lásd **Kavicsos 1.**, **Vályogos-gödör**

Kendereskert lásd **Kertalja 1.**

Kenderföld lásd **Kertalja 1.**

Kendersor lásd **Kertalja 1.**

Kerek-Csikászó lásd **Felső-Csikászó**

Kerek-lapos 2025: *Kerek-lapos*, 2015: *Kerek-lapos*. — Kisebb, kör alakú szántóföld a település északnyugati határában. Kevesek által ismert és ritkán használt név. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 173. — T10-B4.

Kerek-Rekettye 2025: *Kerek-Rekettye ~ Kerek-Rekettyés ~ Rekettye ~ Rekettyés, Rekettyésbe | Erre vóút, a, itt, ahoty Cselőüszre fele mejünk, van ety kis rész.* 2015: *Kerek-Rekettye, Kerek-Rekettyés, Három-Rekettye, Rekettye, Rekettyés.* — Szántóföld a település északnyugati részén, a Bertiné tagja és Halmi szomszédságában; a Cselősz része. A *Kerek-Rekettye* és a **Kerek-Rekettyés** név előtagja bizonyára a szántóföld alakjára utal. Utótagja a *rekettye*, illetve *rekettyés* 'bokros, vizenyős rét, legelő; rekettyebokrokkal benőtt terület' földrajzi köznév. Egykor bokros terület lehetett. **Rekettye** és **Rekettyés** formában is említik. A **Három-Rekettye** neve talán azzal függhet össze, hogy egykor több részből állt. — ÉGy., FKNT., SZILÁGYI-VARGA 2015: 173. — T10-B4.

Kerek-Rekettyés lásd **Kerek-Rekettye**

Kert alatt lásd **Kertalja 1.**

Kertalja 1. 2025: *Kertajja ~ Kertajjasi-főüd ~ Kenderfőüd ~ Kendereskert ~ Kendersor ~ Temetőü alatt ~ Temetőü ajja | It van nekünk a Kenderfőüdünk, régen esz tiz ári kenderet vetetünk mindég, vóút mibü dőugozni télen.* 2015: *Kertajja, Kertajjasi-főüd, Kert alatt, Kendereskert, Kenderfőüd, Kendersor, Temető alatt, Temető ajja | Régen itt ez a Kertajja, már itt kívül a főüdek, mind tiszta kenderrel vóút bevetve. Kendereskertnek neveszték.* 2008: *Kèrtàjja*, 1865: *Temető ally.* — Szántóföld a belterület nyugati szélén a Temető mellett. A **Kertalja**, **Kertaljasi-föld**, **Kert alatt** és a **Temető alatt**, **Temető alja** névváltozatok a szántóföld elhelyezkedésére utalnak. **Kenderföld**, **Kendersor** és **Kendereskert** néven is említik. E névformák azt jelzik,

Kertalja

Fotó: Hankusz Éva

hogy egykor kender termesztésére használták a területet. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 173, SzMHn. 1: 347, T1.S.79.1778/3. — T10-C4.

Kertalja 2. 2025: *Kertajja*, 2015: *Kertajja*. — Szántóföld a település keleti részén a belterület és a Comoga között. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 173. — T10-C4.

Kertaljasi-föld lásd **Kertalja 1.**

Kétbábony lásd **Kisbábony**

Király út 2025: *Kiráj ut ~ Kiráj ut lejárát ~ Kiráj ut lejáróü | A Kiráj ut ott a Sipos mellett lefele.* 2015: *Kiráj út, Kiráj út lejárát, Kiráj út lejáró | Aszongyák, hogy valami kiráj ment le ott régen.* 2008: *Kiráj út, Kiráj ut.* — Földút a belterület északi határában, a Kultúrotthon és a Kovácsműhely mellett vezet ki a Királyút szántóföldre. A név előtagjának magyarázata bizonytalan, de feltehetően személynév lehet. A szomszédos települések történeti családnévanyagában *Király* személynéveket ismerünk: 1478: *Kyral*, 1570: *Kiraly*. Emellett esetleg azzal is kapcsolatba hozható, hogy talán királyi fennhatóság alatt álló út volt. (Ehhez lásd a Dabolcon ismeretes *Király palló* helynevet is.) A középkori források szerint ennek az úttípusnak az volt a jellemzője, hogy olyan széles, hogy az egyik kocsi ki tud térti rajta a másik elől. **Király út lejárát** és **Király út lejáró** néven is említik, melyek utótagja a *lejáró ~ lejárát* 'valahová lefelé vezető út' értelmű földrajzi köznév. Vö. *Király út vége.* — ÉGy., FKNT., KOCÁN 2022: 204, SZABÓ 1937: 365, 366, 367, 404, SZILÁGYI-VARGA 2015: 173, SzMHn. 1: 345, 347. — T10-C4.

Királyút 2025: *Kirájut | Bábonyon is van egy ut, vagyis egy darap főüt, párcella, hogy ugy*

Király út

Fotó: Hankusz Éva

van elnevezve, a Kirájut. 2015: *Kiráj ut* | Régen nem vóut ház, csak a Kiráj ut, oszt, akkor fogták telekeknék. 1935–1936: *Kirájut*, 1892: *Király út*, 1865: *Király út*, 1864: *Király út, Királyut* | a' rajta át folyó szekér utról vette nevét. — Szántó-föld a belterület északi szélén, a Mogyoró-szeg, a Barta és a Deszkás-láz szomszédságában. A Király út szeli át, nevét erről kapta. Az idősebbek elmondása szerint egykor jóval nagyobb területet ölelt fel. Az 1960-as és az 1970-es évek építkezései során, a Mikró kiépülésével veszített a méretéből. — ÉGy., PESTY 1864/57: 432b, 438b, SzamSz., SZILÁGYI-VARGA 2015: 173, T0.53.94.1, T1.S.79.1778/3. — T10-C4.

Király út lejárát lásd **Király út 1.**

Király út lejáró lásd **Király út 1.**

Király út vége 2008: *Kirájut vége*, 1864: *Király-utvége*. — Egykori hely a település határában, bizonyára a Király út végénél. — PESTY 1864/57: 438b, SzMHn. 1: 347.

Kisbábonyi út 1. 2025: *Kizsbábonyi ut ~ Bábonyi ut*, 2015: *Kisbábonyi út, Bábonyi út* | Amíg be nem jövünk a faluba az Bábonyi út. Utána Turci út. 2008: *Szatmári út*. — Mintegy 2 kilométeres aszfaltozott útszakasz, amely a Szatmári országútról ágazik le és északkeleti irányban Kisbábonyig tart. Ennek folytatása a Turci út. **Bábonyi út**-ként is említik, és **Szatmári út**-nak is nevezik. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 173, SzMHn. 1: 345. — T10-B5.

Kisbábonyi út 2. lásd **Falu**

Kisbábonyi-újtelep 1913: *Kisbábonyi újtelep*. — Külterületi lakott hely a település határában.

Pontos helye nem határozható meg egyértelműen. Elképzelhető, hogy a Cigánysorral azonos helyet jelölhetett. Utótagja az *újtelep* 'újabbán épült falurész' földrajzi köznévv. — FKNT., Hnt.

Kis-beton 2015: *Kis-beton* | *Egy vízszintmérőü. Mivel tiszta vóut a víz, ki vóut betonozva. A gyerekek ott fürödtek. Vóut mittomén vagy harminc-negyven centiméter víz, mindig.* — A Nagy-kanális kisebb, elkerített és kibetonozott része a település déli határszélén. Néhány évvel ezelőtt a fiatalok még ide jártak fürödni nyaranta. Ma már nem használt fürdőhely, begazosodott. — SZILÁGYI-VARGA 2015: 174. — T10-D5.

Kis-Cselősz 1694: *Kis Cselőcz*. — Hely a település határában, a Cselősz valamely részét jelölhette. — SZABÓ 1937: 369.

Kis-Dormán-láz 2025: *Kis-Dormán-láz*. — Földterület a település északnyugati határában. A Dormán-láz egy kisebb részét jelöli. Kevesek által ismert és ritkán használt név. Vö. Nagy-Dormán-láz. — ÉGy.

Kis-Fogás lásd **Hegyes-Fogás**

Kis-láz 2025: *Kis-láz*, 2015: *Kis-láz*. — Kisebbszántóföld a település északi határszélén, a Hosszú-láz szomszédságában. A *kis* előtag a *Hosszú-láz* név előtagjával áll összefüggésben, a szántóföld méretére utal. Az utótag a *láz* 'irtás' földrajzi köznévv. Vö. Kis-láz-oldal. — ÉGy., FKNT., SZILÁGYI-VARGA 2015: 174. — T10-C3.

Kis-láz-oldal 2025: *Kis-láz-óudal*. — Földterület, amely a Kis-láz része. — ÉGy.

Kis-legelő 2025: *Kis-legelőü ~ Legelőü*, 2015: *Kis-legelőü, Legelőü*, 2008: *Legelőü*. — Legelő a település keleti határában, a belterülethez közel. A név előtagja a Nagy-legelő név előtagjával áll összefüggésben. **Legelő**-ként is említik. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 174, SzMHn. 1: 347. — T10-C4D4.

Kis-mező 2025: *Kis-mezőü*, 2015: *Kis-mezőü* | *Egy lábba vóut egy Nagy-Fogás és utána vóut a Kis-mezőü*. 1865: *Kis mező*. — Kisebbszántóföld a település keleti részén, a Nagy-Fogás és a Comoga szomszédságában. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 174, T1.S.79.1778/3. — T10-C4D4.

Kis-Mogyoró-szeg 2025: *Kis-Mogyoróü-szeg*, 2015: *Kis-Mogyoróü-szeg* | *Mogyoróü-szegnek mongyuk eszt az elsőü láb földet, s akkor itt van*

egy kanális, és akkor ott lefele van, asztán mán mongyák Kis-Mogyoróú-szegnek. — Szántó-föld a település északi részén, a Mogyoró-szeg kisebbik darabja. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 174. — T10-C4.

Kis-nyíres 2025: *Kis-nyíres, Kis-nyíresen*, 2015: *Kis-nyíres | Itt vóút a Kert alatt. Itt, ahogy van a Temetőütiül odafele a főüd. Kétfele vágta aszt is, régen úgy vóút, fele vóút a kertbe, fele meg a Kis-nyíres. Mer most egész a kanálisig mérték, amióta a kollektív elmúlt. Úgyhogy a fele, nem vóút épp a fele, valamennyi.* 1864: *Kis-nyíres*. — Szántó-föld a Temető mellett nyugatra, a Kertalja és az Éger szomszédságában. A név utótagja a *nyíres* 'nyírfaerdő' földrajzi köznév. Kevésbé ismert és ritkán használt név. — ÉGy., FKNt., PESTY 1864/57: 438b, SZILÁGYI-VARGA 2015: 174. — T10-C4.

Kis-Őz-hát 2025: *Kis-Őjsz-hát*, 2015: *Kis-Őjsz-hát*, 1935–1936: *KisŐjszhát*, 1900 k.: *Kis Őzhát*, 1892: *Kis Őzhát*, 1865: *Kis Őzhát*, 1749: *Kösz Ūsz hát*. — Szántó-föld a település keleti határában, a Hegyes-Fogás szomszédságában. A név eredetére vonatkozóan nincsenek pontos ismereteink. Az utótagja egy elsődleges **Őz-hát* helynevet sejtet, amelyre azonban nincsenek közvetlen adataink. Összefüggésben állhat a Turc határához tartozó Őz-fő nevével. — ÉGy., KOCÁN 2022: 235, 285–286, SZABÓ 1937: 284, 285, SzamSz., SZILÁGYI-VARGA 2015: 174, T0.53.94.1, T1.S.79.1778/3. — T10-D4.

Kollektív istálló lásd **Kollektív ól**

Kollektív ól 2025: *Kollektív óul ~ Kollektív istálló ~ Kollektív udvar*, 2015: *Kollektív óul, Kollektív istálló, Kollektív udvar*. — Az állami gazdaság istállóí, amelyek a belterület északkeleti részén, a Csentru udvar közvetlen szomszédságában álltak. **Kollektív istálló** és **Kollektív udvar** néven is említik. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 174. — T29-G1.

Kollektív udvar lásd **Kollektív ól**

Komjáti 2025: *Komjáti*, 2015: *Komjáti, Komjátié*. — Szántó-föld a település keleti-északkeleti határában a Major szomszédságában. Nevét tulajdonosáról kaphatta. A település korábbi birtokosai között *Komjáti* nevű személyt is találunk: 1775: *Komjátý Zsigmond*. Kevésbé ismert és ritkán használt helynév. **Komjátié** formában

is említik. — ÉGy., SZABÓ 1937: 282, 529, SZILÁGYI-VARGA 2015: 174. — T10-D4.

Komjátié lásd **Komjáti**

Korom 2025: *Korom*, 2015: *Korom | Mer fekete főggye van*. — Szántó-föld a település délnyugati részén, a Görjös és az Éger szomszédságában. A helybeliek szerint fekete földje van, innen ered az elnevezése. De elképzelhető az is, hogy *Korom* nevű tulajdonosáról kapta a nevét. Ilyen nevű itteni vagy környékbeli családról azonban nincs tudomásunk. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 175. — T10-B5.

Kósák tagja 2025: *Kóúsák tagja | Há asz má terebesijek hasznájják*. 2015: *Kósák tagja, Kósa-tag, Kósa tagja*. — Földterület a település délnyugati határszélén, a Forduló közelében. A Horgas része volt. Nevét tulajdonosáról kapta. A település történeti családnévanyagában *Kósa* nevezetű ember ismeretes; vö. 1775: *Kosa. Kósa-tag* és *Kósa tagja* néven is említik. — ÉGy., SZABÓ 1937: 282, SZILÁGYI-VARGA 2015: 175. — T10-B5.

Kósa-tag lásd **Kósák tagja**

Kósa tagja lásd **Kósák tagja**

Kovácsház 2025: *Kovácsház | Itt a Bóút ahum van. ... De az őső kovács az hunnem valóú vóút? Tám Batarcsrú*. 2015: *Kovácsház*. — A falu néhai kovácsának a háza a Kultúrotthon és a Király út szomszédságában. A Mikró első háza. Vö. Kovácsműhely. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 175. — T29-G1.

Kovácsműhely 2025: *Kovácsműhej | A Kovácsműhej it vóút régen. A Kiráj út. A legelsőü ház, a Kovácsműhej ottam vóút. Mík Károj bácsi bírta magát. | Az ot van a Faluvégen*. — A Kovácsházhoz tartozó műhely, a Király út szomszédságában található. — ÉGy. — T29-G1.

Kőhíd lásd **Forduló**

Kőhídnál lásd **Forduló**

Kömin lásd **Kultúrotthon**

Körtefánál 1. 2025: *Körtefánál*, 2015: *Körtefánál | A Cselőüsz úgy volt a papírunkra téve, hogy Körtefánál, nem Cselőüsznek, mer' ott a kanyarba volt, ahogy volt a mienk, volt ott egy körtefa, és akkor mi úgy irattuk, hogy ide kifele körtefa volt. | Ott vóút egy nagy vadvkörtefa, de ojan vastag... És akkor elébb úgy monták, hogy Cselőüsz, akkor, amikor a nagy körtefa ott vóút,*

akkor úgy monták, a Körtefánál meg Teberna. [...] Háromféle nevet adtak. — Szántóföld a település nyugati határában, a Cselősz része. Régebben egy körtefa állt rajta. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 175. — T10-B4.

Körtefánál 2. lásd **Görjös**

Körtélyes 2025: *Körtéjes*, 2015: *Körtéjes* | Nagy körtéjes vóut. A jóuszágot délbe oda hajtották a pásztorok délelni, az árnyékra. — Szántóföld a település keleti határszélén, a Brime és a Turci-határ szomszédságában. Egykor körtéfafák álltak rajta. A név a *körte* főnév népnyelvi *körtéj* alakjának -s képzős származéka. Ma már kevés bábonyinak van ott földje. — ÉGy., SzamSz. körtvély, SZILÁGYI-VARGA 2015: 175. — T11-F4.

Kövicses lásd **Kavicsos 1., 2.**

Kövicses-tó lásd **Kavicsos 1.**

Középső-Csikászó 2025: *Középsőü-Csikászóü*. — Szántóföld a település északi részén. A Csikászónak az Alsó- és a Felső-Csikászó között húzódó, középső része. — ÉGy. — T10-C3C4.

Középső-kút 2025: *Középsőü-kut*, 2015: *Középső-kút, Betonos-kút* | Közepen vóut egy betonos kút, ott ivott a nevendékjóuszág. — A nevendékjóuszágok itatására szolgáló kút a település keleti határában, a Nagy-legelő közepén. A kút kávjáról *Betonos-kút*-ként is említik. Vö. Alsó-kút, Felső-kút. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 175.

Központ 1. 2025: *Köszpont*, 2015: *Köszpont* | *Ki hogy veszi, van, aki aszongya, a Templom a Köszpont, van, aki aszongya a Boltnál. | Itt zajlik le minden, a Bóut meg az Iskola meg a Templom. Ez a Köszpont. Két Köszpont van.* — A Fő utca középső része, a Református templom és az Általános iskola környéke. Megoszlik a vélemény arra vonatkozóan, hogy mit neveznek Központnak. Egyesek szerint a Fő utca közepét, mások szerint a Bolt és a Kultúrotthon környékét nevezik így. A falu életéhez szorosabban kapcsolódó társadalmi események lényegében ezen a két helyen zajlottak és zajlanak a mai napig. Vö. Központ 2. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 175. — T29-G2.

Központ 2. 2025: *Köszpont*, 2015: *Köszpont, Csentru*. — A Fő utca északi része, a Bolt és a Kultúrotthon környéke. A *Csentru* névváltozat a román *centru* 'központ' jelentésű szóból ered.

Vö. Központ 1. — Dict., ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 175. — T29-G1.

Kultúr lásd **Kultúrotthon**

Kultúrház lásd **Kultúrotthon**

Kultúrotthon 2025: *Kultur ~ Kulturház ~ Kulturothon ~ Kömin*, 2015: *Kultúrotthon, Kultúr, Kultúrház, Kömin*. — Épület a Turci út és a Király út találkozásánál. Lakodalmaknak, eljegyzéseknek, születésnap és farsangi ünnepeknek ad helyet. *Kultúr* és *Kultúrház* néven is említik. A *Kömin* névváltozat a román *cămin* 'otthon' jelentésű szóból ered. — Dict., ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 176. — T29-G1.

Kútnál lásd **Surányi dinnyéje**

Kutyaszorító lásd **Túlsóvég**

Kutyaszorítóvég lásd **Túlsóvég**

Külső-Benés-láz 2025: *Kisőü-Benés-láz*, 2015: *Külső-Benés-láz*. — Szántóföld a település északnyugati határában, az Akasztottember és a Cselősz szomszédságában. A Benés-láznak a nyugati, a belterülettől távolabb eső része. A név előtagja arra utal, hogy a szántóföldnek ez a darabja közelebb van a Cselősz lejáratokhoz, mint a másik része. Vö. Belső-Benés-láz. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 176. — T10-B4.

Külső-Brime 2025: *Kisőü-Brime*, 2015: *Külső-Brime*. — Szántóföld a település keleti oldalán, a Turci út mellett. A Brime északi része. A név előtag arra utal, hogy a szántóföldnek ez a darabja közelebb van a Turci úthoz, mint a másik része. Vö. Belső-Brime. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 176. — T11-E4.

Külső-Fogás 2025: *Kisőü-Fogás ~ Ásőü-Fogás*, 2015: *Külső-Fogás, Alsőü-Fogás*. — Szántóföld, a Fogás déli, Turci út melletti része. *Alső-Fogás* néven is említik. A nevek előtagjai arra utalnak, hogy a szántóföldnek ez a darabja közelebb van a belterülethez. Vö. Belső-Fogás. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 176. — T10-C4.

Külső-Igényelt lásd **Alsó-Igényelt**

Külső-Varga-láz 2025: *Kisőü-Varga-láz*, 2015: *Külsőü-Varga-láz*, 1895: *külső varga láz*. — Szántóföld a település déli-délkeleti határszélén, a Varga-láz egyik része. Ma már egyetlen darabnak tekintik az egész földet. A név előtagja talán arra utal, hogy a szántóföldnek ez a darabja távolabb esik a belterülettől. Vö. Belső-Var-

ga-láz. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 176, SzMHn. 1: 347.

Láz 2025: *Láz*, 2008: *Láz*. — Egykori dülő a település határban. BURA LÁSZLÓ nem lokalizálja pontosan a helyet, az élőnyelvi gyűjtés adatközlői a Tölgyfa környével azonosították. A név a nyelvjárási *láz* 'tisztás, szénatermelő hely, rét, mező, kaszáló, irtvány' földrajzi köznévből alakult. — ÉGy., SzamSz., SzMHn. 1: 347.

Legelő lásd **Kis-legelő**

Lelkészi hivatal 2025: *Lelkészi hivatal ~ Pap ~ Papnál ~ Párókija*, 2015: *Lelkészi hivatal, Pap, Papnál, Parókia, Párókia* | *Még, ha nem is volt lelkész ott, akkor is monták, hogy a Papnál*. 2008: *Lelkészi-hivatal*. — A református egyház irodája, amely a Fő utca közepén, a Református templom szomszédságában található. **Pap**, **Papnál** és **Parókia** néven is említik. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 176, SzMHn. 1: 345. — T29-G2.

Liget 2025: *Liget* | *A Liget az arra Várajja fele van a Liget*. 1941: *Liget*, 1931: *Liget*, 1884: *Liget*, 1865: *Liget*, 1751: *Hosszu Ősz*, 1479/1749: *Hosszzy vis*, 1479: *Hosszzy vesz*, másként Terebesi liget, 1479: *Hozzyvevz*, *Hosszuvevz*, 1479: *Hozzyvevz*, 1478: *Hvzzyvevz*, *Hozzyvevz*, *Hozzyvevz*, 1478: *Hozzyvevcz*, *Hozzyvevz*, 1464: *Hozzeus* [o: *Hozzyveus*]. — Földterület a település keleti határában, a Nagy-legelő és a Brime egy részét foglalja magába. A név a *liget* 'kisebb, ritkás erdő, fákkal tarkított bokros terület; üres hely az erdőben' földrajzi köznévből alakult. Az elsődleges **Hosszú-vész** névváltozat előtagja a hely alakjára utal. Utótagja talán a *vész* 'irtás' földrajzi köznévből. Az adatok sokféle írásmódú utótagja talán egy *veyz* forma romlott alakja lehet, ez estben nagyobb valószínűséggel a *veysze* 'halfogó rekeszték' jelentésű szóval áll kapcsolatban. — DL. 45792, 70985, 70990, ÉGy., FKnT., HKFT., KOCÁN 2022: 174–175, MaKF., Perényi 279, 280, 281, 283, SZABÓ 1937: 283, 284, T1.S.79.1782/2, T16.T.541, Z. 11: 227, 229, 230, 231, 232. — T10-D4.

Lingurás-tanya 2025: *Lingurás-tanya* | *Meg Dabóucra kötözték azok. Ot van a tó mellett az a tanyájuk mos má*. 2015: *Lingurás-tanya*. — Egykori tanya a település északi-északkeleti határában a Gánnáson. Az épületek ma már

nincsenek meg, ennek ellenére a valamikori objektumok és a hozzá tartozó név a mai napig viszonyítási pontként szerepelnek a szóbeli eligazításokban. Nevét tulajdonosáról kapta. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 176, ÚCsNT. *Lingura*.

Lukács-láz 2025: *Lukács-láz*, 2015: *Lukács-láz*, 1864: *Lukács Láz*. — Szántóföld a település déli határában, a Cigány-láz és a Varga-láz szomszédságában. Lokalizálása bizonytalan. Az előtag a tulajdonosra utalhat. A szomszédos Túrterebes történeti családnévanyagában *Lukács* személynevet ismerünk: 1513: Dionisio *lwkach*. Utótagja a *láz* 'tisztás, szénatermelő hely, rét, mező, kaszáló, irtvány' földrajzi köznévből. — ÉGy., N. FODOR 2010: 156, PESTY 1864/57: 438b, SzamSz., SZILÁGYI-VARGA 2015: 176.

Major 2025: *Major* | *Nekünk a Majorba még most is ot vany nyócvan ári*. 2015: *Major*, 1910: *Bábonyi mjr*: [*major*], 1892: *Major*, 1884: *Bábonyi major*, 1865: *Major*. — Egykori épület a Turci út mellett, ma szántóföld a település keleti határában, az Ötkoronás szomszédságában. A területen a második és a harmadik katonai felmérések térképei épületet jelölnek, valószínűleg egy kisebb mezőgazdasági telep működhetett rajta. **Bábonyi-major**-ként is említik. — ÉGy., HKFT., MKFT., SZILÁGYI-VARGA 2015: 177, T0.53.94.1, T1.S.79.1778/3, T22.B.IX.a.1008. — T10-D4.

Mari-ház lásd **Mari háza**

Mari háza 2025: *Mari háza* | *Mari házáná van az eper*. 2015: *Mari háza, Mari-ház* | *Mari házánál lefele vannak ezek a főüdek*. | *Ez csak így most lett kinevezve, mióta Mari ott lakik*. — Lakóház és a körülötte lévő szántóföldek

Mari háza

Fotó: Hankusz Éva

a Tűlsóvégen, a belterület délnyugati szélén. Nevét tulajdonosáról kapta. **Mari-ház** formában is használják. Gyakran említik mint viszonyítási pontot. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 177. — T10-C5.

Márton-ház lásd **Márton háza**

Márton háza 2025: *Márton háza*, 2015: *Márton háza*, *Márton-ház*. — Lakóház a belterület déli szélén, a Tűlsóvégen. Nevét tulajdonosáról kapta. A *Márton* családnevet SZABÓ ISTVÁN említi a település történeti családnévanyagában: 1572: *Marthon*. **Márton-ház**-ként is ismerik. Vö. Mártonháza. — ÉGy., SZABÓ 1937: 282, SZILÁGYI-VARGA 2015: 177. — T29-G2.

Mártonháza lásd **Terebesiút**

Mártonházánál lásd **Terebesiút**

Második híd 2025: *Második híd* | *A Második hidat meg lebontották. Már nincsem Második híd.* | *A Második pedig megyem végig a Korom, a Koromnál, és akkor mejen átal a Görjösbe.* 2015: *Második híd*. — Híd a település délnyugati határában, amely a Koromhoz és a Görjösöz vezet. Az előtagja a településtől számított helyzetére utal. A katonai térképek tanúsága szerint korábban ezen a területen, az Éger mocsaras részén két vagy három híd vezetett át. Vö. Első híd. — ÉGy., EKFT., HKFT., MKFT., SZILÁGYI-VARGA 2015: 177. — T10-B4.

Méhes-láz 2025: *Méjhes-láz*, 2015: *Méhes-láz*, *Mihes-láz* | *Egy ijen bokros-kaszállós rész volt az ott mindig. Már most vóut benne felszántogatva, a kollektív után, mikor visszaatták, de hát gyenge málé van. Elhagyta aszt mán mindenki. El van az bokrosodva.* 1892: *Méhes és Turcz Láz*, 1865: *Méhes Láz*, *Méhes Laz*, 1865: *Méhes Láz*, 1864: *Méhes Láz*. — Szántó föld és kaszáló a település északnyugati részén, a Dormán-láz és a Nádas szomszédságában. Az előtag eredetére vonatkozóan nincsenek biztos ismereteink. Egyrészt lehet a *méh* rovarnév -s képzős származéka. Másrészt talán személynévi eredete is feltételezhető, ezt erősítheti az, hogy a szomszédos települések történeti személynévanyagában *Méhes* nevű ember ismeretes; vö. 1513: *Ambrosio mehes*, 1715: *Méhes*. Utótagja a *láz* 'tisztás, szénatermelő hely, rét, mező, kaszáló, irtvány' földrajzi köznév. — ÉGy., FKNT., N. FODOR 2010: 163, PESTY 1864/57: 438b, SZABÓ

1937: 524, SzamSz., SZILÁGYI-VARGA 2015: 177, T0.53.94.1, T1.S.79.1778/3. — T10-B4.

Mikró 2025: *Mikró*, *Mikróba* ~ *Mikró sor* ~ *Sor*, 2015: *Mikró*, *Mikró sor*, *Új sor* | *Esz már mi tanáltuk ki, az emberek tanálták ki.* | *Esz neveztek ki most itten. Ezek, ahun laknak azok a fiatalok.* [...] *Kitanálták itt, oszt azóyta rajtamaradt.* — Falurész, utcarész a belterület északi-északkeleti része a Turci út mentén, a Kovács háztól a Cigánysor első házáig tart. Viszonylag új része a falunak, hiszen az 1960-as évektől kezdtek beépíteni a területet. A helybeliek szerint nevét a szatmárnémeti tömbháznegyedekről, az ún. Mikró-negyedekről kapta, hiszen ahogyan a Mikró, úgy ezek a részek is újnak számítottak. A *Sor*, és a *Mikró sor*, *Új sor* névváltozatok utótagja a *sor* 'utca' földrajzi köznév. — ÉGy., FKNT., SZILÁGYI-VARGA 2015: 177. — T29-G1.

Mikró sor lásd **Mikró**

Mogyorós 2008: *Mogyoróús*, 1935–1936: *Mogyoróús*. — A források szerint dombos hely, azt azonban nem közlik, hogy hol található. — SzamSz., SzMHn. 1: 347.

Mogyorós-szeg lásd **Mogyoró-szeg**

Mogyoró-szeg 2025: *Mogyoróús-szeg*, 2015: *Mogyoróús-szeg*, *Nagy-Mogyoróús-szeg*, 2008: *Mogyoróús-szeg*, 1895: *Mogyoró-szeg*, 1864: *Mogyoróús-szeg*. — Szántó föld a település északi részén, a Királyút, a Sovány-sor és a Méhes-láz szomszédságában. A kisebbik résztől, a Kis-Mogyoró-szegtől egy kanális választja el. Az előtag bizonyára az egykor ott növő mogyoróbokrokra utal, az utótagja a *szeg* 'nem központi fekvésű külterületi hely' földrajzi köznév. **Mogyoróús-szeg** néven is említik. A **Nagy-Mogyoró-szeg** névváltozat előtagja a Kis-Mogyoró-szeg nevének előtagjával áll összefüggésben. — ÉGy., FKNT., PESTY 1864/57: 438b, SZILÁGYI-VARGA 2015: 178, SzMHn. 1: 347. — T10-C4.

Nádas 2025: *Nádas* ~ *Varga Zsiga nádassa* | *Itt a kert alatt, ety Sován-sorba kell lemenni.* ... *Varga Zsiga nádassa az, meg a Varga Árpádé meg a Varga Zsigájé meg a Vargáké vóut.* 2015: *Nádas*, *Varga Zsiga nádassa* | *A Sovány-sornak a tűlsó végén. Ott vóut a Varga Zsiga nádassa.* *Úgy montuk régen.* — Nádas a település északnyugati részén, a Méhes-láz és a Mogyoró-szeg szomszédságában. **Varga Zsiga nádasa**

névváltozatban is említik, amelynek előtagja a tulajdonosára utal. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 178. — T10-B4C4.

Nádas-kalista 1319/16. sz. eleje: *Nadaskalistha*, *Nadaskalustia*, 1319/1532: *Nadaskalysthya*, 1319/15. sz.: *Nadaskalustia*, 1319: *Nadaskalista*. — Egykori hely a település határában. Pontos helyét nem ismerjük. Az 1319. évi határjáráskor Kisbábony határa a maihoz képest jóval nagyobb kiterjedésű volt. A név utótagja a *kalista* ~ *kálista* 'pocsolya, kátyú' földrajzi köznév. — AOklt. 5: 181, KOCÁN 2022: 257, Perényi 27, 28, RSzSz., SZABÓ 1937: 281–282, 283, TESz., Z. 1: 164.

Nagy-Dormán-láz 2025: *Nagy-Dormán-láz*. — Földterület a település északnyugati határában. A név Dormán-láz egy nagyobb részét jelöli. Kevesek által ismert és ritkán használt név. Vö. Kis-Dormán-láz. — ÉGy.

Nagy-Éger lásd **Éger**

Nagy-Éger-köz lásd **Éger**

Nagy fa lásd **Tölgyfa**

Nagy-Fogás lásd **Hosszú-Fogás**

Nagy-Fogási-föld lásd **Hosszú-Fogás**

Nagy-kanális 2025: *Naty-kanális*, 2015: *Nagy-kanális*. — Vízvezető árok a település nyugati-délnyugati határában, amely az egykori Éger mocsár lecsapolt árterületén, medrében lett kialakítva. Túrterebes és Kisbábony határán folyik. Lásd Nagy-kanális (Túrterebes). — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 178. — T10-C4.

Nagy-legelő 2025: *Nagy-legelőü* | *Hát a Nagy-legelőü ... három részre van: āsōu, fēsōü, közepsōü. ... A Nagy-legelőün deleltek a jóuszágok. Most egy van.* 2015: *Nagy-legelőü* | *Ez a legelőü, ahol legelnek a jóuszágok most, s leszokott itt jönni, itt a földeknek a végénél van egy út, Karos híd, ez a Karos híd, itt átaljött, és lejött a Nagy-legelőüre.* — Nagy kiterjedésű földdarab a település külterületének keleti határában. Néhány évtizede még három részre osztották: a turci határhoz közel eső részét az ökrök, a közepét a növendékjóságok, a belterülethez közel eső részt pedig a tehenek legeltetésére használták. Ma már főként a turci románság használja. Csupán néhány bábonyinak maradt ott földje. A név előtagja a *Kis-legelő* név előtagjával áll összefüggésben. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 178. — T11-E4.

Nagy-Mogyoró-szeg lásd **Mogyoró-szeg**

Nagy tölgyfa lásd **Tölgyfa**

Nákoly 2025: *Nákoj*, 2015: *Nákoj* | *Az egész arra van Turctul lefele. | Az arra vout a Nagy-legelőnek a túlsó végénél, már a turci határhoz tartozott. Nákoj. Vout ott az én apámnak is főüd, meg vout több bábonyinak nákoji főüd.* 1931: *Nacole*, 1884: *Nacole*, 1865: *Nakolya*, *Nákole*, 1751: *Nákoly*, 1479/1749: *Nokoly*, 1479: *Nakol*, 1478: *Nakol*, 1464: *Nakol*. — Szántóföld a határ keleti szélén, a Brime és a Körtélyes szomszédságában. Egykor erdő volt, mely átnyúlt Turc határába is. SZABÓ ISTVÁN személynévi eredetét valószínűsíti. Talán kapcsolatba hozható az Árpád-korból adathozható 1278: *Nakol* személynévvvel. KOCÁN BÉLA szerint a helynév szláv névátvitel lehet: összsláv töve a 'nedves, vizes (fiatal fűzfákkal benőtt) terület' jelentésű **nakъlb*, amelynek az egyes szláv nyelvekben több helynévi származéka is ismeretes. Lásd Nákoly rétte (Ture). — ÁSz. 574, ComMarmUg. 193, DL. 45792, 70920, 70985, 70990, ÉGy., HKFT., KOCÁN 2022: 269, Perényi 247, 279, 280, 281, 283, PESTY 1864/57: 444a, SZABÓ 1937: 284, SZILÁGYI-VARGA 2015: 178, T1.S.79.1781/3, T16.T. 541, Z. 11: 227, 229, 230, 231, 232. — T11-F4.

Nemes-láz 1892: *Nemes Láz*, 1865: *Nemes Láz*, *Nemes Laz*. — Egykori szántóföld a település északkeleti határszélén. A név előtagjának eredetere vonatkozóan nincsenek biztos ismereteink, talán a *Nemes* családnévvvel hozható összefüggésbe, amely a környéken is adathozható: 1513: *Nemes*. Utótagja a *láz* 'tisztás, szénatermelő hely, rét, mező, kaszáló, irtvány' földrajzi köznév. — FKnt., N. FODOR 2010: 172, SZABÓ 1937: 272, 530, SzamSz., T0.53.94.1, T1.S.79.1778/3. — T10-C3D3.

Nem-láz lásd **Éger**

Ó-Fogás lásd **Fogás 1.**

Oláhok útja lásd **Farkas útja**

Orbános völgye 1319/16. sz. eleje: *Vrbanusvelge*, *Vrbanosuelgee*, *Wrbanuswelge*, 1319/1532: *Urbanosvelgee*, 1319/15. sz.: *Urbanuswelghe*, 1319: *Vrbanusuelge*. — Egykori völgy a település határában. Pontos helyét nem ismerjük. Az 1319. határjárás alapján minden bizonnyal valahol az Avas hegységben lehetett. A név előtagja az *Urbánus* > *Orbános* személynév. — AOklt.

5: 181, ÁSz. Urbanus, Perényi 27, 28, SZABÓ 1937: 281–282, 283, Z. 1: 164.

Óvoda 2025: *Ovoda ~ Iskola*, 2015: *Ovoda, Általános iskola, Iskola*, 2008: *Általános-is-kola*. — Épület a falu központjában, a Fő utca közepén. Néhány éve az óvodai nevelés mellett iskolai oktatást is folytattak az épületben, erre utal az *Iskola* és az *Általános iskola* névváltozata. Ma már csak óvodaként működik. Vö. Óvodaudvar. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 179, SzMHn. 1: 345. — T29-G2.

Óvodaudvar 2025: *Ovodaudvar ~ Iskolaudvar*, 2015: *Óvodaudvar, Iskolaudvar*. — Az Óvodához tartozó udvar. *Iskolaudvar*-ként is említik. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 179. — T29-G2.

Ökör-fő 2025: *Ökör-fű*, 2015: *Ökör-fű, Ökör-fű-dűlő* | *Úgy vóut az út, hogy lementünk itt a hídnál, oszt akkor a Koromnak a fele, a túlsó vége vóut az Ökör-fű. Vóut ut ott. Szántófűfűd vóut az.* 1895: *ökörfüdüdő*, 1865: *Ökör fű*, 1865: *Ökerfű, Ökerfű, Okerfu*, 1864: *Ökörfű, ökörfű* | *ez előtt a 'szántó ökrök számára külön legelőnek fen tartatott – 's az óta ezen nevét tartja.* 1319/16. sz. eleje: *Ekerfew, Wkurfew*, 1319/1532: *Ew-kewrfew*, 1319/15. sz.: *Wkurfew*, 1319: *Vkurfew*. — Szántóföld a külterület délnyugati részén, a Korom és a Görjös szomszédságában. A történeti adatok alapján vonalszerű, nagy kiterjedésű hely lehetett, ugyanis Túrterebes és Tamásváralja névanyagában is említik. A legrégebbi adatokat folyónévként azonosíthatjuk, feltehetően ennek a fejét, forrását jelölte eredetileg *Ökör-fő*. Talán a víz eltűnését követően értelmezték újra *Ökör-fű* alakban, ezt erősítette az is, hogy ökörlegelőnek is használták egykor. *Ökör-fő-dűlő*-ként is említik. Kevésbé ismert és ritkán használt név. Vö. Ökörfő út. Lásd Ökör-fő (Tamásváralja, Túrterebes). — AOklt. 5: 181, ÉGy., KOCÁN 2022: 281, Perényi 28, PESTY 1864/57: 432b, 438b, SZABÓ 1937: 283, SZILÁGYI-VARGA 2015: 179, SzMHn. 1: 348, T1.S.79.1778/3, T1.S.79.1782/2, Z. 1: 164. — T10-B5.

Ökör-fő-dűlő lásd **Ökör-fő**

Ökörfő lejárát lásd **Ökörfő út**

Ökörfő lejáró lásd **Ökörfő út**

Ökörfő út 2015: *Ökör-fű út, Ökör-fű lejárát, Ökör-fű lejáró* | *Ahogy lemegyünk itt a Korom-*

nál. Ott vóut az Ökör-fű út. Csak aszt is most má végigszántották. — Egykori földút a település déli határában, az Ökör-fő nevű szántóföldhöz vezetett. *Ökör-fő lejárát* és *Ökörfő lejáró*-ként is említik, melyek utótagja a *lejáró ~ lejárát* 'valahová lefelé vezető út' értelmű földrajzi köznévv. — FKNT., SZILÁGYI-VARGA 2015: 179.

Ördög Antal láza 1784: *Ördög Antal Laza*. — Mocsár a település északkeleti határában, a Hódos patak bal oldala mellett. A név előtagja az *Ördög Antal* személynév. Az *Ördög* családnév egy közeli település történeti családnévanyagában is szerepel; vö. 1408: *Urdugh*. Utótagja a nyelvjárási *láz* 'tisztás, szénatermelő hely, rét, mező, kaszáló, irtvány' földrajzi köznévv. — EKFT., SZABÓ 1937: 450, SzamSz. — T10-D3.

Ösvény 1865: *Ősveny, Ősvény*, 1319/16. sz. eleje: *Ewswen, vsven, eusuem*, 1319/15. sz.: *Ewswen*, 1319: *vsuen*, via. — Egykori út és szántóföld a település délkeleti határában. A 14. században még útként említették. A név az *ösvény* 'keskeny, kitaposott gyalogút, csapás' földrajzi köznévből alakult. — AOklt. 5: 181, FKNT., Perényi 28, SZABÓ 1937: 283, T1.S.79.1778/3, Z. 1: 164. — T10-D4.

Ötkoronás 2025: *Ötkoronás, Ötkoronászsba ~ Etyhász főüggye*, 2015: *Ötkoronás, Egyház földje* | *Azér Ötkoronás, mer az egyház vagyona [...] öt hektár van ottan.* — Szántóföld a település keleti határában, a Major, a Futballpálya és a Nagy-legelő szomszédságában. Az egyház tulajdonában álló öt hektárnyi terület, erre utal az *Egyház földje* névváltozata. Az *Ötkoronás* név eredetileg bizonyára a föld aranykorona-értékét jelölte. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 179. — T11-E4.

Ötkoronás

Fotó: Hankusz Éva

Pálinkafőző lásd **Kavicsos 2.**

Palló 2025: *Pallóu*, 2015: *Pallóu* | *A fahídon mentek át a Pallóuhoz mindig.* — Szántóföld a település nyugati-délnyugati részén, a Híd-láz és a Surányi dinnyéjének a szomszédságában. A Palló és a Híd-láz között egykor egy kis fahíd állt. A szántóföld neve erre utalhat, és a *palló* 'kis gyaloghíd' földrajzi köznévből alakult. A katonai térképek alapján ezen a területen, az Éger mocsaras részén két vagy három híd vezetett át. Vö. Első-, Második híd. — ÉGy., EKFT., FKnt., HKFT., MKFT., SZILÁGYI-VARGA 2015: 180. — T10-B4.

Pankotai-láz 2015: *Pankotai-láz.* — Szántóföld valahol a település nyugati határában. Lokalizálása bizonytalan. Nevének előtagja bizonyára az egykori tulajdonosára utal. A közeli Akli történeti családnévanyagában ismerünk *Pankotai* személynévet: 1570–1572: *Pankotay*. Utótagja a *láz* 'tisztás, szénatermelő hely, rét, mező, kaszáló, irtvány' földrajzi köznévv. Kevésbé ismert és ritkán használt név. — FKnt., SZABÓ 1937: 272, SzamSz., SZILÁGYI-VARGA 2015: 180.

Pap lásd **Lelkeszi hivatal**

Pap-kert 2025: *Pap-kert* | *Most irtották ki a sog gajakot, mer ez jóu ideje nem vóut irtva.* 2015: *Pap-kert.* — Szántóföld a település keleti határában, a Comogához, a Cigány-kerthez és a belterülethez közel. Az egyház tulajdona. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 180. — T10-C4.

Papnál lásd **Lelkeszi hivatal**

Papónál lásd **Toldinál**

Parókia lásd **Lelkeszi hivatal**

Pekó 2025: *Pekóu*, 2015: *Pekóu*, *Pekóu-rész* | *Pekót mongyák annak az épületnek, hogy Pekóu, amék áda régen a motorinát meg a benzint, de most már nem áruja.* — Elhagyatott üzemanyag-töltő-állomás a település délnyugati határszélén, a Fordulóhoz közel. Az elnevezés végső soron a román *PECO* betűszóbból származik, amely a *Produse Etilate cu Cifra Octanică* 'oktánszámmal rendelkező etiltermékek' rövidítése. A rendszerváltás előtt ez volt az üzemanyag-töltő-állomások hivatalos elnevezése. A szó mára köznevesült, a romániai magyarok általában mindenféle töltőállomást *pekó*-ként emlegetnek. **Pekó-rész** néven is említik. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 180. — T10-B5.

Pekó-rész lásd **Pekó**

Peti sor lásd **Peti sorja**

Peti sorja 2025: *Peti sorja ~ Peti-sor*, 2015: *Peti sorja, Peti-sor* | *Ez van, ahun vóut az óul.* | *Itt, ahol most én használom, már errül a Fogáson van a Peti sorja, itt ahun a cigány elégette a házát. Odáig vóut a Peti sorja. [...] A Kollektív istállóynál.* — Szántóföld a belterület északi-északkeleti szélén, a Fogás és a Királyút között, a Kollektív ólhoz közel húzódik. Az előtag bizonyára az egykori tulajdonosára utal, az utótag a *sor* 'kisebb szántóterület' földrajzi köznévv. **Peti sor** néven is említik. — ÉGy., FKnt., SZILÁGYI-VARGA 2015: 180. — T10-C4.

Pompierház lásd **Bódé 2.**

Porgolát 2025: *Porgolát ~ Telek ~ Telekhej ~ Ut mellett ~ Utnál* | *It víz vóut régen. ... Ez vóut a Porgolát.* 2015: *Porgolát, Porgolánt, Porgolás, Porgolat ~ Porkoláz, Telek, Telkek, Telekhej, Út mellett, Útnál* | *Hát, régen Porgolántnak monták, de most Telkek, itt ez a Telkek, hát, ami ott van az út mellett.* 1935–1936: *Pörgolát*, 1895: *Porgolat, a porgolásnál levő föld*, 1865: *Porgolát*, 1864: *Porgolát.* — Szántóföld a belterület nyugati határszélén. A 'sövény, kerítés, különösen élő-sövény; letűzdelt vesszőkerítés, gyepűkerítés a mezőn' jelentésű *porgolát ~ porgolat* főnévből alakult, amely a névben többféle hangalakban is előfordul. **Telek, Telkek** és **Telekhely** névváltozata is ismert, amely azzal függ össze, hogy a település belterületének növekedésével házhelynek osztották ki. Emellett **Út mellett** és **Útnál** névalakokban is említik, mivel a Kisbábonyi út mellett húzódik. Kevésbé ismert és ritkán használt név. — ÉGy., PESTY 1864/57: 438b, SzamSz., SZILÁGYI-VARGA 2015: 181, SzMHn. 1: 348, T1.S.79.1778/3, ÚMTsz. *porgolád.* — T10-C4.

Principálő lásd **Falu**

Principálő utca lásd **Falu**

Pumpaház 1. 2025: *Pompaház*, 2015: *Pompaház, Kántonház.* — Víz tisztító épület a belterület északkeleti határában, a Cigánysor szélső épülete. Turc település innen kapja az ivóvizet. A név *pumpa* előtagja a magyar nyelvjárási *pompa* főnév, de lásd még a román *pompă* 'szivattyú' lexémát is ehhez. A **Kántonház** névváltozat előtagja a román *canton* '(vasúti) őrház; útka-

paróház; erdészház' szóból származik. — Dict., ÉGy., KMNySz. 2: 188, SzamSz., SZILÁGYI-VARGA 2015: 180–181. — T10-D4.

Pompaház 2. 2025: *Pompaház ~ Vizmű*, 2015: *Pompaház | Hát, esztet most építették. [...] Há, onnan jön a víz.* — Víz tisztító épület a falu külterületének délnyugati határszélén, a Fordulóval szemben. Kisbábony innen kapja az ivóvizet. A név *pumpa* előtagja a magyar nyelvjárási *pompa* főnév, de lásd még a román *pompă* 'szivattyú' lexémát is ehhez. *Vizmű* néven is említik. — Dict., ÉGy., KMNySz. 2: 188, SzamSz., SZILÁGYI-VARGA 2015: 181. — T10-B5.

Puskaszín lásd **Bódé 2.**

Ravatalozó 2025: *Ravatalozó ~ Kápolna ~ KáPELLA*, 2015: *Ravatalozó, Kápolna.* — A református egyház kápolnája a Temetőben. *Kápolna*-ként is említik. A *Kapela* névváltozat a román *capelă* 'kápolna' főnévből származik. — Dict., ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 181. — T29-G2.

Református templom 2025: *Templom*, 2015: *Református templom, Templom*, 2008: *Reförmátus-templom.* — Templom a Falu közepén. Az eredeti templom, amely az 1850-es tűzvészben égett le, délebbre állhatott. A mai épület az 1872-es tűzvészben rongálódott meg, de néhány éven belül sikerült helyreállítani és bővíteni. A tornya 1887-ben készült el. A kisbábonyi közösség életében a mai napig központi szerepet tölt be. *Templom*-ként is említik. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 181, SzMHn. 1: 345. — T29-G2.

Régi-Fogás lásd **Fogás 1.**

Rekettye lásd **Kerek-Rekettye**

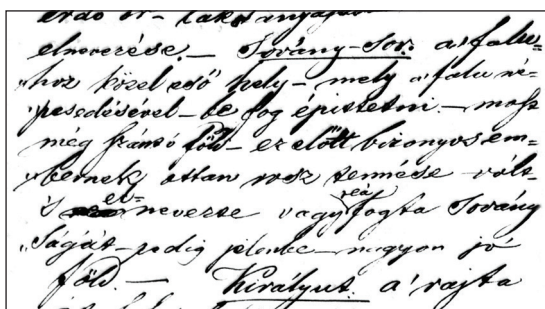
Rekettyés lásd **Kerek-Rekettye**

Sikátor lásd **Dregán út**

Somos-patak 1319/16. sz. eleje: *Sumuspathak, Somospathak*, 1319/1532: *Somospathak*, 1319/15. sz.: *Sumuspathak*, 1319: *Sumuspothac.* — Egykori patak a település határában, pontos helye ismeretlen. A név előtagja a *som* fanév -s melléknévképzős származéka. — AOKt. 5: 181, KOCÁN 2022: 327, Perényi 27, 28, SZABÓ 1937: 283, Z. 1: 164.

Sor lásd **Cigánysor, Mikró**

Sovány-sor 2025: *Sován-sor, Sován-sorba*, 2015: *Sovány-sor | Van föld is, út is. | Főüdek vannak benne.* 1935–1936: *Sovánsör*, 1895: *so-vány sori föld*, 1892: *Sovány sor*, 1865: *Sovány*

A Sovány-sor leírása Pesty Frigyes helynévtárában (Pesty 1864/57: 438b)

sor, 1864: *Sovány-sor, Soványsör* | *a' faluhoz közel eső hely – mely a' falu népesedésével – be fog építtetni. – most még szántó föld – ez előtt bizonyos embernek ottan rosz termése völt – s elnevezte vagy reá fogta Soványságát – pedig jelenbe – nagyon jó föld.* — Szántóföld a település északnyugati részén, a Királyút és a Mogyoró-szeg szomszédságában, a belterülethez közel. Nevének előtagja a silány, terméketlen talajára utal, de ezzel ellentétben jó minőségű szántóföldnek mondják. Utótagja a *sor* 'földterület' földrajzi köznév. *Sovány-sori-föld*-ként is említik. Vö. *Sovány sor.* — ÉGy., FKNt., PESTY 1864/57: 438b, SzamSz., SZILÁGYI-VARGA 2015: 181, SzMHn. 1: 348, T0.53.94.1, T1.S.79.1778/3. — T10-C4.

Sovány sor 2025: *Sován sor, Sován sorba ~ Sovánsor ut ~ Sovánsor lejárát ~ Sovánsor lejáróu*, 2015: *Sovány sor, Soványsor út, Soványsori út, Soványsor lejárát, Soványsor lejáró*, 2008: *Sovánsör.* — Földút, amely a Sovány-sor szántóföldre vezet. *Sovánsor út, Soványsori út*, valamint *Sovánsor lejárát, Soványsor lejáró* formában is említik, melyek utótagja a *lejáró ~ lejárát* 'valahová lefelé vezető út' értelmű földrajzi köznév. — ÉGy., FKNt., SZILÁGYI-VARGA 2015: 181, SzMHn. 1: 345. — T10-C4.

Sovány-sori-föld lásd **Sovány-sor**

Sovánsori út lásd **Sovány sor**

Sovánsor lejárát lásd **Sovány sor**

Sovánsor lejáró lásd **Sovány sor**

Sovánsor út lásd **Sovány sor**

Surányi dinnyéje 2025: *Surányi dinnyéje ~ Surányi dinnyéisse*, 2015: *Surányi dinnyéje, Surányi dinnyése, Kutnál.* — Dinnyés a település nyugati határában, a Teberna és a Kisbábonyi út szomszédságában. Nevét tulajdonosáról kapta.

Surányi dinnyése-ként is említik. Régebben egy kút állt rajta, erre utal a **Kútnál** névváltozata. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 182. — T10-B5.

Surányi dinnyése lásd **Surányi dinnyéje**

Szatmári főút lásd **Szatmári országút**

Szatmári országút 2025: *Szadmári országút*, 2015: *Szatmári országút*, 2008: *Szatmári országút*, *Szatmári főút*. — Országút, amely Szatmárnémeti felé vezet. Halmi út és Terebesi út szakaszait különítik el a helybeliek. **Szatmári főút**-ként is említik. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 182, SzMHn. 1: 345, 348. — T18-B1C1.

Szatmári út lásd **Kisbábonyi út**

Sztrádá Principáló lásd **Falu**

Szuszan 2025: *Szuszan*, *Szuszámba*, 2015: *Szuszan*, *Szuszanba*, *Virág ucca*. — Utca a falu belterületének keleti szélén, a Turci útról leágazva délre vezet a Cigány-kert felé. Viszonylag új része a falunak, csupán néhány házból áll. A név eredetére vonatkozóan nincsenek biztos információk. Talán a turci *Susan* utcanév adhatta az ötletet a névadáskor. A román *Susan* helynév jelentését tekintve a magyar *Felszeg*-nek felel meg. A *sus* tö jelentése 'fenn, fent', míg az *-an* képző az *-i* melléknévképzővel azonos funkciójú morféma. Emellett elképzelhető a személynévi eredet lehetősége is. **Virág utca**-ként is említik. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 182, ÚCsnT. *Szuszan*, *Szuszan*. — T29-G1.

Talpas háza 2025: *Talpos háza* | *Beleütött a villám Talposzba, a vén Talposba*. 2015: *Talpos háza* | *Az a románokéba vóut, a Talpos. Az egy román ember vóut, ott lakott*. — Egykori épület a Nagy-legelőn, a turci határban. Nevét egykori tulajdonosáról kapta. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 183.

Tatár Geci-forrás lásd **Comoga**

Teberna 2025: *Teberna*, 2015: *Teberna* | *A Cselőüszön is, ahogy a miénk van a Cselőüsznek mondva, régen úgy monták neki, hogy Teberna. [...] Egyik aszt mongya, Teberna, a másik aszt mongya, Cselősz*. — Szántófield a település nyugati határában, a Surányi dinnyéjének a szomszédságában áll, a Cselősz része. A Szamosháti szótár szerint a *teberna* ~ *taberna* 'kocsmá' régies, kiveszőben lévő szó. A köznév és a helynév kapcsolatáról azonban nincsenek ismereteink, a névadás motivációja ismeretlen.

— ÉGy., SzamSz., SZILÁGYI-VARGA 2015: 183. — T10-B4.

Telek lásd **Porgolát**

Telekhely lásd **Porgolát**

Telkek lásd **Porgolát**

Temető 2025: *Temetőü*, 2015: *Temetőü*. — Községi temetkezőhely a belterület délnyugati szélén. Magyar-, cigány- és román-temető részekből áll. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 183. — T29-G2.

Temető alatt lásd **Kertalja 1.**

Temető alja lásd **Kertalja 1.**

Temető lejárát 1. 2025: *Temetőü lejárát* ~ *Temetőü lejáróu*, 2015: *Temetőü lejárát*, *Temetőü lejáróu*. — A belterületen a temetőhöz vezető út. A régi vízpuskaszín, a Bódé előtt kezdődik. **Temető lejáró**-ként is említik. Az elnevezések utótagja a *lejáró* ~ *lejárát* 'valahová lefelé vezető út' értelmű földrajzi köznév. — ÉGy., FKNT., SZILÁGYI-VARGA 2015: 183. — T29-G2.

Temető lejárát 2. 2025: *Temetőü lejárát* ~ *Temetőü lejáróu*, 2015: *Temetőü lejárát*, *Temetőü lejáróu*. — Földút, amely a Temetőhöz vezet a település nyugati részén, a Kisbábonyi útról délre ágazik le a Kertalja szántófield mellett. **Temető lejáró**-ként is említik. Az elnevezések utótagja a *lejáró* ~ *lejárát* 'valahová lefelé vezető út' értelmű földrajzi köznév. — ÉGy., FKNT., SZILÁGYI-VARGA 2015: 183. — T29-G2.

Temető lejáró lásd **Temető lejárát 1., 2.**

Templom lásd **Katolikus imaház, Református templom**

Tenek-láz 1864: *Tenek Láz*. — Egykori szántófield, pontos helye ismeretlen. Az előtag eredetére vonatkozóan nincsenek ismereteink. Utótagja a *láz* 'tisztas, szénatermelő hely, rét, mező, kaszáló, irtvány' földrajzi köznév. Esetleg a Fenék-láz hibás lejegyzésű adata lehet. — FKNT., PESTY 1864/57: 438b, SzamSz.

Terebesi forduló lásd **Forduló**

Terebesi-mezőszél 1319/16. sz. eleje: *Therebesimezeuzil*, *Therebesimezeuzyl*, *Therebesimezeuzil*, 1319/1532: *Therebessy mezewzyl*, 1319/15. sz.: *Therebesimezeuzil*, 1319: *Therebesimezeuzil*. — Földterület, amelynek pontos helyét nem ismerjük. SZABÓ ISTVÁN térképe szerint a település keleti-délkeleti határszélén lehetett. Utótagja a

mezőszél 'valamely területnek a széle, határa' jelentésű földrajzi köznévf. **Terebes-mezőszél**-ként is említik. — AOKlt. 5: 181, FKnt., Perényi 28, SZABÓ 1937: 283, Z. 1: 164.

Terebesi út 1. 2025: *Terebesi ut*, 2015: *Terebesi út* | *Hát itt a Terebesi útnak mongyuk, itt ahogy mejen lefele az a, Vitlingertül lefele az a szekerút, úgy monták, hogy Terebesi út.* 2008: *Terebesi út.* — Földút, a település belterületéről déli irányban a Terebesiút szántóföldre és Túrterebes felé vezet. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 183, SZMHn. 1: 348. — T10-C5.

Terebesi út 2. 2025: *Terebesi ut*, 2015: *Terebesi út.* — Körülbelül két kilométer hosszú útszakasz, amely az országútnak a Fordulótól délnyugati irányban Túrterebesre vezető része. Vö. Szatmári országút. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 184. — T18-B1.

Terebesiút 2025: *Mártonházáná, 2015: Terebesiút, Faluvégesi-föld, Mártonháza.* — Szántóföld a település beleterületének déli részén, a Tűlsóvég mellett. Nevét a rajta áthaladó Terebesi útról kapta. **Faluvégi-föld, Mártonháza és Mártonházánál** néven is említik, mivel a Faluvég és a Márton háza mellett húzódó földterületek. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 183. — T10-C5.

Terebes-mezőszél lásd **Terebesi-mezőszél**

Tirsztóp 2025: *Tisztóp ~ Trisztap*, 2015: *Tirsztóp.* — A kamionsofőrök pihenőhelye a település délnyugati részén, a Szatmári országút kisbányai oldalában. A név a nemzetközi szállítmányozásban résztvevő kamionok jelzéséül szolgáló *TIR* betűszó (Transport International Routier) és a *stop* szó helyi nyelvjárási alakjának összetételéből alakult. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 184. — T10-B5.

Toldi lásd **Toldinál**

Toldinál 2025: *Toldiná ~ Toldi ~ Papóyná* | *Oda járnak most is a fíjatalok.* 2015: *Toldinál, Toldi, Papóynál.* — Épület a belterület északi részén, az iskolai buszmegálló, a Bódé közelében. A tulajdonos a *Toldi* és a *Papó* ragadványneveket viseli. **Toldi** és **Papónál** névformában is említik. Az épület a falu tizenéveseinek a törzshelye. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 184. — T29-G1.

Tölgyfa 2025: *Tőütyfa ~ Naty tőütyfa ~ Naty fa* | *Az Ēsüü [híd] megyen a Naty tőütyfának, annak a nagyon naty tőütyfának.* 2015: *Tőügy-*

fa, Nagy tőügyfa | *Ez fenn van a térképen is, bármey térképen, tehát Halmi kösség térképén a Tölgyfa meg van jelenve.* | *Itt a Nagy-tőügyfa, itt a Kert alatt, itt, ahogy a Temetőüül oda látni. A területet is úgy hívják: a Tőügyfánál.* 1751: *Thevlghfa: Thevlghfa*, 1479: *Thevlghfa.* — Magányos tölgyfa, amely az Éger közepén áll. Fontos viszonyítási határpont a környéken. **Nagy tölgyfa** és **Nagy fa** névváltozata is ismert, amelynek előtagja a fa méretére utal. A történeti források is említene a településen tölgyfákat. Vö. Tölgyfánál. — DL. 70990, ÉGy., Perényi 283, SZABÓ 1937: 285, SZILÁGYI-VARGA 2015: 184. — T10-C5.

Tölgyfánál lásd **Éger**

Tripon 2025: *Tripon* | *Mert a Triponnak van, arra is meg itt is az övé.* 2015: *Tripon, Triponnál*, 2008: *Italozó.* — Autómosó a település délnyugati határszélén, a Szatmári országút belterület felé eső oldalában, a Tirsztóp és a Pekó mellett. Néhány éve falatozót és kocsmát is működtettek benne. Nevét tulajdonosáról kapta. **Triponnál** formában is említik, és **Italozó** névváltozata is ismert. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 184, SZMHn. 1: 345. — T10-B5.

Triponnál lásd **Tripon**

Tűlsóvég 2025: *Tűsúuvég, Tűsúuvégbe ~ Kutyaszorítóu ~ Kutyaszorítóuvég* | *Igen, nem lehetet lemenni, a puják mentek a Kőviccseszebe fürödni, osztán ... ugatott a kutya.* 2015: *Tűlsúuvég, Faluvég, Kutyaszorítóu, Kutyaszorítóuvég, Vég* | *Aszonták, erre sok kutya vóút. [...] Eszt is csak úgy csúfságbul monták, Kutyaszorítóu.* — Településrész, utcaszakasz, a belterület déli széle. A Márton házával és a Mari házával bezáródó utcaszakaszt és annak környékét foglalja magába. **Faluvég** és **Vég** néven is említik, az előbbi a *faluvég* 'a falu széle', az utóbbi a *vég* 'utca, utcarész' földrajzi köznévből alakult. A helybeliek szerint régebben sok hamis kutya tanyázott arrafele, szerintük innen ered a **Kutyaszorító** és a **Kutyaszorítóuvég** elnevezés. Vö. Faluvégi-föld. — ÉGy., FKnt., SZILÁGYI-VARGA 2015: 184. — T29-G2.

Turci forduló lásd **Forduló**

Turci-láz lásd **Turc-láz**

Turci út 2025: *Turci ut*, 2015: *Turci ut, Fő ut*, 2008: *Fő út, Tùrci út.* — Aszfaltozott útszakasz,

amely Kisbábonyi út folytatásaként a település északi részét szeli át, és keleti-északkeleti irányban Turc település felé vezet. **Fő út**-ként is említik. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 184, SzMHn. 1: 345. — T10-D4.

Turci utca 2015: *Turci ucca*. — Utcarész a belterületen, amelyet a Turci út szel keresztül. A Mikrót és a Cigánysort foglalja magába. — SZILÁGYI-VARGA 2015: 184. — T29-G1.

Turc-láz 2025: *Turc-láz*, 2015: *Turc-láz*, *Turci láz*, 1892: *Turcz Láz*, 1865: *Turcz Láz*, 1864: *Turcz Láz*. — Szántóföld és kaszáló a település nyugati részén, a Hid-láz és a Sovány-sor szomszédságában. Az előtag magyarázata bizonytalan. A helybeliek szerint a szomszédos Turc településre utal a név, noha az Kisbábonytól keletre fekszik. Emellett összefüggésbe hozható a környéken előforduló *Turc*, *Turci* személynévvel is: 1478: Blasio *Thvrchj*, 1675: *Turcz*. Utótagja a *láz* 'tisztás, szénatermelő hely, rét, mező, kaszáló, irtvány' földrajzi köznév. **Turci-láz**-ként is említik. — ÉGy., FKnt., N. FODOR 2010: 232, PESTY 1864/57: 438b, SZABÓ 1937: 273, 391, SzamSz., SZILÁGYI-VARGA 2015: 184, T0.53.94.1, T1.S.79.1778/3, ÚCsnT. — T10-B4.

Tyutyon istállója 2025: *Tyutyon istállouja* | *Tyutyonnak istállouja is van. Jószágokat tart*. 2015: *Tyutyon istállója*. — Épület a Turci úthoz közel. Nevét *Tiution* nevű tulajdonosáról kapta. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 184. — T10-D4.

Új-Fogás lásd **Fogás 2**.

Új sor lásd **Mikró**

Út mellett lásd **Porgolát**

Útnál lásd **Porgolát**

Vágott-erdő 2025: *Vágott-erdő* | *Az a Vágott-erdő a Hegy alatt*. 2015: *Vágott-erdő*. — Szántóföld a település északkeleti határszélén, a Hódos bal partján. Sok más kisbábonyi helynévvel együtt ez a kifejezés is arra utal, hogy a szóban forgó területet erdőből alakították szántófölddé. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 185. — T10-D2.

Vályogos-gödör 2025: *Vájogozs-gödör ~ Kenderásztató* | *Előbb ide ásztatták a kendert, akkor ebből kiszáratt, a Kövicszezsbe megmaratt a víz, maj tették abba. De, hát mosmá nem csinálnak ijét*. 2015: *Vájogozs-gödör, Kenderásztató* | *A Kenderásztató itt vóut, ahogy van a hid. Az*

vóut ott. Ott is vóut nagy víz, áasztattuk a kendert bele. — Gödör a Kisbábonyi út mellett, amely az egykori Éger mocsár ártérében, lecsapolt medrében van. Régebben vályogot vetettek benne. Egy időben itt áztatták a kendert, erre utal a **Kenderásztató** névváltozata. Ma már ez a település nem hivatalos szemétkerakója. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 185. — T10-C4.

Varga-láz 2025: *Varga-láz, Varga-lázná*, 2015: *Varga-láz* | *Az is szántó is, kaszáló is. Van benne ijen is, ojan is, az vegyes. Mer'akinek van mivel, az felszántya, beveti, akinek nincs, meg annak ott van az is juhlegelőnek*. 1935–1936: *Vārgaláz*, 1895: *Varga-láz*, 1865: *Varga Láz*. — Szántóföld és kaszáló a település dél-délkeleti határszélén, a Kavicsos és a Cigány-láz között. Régebben két részből állt: a Külső- és a Belső-Varga-láz nevű földekből. Ez a felosztás ma már nincs használatban. A név előtagja valószínűleg a föld egykori tulajdonosára utal. A *Varga* családnevet SZABÓ ISTVÁN említi a település történeti családnévanyagában: 1669: *Vargha*, 1775: *Varga*. Az 1865. évi térkép szerint a földterület tulajdonosai között Varga András, János és Josef szerepel. Utótagja a *láz* 'tisztás, szénatermelő hely, rét, mező, kaszáló, irtvány' földrajzi köznév. — ÉGy., FKnt., SZABÓ 1937: 282, SzamSz., SZILÁGYI-VARGA 2015: 185, SzMHn. 1: 349, T1.S.79.1778/3. — T10-D5.

Varga Zsiga nádasa lásd **Nádas**

Vég lásd **Túlsóvég**

Vegyesbolt 2025: *Vegyesbóut ~ Bóut*, 2015: *Vegyesbóut, Bóut, Vegyesüzlet* | *Vegyesüzlet. Há' úgy van kiírva rá: Vegyes. [...] Há' csak Bóut*. 2008: *Vegyes-bólt*. — Épület a belterület északi részén, a Fő utca elején. A település egyetlen boltja. **Bolt** és **Vegyesüzlet** néven is említik. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 185, SzMHn. 1: 345. — T29-G1.

Vegyesüzlet lásd **Vegyesbolt**

Vészen-Görjös 1864: *Vészen Görjes*. — Egykori hely a település nyugati-délnyugati határában. Pontos helyét nem ismerjük, a Görjös valamelyik része lehetett. A név előtagja a szomszédos Halmi határában lévő *Vész* nevű hely közelségére, szomszédságára utalhat. — KOCÁN 2022: 407, PESTY 1864/57: 438b.

Violaház lásd **Violaháza**

Violaháza 2025: *Vijolháza ~ Vijolház*, 2015: *Violaháza, Violház*. — Szántóföld a település keleti határában, a Comoga szomszédságában. Nevét az egykor rajta álló épületről kapta. Viola a ház tulajdonosa volt. *Violaház*-ként is említik. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 185. — T10-C4D4.

Virág utca lásd **Szusván**

Vízipuskaszer lásd **Bódé 2.**

Vízipuskaszín lásd **Bódé 2.**

Vízmű lásd **Pumpaház 2.**

Víztorony 2025: *Vísztorony*, 2015: *Vísztorony*, 2008: *Vísztorony*. — Egykori víztorony a Turci út mellett, a belterület keleti–északkeleti szélén. A falu mezőgazdasági termelőszövetkezete építtette. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 185, SzMHn. 1: 345. — T10-D4.

Völgy 2025: *Vőügy, Vőügybe ~ Völgy*, 2015: *Völgy, Vőügy, Völgy lapossa | A falunak ez a másik oldala, ahun van a tó, ott volt egy terület, a Vőügy, a Vőügybe*. — Szántóföld a Tűlsóvég

délkeleti szomszédságában. *Völgy laposa*-ként is ismerik. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 186. — T10-C4.

Völgy laposa lásd **Völgy**

Zsidó ház 1. 2025: *Zsidóu ház | Régen Jáhorijék ... abba laktak*. 2015: *Zsidóu ház*. — Épület a Bábonyi utca közepén, a Parókia oldalán. Egykor zsidó család lakta, bolt és kocsmá is működött benne. A hozzá tartozó kert a Zsidó-kert. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 186. — T29-G2.

Zsidó ház 2. 2025: *Zsidóu ház | Akkor, mikó ědeportálták űköt* (ti. a Duved családot), *negyvennégybe, akkor lebontották aszt a házat, oszt ěnyomták*. 2015: *Zsidóu ház | Vóut két zsidó ház*. — Egykori épület a Református templom mögött, a Duved vagy Duhed család háza volt. Ma már a nyomai sincsenek meg. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 186. — T29-G2.

Zsidó-kert 2025: *Zsidóu-kert*, 2015: *Zsidó-kert*. — Szántóföld a belterület keleti oldalában, a Zsidó házhoz tartozott. — ÉGy., SZILÁGYI-VARGA 2015: 186. — T29-G2.

Források

A. = NAGY IMRE szerk., *Anjoukori okmánytár 1–6*. Budapest, 1878–1891. TASNÁDI NAGY GYULA szerk., *Anjoukori okmánytár 7*. Budapest, 1920.

AH. = SZÁNTAI LAJOS szerk., *Atlas Hungaricus 1528–1850*. CD 1–2. Akadémiai Kiadó, Budapest, 2003.

AOKt. = KRISTÓ GYULA szerk., *Anjou-kori oklevéltár. 1–*. Csongrád Megyei Levéltár–Szegedi Középkorász Műhely, Budapest–Szeged, 1990–.

ÁSz. = FEHÉRTÓI KATALIN, *Árpád-kori személynévtár (1000–1301)*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 2004.

ÁÚO. = WENZEL GUSZTÁV szerk., *Árpád-kori új okmánytár 1–12*. Pest, [később] Budapest, 1860–1874.

BALOGH 2017 = BALOGH BÉLA, *Halmi monográfiája*. Szatmárnémeti, 2017.

BARTA 2009 = BARTA VIKTÓRIA, A kárpátaljai Gyula helynevei. *Magyar Nyelvjárások* 47 (2009), 213–224.

ComMarmUg. = GEORG HELLER szerk., *Comitatus Marmarosiensis. Comitatus Ugocsiensis*. Die historischen Ortsnamen von Ungarn 18. München, 1985.

CzF. = CZUCZOR GERGELY–FOGARASI JÁNOS, *A magyar nyelv szótára 1–6*. Pest, [később] Budapest, 1862–1874.

Cs. = CSÁNKI DEZSŐ, *Magyarország történelmi földrajza a Hunyadiak korában 1–3.*, 5. Budapest, 1890–1913.

DÁVID 2001 = DÁVID ZOLTÁN, *Az 1598. évi házösszeírás*. Központi Statisztikai Hivatal Levéltára, Budapest, 2001.

Dicț. = KELEMEN BÉLA szerk., *Dicționar român-maghiar*. Pentru uz școlar. Editura didactică și pedagogică, București, 1974.

DL. = *Diplomatikai Levéltár. Magyar Országos Levéltár, Mohács előtti gyűjtemény*.

DocVal. = LUKINICH IMRE szerk., *Documenta historiam Valachorum in Hungaria illustratia usque ad annum 1400 p. Christum*. Études sur l'Europe Centre-Orientale 29. Budapest, 1941.

DT. = SUCIU, CORIOAN, *Dictionar istoric al localitatilor din Transilvania 1–2*. Editura Acade-

miei Republicii Socialiste România, București, 1966–1967.

ÉGy. (Dabolc) 2024 = HANKUSZ ÉVA élőnyelvi gyűjtése

ÉGy. (Halmi) 2025 = HANKUSZ ÉVA élőnyelvi gyűjtése

ÉGy. (Halmihegy) 2017 = HANKUSZ ÉVA élőnyelvi gyűjtése

ÉGy. (Kisbábony) 2025 = SZILÁGYI-VARGA ZSOLZSA élőnyelvi gyűjtése

EH. = SZABÓ M. ATTILA, *Erdély, Bánság és Partium történeti és közigazgatási helységnévtára 1–2*. Pro-Print Könyvkiadó, Csíkszereda, 2003.

EHsz. = SZABÓ M. ATTILA–SZABÓ M. ERZSÉBET szerk., *Erdélyi helységnévszótár*. Kriterion Könyvkiadó, Kolozsvár, 1992.

EKFT. = *Első katonai felmérés. 1763–1787*. URL: <https://maps.arcanum.com/hu/map/firstsurvey-hungary>

E 156 = *Urbaria et conscriptiones. 1527–1864*. – MNL Országos Levéltár. Magyar kincstári levéltárak. Magyar Kamara Archivuma. Összeírások.

E 158 = Magyar Nemzeti Levéltár. Magyar kincstári levéltárak. Magyar Kamara Archivuma. Conscriptiones portarum.

F. = FEJÉR, GYÖRGY, *Codex diplomaticus Hungariae ecclesiasticus ac civilis 1–11*. Budae, 1829–1844.

K. FÁBIÁN 1997 = K. FÁBIÁN ILONA, *A Várad Regestrum helynevei*. Szegedi Középkorász Műhely 13. Szeged, 1997

FÉNYES 1840 = FÉNYES ELEK, *Magyar országnak, 's a' hozzá kapcsolt tartományoknak mostani állapota statistikai és geographiai tekintetben*. 1–6. Pest, 1836–1840.

FÉNYES 1851 = FÉNYES ELEK, *Magyarország geographiai szótára, melyben minden város, falu és puszta, betűrendben körülményesen leíratik 1–4*. Pest, 1851.

FKnT. = URL: https://mnh.unideb.hu/geoname_registry. Korábbi kiadása: BÁBA BARBARA–NEMES MAGDOLNA, *Magyar földrajzi köznevektára*. A Magyar Névarchívum Kiadványai 32. Debreceni Egyetemi Kiadó, Debrecen, 2014.

FNESz. = KISS LAJOS, *Földrajzi nevek etimológiai szótára 1–2*. Negyedik, bővített és javított kiadás. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1988.

N. FODOR 2010 = N. FODOR JÁNOS, *A Felső-Tisza-vidék késő középkori személyneveinek szótára (1401–1526)*. Magyar Névtani Értekezések 3. ELTE BTK Magyar Nyelvtörténeti, Szociolingvisztikai, Dialektológiai Tanszéke, Budapest, 2010.

GÖNCZY = GÖNCZY PÁL–KOGUTOWICZ MANÓ, *Magyarország megyéinek kézi atlasza. 68 vm. Ugocsa megye térképe* (1889). Posner Károly Lajos és fia térképészeti intézetének kiadása, Budapest, [1890].

GÖRÖG = GÖRÖG DEMETER–MÁRTON JÓZSEF, *Magyar átlás az az Magyar, Horvát, és Tót országok' vármegyéji, s Szabad Kerületei és a határ-örző Katonaság' Vidékeinek közönséges és különös tábláji*. 1802–1811.

HKFT. = *Harmadik katonai felmérés (1:25000)*. 1869–1887. URL: <https://maps.arcanum.com/hu/map/thirdsurvey25000>

HKFT75. = *Harmadik katonai felmérés (1:75000)*. 1869–1887. URL: <https://maps.arcanum.com/hu/map/thirdsurvey75000>

Hnt. = Magyarország helységnévtára a megfelelő évből. Központi Statisztikai Hivatal, Budapest.

Károlyi = GÉRESI KÁLMÁN, *A nagy-károlyi gróf Károlyi család oklevéltára 1–5*. Budapest, 1882–1897.

Kat. = Kataszteri térképek. 19. század. URL: <https://maps.arcanum.com/hu/map/cadastral>.

Kiss 2014 = KISS KÁLMÁN, *Túrterebes földrajzi neveinek története*. Partiumi Füzetek 77. Varadinum Script Kiadó, Nagyvárad, 2014.

KMNySz. = HORVÁTH KATALIN szerk., *A kárpátaljai magyar nyelvjárások szótára 1–2*. Kárpáti Kiadó, Ungvár, 2012–2013.

KNIEZSA 1944 = KNIEZSA ISTVÁN, *Keletmagyarország helynevei*. In: DEÉR JÓZSEF–GÁLDI LÁSZLÓ szerk., *Magyarok és románok 1–2*. A Magyar Történettudományi Intézet Évkönyve, Budapest, 1943–1944. 111–313.

KOCÁN 2017 = KOCÁN BÉLA, *Helynévtörténeti vizsgálatok a régi Ugocsa megyében*. A Magyar Névarchívum Kiadványai 43. Debreceni Egyetemi Kiadó, Debrecen, 2017.

KOCÁN 2022 = KOCÁN BÉLA, *A régi Ugocsa vármegye helyneveinek történeti etimológiai*

szótára. A Magyar Névarchívum Kiadványai 55. Debreceni Egyetemi Kiadó, Debrecen, 2022.

KOGUTOWICZ = KOGUTOWICZ MANÓ, *Magyarország vármegyéinek kézi atlasza*. MFI Rt., Budapest, 1905. Újrakiadása: Magyar Mercurius, Budapest, 2004.

KORABINSZKY 1786 = KORABINSZKY JOHANN MATTHIAS, *Geographisch-historisches und Produkten Lexikon von Ungarn*. Preßburg, 1786.

LAZARUS = *Tabula Hungariae ad quatuor latera per Lazarum...* 1528.

LexLoc. = *Lexicon Locorum Regni Hungariae Populosorum anno 1773 Officiose Confectum*. Budapest, 1920.

LIPSZKY, Map. = LIPSZKY JÁNOS, *Mappa Generalis Regni Hungariae parti umque adnexarum Croatiae, Slavoniae et Confiniorum Militarium Magni item Principatus Transylvaniae*. 1808.

LIPSZKY, Rep. = LIPSZKY JÁNOS, *Repertorium locorum objectorumque in XII tabulis mappae regnorum Hungariae, Slavoniae, Croatiae et Confiniorum Militarium, Magni item Principatus Transylvaniae occurrentium*. 1808. In: LIPSZKY JÁNOS, *A Magyar Királyság és társ országai térképe és névtára. 1804–1810*. DVD. Arcanum Adatbázis Kft., Budapest, 2005.

L0.53.104.4 = Kökényesdi gör. kath. Egyház kereszteltek anyakönyve 1891–1909. Görög-katolikus parókia, Kökényesd.

L0.53.104.5 = A Kökényesdi gör. Katolikus Egyház Halotti anyakönyve 1900-tól. Görög-katolikus parókia, Kökényesd.

L0.53.104.8 = A kökényesdi gör. kath. Egyház Kereszteltek anyakönyve 1910-től. Görögkatolikus parókia, Kökényesd.

L0.53.104.14 = Kökényesdi gör. Kath. Egyház Kereszteltek anyakönyve. 1809–1860. Görög-katolikus parókia, Kökényesd.

MaKF. = *Magyarország katonai felmérése. 1941*. URL: <https://maps.arcanum.com/hu/map/hungary1941>

MAKSAY 1990 = MAKSAY FERENC, *Magyarország birtokviszonyai a 16. század közepén 1–2*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1990.

MEZŐ 1999 = MEZŐ ANDRÁS, *Adatok a magyar hivatalos helységnévadáshoz*. Nyíregyháza, 1999.

MKFT. = *Második katonai felmérés. 1819–1869.* URL: <https://maps.arcanum.com/hu/map/secondsurvey-hungary>

MTsz. = SZINNYEI JÓZSEF, *Magyar tájszótár 1–2.* Budapest, 1893–1901. Újrakiadása: Budapest, 2003.

Notitiae = NAGY, LUDOVICUS, *Notitiae politico – geographico – statisticae incliti regni Hungariae 1–2.* Budae, 1828–1829.

NYIRKOS 1987 = NYIRKOS ISTVÁN, *Az inetimologikus mássalhangzók a magyarban.* Debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem Magyar Nyelvtudományi Intézete, Debrecen, 1987.

ORTVAY 1892 = ORTVAY TIVADAR, *Magyarország egyházi földleírása a XIV. század elején. A pápai tizedjegyzék alapján feltüntetve 1–2.* Budapest, 1891–1892.

Perényi = TRINGLI ISTVÁN szerk., *A Perényi család levéltára 1222–1526.* A Magyar Országos Levéltár Kiadványai 2. Forráskiadványok 44. Magyar Országos Levéltár–Történettudományi Intézet, Budapest, 2008.

PESTY 1864/57 = *Pesty Frigyes helynévtára. 57. Ugocsa vármegye.* OSZK Kézirattár. Jelzete: Fol. Hung. 1114/57, 379–445. (Szövegkiadás: MIZSER LAJOS, *Ugocsa és Ung megye Pesty Frigyes 1864–66. évi Helynévtárában.* Nyíregyháza, Stúdium Kiadó, 1999. Ellenőrzött, javított szövegkiadás: MIZSER LAJOS–KOCÁN BÉLA, *Pesty Frigyes kézíratos helynévtára 1864. Ugocsa vármegye.* Debrecen, 2024.)

RegArp. = *Az Árpád-házi királyok okleveleinek kritikai jegyzéke.* SZENTPÉTERY IMRE szerk., I–II/1. Budapest, 1923–1943. SZENTPÉTERY IMRE–BORSA IVÁN szerk., II/2–4. Budapest, 1961–1987.

RESZEGI 2011 = RESZEGI KATALIN, *Hegynevek a középkori Magyarországon.* A Magyar Névarchívum Kiadványai 21. Debreceni Egyetemi Kiadó, Debrecen, 2011.

RKsz. = MÁRTON GYULA–PÉNTEK JÁNOS–VÖÖ ISTVÁN, *A magyar nyelvjárások román kölcsönzavai.* Kriterion Könyvkiadó, Bukarest, 1977.

RMCsSz. = KÁZMÉR MIKLÓS, *Régi magyar családnevek szótára. XIV–XVII. század.* Magyar Nyelvtudományi Társaság, Budapest, 1993.

RSzSz. = KISS GÁBOR főszerk., *Régi szavak szótára. Kihalt, elfeledett és kiveszőben lévő*

szavak, szóalakok és szójelentések magyarázata. Tinta Könyvkiadó, Budapest, 2012.

ŠMILAUER 1970 = ŠMILAUER, VLADIMIR, *Příručka slovanské toponomastiky. Handbuch der slavischen Toponomastik.* Praha, 1970.

SZABÓ 1937 = SZABÓ ISTVÁN, *Ugocsa megye. Magyarság és nemzetiség.* Tanulmányok a magyar népiségtörténet keretéből. I/1. Magyar Tudományos Akadémia, Budapest, 1937.

SzamSz. = CSÜRY BÁLINT, *Szamosháti szótár 1–2.* Magyar Nyelvtudományi Társaság, Debrecen, 1935–1936.

SZIRMAY 1805 = SZIRMAY ANTAL, *Notitia politica, historica, topographica incliti comitatus Ugochiensis.* Pest, 1805.

SZILÁGYI-VARGA 2015 = SZILÁGYI-VARGA ZSUZSA, 2015. A romániai Kisbábony helynevei. *Magyar Nyelvjárások* 53 (2015), 157–187.

SzMHn. = BURA LÁSZLÓ, *Szatmár megye helynevei (földrajzi nevei) 1–2.* Státus Könyvkiadó, Csíkszereda, 2008.

C. TÓTH 2006a = C. TÓTH NORBERT, *Ugocsa megye hatóságának oklevelei (1290–1526).* MTA Magyar Országos Levéltár Zsigmondkori Oklevéltár Kutatócsoport Kiadványa. Budapest, 2006.

T.SzSz1953 = Topográfiai térkép (1:50 000). Magyar Népköztársaság–Szovjetunió–Románia, Szabolcs-Szatmár m. A Magyar Néphadsereg Vezérkara – Földmérési és Távérzékelési Intézet Adat- és Térképtári Osztály, [Budapest], 1953.

T.SzUB1934 = Csonka-Magyarország vármegyéinek atlasza: Szatmár–Ugocsa–Bereg vármegye. Magyar Királyi Állami Térképészet, Budapest, 1934.

T0.53.42.1 = Dabolc felvételi előrajza. [19. sz. m. fele].

T0.53.42.2 = Dabolcz község rendezés utáni térképe. 1909.

T0.53.94.1 = Kisbábony kataszteri térképszelvényei. 1892.

T0.53.216.1. = Turterebes átnézeti térképe. [19. sz.]. Oficiul de Cadastru și Publicitate Imobiliară, Satu-Mare.

T1.S.11.303/1 = Hungariae Regni pars Transylvaniae, Russiae et Moldaviae contermina Integrum Comitatum Maramarusiensem repraesentans. 1725. – MNL Országos Levéltár S 11–15,

74, 84–86, 101, 105, 107, 115–116, 118, 139. Kormányhatósági fondokból kiemelt térképek. 17. sz.–20. sz. – S 11) Kamarai térképek. 18. sz.–1927. 303/1.

T1.S.11.303/2 = Mappa Geometrica Repraesentans Comitatum Maramarusiensem integrum cum adjacentibus Transylvaniae Russiae et Moldaviae Confinys. 1756. – MNL Országos Levéltár S 11–15, 74, 84–86, 101, 105, 107, 115–116, 118, 139. Kormányhatósági fondokból kiemelt térképek. 17. sz.–20. sz. – S 11) Kamarai térképek. 18. sz.–1927. 303/2.

T1.S.11.1674/1 = Mappa darstellend blos die Gegenden und Orte, in welchen derjenige Antheil des auf der Siebenbürger und Marmaroser Grenze bestellten... 1832. – MNL Országos Levéltár S 11–15, 74, 84–86, 101, 105, 107, 115–116, 118, 139. Kormányhatósági fondokból kiemelt térképek. 17. sz.–20. sz. – S 11) Kamarai térképek. 18. sz.–1927. 1674/1.

T1.S.11.1699 = Karte der zur Verhütung der Salz Praevaricationen gegen Siebenbürgen und die Marmarosch aufgestellten, unter der Aufsicht des Szathmarer und Nagybanyer Salz Amtes stehenden Grenzbesatzung (Cordon) wie selbe gegenwärtig besteht, und für die Zukunft zu regeln wäre. 1846. – MNL Országos Levéltár S 11–15, 74, 84–86, 101, 105, 107, 115–116, 118, 139. Kormányhatósági fondokból kiemelt térképek. 17. sz.–20. sz. – S 11) Kamarai térképek. 18. sz.–1927. 1699.

T1.S.12.X.8/2 = Ideal Charte des Beregh-Ugotscher Comitatus alle in demselben befindlichen Post und Transenal Strassen enthaltend. 1788. – MNL Országos Levéltár S 11–15, 74, 84–86, 101, 105, 107, 115–116, 118, 139. Kormányhatósági fondokból kiemelt térképek. 17. sz.–20. sz. – S 12) Helytartótanácsi térképek. 18. sz.–1935. X/8/2.

T1.S.12.XI.127 = Statistische Karte des Munkacszer Districts. 1788. – MNL Országos Levéltár S 11–15, 74, 84–86, 101, 105, 107, 115–116, 118, 139. Kormányhatósági fondokból kiemelt térképek. 17. sz.–20. sz. – S 12) Helytartótanácsi térképek. 18. sz.–1935. XI/127.

T1.S.12.XII.11 = Comitatus Beregh-Ugocsa. [1825 k.]. – MNL Országos Levéltár S 11–15, 74, 84–86, 101, 105, 107, 115–116, 118, 139. Kormányhatósági fondokból kiemelt térképek.

17. sz.–20. sz. – S 12) Helytartótanácsi térképek. 18. sz.–1935. XII/11.

T1.S.12.XII.22 = Ugocsa megye térképe. [1825 k.]. – MNL Országos Levéltár S 11–15, 74, 84–86, 101, 105, 107, 115–116, 118, 139. Kormányhatósági fondokból kiemelt térképek. 17. sz.–20. sz. – S 12) Helytartótanácsi térképek. 18. sz.–1935. XII/22.

T1.S.12.XIII.10 = Mappa Comitatus Ugocsis... 1786. – MNL Országos Levéltár S 11–15, 74, 84–86, 101, 105, 107, 115–116, 118, 139. Kormányhatósági fondokból kiemelt térképek. 17. sz.–20. sz. – S 12) Helytartótanácsi térképek. 18. sz.–1935. XIII/10.

T1.S.12.XIII.67 = Plan der Post Strasse durch den Ugocser Comitatus. 1786. – MNL Országos Levéltár S 11–15, 74, 84–86, 101, 105, 107, 115–116, 118, 139. Kormányhatósági fondokból kiemelt térképek. 17. sz.–20. sz. – S 12) Helytartótanácsi térképek. 18. sz.–1935. XIII/67.

T1.S.12.XIII.104 = Plan zur Aufhebung der Überschwemmungen des Teis Flusses dienlich. 1787. – MNL Országos Levéltár S 11–15, 74, 84–86, 101, 105, 107, 115–116, 118, 139. Kormányhatósági fondokból kiemelt térképek. 17. sz.–20. sz. – S 12) Helytartótanácsi térképek. 18. sz.–1935. XIII/104.

T1.S.12.XIII.104 = Plan zur Aufhebung der Überschwemmungen des Teis Flusses dienlich. 1787. – MNL Országos Levéltár S 11–15, 74, 84–86, 101, 105, 107, 115–116, 118, 139. Kormányhatósági fondokból kiemelt térképek. 17. sz.–20. sz. – S 12)

T1.S.12.XIII.210/5 = Mappa exhibens cursum Viarum per gremium ... Comitatus Szatthmár. 1793. – MNL Országos Levéltár S 11–15, 74, 84–86, 101, 105, 107, 115–116, 118, 139. Kormányhatósági fondokból kiemelt térképek. 17. sz.–20. sz. – S 12) Helytartótanácsi térképek. 18. sz.–1935. XIII/210/5.

T1.S.12.XIII.248 = Situations Plan mittels welchem die angetragene Salinar Strasse von Nagy Karoly über Sárköz durch die Havas nach Tetső und von da über Huszt, Szöllös, Tisza-Újlak, Beregszász, nach Namény ... zu ersehen ist. 1794. – MNL Országos Levéltár S 11–15, 74, 84–86, 101, 105, 107, 115–116, 118, 139. Kormányhatósági fondokból kiemelt térképek. 17.

sz.–20. sz. – S 12) Helytartótanácsi térképek. 18. sz.–1935. XIII/248.

T1.S.12.XVIII.13 = Cím nélkül [A Munkács, Máramarossziget, Nagybánya, Szatmár által határolt terület vázlatos postaúttérképe]. 1787. – MNL Országos Levéltár S 11–15, 74, 84–86, 101, 105, 107, 115–116, 118, 139. Kormányhatósági fondokból kiemelt térképek. 17. sz.–20. sz. – S 12) Helytartótanácsi térképek. 18. sz.–1935. XVIII/13.

T1.S.12.XVIII.42 = Planum exhibens duarum ab oppido Munkács usque oppidum Halmi de currentium viarum conspectum... 1791. – MNL Országos Levéltár S 11–15, 74, 84–86, 101, 105, 107, 115–116, 118, 139. Kormányhatósági fondokból kiemelt térképek. 17. sz.–20. sz. – S 12) Helytartótanácsi térképek. 18. sz.–1935. XVIII/42.

T1.S.12.XVIII.56 = Post Strasse von Ar. Megyes nach Halmi... 1794. – MNL Országos Levéltár S 11–15, 74, 84–86, 101, 105, 107, 115–116, 118, 139. Kormányhatósági fondokból kiemelt térképek. 17. sz.–20. sz. – S 12) Helytartótanácsi térképek. 18. sz.–1935. XVIII/56.

T1.S.74.18/38. = Ugocsa megye átnézeti térképe. 1870. – MNL Országos Levéltár S 11–15, 74, 84–86, 101, 105, 107, 115–116, 118, 139. Kormányhatósági fondokból kiemelt térképek. 17. sz.–20. sz. – S 74) Kereskedelmi minisztériumi térképek. 18. sz.–20. sz. 18/38.

T1.S.78.1957/1–35 = Comitatus Ugocsa. 1864. – MNL Országos Levéltár S 78–79. Kataszteri gyűjtemény. 1786–1948. – S 78) Térképek. 1786–1948. 1957/1–35.

T1.S.79.1775/3 = Verzeichniss aller in der Gemeinde Csedreg befindlichen Ortschaften, einzele stehende der Gebäude, Riede, Flüsse, Seen... 1865. – MNL Országos Levéltár S 78–79. Kataszteri gyűjtemény. 1786–1948. – S 79) Iratok. 19. sz.–20. sz. 1775/3.

T1.S.79.1776/4 = Feldbrouillons der Gemeinde Dabolcz. 1865. – MNL Országos Levéltár S 78–79. Kataszteri gyűjtemény. 1786–1948. – S 79) Iratok. 19. sz.–20. sz. 1776/4.

T1.S.79.1777/6 = Feldskizzen von Markte Halmi. 1865. – MNL Országos Levéltár S 78–79. Kataszteri gyűjtemény. 1786–1948. – S 79) Iratok. 19. sz.–20. sz. 1777/6.

T1.S.79.1777/7 = Halmi Ugocsa vármegyei nagyközség felvételi előrajzai. 1918. – MNL Országos Levéltár S 78–79. Kataszteri gyűjtemény. 1786–1948. – S 79) Iratok. 19. sz.–20. sz. 1777/7.

T1.S.79.1782/2 = Feld-Brouillons der Gemeinde Túr Terebes. 1865. – MNL Országos Levéltár S 78–79. Kataszteri gyűjtemény. 1786–1948. – S 79) Iratok. 19. sz.–20. sz. 1782/2.

T1.S.79.1782/3 = Dülök Jegyzéke minden Túr Terebes községben előfordulo helysegeknek, prádiumoknak, pusztáknak, egyedül álló hazáknak, dülöknek, nagy erdőknek, s mindennemű más elnevezéseknek és azoknak helyes kiírása. 1866. – MNL Országos Levéltár S 78–79. Kataszteri gyűjtemény. 1786–1948. – S 79) Iratok. 19. sz.–20. sz. 1782/3.

T1.S.80.XVI.86/1–4 = Cím nélkül [Adorján-forgalányi csatorna]. 19. sz. – MNL Országos Levéltár S 80–81. Vízrajzi Intézet. 18. sz.–20. sz. – S 80) Térképek. 18. sz.–20. sz. XVI. tétel. 86/1–4.

T1.S.80.XVIII.54 = Uibersichts Karte darstellend den Szathmárer Aufnahms Bezirk im Jahre 1840. 1840. – MNL Országos Levéltár S 80–81. Vízrajzi Intézet. 18. sz.–20. sz. – S 80) Térképek. 18. sz.–20. sz. XVIII/54.

T1.S.101.28/4 = Szatmár vármegyének két kerületre felosztása. 1851. – MNL Országos Levéltár S 11–15, 74, 84–86, 101, 105, 107, 115–116, 118, 139. Kormányhatósági fondokból kiemelt térképek. 17. sz.–20. sz. – S 101) Abszolutizmuskori térképek. 19. század. 28/4.

T1.S.101.256/2 = Strassen-Karte der beantragten Herstellung der Strasse zwischen Halmi und Nagy-Bánya. 1852. – MNL Országos Levéltár S 11–15, 74, 84–86, 101, 105, 107, 115–116, 118, 139. Kormányhatósági fondokból kiemelt térképek. 17. sz.–20. sz. – S 101) Abszolutizmuskori térképek. 19. század. Nr. 256/2.

T1.S.101.288/6 = Übersicht darstellend die bemautheten Strassen und Brücken des Szathmárer Comitatus. 1854. – MNL Országos Levéltár S 11–15, 74, 84–86, 101, 105, 107, 115–116, 118, 139. Kormányhatósági fondokból kiemelt térképek. 17. sz.–20. sz. – S 101) Abszolutizmuskori térképek. 19. század. 288/6.

T1.S.101.683/6 = Grosswardeiner Verwaltungsgebiet Szathmárer Comitatus. 1854. – MNL Or-

szágos Levéltár S 11–15, 74, 84–86, 101, 105, 107, 115–116, 118, 139. Kormányhatósági fondokból kiemelt térképek. 17. sz.–20. sz. – S 101) Abszolutizmuskori térképek. 19. század. 683/6. T1.S.101.820/V = Planskizze des Tissa Ujlak–Halmier Strassenzuges. 1864. – MNL Országos Levéltár S 11–15, 74, 84–86, 101, 105, 107, 115–116, 118, 139. Kormányhatósági fondokból kiemelt térképek. 17. sz.–20. sz. – S 101) Abszolutizmuskori térképek. 19. század. 820/V. T1.S.109.1 = Distanz Karte des Szatmárer Comitatus. 19. sz. – MNL Országos Levéltár S 16–66, 68–69, 82–83, 87–91, 93–100, 102–104, 106, 108–113, 119–131, 134–138, 140–165, 167–171. Családi fondokból kiemelt térképek. 17. sz.–2007. – S 109) Ujfalussy család. 19. sz. 1. T16.T.151 = Szatmár vármegye közúti és köbánya térképe. 1918. – MNL Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Levéltár XV.1. Szabolcs és Szatmár megye levéltárának térképgyűjteménye. 1528–1950. T. 151.

T16.T.365 = Szatmár-Németi. 1915. – MNL Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Levéltár XV.1. Szabolcs és Szatmár megye levéltárának térképgyűjteménye. 1528–1950. T. 365.

T16.T.420 = Szatmár vármegye. 1802. – MNL Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Levéltár XV.1. Szabolcs és Szatmár megye levéltárának térképgyűjteménye. 1528–1950. T. 590.

T16.T.541 = Szatmárnémeti és Méhtelek. 1931. – MNL Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Levéltár XV.1. Szabolcs és Szatmár megye levéltárának térképgyűjteménye. 1528–1950. T. 541.

T17.T.146 = Szatmár vármegye. [1800 k.]. – MNL Tolna Vármegyei Levéltár XV.3. Tolna Megyei Levéltár térképeinek gyűjteménye. 18. sz.–20. sz. – Tolna megye kéziratos térképei. T. 146.

T17.T.173 = Mappa comitatus Ugocsiensis. [1780 k.]. – MNL Tolna Vármegyei Levéltár XV.3. Tolna Megyei Levéltár térképeinek gyűjteménye. 18. sz.–20. sz. T. 173.

T21.TK.1052 = Szatmárnémeti forgalmi főnökség vonalhálózata. [1941]. – Országos Széchenyi Könyvtár TK. Önálló kéziratos térképek. 1052.

T21.TK.1084 = Mappa comitatus Ugotsiensis methodo astronomico geometrica concinnata. [1740 k.]. – Országos Széchenyi Könyvtár TK. Önálló kéziratos térképek. 1084.

T21.TK.2505 = Mappa i[nelyti] co[mi]t[a]tus Ugocsiensis. [1801]. – Országos Széchenyi Könyvtár TK. Önálló kéziratos térképek. 2505.

T22.B.III.a.168/7 = Harta Județului Satu-Mare. 1937. – Hadtörténeti Intézet és Múzeum B.III.a. A Balkán-félsziget politikai és általános térképei. 168/7.

T22.B.IX.a.2 = Allgemeine Karte der Oesterreichischen Monarchie. 1795. – Hadtörténeti Intézet és Múzeum B.IX.a. Az Osztrák-Magyar Monarchia politikai és általános térképei. 2.

T22.B.IX.a.9 = Das Oesterreichische-Kaiserthum mit beträchtlichen Theilen der angrenzenden Staaten. [1822.]. – Hadtörténeti Intézet és Múzeum B.IX.a. Az Osztrák-Magyar Monarchia politikai és általános térképei. 9.

T22.B.IX.a.12 = Neueste General-Post- und Strassen Karte der Oesterreichischen Monarchie... 1844. – Hadtörténeti Intézet és Múzeum B.IX.a. Az Osztrák-Magyar Monarchia politikai és általános térképei. 12.

T22.B.IX.a.491 = Augustissimo Romanor Imperatori Iosepho I. Hungariae Regni invictissimo Mappam Hanc Regni Hungariae propitiis elementis fertilissimi cum adjacentibus regnis et Provinciis nova et accuratiori forma ex optimis schedis collectam D. D. D. ... 1709. – Hadtörténeti Intézet és Múzeum B.IX.a. Az Osztrák-Magyar Monarchia politikai és általános térképei. 491.

T22.B.IX.a.515/2 = Vorstellung des Königreichs Ungarn nach den Poststationen für Reisende. [1805 k.]. – Hadtörténeti Intézet és Múzeum B.IX.a. Az Osztrák-Magyar Monarchia politikai és általános térképei. 515/2.

T22.B.IX.a.520 = Comitatskarten con Ungarn. [1857–1859]. – Hadtörténeti Intézet és Múzeum B.IX.a. Az Osztrák-Magyar Monarchia politikai és általános térképei. 520.

T22.B.IX.a.1008 = Szatmár vármegye közigazgatási és földművelési térképe. 1910. – Hadtörténeti Intézet és Múzeum B.IX.a. Az Osztrák-Magyar Monarchia politikai és általános térképei. 1008.

T22.B.IX.a.2116 = Szatmár, Ugocsa és Bereg közigazgatásilag egyelőre egyesített vármegyék. [1925 k.]. – Hadtörténeti Intézet és Múzeum B.IX.a. Az Osztrák-Magyar Monarchia politikai és általános térképei. 2116.

T22.B.IX.a.2265 = Ugocsa vármegye földadó-kataszteri beosztásának térképe. 1912. – Hadtörténeti Intézet és Múzeum B.IX.a. Az Osztrák-Magyar Monarchia politikai és általános térképei. 2265.

T22.B.IX.a.2268 = Ugocsa vármegye közúti és kőbánya térképe. 1918. – Hadtörténeti Intézet és Múzeum B.IX.a. Az Osztrák-Magyar Monarchia politikai és általános térképei. 2268.

T22.B.IX.a.2269 = Ugocsa megye átnézeti térképe. 1870. – Hadtörténeti Intézet és Múzeum B.IX.a. Az Osztrák-Magyar Monarchia politikai és általános térképei. 2269.

T22.B.IX.a.2546 = Szabolcs-Szatmár-Bereg megye. 2000. – Hadtörténeti Intézet és Múzeum B.IX.a. Magyarország megyetérképek. 2546.

T22.B.XV.c.170/1 = Magyarország vasúti térképe. [1940 k.]. – Hadtörténeti Intézet és Múzeum B.XV.c. Magyarország térképei 1920 után. 170/1.

T22.B.XV.c.500/2 = Kárpátalja. 1944. – Hadtörténeti Intézet és Múzeum B.XV.c. Magyarország térképei 1920 után. 500/2.

T22.B.IX.c.971 = Magyarország vasúti térképe. 1942. – Hadtörténeti Intézet és Múzeum B.IX.c. Magyarország szaktudományos térképei. 971.

T23.T.365 = Szatmár-Németi. 1915. – MNL Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Levéltár XV.1. Szabolcs és Szatmár megye levéltárának térképgyűjteménye. 1528–1950. T. 365.

T23.125.1.4424 = Akli kataszteri térképe., [1865]. – Державний архів Закарпатської області/Кárpátaljai Állami Levéltár. 125. Архів кадастральних карт Підкарпатської Русі, м. Ужгород (Колекція). 1787–1944.

– 1) Протоколи проведення класифікації земельних ділянок, записів повторного виміру ділянок. Відомості про зміну власників земельних ділянок. Рішення судів про внесення змін в правах власності жителів сіл. Карти та реєстри земельних ділянок. Описи кордонів кадастральних округів. 1864–1881. 4424.

TESz. = BENKŐ LORÁND főszerk., *A magyar nyelv történeti-etimológiai szótára 1–3. Mutató 4.* Akadémiai Kiadó, Budapest, 1967–1976.

TörtTár = *Történelmi Tár.* Sorozat. 1855–1934.

ÚCsnT. = HAJDÚ MIHÁLY, *Újmagyarkori családneveink tára. XVIII–XXI. század.* Budapest, 2012.

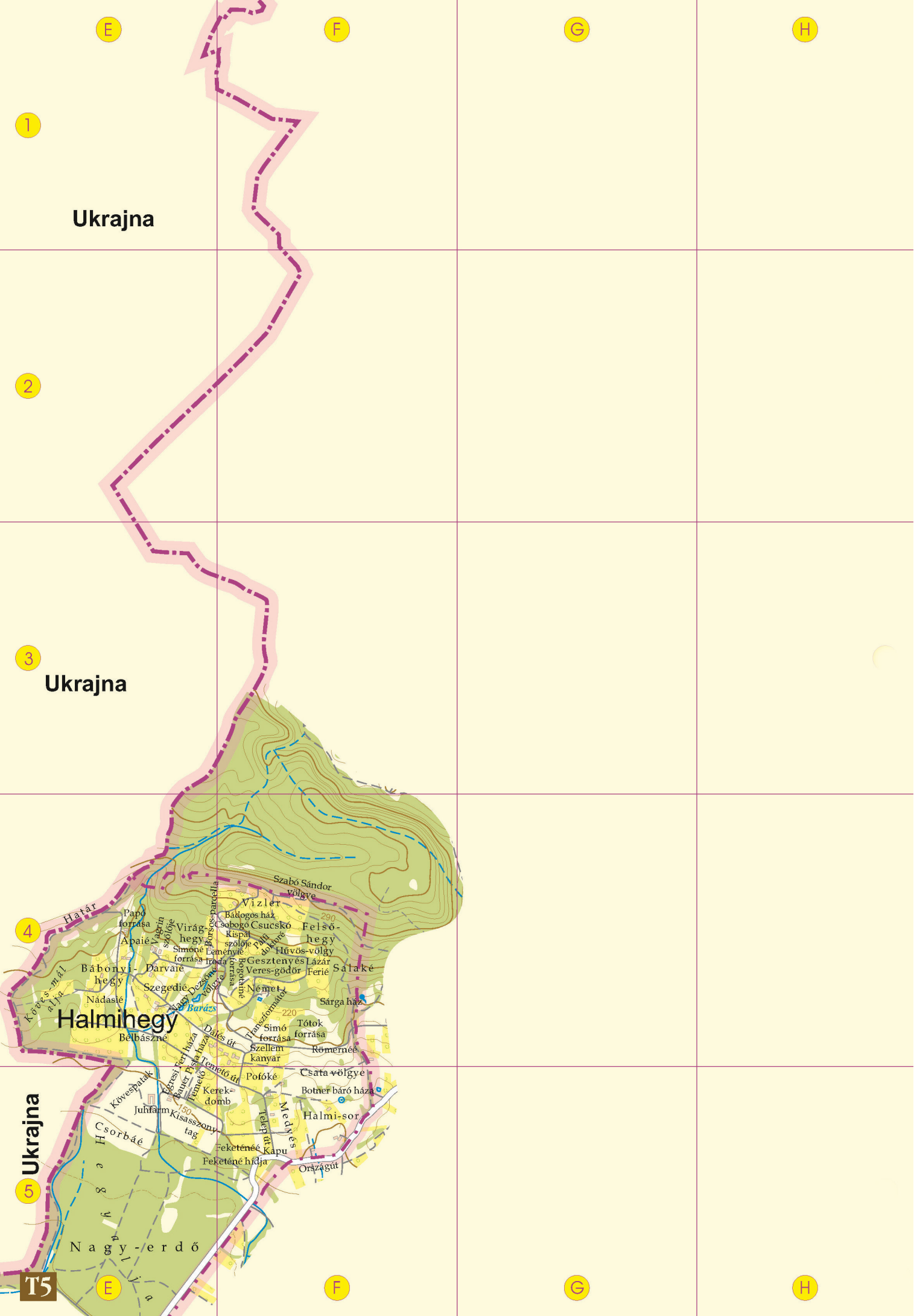
ÚESz. = GERSTNER KÁROLY főszerk., *Új magyar etimológiai szótár.* MTA Nyelvtudományi Kutatóközpont. URL: <http://uesz.nytud.hu/>

ÚMTsz. = B. LÖRINCZY ÉVA főszerk., *Új magyar tájszótár 1–5.* Akadémiai Kiadó, Budapest, 1979–2010.

VÁLYI = VÁLYI ANDRÁS, *Magyar országnak leírása 1–3.* Buda, 1796–1799. Hasonmás kiadás: Somorja, 2003.

Z. = NAGY IMRE–NAGY IVÁN–VÉGHÉLY DEZSŐ–KAMMERER ERNŐ–LUKCSICS PÁL szerk., *A zichi és vásonkeői gróf Zichy-család idősb ágának okmánytára 1–12.* Pest, majd Budapest, 1871–1931.

Zs. = MÁLYUSZ ELEMÉR szerk., *Zsigmondkori oklevéltár 1–2.* Budapest, 1951–1958. BORSA IVÁN–MÁLYUSZ ELEMÉR szerk., 3–7. Budapest, 1993–2001. BORSA IVÁN–C. TÓTH NORBERT szerk., 8–9. Budapest, 2003–2004. C. TÓTH NORBERT szerk., 10. Budapest, 2007.

E

F

G

H

1

Ukrajna

2

3

Ukrajna

4

Halmihegy

5

Ukrajna

T5

E

F

G

H

E

F

G

H

Ukrajna

Ukrajna

Ukrajna

Dabolc

Halmi

T9

A

B

C

D

1

Ukrajna

Ukrajna

2

3

4

5

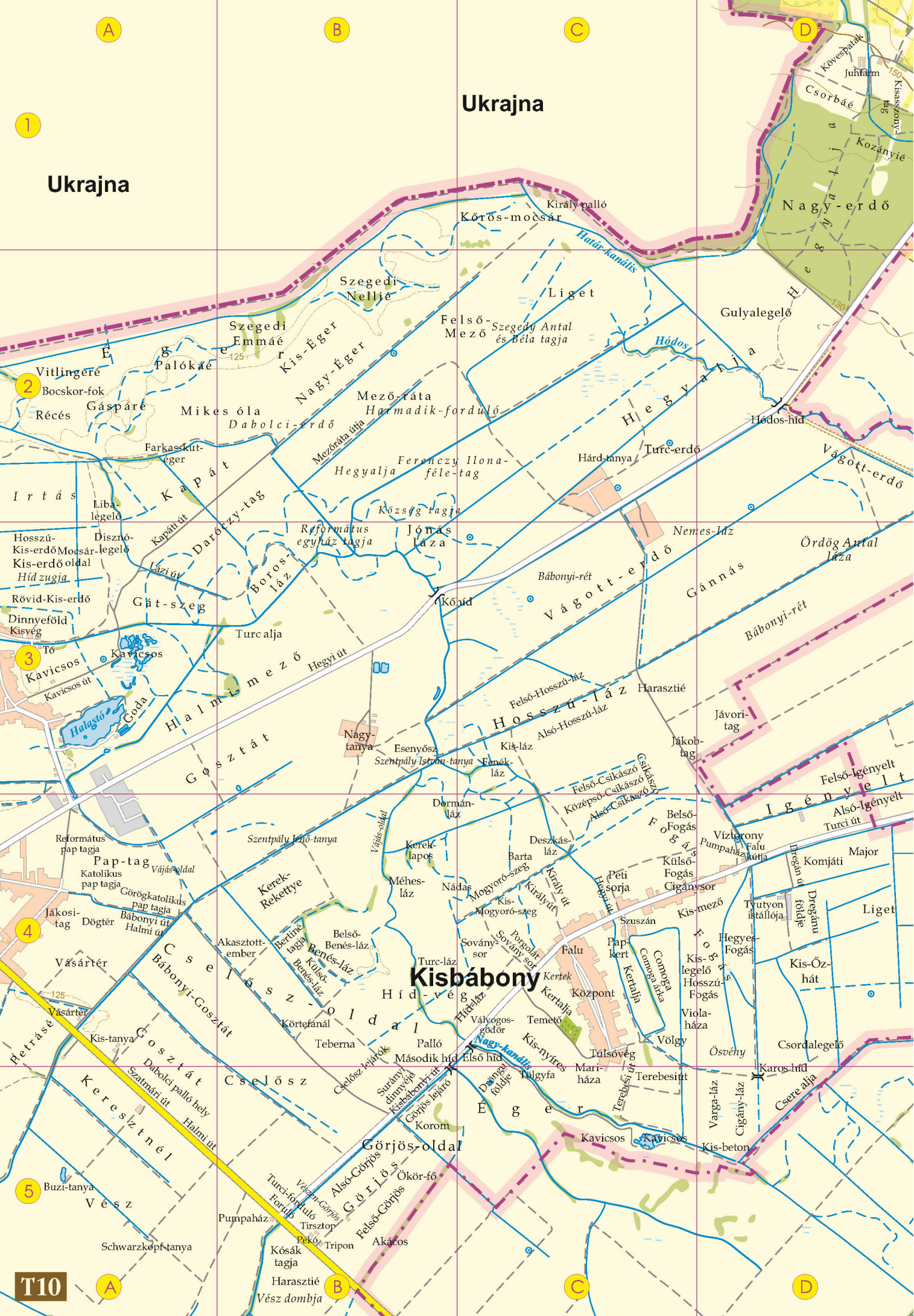
T10

A

B

C

D

F

G

H

1

2

3

4

5

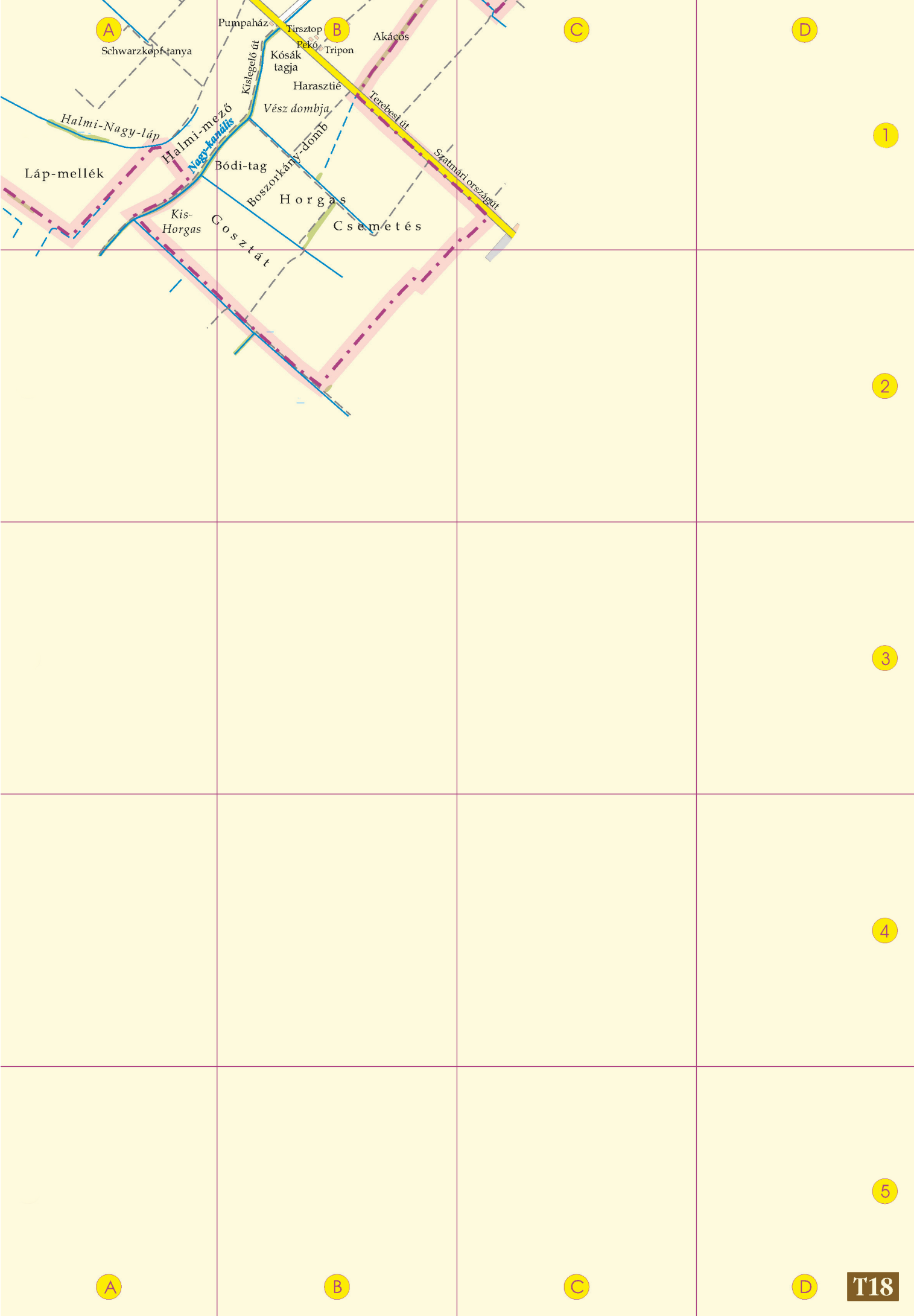
E

F

G

H

T11

A

B

C

D

1

2

3

4

5

A

B

C

D

Halmi és Dabolc belterülete

Ukrajna

Magyar Nemzeti Helynévtár Füzetek 8.

A kiadvány a
MAGYAR NEMZETI HELYNÉVTÁR 2.
SZATMÁR MEGYE ÉSZAKI RÉSZÉNEK HELYNEVEI
című kötet Halmi községre vonatkozó anyagait tartalmazza.

Készült a Magyar Tudományos Akadémia Nemzeti Kutatási Programok
Magyar Nemzeti Helynévtár Programja keretében,
a Debreceni Egyetem Magyar Nyelvtudományi Tanszékén.

A kötet a Magyar Tudományos Akadémia alapításának 200. évfordulója
tiszteletére jelent meg.

Helynévatlasz: Schwarcz Gyula
Légifotók: Szmotku György
Fotók: Hankusz Éva, Papp Attila Gyula – Pappmédia Fotó & Videó

© Hankusz Éva, Kocán Béla, Szendrei Ákos, Szilágyi-Varga Zsuzsa, 2025
© Debreceni Egyetemi Kiadó – Debrecen University Press, beleértve
az egyetemi hálózaton belüli elektronikus terjesztés jogát is, 2025

ISBN 978-963-615-245-1

Kiadja a Debreceni Egyetemi Kiadó, az 1795-ben alapított Magyar
Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülésének tagja.
dupress.unideb.hu

Felelős kiadó: Karácsony Gyöngyi
Technikai szerkesztő: Porció Veronika
Borítóterv, tipográfia: Gacsályi Gábor
Készült a Kapitális Kft. nyomdájában.

